

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

29 november 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2008**

BELEIDSBRIEF

**Leefmilieu en Natuur
Beleidsprioriteiten 2007-2008**

BELEIDSBRIEF

**Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
Beleidsprioriteiten 2007-2008**

BELEIDSBRIEF

**Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid
Beleidsprioriteiten 2007-2008**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw,
Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Joke Schauvliege, de heer Rudi Daems en mevrouw Els Robeyns
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Leo Pieters, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch; de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege, de heer Jan Verfaillie; de heren Karlos Callens, Patrick De Klerck, Patrick Lachaert; de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Felix Strackx, Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken; de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heren Frans Peeters, Johan Sauwens; de dames Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Dominique Guns; de heren Jacky Maes, Ludo Sannen, Jo Vermeulen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;
de heer Jan Peumans.

16 (2007-2008)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

1410 (2007-2008)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1422 (2007-2008)

– Nr. 1: Beleidsbrief

1427 (2007-2008)

– Nr. 1: Beleidsbrief

Zie:

15 (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
- Nrs. 2 tot 5: Amendementen
- Nr. 6-A: Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
- Nr. 6-B: Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
- Nr. 6-C: Verslag namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
- Nr. 6-D: Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
- Nr. 6-E: Verslag namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
- Nr. 6-F: Verslag namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

Zie ook:

12-A (2006-2007)

- Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen + Erratum

13 (2007-2008)

- Nr. 1-A: Algemene toelichting
- Nr. 1-B: Toelichting per programma

14 (2007-2008)

- Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

A. LEEFMILIEU EN NATUUR – BEVOEGDHEDEN VAN MEVROUW HILDE CREVITS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR.....	5
I. TOELICHTING	5
I.1. Inleiding	5
I.2. Uitvoering algemene strategische doelstellingen	6
I.3. Uitvoering thematische strategische doelstellingen	7
I.4. Conclusie.....	11
II. BESPREKING.....	12
II.1. Algemene opmerkingen bij de beleidsbrief	12
II.2. Financiering van het milieubeleid en economische instrumenten	13
II.3. Inrichting van het buitengebied en agrarisch natuurbeheer	15
II.4. Natuur en bos	17
II.5. Waterzuiveringsbeleid	26
II.6. Financiering en betaalbaarheid van de waterzuivering.....	31
II.7. Integraal waterbeheer	32
II.8. Afvalbeleid	34
II.9. Bodemsanering	39
II.10. Milieuvergunningen	43
II.11. Pesticiden en milieugevaarlijke stoffen	45
II.12. Samenwerkingsovereenkomst en gemeentelijk milieubeleid	47
II.13. Mestbeleid	49
II.14. Klimaat en lucht	50
II.15. Geluid- en geurbeleid.....	54
II.16. Milieu en gezondheid.....	56
II.17. Band met ruimtelijke ordening.....	56
II.18. Grindontginning en nabestemming.....	57
II.19. Andere thema's	58
III. INDICATIEVE STEMMING.....	61
B. RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING	62
I. TOELICHTING	62
I.1. Toelichting bij de uitgavenbegroting 2008	62
I.2. Toelichting bij de beleidsbrief – deel Ruimtelijke Ordening.....	71
I.3. Toelichting bij de beleidsbrief – deel Onroerend Erfgoed	80
II. BESPREKING – deel Ruimtelijke Ordening	81
II.1. Inleiding	81
II.2. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker regelgevend kader	82
II.3. Uitvoering van het actieprogramma van het RSV verderzetten	87

II.4. Integrerende en coördinerende rol van Ruimtelijke Ordening / Doorwerking RSV via gedragen partnerschappen	91
II.5. Werken aan de evaluatie en herziening van het RSV	92
II.6. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid	93
II.7. Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken	94
II.8. Handhaving	95
II.9. Andere thema's	96
III. BESPREKING – deel Onroerend Erfgoed	100
III.1. Inleidende uiteenzettingen en vragen	100
III.2. Intergemeentelijke archeologische diensten	101
III.3. Gewestelijke partnerverenigingen	102
III.4. Beschermingsdossiers	102
III.5. Thematisch-typologisch	102
III.6. Beheersplannen	103
III.7. Landschappremies	103
III.8. Publiek-privatesamenwerking (PPS) en alternatieve financiering	103
III.9. Overdruk	103
III.10. Verslag van het Rekenhof	104
IV. INDICATIEVE STEMMING	105
C. LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN, HAVENS, LANDBOUW, ZEEVISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID	106
BIJLAGEN:	107
– Financieringsstromen waterzuivering in de begroting 2008	109
– Verhouding heffingsinkomsten en algemene middelen in het Minafonds	111
– Overzicht van de geplande ruimingen	113
– Convenant Umicore – stand van zaken	115
– Actieplan Cadmium – stand van zaken	117
– Onderzoek ammoniakemissie landbouw	119
– Overzicht van de bevoegde minister Klimaatbeleidsplan 2006-2012	121
– Woonzones die momenteel worden gesaneerd	125
– Producentenverantwoordelijkheid in het Vlaamse Gewest – stand van zaken	129
– Goedgekeurde restauratiepremies (privé, openbaar, eredienst)	133

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 21, 22 en 29 november 2007 de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008.

De uitgavenbegroting werd samen behandeld met de aan de commissie toegewezen hoofdstukken van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2008. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl. St. Vl. Parl.* 2007-08, nr. 1368/10.

Samen met de begroting werden ook de beleidsbrieven Leefmilieu en Natuur en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (*Parl. St. Vl. Parl.* 2007-08, nrs. 1422/1 en 1427/1), met de beleidsprioriteiten voor 2007-2008, behandeld in de commissie.

Mevrouw Joke Schauvliege brengt verslag uit over het deel Leefmilieu en Natuur en de heer Rudi Daems over het deel Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed.

Het deel Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van de uitgavenbegroting en de beleidsbrief Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid (*Parl. St. Vl. Parl.* 2007-08, nr. 1410/1) werden op 13 en 20 november 2007 besproken in de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid. Namens de subcommissie bracht mevrouw Els Robeyns hierover verslag uit aan de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (*Parl. St. Vl. Parl.* 2007-08, nr. 15 /6-F).

A. LEEFMILIEU EN NATUUR – BEVOEGDHEDEN VAN MEVROUW HILDE CREVITS, VLAAMS MINISTER VAN OPENBARE WERKEN, ENERGIE, LEEFMILIEU EN NATUUR

I. TOELICHTING

Op 21 november 2007 geeft minister *Hilde Crevits* een toelichting bij de begroting 2008 en de beleidsbrief Leefmilieu. De minister wil daarbij een samenvatting geven van de beleidsbrief en aansluitend de belangrijkste wijzigingen binnen de leefmilieubegroting aan halen.

I.1. Inleiding

Vooraf wil de *minister* nog even wijzen op de hervorming binnen de administratie naar aanleiding van het project Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), hervorming die stilaan in de plooiën valt. Deze herschikking heeft heel veel energie gevraagd van de leidende ambtenaren en de medewerkers. De verschillende agentschappen hebben hard gewerkt aan hun respectieve beheersovereenkomsten, die binnenkort aan het Vlaams Parlement zullen worden voorgelegd. Hierin worden klare doelstellingen opgenomen die een betere sturing moeten waarborgen. Deze operatie moet een meer resultaatgericht beleid mogelijk maken. Het resultaat van de hervormingen binnen de Vlaamse administratie en in het bijzonder in het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE), moet in de volgende jaren duidelijk worden.

Ten gevolge van BBB verschilt de begrotingsstructuur 2008 voor alle beleidsdomeinen – en dus ook voor Leefmilieu en Natuur – sterk van deze van de voorbije jaren. De programmastructuur wordt immers aangepast aan de nieuwe BBB-realiteit, wat maakt dat alle kredieten voor het beleidsdomein LNE nu worden samengebracht in één subdeel van de algemene uitgavenbegroting, met daarnaast nog steeds het Minafonds als dienst met afzonderlijk beheer (DAB). Dit LNE-subdeel bestaat uit vijf programma's:

- Apparaatskredieten van de entiteiten binnen het ministerie LNE;
- Provisies;
- Algemeen, dit zijn alle begrotingsartikelen onder beheer van het departement LNE, inclusief de dotaties aan de agentschappen met rechtspersoonlijkheid en de aflopende kredieten van de afdeling Water van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM);
- Natuur, Bos en Groen, dit is de bundeling van alle begrotingsartikelen van het Agentschap Natuur en Bos (ANB) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO);
- Energie, dit is de bundeling van alle begrotingsartikelen van het Vlaams Energieagentschap (VEA).

Verder wil de minister ook nog opmerken dat als gevolg van een wijziging van het decreet houdende

algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), het Milieujaarprogramma (MJP) sinds 2007 een herkenbaar onderdeel uitmaakt van de memorie van toelichting bij de leefmilieubegroting. Voor de beleidsprioriteiten per programma wordt dan ook voornamelijk verwezen naar het Milieujaarprogramma. Dat Milieujaarprogramma geeft uitvoering aan het Milieubeleidsplan 2008-2010 (MINA-plan), goedgekeurd door de Vlaamse Regering einde 2007. Het plan bepaalt de hoofdlijnen en strategische keuzen van het Vlaamse milieubeleid en bevat een reeks van langetermijndoelstellingen, plandoelstellingen, maatregelen en indicatoren. Met behulp van deze doelstellingen en indicatoren wordt het mogelijk gemaakt om de vorderingen inzake de uitvoering van het MINA-plan op te volgen.

Ten slotte is in de toelichting bij de begroting 2008 een eerste afstemming gebeurd met de ontwerpbeheersovereenkomsten van de respectieve entiteiten.

1.2. Uitvoering algemene strategische doelstellingen

Om een gecoördineerd en goed afgestemd beleid te kunnen voeren, wordt over de beleidsdomeinen heen samengewerkt. Zo is de integratie van leefmilieu een cruciaal onderdeel van de Vlaamse strategie inzake duurzame ontwikkeling. Leefmilieu voert deze strategie mee uit en faciliteert, waar mogelijk, voor de andere beleidsdomeinen. Het beleid inzake 'inrichting en grondmobiliteit' wordt met samenwerkingsakkoorden beter afgestemd op de uitvoering van het integraal waterbeleid en infrastructuurbeleid. LNE zal ook in belangrijke mate verantwoordelijk zijn voor maatregelen in het Vlaamse programma voor plattelandontwikkeling 2007-2013. Via het mobiliteitsbeleid wordt gewerkt aan het behalen van luchtkwaliteitsnormen. Ook bij het natuurbeleid gaat specifieke aandacht naar de afstemming met het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed. Met energiezorg in de overheidsgebouwen en milieuzorg in het voertuigenpark geeft de hele Vlaamse overheid het goede voorbeeld. Duurzame overheidsopdrachten zijn hierbij de volgende stap.

Voor de lokale overheden treedt vanaf 2008 de nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking. Hierbij wordt volgens de minister een beduidende vermindering van plan-, rapporterings- en controleverplichtingen nagestreefd en wordt zo veel mogelijk ruimte gegeven voor eigen beleid en creativiteit.

Voor de tegemoetkomingen aan de provincies en de gemeenten ingevolge de samenwerkingsovereenkomsten stijgt het beleidskrediet met respectievelijk 1,5 en 9 miljoen euro ten opzichte van 2007. Dit betekent dat het beleidskrediet voor de provinciale samenwerkingsovereenkomst 3,5 miljoen euro bedraagt en het beleidskrediet voor de gemeentelijke samenwerkingsovereenkomst 25 miljoen euro. De betaalkredieten werden op een gelijk niveau gebracht.

Wat betreft deze kredieten moet een onderscheid gemaakt worden tussen de kredieten bestemd voor de afhandeling van de engagementen in het kader van de samenwerkingsovereenkomsten voor 2005-2007 (2 miljoen euro voor de provincies en 10,5 miljoen euro voor de gemeenten) en de kredieten bestemd voor de opstart van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die ingaat vanaf 2008 (1,5 miljoen euro voor de provincies en 14,5 miljoen euro voor de gemeenten).

De totale kredieten zullen volgens minister Crevits in de komende jaren recurrent aangehouden worden zodat de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst verzekerd is.

Parallel aan de samenwerkingsovereenkomsten met de lokale overheden worden ook de samenwerkingsovereenkomsten afgesloten met de Bond Beter Leefmilieu (BBL) en Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling (VODO) verlengd. De overeenkomsten resulteerden in twee steunpunten: Tandem en Steunpunt Lokale Agenda 21 (SLA21). Deze steunpunten hebben als doel de lokale overheden te ondersteunen bij de uitvoering van hun samenwerkingsovereenkomst door de samenwerking tussen middenveld en lokale overheid te ondersteunen. In 2008 zal een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met deze steunpunten van start gaan met dezelfde doelstelling. Hiervoor wordt een extra krediet van 675 000 euro ingeschreven.

Binnen het beleidsdomein LNE moet de nodige afstemming gebeuren tussen de diverse planningsinstrumenten. De beheersovereenkomsten, de ondernemingsplannen en het energiebeleid zijn hier de nieuwe uitdagingen.

Voor de vereenvoudiging van de milieureggeving gaat eind 2008 het milieuvergunningenloket online. Om de gebruiksmogelijkheden van de milieuvergunningendatabank te optimaliseren, wordt gedacht aan een koppeling met het centraal bedrijvenbestand (CBB). Verder worden de nodige voor-

bereidingen getroffen voor de synchronisatie van de gewestelijke en provinciale milieuvergunningstabanken. Ook wordt getracht het unieke loket, ter afstemming van de milieu- en stedenbouwkundige vergunningsprocedures, operationeel te maken. Na de realisatie van het Milieuhandhavingsdecreet wordt in 2008 één groot uitvoeringsbesluit voorbereid. Het ontwerp van Milieuschadedecreet, dat thans ter bespreking in het Vlaams Parlement voorligt, moet vorm geven aan de om te zetten Europese richtlijn Milieuschade van 21 april 2004. De omzetting van andere nog niet, niet volledig of niet-correct omgezette Europese richtlijnen en de uitvoering van verordeningen wordt tegen eind 2008 doorgevoerd.

Een extra krediet van 500.000 euro wordt ingeschreven voor het ontwikkelen van het nieuwe initiatief Ecocampus, de milieuzorgwerking van de Vlaamse overheid op maat van het hoger onderwijs. Met de Ecocampuswerking wil de Vlaamse overheid de continuïteit van de milieuzorg in het onderwijs, in aansluiting op de MOS-werking (Milieuzorg op school) in het basis- en secundair onderwijs, uitbreiden naar het hoger onderwijs. De Ecocampus-werking zal op drie pijlers rusten: het opzetten van een milieuzorgsysteem (interne bedrijfsvoering) op maat van het hoger onderwijs, het integreren van milieugerelateerde thema's in de studieprogramma's en het stimuleren van milieuzorg in het studentenleven.

I.3. Uitvoering thematische strategische doelstellingen

Klimaat en lucht

Het reductieprogramma voor de richtlijn inzake NEC (National Emission Ceilings of nationale emissieplafonds) geeft aan hoe Vlaanderen de NEC-emissieplafonds tegen 2010 zal halen. Hiervoor zijn nog verdere inspanningen nodig en voor een aantal industriële sectoren zullen bijkomende kosteneffectieve maatregelen moeten worden genomen. Indien geen consensus wordt bereikt over alternatieve bijkomende maatregelen met een gelijk reductiepotentieel, zoals bijvoorbeeld het afsluiten van milieubeleids-overeenkomsten met de betrokken sectoren, zal een emissieheffing (met een vorm van terugsluizen) worden ingevoerd. Het Milieukostenmodel Vlaanderen (MKM) wordt gebruikt voor de onderbouwing van het kostenefficiënte luchtbeleid. Tevens wordt het methodologisch aangepast en uitgebreid om de broeikasgassen erin op te nemen. De MKM-toepas-

sing voor waterkwaliteit zal een insteek geven voor de kosteneffectieve maatregelenpakketten van de kader-richtlijn Water.

In 2008 gaat de eerste verbintenissenperiode onder het Protocol van Kyoto van start en wordt een eerste uitgebreid voortgangsrapport van het Vlaamse klimaatbeleidsplan 2006-2012 opgemaakt in samenwerking met de Vlaamse Klimaatconferentie. Flexibiliteitsmechanismen zullen worden geoperationaliseerd worden volgens het huidige klimaatbeleidsplan, maar de Vlaamse overheid geeft haar verwervingsbeleid ondertussen verder vorm. Met de start van de tweede Europese handelsperiode wordt ook het tweede Vlaamse toewijzingsplan 2008-2012 van kracht. De Vlaamse overheid zal de uitvoering, opvolging en objectieve behandeling van nieuwkomers bewaken. De Vlaamse visie op het post-2012 klimaatbeleid wordt verder uitgewerkt. Vlaanderen streeft, in Belgische context, naar een evenwichtige verdeling van de lasten.

Het fijnstofbeleid wordt verder ontwikkeld en uitgevoerd. De nadruk ligt op de reductie van diffuse stofemissies, zonder evenwel de aandacht voor de geleide bronnen te verliezen. Ondertussen wordt een actieplan voor het Antwerpse havengebied opgesteld. Voor de subsidiëring van roetfilters op vrachtwagens en het versneld invoeren van de Euro V-norm, wordt in 2008 3,5 miljoen euro uitgetrokken onder de vorm van een toelage voor het Hermesfonds, waaruit de ecologiepremies worden betaald.

Bodem

Het decretaal kader voor de bodemsanering werd recent grondig gewijzigd. Het nieuwe decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming werd op 22 januari 2007 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. De eerste principiële goedkeuring van het uitvoeringsbesluit volgde in juli 2007. De hele goedkeuringsprocedure van het uitvoeringsbesluit kan nog in 2007 worden afgerond. Essentiële wijzigingen zijn onder meer een betere afstemming van bodemsanering op maatschappelijke en bedrijfsprocessen, de mogelijkheid tot het tegelijkertijd uitvoeren van een oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek en een aanpassing van de grondverzetregeling.

Bij ambtshalve sanering wordt voorrang gegeven aan het zo snel mogelijk wegnemen van de meest ernstige risico's en aan projecten die door integratie een

maatschappelijke meerwaarde betekenen. De investeringsuitgaven met betrekking tot de ambtshalve bodemsanering, de aanpak van ‘brownfields’ en de verwijdering van afvalstoffen worden met 5,3 miljoen euro verhoogd nadat het krediet vorig jaar reeds met 10,7 miljoen euro werd opgetrokken.

Ook het sluiten van bedrijfsspecifieke overeenkomsten zorgt voor een betere integratie van bodemsanering. Zo wordt in een verhoging van 400.000 euro aan vastleggingskredieten voorzien voor investeringsuitgaven in het kader van de uitvoering van het convenant met Umicore. Deze stijging van het vastleggingskrediet dient voor de afwerking van de bodemsaneringswerken ‘Bankloop Olen’, de verdere sanering van de site in Hoboken en de werken met betrekking tot de zinkassenverwijdering.

In 2008 zullen scenario’s worden voorbereid voor de integratie van de bodemsanering bij verontreinigde brownfields en voor de integrale aanpak van potentieel verontreinigde woonzones. Bij dit laatste ligt de nadruk op medefinanciering van woonzoneprojecten en gemeentelijke samenwerking. Verder wordt de effectieve aanpak van grootschalige, complexe verontreinigingen gestart. Het nieuwe bodemdecreet maakt de oprichting van bodemsaneringsorganisaties op sectorniveau mogelijk. Een eerste fonds, het Vlaams Bodemsaneringsfonds voor de Textielreinigungssector (Vlabotex), werd ondertussen reeds erkend. In 2008 zal dit fonds operationeel zijn.

Afval

Na de verwerking van de bemerkingen die werden ontvangen tijdens het openbaar onderzoek wordt het nieuwe uitvoeringsplan ‘Milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen’ ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De accenten kaderen binnen het transitieproces duurzaam materialenbeheer en liggen onder meer op preventie, hergebruik, milieuverantwoorde productie en consumptie, ondersteuning van gemeenten en selectieve inzameling. Tevens wordt de nadruk gelegd op integraal ketenbeheer en de voorbeeldfunctie van de overheid (groene bestekken). Ook wordt er voorzien in meer verwerkingscapaciteit conform de beste beschikbare technieken (BBT). Om het storten van hoogcalorisch afval versneld af te bouwen, zal naast selectieve inzameling ingezet worden op het ontwikkelen van een gepaste capaciteit met verhoogde energetische benutting (bijvoorbeeld warmtekrachtkoppeling). Een geïntegreerde beleidsvisie wordt uitgewerkt voor materiaalrecyclage en energetische valorisatie uit afvalstoffen. Met het nieuwe Milieuhandhavingsde-

creet zullen volgens de minister overtredingen tegen de afvalstoffenwetgeving efficiënter aangepakt worden. Om sluikstorten, ontwijkingsgedrag en zwerfvuil tegen te gaan, worden onder meer regelmatig sensibiliseringscampagnes gepland.

De inkomsten uit de afvalstoffenheffing worden 5 miljoen euro lager ingeschat dan in 2007 (ongeveer 51 miljoen euro). Voor de begroting 2008 wordt inzake de heffingsinkomsten rekening gehouden met een verminderde aanvoer op stortplaatsen zoals voorzien in de teksten van het nieuwe uitvoeringsplan huishoudelijk afval.

Dankzij de inspanningen van preventie, milieuverantwoorde consumptie, producthergebruik en selectieve inzameling en het hanteren van de stortverboden daalt de totale hoeveelheid te storten brandbaar afval van ongeveer 600.000 ton in 2006 naar nul ton in 2015. Dat betekent dat, met een graduele afname, ongeveer 60.000 ton per jaar minder brandbaar afval wordt gestort. Hierdoor zullen de ontvangsten dalen. Anderzijds kan ingevolge de afbouw van het verlaagd tarief voor het storten van recyclageresidu’s voor 2008 een beperkte meerinkomst worden verwacht.

Integraal waterbeleid en waterzuivering

In uitvoering van het decreet Integraal Waterbeleid worden financiële instrumenten ontwikkeld die van toepassing zijn op de oeverzones en overstromingsgebieden in de (deel)bekkenbeheerplannen. Na de goedkeuring van de plannen kunnen ze concreet toegepast worden. De eerste bekkenbeheerplannen, met toegevoegde deelbekkenbeheerplannen, worden vanaf 2008 jaarlijks opgevolgd met bekkenvoortgangsrapporten. Deze bevatten naast de voortgang ook een opgave van noodzakelijke, toekomstige maatregelen. De opmaak van de ontwerpen van stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas is een kerntaak voor 2008. De bijhorende maatregelenprogramma’s zullen zo kosteneffectief mogelijk opgesteld worden.

Vlaanderen blijft via het optimalisatie- en het subsidiëringsprogramma verder investeren in de bovengemeentelijke en gemeentelijke infrastructuur. In 2008 wordt het optimalisatieprogramma 2010-2014 opge maakt. Er komt een onderzoek naar de bijsturing van het subsidiebesluit voor de gemeentelijke rioleeringen, waarbij zowel aandacht zal gaan naar collectieve systemen als naar individuele systemen voor waterzuivering. Een gerichte aanpak van de verdunningsproblematiek moet zorgen voor het halen van vuilvrachtverwijderingspercentages voor rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI’s). In 2008 zullen ook

de resterende zoneringsplannen worden afgewerkt. De methodiek voor de opmaak van gemeentelijke gebiedsdekkende uitvoeringsplannen wordt verder uitgewerkt en toegepast op twaalf proefgebieden.

Betreffende de lozingsvergunningen zullen, naast de uitvoering van het Reductieprogramma lozing gevaarlijke stoffen 2005, de sectorale lozingsvoorwaarden geactualiseerd worden steunend op onder meer de Europese BREF-documenten (referentie-documenten voor BBT) en eigen Vlaamse BBT-studies. Indien bedrijven niet over afvalwatermetingen beschikken wordt de lozingsheffing bepaald op basis van omzettingsscoëfficiënten. In 2008 worden deze herbepaald voor een aantal nieuwe sectoren. Doeltreffend economisch toezicht op de saneringsinfrastructuur wordt gemeentelijk, bovengemeentelijk en bij de nv Aquafin uitgevoerd.

Om hun saneringsverplichting uit te voeren hebben de drinkwatermaatschappijen een overeenkomst afgesloten met de nv Aquafin. De Vlaamse Regering kent omwille van het algemene belang een werkingstoelage toe aan de drinkwatermaatschappijen. De rest van de vergoeding die aan Aquafin moet betaald worden, moeten de drinkwatermaatschappijen doorrekenen aan hun klanten.

Het budget 2008 van de nv Aquafin werd op het budgetoverleg vastgelegd op 428,5 miljoen euro exclusief btw. Dit is een stijging met ongeveer 24 miljoen euro ten opzichte van 2007. De stijging is in belangrijke mate te wijten aan de doorgedreven investeringen in het licht van de Europese richtlijn Stedelijk afvalwater.

De overeenkomst tussen het Brusselse Gewest en het Vlaamse Gewest inzake de waterzuivering in de Brusselse rand wordt in 2007 vervangen door een dienstverleningscontract tussen de Brusselse Maatschappij voor Waterbeheer (BMWV) en de nv Aquafin. Het aandeel van het Vlaamse Gewest in de kosten voor de waterzuiveringsstations Brussel-Zuid en Brussel-Noord zullen door de BMWV integraal doorgerekend worden aan de nv Aquafin. De vergoeding te betalen door de nv Aquafin aan de BMWV in 2008 wordt geraamd op 10,5 miljoen euro exclusief btw.

De werkingstoelage aan de drinkwatermaatschappijen 2008 werd vastgelegd op ruim 229 miljoen euro. Dit is een stijging met 16 miljoen euro ten opzichte van 2007. Deze stijging zal de hoogte van de factuur voor de consument onder controle houden.

De cijfers die in de begroting staan met betrekking tot de werkingstoelage zijn echter 169 miljoen euro

en 126 miljoen euro wegens de voorschotten die werden gegeven aan de drinkwatermaatschappijen: 60 miljoen euro in 2007 voor het werkingsjaar 2008 en 83,5 miljoen euro in 2006 voor het werkingsjaar 2007.

De aanpak van wateroverlast in combinatie met het ecologische herstel van watersystemen wordt verder toegepast. In 2008 worden de dotatie aan het IVA Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) voor het operationele beheer van watersystemen met 1,25 miljoen euro opgetrokken ten behoeve van bijkomende maatregelen voor het bestrijden van wateroverlast. Deze middelen zullen prioritair besteed worden aan de versnelde uitvoering van projecten voor de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden en voor het uitbreiden van de waterbergingscapaciteit in onder meer de bekkens van de Nete en de IJzer, dit laatste mede als gevolg van de recente wateroverlast.

Het bestaande vereenvoudigde voorspellings- en waarschuwingssysteem voor overstromingen voor heel Vlaanderen wordt in 2008 verder verfijnd. Via de website www.overstromingsvoorspeller.be wordt informatie gegeven over wateroverlast zowel voor het brede publiek als voor de hulpdiensten.

Op basis van de recente grondwatermodelleringen worden in 2008 het vergunningenbeleid en het heffingenbeleid verder afgestemd. In het gebied van twee overgeëxploiteerde lagen (Sokkel en Landiaan) wordt de uitbouw van een grijswatercircuit gepromoot. Verder wil de minister vermelden dat de inkomsten op het Minafonds uit de grondwaterheffing met 640 000 euro toenemen tot bijna 23 miljoen euro. Dit is het gevolg van de bij programmadecreet 2007 ingevoerde verhoging van de nieuwe gebiedsfactoren voor de meest kwetsbare grondwaterlagen.

Mestbeleid

In het nieuwe Mestdecreet van 22 december 2006, dat in werking trad op 1 januari 2007, is het Vlaamse Gewest volledig als kwetsbaar gebied aangeduid, met aangescherpte bemestingsnormen en een kortere uitrijperiode. In 2008 zal de door de Europese Commissie toegekende afwijking (derogatie) op de strenge bemestingsnorm, worden geïmplementeerd. De uitscheidingscijfers van pluimvee, de bemestingsvoorwaarden in natuurgebieden en de afbakening van fosfaatverzadigde gebieden zullen worden herbekeken. Gezien de verschillende finaliteit van het Milieuvergunningendecreet en Mestdecreet werd de koppeling van nutriëntenhalte en milieuvergunning in het nieuwe Mestdecreet niet meer weerhouden. De beperking van de mestproductie wordt nu gerealiseerd door een systeem van nutriëntenemissierechten,

dat de nutriëntenhalte vervangt. Bedrijfsontwikkeling kan zowel door het verwerven van nutriëntenemissierechten, met milieuwinst door afroting, als door uitbreiding na bewezen mestverwerking op voorwaarde dat er in het Vlaamse Gewest 13 miljoen kg stikstof wordt verwerkt en waarbij de bijkomende mestproductie niet mag opgebracht worden op Vlaamse landbouwgrond. De superheffingen worden vervangen door administratieve geldboetes teneinde een efficiënte handhaving te verzekeren. Er wordt ook gewerkt aan de vermindering van het meststoffengebruik in de tuinbouw. De minister herhaalt dat het Mestdecreet zal worden afgestemd op het Milieuhandavingsdecreet. Op basis van doorgedreven monitoring, zowel van de nitraatresidu's als van de meetpunten, zal de verbetering van de waterkwaliteit nagestreefd worden conform de doelstellingen van de Europese richtlijnen.

De werkingsdotatie van de afdeling Mestbank van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) wordt, naast loonindexering, met 400.000 euro verhoogd in het kader van onderzoek met betrekking tot de Europese Nitraatrichtlijn.

Ontsnippering en natuur- en bosbeleid

Voor het bereiken van vrije vismigratie wordt op vraag van Vlaanderen met de Benelux-landen (België, Nederland, Luxemburg) een aangepaste beschikking voorbereid. Daarbij wordt de timing verschoven naar 2015, in lijn met de Europese kaderrichtlijn Water, en wordt de focus gelegd op de prioritaire waterlopen.

De minister stelt dat in 2008 fors zal worden geïnvesteerd in het verhogen van de toegankelijkheid van bos- en natuurgebieden. Er wordt 1 miljoen euro extra uitgetrokken voor investeringswerken en beheerwerken in de bosgebieden en 575.000 euro extra voor investeringswerken en beheerwerken in natuurgebieden van ANB.

Voor het toegankelijkheidsbeleid zal invulling gegeven worden aan de krijtlijnen van het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering, via interne richtlijnen en een externe communicatiecampagne.

De investeringssubsidies aan natuurverenigingen ter verbetering van de natuurkwaliteit in de open ruimten worden eveneens met 0,5 miljoen euro verhoogd. Aangezien elk jaar nieuwe natuurterreinen worden aangekocht (ongeveer 1000 ha/jaar) worden grotere aaneengesloten oppervlaktes bekomen en stijgt bijgevolg het aantal aangevraagde uitzonderlijke inrichtingswerken. Het beschikbare bedrag volstaat om de

voorzien eenmalige inrichtingen en de uitvoering van de natuurprojectovereenkomsten te kunnen subsidiëren.

De minister laat opmerken dat het globale krediet voor aankoop van en investeringen in natuurgebieden daalt met 4,8 miljoen euro, maar dit is louter het gevolg van het wegvallen van eenmalige inkomsten vanuit de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) voor de aankoop van enclave Molenberg (5 miljoen euro) en LIFE-projecten (841.000 euro). LIFE is een Europees financieringsinstrument.

Verwerving wordt gericht op de habitattypes en biotopen van soorten in beschermde gebieden. De hoogste aandacht gaat naar natuur die gekenmerkt wordt door onder meer een hoge zeldzaamheid of kwetsbaarheid, een hoge uniciteit en onvervangbaarheid.

Er wordt geïnvesteerd in nieuwe natuur voor het Schelde-estuarium en het Zwin. Het geactualiseerde Sigmaplan voorziet in een belangrijk luik natuurontwikkeling waarvoor grondverwerving, investeringen, beheer- en werkingsuitgaven noodzakelijk zijn. In totaal wordt in 2,5 miljoen euro extra beleidskrediet voorzien voor het verwezenlijken van het Sigmaplan. Hiervan gaat onder andere 700.000 euro naar de aankoop van duinengebied en 1 miljoen euro naar andere natuurgebieden. Ook wordt er 300.000 euro extra uitgetrokken voor het beheer van natuurgebieden, terwijl het referentiekrediet op hetzelfde artikel met 300.000 euro afneemt door het wegvallen van de eenmalige Europese LIFE-inkomsten in 2007. Het overig deel van het extra krediet gaat naar personeel en werkingsuitgaven.

Er is volgens de minister een stijging van het budget voor het uitvoeren van landinrichtingswerken met een bedrag van ongeveer 500.000 euro op jaarbasis, dit naar aanleiding van de goedkeuring door de Vlaamse Regering van het planprogramma Brugse Veldzone en het planprogramma Plateau van Moorsel. Het krediet voor de natuurinrichtingsprojecten van de VLM wordt eveneens met 500.000 euro opgetrokken om de projecten de Blankaart en Averbode Bos en Heide te kunnen realiseren in 2008. Voor 2008 worden de volgende vastleggingen voor natuurinrichtingsprojecten door de VLM voorzien: Averbode Bos en Heide, Bergerven, Zwarte Beek, Dijlevallei, Turnhouts Vennengebied, Merelbeekse Scheldemeersen, Stropers, Noordduinen en Blankaart.

Voor de gebieden in eigendom of in beheer van het Vlaamse Gewest ligt de prioriteit bij de verdere opmaak van beheerplannen en de verhoging van

de effectiviteit van het beheer. Daarbuiten blijft de nadruk liggen op samenwerking en ondersteuning. Naast de rechtstreekse ondersteuning van terreinbeheer door verenigingen, regionale landschappen – waarvoor 147 000 euro extra beschikbaar gesteld wordt – en bosgroepen, zijn mogelijke nieuwe katalysatoren: landgoederen en beheergroepen.

Vermeldenswaardig is volgens de minister dat alle uitgaven binnen het beleidsdomein LNE in het kader van de beheersovereenkomsten met de landbouwers met het oog op optimalisatie van het beheer vanaf 2008 gecentraliseerd worden op één begrotingsartikel onder beheer van de VLM, net zoals de beheersovereenkomsten partim natuur.

In het kader van het integraal waterbeleid en de geïntegreerde visievorming voor ruimtelijke planning wordt de samenwerking met andere sectoren versterkt om een gepaste integratie van natuur en bos te verzekeren.

Bij het afbakenen en invullen van de natuur- en bosstructuur worden gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen opgemaakt voor de regio's waarvoor een ruimtelijke visie bestaat. Voor andere regio's worden in 2008 de ruimtelijke visies afgerond en de uitvoeringsprogramma's voorbereid.

De opmaak van gebiedsspecifieke natuurbeleidsplannen werd geheroriënteerd naar het formuleren van de instandhoudingsdoelstellingen in de speciale beschermingszones (SBZ). Op die basis kunnen instandhoudingsmaatregelen worden geformuleerd voor projecten of planningsprocessen.

Het ontwerp van een geïntegreerde en geharmoniseerde soortenwetgeving zal verder worden uitgewerkt en onderbouwd. Tevens worden nieuwe instrumenten ontwikkeld of bestaande instrumenten geheroriënteerd, bijvoorbeeld in het kader van de samenwerkingsovereenkomst en van de beheersovereenkomsten. Naast de lopende soortenbeschermingsplannen worden nieuwe plannen opgestart.

Met de provincies wordt het actieplan voor een ruime en ecologische controle van de eikenprocessierups geactualiseerd.

Om een optimaal natuurbeleid te kunnen voeren is volgens de minister een permanente monitoring van de ingezette instrumenten noodzakelijk. Hiertoe wordt een studie en een geïntegreerd monitoringsprogramma opgestart.

Milieu en gezondheid

Binnen het Steunpunt Milieu en Gezondheid wordt het vervolg van het humaan biomonitoringsprogramma verder voorbereid en uitgevoerd. Daarnaast zal tevens onderzoek rond endocriene verstoorders en fijn stof worden uitgevoerd.

Innovatief milieubeleid

Van belang voor het innovatieve milieubeleid is de operationalisering van een Vlaams milieu-input-outputmodel. Vanaf midden 2008 wordt hiervan een basisversie opgebouwd. Verder wordt binnen het Milieu Innovatie Platform (MIP) gestart met de uitvoering van het Vlaams Actieplan milieu- en energie-innovatie.

Natuurlijke rijkdommen

De minister stelt dat het Oppervlakedelfstoffen-decreet voor het duurzame beheer van natuurlijke rijkdommen voorziet in een maatschappelijk verantwoorde ontginning. Zo zal meer gestuurd worden op een gefaseerde ontginning via financiële zekerheden die de ontginners moeten stellen voor de eindafwerking van ontgonnen zones. Om de grondstoffenvoorziening voor de toekomst veilig te stellen worden delfstoffenplannen opgemaakt. Samen met de betrokkenen rond de grindwinning wordt nagegaan of, na afronding van het Grinddecreet, verdere winning mogelijk is. Dit moet leiden tot een beslissing medio 2008.

I.4. Conclusie

De minister besluit haar toelichting met de vaststelling dat alle noodzakelijke kredieten worden ingeschreven om de beleidsprioriteiten inzake leefmilieu en natuur te kunnen realiseren. De beleidskredieten voor het beleidsdomein LNE stijgen in 2008 met circa 80 miljoen euro ten opzichte van 2007.

Relatief ten opzichte van de andere beleidsdomeinen bleef het aandeel van leefmilieu en natuur in de Vlaamse begroting in de periode 2002-2005 ongeveer op hetzelfde niveau (met een correctie voor de Aquafinfactuur om de cijfers vergelijkbaar te houden), namelijk tussen 4,4 en 4,6 percent. In 2006 was er een significante stijging merkbaar van 0,5 percent ten aanzien van 2005. Dit bracht het aandeel van leefmilieu-uitgaven in de Vlaamse begroting op 5 percent

in 2006 en 4,8 percent in 2007. Voor 2008 zal het aandeel van het beleidsdomein LNE weer oplopen tot 5 percent. Hieruit blijkt volgens minister Crevits dat deze Vlaamse Regering opnieuw effectief voluit investeert in de verbetering van het leefmilieu.

II. BESPREKING

II.1. Algemene opmerkingen bij de beleidsbrief

Mevrouw *Tinne Rombouts* wil vooreerst de minister feliciteren met de begroting, de beleidsbrief en de bepalingen in het programmadecreet. Er is weer heel wat werk verricht om alles duidelijk en overzichtelijk weer te geven. Zeker de wijze waarop het Milieujaarprogramma is weergegeven in de toelichting bij de begroting wordt gewaardeerd, omdat het nog eens een volledig overzicht van de prioriteiten voor 2008 geeft.

De beleidsbrief bouwt zoals elk jaar voort op de structuur van de beleidsnota. Dit zorgt ervoor dat de opvolging over de jaren heen gemakkelijk verloopt, wat erg positief is. Hierdoor is het soms wel moeilijker om te herkennen wat de prioriteiten uit de beleidsbrief zijn en meer specifiek wat de prioriteiten van de nieuwe minister zijn. Dit werd echter opgevangen in de mondelinge toelichting van de minister in de commissie.

Mevrouw Rombouts wil ook van deze begrotingsbespreking gebruik maken om de nieuwe minister geluk te wensen met de wijze waarop en de snelheid waarmee ze zich heeft aangepast aan haar nieuwe functie. Niemand kan beweren dat het leefmilieubeleid de laatste zes maanden heeft stilgestaan omdat de minister zich nog moest inwerken. Met een ongehoofde snelheid heeft ze daarentegen voor continuïteit gezorgd in het beleid, met daarenboven aandacht voor haar eigen specifieke prioriteiten en met oog voor het parlementaire werk en het parlementaire initiatief. Door veel aandacht te besteden aan de opvolging van moties en resoluties toont de minister aan dat het parlementaire werk nog steeds gewaardeerd wordt.

Leefmilieu en Natuur is een heel ruim beleidsdomein en zeker niet het gemakkelijkste. Het voorbije jaar werd er volgens mevrouw Rombouts weer heel wat gerealiseerd. Heel wat mensen vragen om grote projecten, symbooldossiers en radicale wijzigingen. Mevrouw Rombouts meent dat het de verdienste is van de minister, haar medewerkers en haar adminis-

tratie dat ze zich concentreren op de veelheid aan dossiers die de sector rijk is en stapsgewijs op alle domeinen willen vooruit gaan.

Mevrouw Rombouts zal verder in de bespreking ingaan op specifieke aandachtspunten zoals de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten, het integraal waterbeleid en de waterzuivering, het mestbeleid en de plattelandsinrichting.

De heer *Rudi Daems* zegt verwonderd te zijn over de vrij summiere mondelinge toelichting bij de begroting, waarin naar zijn mening weinig naar begrotingscijfers wordt verwezen. Ook na de wijzigingen die een gevolg zijn van het project Beter Bestuurlijk Beleid, blijft de begroting volgens de heer Daems een uitermate hermetisch document. De begroting vermeldt wel beleidsdoelen, instrumenten en financiële middelen, maar het verband daartussen wordt amper verduidelijkt. Het is voor de heer Daems bijna onmogelijk om de grote lijnen van de begroting te detecteren en vooral om vergelijkingen te maken met de voorbije jaren. Er wordt vaak toelichting gegeven bij kleine begrotingsposten maar grote uitgavenposten zoals de waterzuivering blijven volgens het lid ondoorzichtig, zoals het lid ook de voorgaande jaren al heeft opgemerkt. Kan de minister wat meer toelichting geven bij de financiële stromen inzake waterzuivering?

De heer Daems deelt ook de mening niet van mevrouw Rombouts dat de koppeling met het Milieujaarprogramma tot meer overzicht leidt. Dat geldt misschien deels voor de beleidsbrief, waar een goede opdeling wordt gemaakt tussen wat in 2007 werd gerealiseerd en wat voor 2008 wordt beoogd, maar de begroting wordt er niet leesbaarder door. Was het niet vooral de bedoeling dat de integratie van het Milieujaarprogramma in de begroting de leesbaarheid ervan zou verbeteren? Het lid verwijst bij wijze van voorbeeld naar de toelichting per programma (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 13/1-B*) waar de begroting wordt toegelicht van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Daar worden enkel de titels van de doelstellingen van het Milieujaarprogramma overgenomen bij de toelichting van de begroting. Dit is een beperkte opvatting van de integratie van het programma in de begroting.

De beleidsbrief Leefmilieu die vorig jaar door minister Peeters, intussen minister-president van de Vlaamse Regering, werd ingediend, getuigde volgens de heer Daems van weinig ambitie. De beleidsnota verdronk in termen als ‘studeren’, ‘actualiseren’ en ‘meenemen’. Van de huidige minister had het lid meer daadkracht verwacht omdat ze meer hart heeft voor

het leefmilieu. Bijvoorbeeld inzake natuurbeleid had de heer Daems verwacht dat minister Crevits de lat hoger zou leggen. De minister is wel beter dan haar voorganger in het erkennen van een aantal problemen, maar de vertaling in beleidsmaatregelen blijft nog achterwege. De voorliggende beleidsbrief blijft nog vaak steken in ‘modellen’, ‘studies’ en ‘toetsingskaders’. Omdat 2008 een scharnierjaar is in de legislatuur, is het volgens het lid de hoogste tijd om nu nog bakens te verzetten en enige ambitie te tonen. Het lid geeft verder in de bespreking enkele voorbeelden van domeinen waarin hij meer ambitie had verwacht: klimaatbeleid, natuurbeleid en de financiering van het milieubeleid.

De heer Daems vermeldt ook een aantal positieve zaken in de voorliggende beleidsbrief en begroting. Zo is er de aandacht voor leefmilieu in het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). Nieuw en positief is ook de vermelding dat richtlijnen zullen worden opgesteld voor het gebruik van milieuzonering als instrument. Positief is ook dat de minister een afzonderlijk besluit zal maken over de IBA's en één geïntegreerd besluit over de milieuhandhaving. Het lid kijkt uit naar de resultaten van deze oefening. De heer Daems heeft ook een gunstig oordeel over het project rond scholen en binnenhuismilieu, waarover al enkele parlementaire vragen werden gesteld.

Tot slot feliciteert de heer Daems de minister met de aangekondigde extra energiepremie voor mensen met lage inkomens.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* stelt dat Leefmilieu en Natuur een uitgebreid domein is en dat het onmogelijk is alle onderwerpen aan te kaarten in de bespreking van de begroting en de beleidsbrief. Het lid herinnert aan de recente goedkeuring van het Milieuhandhavingsdecreet in de commissie en zegt dat daarmee een belangrijke stap is gezet. Misschien is het wel de belangrijkste stap van deze legislatuur want een goed milieubeleid staat of valt met een degelijk handhavingsbeleid, daar heeft het lid in het verleden vaak op gewezen. Mevrouw Van den Eynde hoopt dat het decreet werkbaar wordt, want dat zal nodig zijn om al de doelstellingen die in voorliggende beleidsbrief zijn vervat te kunnen handhaven.

Mevrouw Crevits werd na een korte inlooperperiode als parlements lid in de zomer van 2007 plots tot minister gepromoveerd. Het is niet zo evident om op een dergelijke korte periode een aantal specifieke accenten te leggen als minister van leefmilieu. De

specifieke interesse van de minister voor het afvalbeleid is al gebleken in haar korte periode als parlements lid. Mevrouw Van den Eynde zal in de verdere bespreking dan ook ingaan op het afvalbeleid, maar ook op de gemeentelijke milieudiensten, het integraal waterbeleid, de bodemsanering, het geurbeleid en het pesticidenbeleid.

De heer *Patrick De Klerck* zal onder meer tussenkomen over de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten, het mestbeleid, het afvalbeleid, de bodemsanering en de band met de ruimtelijke ordening. Het lid concludeert aan het einde van zijn tussenkomst dat de beleidsbrief een goed totaalbeeld biedt van het beleidsdomein en in de meeste gevallen concrete acties aanreikt.

II.2. Financiering van het milieubeleid en economische instrumenten

De heer *Rudi Daems* verwijst naar de discussies die de voorbije jaren werden gevoerd over de financiering van het milieubeleid. Daarbij wordt stevast geargumenteed dat de economische instrumenten meer moeten worden gebruikt. Het enige wat het lid daarover terugvindt in de beleidsbrief is de emissieheffing op luchtvervuiling die de minister overweegt in te voeren en dan nog met het terugsluizen van de opbrengst naar de sector. Voor het zoveelste jaar op rij is er ook opnieuw een daling van de inkomsten uit afvalheffingen. Mag deze legislatuur nog een ruimer debat worden verwacht over de financiering van het milieubeleid?

De heer *Karlos Callens* ziet een Vlaamse begroting voor Leefmilieu die voor 2008 opnieuw een stijging kent. Er is dus blijkbaar opnieuw meer geld ter beschikking voor leefmilieu. Dit geld wordt gehaald bij een stabiliserende hoeveelheid heffingen en een al hoge dotatie. De verhouding heffingen/algemene middelen binnen het Minafonds wordt permanent hervormd ten voordele van de algemene middelen.

De heer Callens stelt verder vast dat de uitgaven voor investeringen in water via de waterdistributiemaatschappijen aanzienlijk minder blijken te zijn dan ze waren bij een rechtstreekse dotatie aan Aquafin, dotatie die nu volledig uit de begroting is verdwenen. Niettemin beginnen deze uitgaven via de waterdistributiemaatschappijen ook op te lopen. Er is een verdere daling van de middelen voor aankopen van natuur en bos door de overheid en door natuurverenigingen. Het tempo van de bodemsaneringen wordt

licht aangetrokken. De investeringen in gemeentelijke rioleringen stijgen en de middelen voor afbouw van de veestapel verdwijnen totaal.

De heer Callens ziet een minister die duidelijk de lijn van haar voorganger voortzet maar vanuit de algemene middelen meer geld voor leefmilieu heeft kunnen losmaken dan de vorige, hoewel het aandeel van de milieu-uitgaven op de totale Vlaamse begroting constant lijkt te blijven op 4,7 percent.

De heer *Patrick De Klerck* verwijst naar het Groenboek over de economische instrumenten van het milieubeleid, dat de Europese Commissie publiceerde in het voorjaar van 2007. Het lid ziet daarin perspectieven om deze instrumenten doelgerichter en efficiënter in te zetten ten aanzien van thema's zoals het afvalbeleid, het waterbeleid, het luchtbeleid en de bescherming van de biodiversiteit. Het lid waarschuwt echter voor mogelijke negatieve effecten met betrekking tot de concurrentiepositie van onze economie. Het is positief dat de economische wereld zich bewuster wordt van de ecologische opportuniteiten, met bijvoorbeeld de PRESTI-programma's (preventiestimulerende programma's), maar dat mag geen verstoring van de concurrentiekracht betekenen.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt eerst op de opmerkingen van de heer Callens inzake de inkomsten van het Minafonds en de verhouding tussen inkomsten uit heffingen en algemene middelen.

Abstractie makend van (a) de niet-recurrente inhaaloperaties met betrekking tot de btw-problematiek in de waterzuivering uit 2006 en 2007, en (b) het vooruitschuiven van de betalingen aan de drinkwatermaatschappijen in 2006 en 2007 evolueert het aandeel van de vier grote milieuheffingen in de totale ontvangsten van het Minafonds volgens de minister van 30 percent in 2006 over 38 percent in 2007 terug naar 30 percent in 2008. De evolutie van dit aandeel wordt in hoofdzaak bepaald door de hoeveelheid algemene middelen die jaarlijks, los van eventuele inhaaloperaties, via de dotatie aan het Minafonds en de werkingstoelage van de drinkwatermaatschappijen, geïnvesteerd worden in de (nog steeds lopende) hervorming van de watersector in Vlaanderen.

Zoals ook steeds werd aanbevolen door de Sociaal-economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) is het leefmilieubeleid er volgens de minister niet op gericht om bepaalde percentages inzake de verhou-

ding milieuheffingen/algemene middelen te halen. De milieuheffingen die nog op het Minafonds binnenkomen anno 2008 betreffen immers alle regulerende heffingen, waarvan de tarieven in regel bepaald dienen te worden in functie van de beoogde gedragsveranderingen – en dus zeker niet in functie van eventuele begrotingsdoelstellingen.

Voor de oppervlaktewaterheffing zijn de opbrengsten vanuit de heffingen fors gedaald in vergelijking met het verleden (van ongeveer 250 miljoen euro naar minder dan 60 miljoen euro in 2008). De reden hiervoor is dat de heffing vervangen werd door bijdragen en vergoedingen die rechtstreeks aan de drinkwatermaatschappijen worden betaald. Het tarief werd gedifferentieerd (rioollozers versus oppervlaktewaterlozers) en opgetrokken van 22,3 euro per vervuilingseenheid naar maximaal 29,1 euro per vervuilingseenheid (dit is het niet-geïndexeerde basistarief).

Een commissielid verwees naar het debat over de financiering van het milieubeleid en het gebruik van economische instrumenten. Het is volgens de minister niet mogelijk noch wenselijk om alle milieu-uitgaven door de Vlaamse begroting te doen dragen. In overeenstemming met de visietekst op de langetermijnfinanciering van het Vlaamse milieubeleid, die in november 2002 aan de commissie leefmilieu werd bezorgd, is het nog steeds de bedoeling om de uitgaven die toewijsbaar zijn aan bepaalde groepen door deze veroorzakers te doen betalen. Dit kan door deze groepen zelf te doen instaan voor het nemen van milieumaatregelen of door een retributie of contributie te vragen ter vergoeding van de overheidskosten gemaakt ter bestrijding van de door hen veroorzaakte milieuschade. De niet-toewijsbare overheidsuitgaven voor leefmilieu en natuur worden best uit de algemene middelen gefinancierd.

De minister geeft enkele recente voorbeelden van financieringsinstrumenten:

- dossierrecht voor controle/erkenning van brander- en stookolietechnici. Deze retributie wordt geïnd door de dienst Erkenningen van de afdeling Milieuvergunningen (sinds de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het onderhoud van stookinstallaties op 1 juni 2007) en geboekt op het variabele krediet van de basisallocatie waarmee de controle op de werkzaamheden van de brandertechnici gefinancierd wordt;

- de bijdrage aan het bossencompensatiefonds door ontbossers die zelf niet kunnen instaan voor herbebossing (sinds 2000);
- de bodemsanering van tankstations, via BOFAS (bodemsaneringsfonds voor tankstations) gefinancierd via een extra heffing op benzine en diesel, en het fonds voor bodemsanering in de droogkuissector kunnen ook beschouwd worden als financieringsinstrumenten die (toekomstige) uitgaven van de overheid (indien bijvoorbeeld door een faillissement de veroorzaker van bodemvervuiling zelf niet voor de sanering kan instaan) toewijzen aan de vervuilers.

De inzet van economische instrumenten in het milieubeleid is volgens de minister een andere problematiek. Met economische instrumenten zoals heffingen en verhandelbare rechten kunnen milieudoelen op een kostenefficiënte manier worden bereikt.

Wat nieuwe instrumenten betreft, zal in de komende jaren onder meer aandacht gaan naar de mogelijke operationalisering van een economisch instrument voor luchtmissies – met name de uitstoot van NO_x door de industrie – voor zover besprekingen met de sectoren niet leiden tot een andere aanpak met eenzelfde reductiepotentieel (bijvoorbeeld via een milieubeleidsovereenkomst), naar een hervormde regulerende heffing op de waterverontreiniging door oppervlaktewaterlozers en een systeem van verhandelbare mestverwerkingscertificaten (naast de bestaande nutriëntenemissierechten).

Een belangrijk nieuw economisch instrument zal de hervormde verkeersbelasting zijn waardoor wagens belast worden in functie van hun zogenaamde ecoscore. Hierbij wordt rekening gehouden met de milieuprestaties van het individuele voertuig, met inbegrip van onder andere emissies van vervuilende stoffen en CO₂ (koolstofdioxide).

De eerste bedoeling van deze economische instrumenten is dus om sturend te zijn, niet om overheidsinkomsten te verwerven. Het tarief wordt bepaald in functie van de milieudoelstelling. Indien de NO_x-heffing effectief zou ingevoerd worden, is het zelfs de bedoeling een systeem te vinden om de heffingsinkomsten in grote mate terug te sluiten naar de industrie via een subsidiëring van projecten die leiden tot een vermindering van de NO_x-uitstoot.

Of er in de commissie nog een debat komt over de financiering van het milieubeleid, lijkt de minister

een autonome beslissing van de commissie Leefmilieu te zijn.

II.3. Inrichting van het buitengebied en agrarisch natuurbeheer

Agrarisch natuurbeheer

Mevrouw *Tinne Rombouts* herhaalt haar pleidooi van de voorbije jaren dat er in de gemeenten voldoende instrumenten ter beschikking moeten staan om plattelandsinrichting en agrarisch natuurbeheer mogelijk te maken. Het lid zou graag zien dat er nu eens echt werk wordt gemaakt van het agrarisch natuurbeheer. Dit houdt ondermeer in dat dit keer de beheersovereenkomsten effectief vergoed worden zoals aangevraagd en onderbouwd in het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO). De minister zelf heeft, toen ze nog commissielid was, met een reeks schriftelijke vragen over de beheersovereenkomsten aangegeven dat de verhoging van de vergoeding zeer snel een goed meetbaar effect heeft op het aantal overeenkomsten.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de volgende instrumenten operationeel zijn:

- ruilverkaveling;
- ruilverkaveling in der minne;
- ruilverkaveling bij grote infrastructuurwerken;
- natuurinrichting – verkorte procedure;
- natuurinrichting – normale procedure, inclusief vergoedingsregeling;
- landinrichting – subsidies van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), Vlaamse Gewest en derden;
- lokale grondenbank;
- instrumenten voor flankerend beleid ten behoeve van het Sigmaplan: lokale grondenbank aangevuld met stimulerende maatregelen (onder meer wijkersstimulus, vergoeding stopzetten van gebruik);
- beheersovereenkomsten – diverse pakketten;

- bedrijfsplanners – op maat van het bedrijf een pakket maatregelen samenstellen.

Met deze instrumenten kunnen flankerende projecten worden opgezet, dat zijn projecten die de ingreep in het platteland mitigeren. Daarnaast kunnen ook kwalitatieve projecten worden opgezet, dat zijn projecten gericht op realisatie van de verschillende functies van het platteland als consumptieve, collectieve en productieve ruimte.

De minister vermeldt ook een aantal instrumenten in voorbereiding:

- de financiële instrumenten van het decreet Integraal Waterbeleid – VLM wordt daarbij uitvoerder van het recht van voorkoop, aankoopplicht en vergoedingplicht. De stand van zaken is dat het besluit van de Vlaamse Regering in voorbereiding is bij de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid;
- instrumentendecreet of decreet inrichting, waarin in een modulaire aanpak wordt voorzien. De modules (zoals herverkaveling, werken, vergoedingen enzovoort) worden op maat van het project ingezet. De stand van zaken is dat voorstellen door de VLM worden uitgewerkt.

Inzake het agrarisch natuurbeheer kunnen met de goedkeuring van het nieuwe Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 (PDPO II) nieuwe beheersovereenkomsten gesloten en vergoedingen natuur uitbetaald worden. De Vlaamse wetgeving hiertoe werd voorbereid en de goedkeuringsprocedure is gestart. In het nieuwe PDPO staan de maatregelen inzake soortenbescherming (akker vogels, weidevogels, hamsters), bodembescherming (erosiebestrijding), landschap (kleine landschapselementen) en milieu (perceelsranden, beheersovereenkomst Water enzovoort) en natuur (perceelsranden) centraal. De inzet van bedrijfsplanners voor het sluiten van beheersovereenkomsten, waarmee de afgelopen programmaperiode werd gewerkt in de Regionale Landschappen, werd uitgebreid naar Vlaanderen. De bedrijfsplanners stellen in samenspraak met de landbouwer een pakket aan maatregelen uit het PDPO samen op maat van het landbouwbedrijf.

Het budget voor de instrumenten landinrichting en ruilverkaveling stijgt volgens de minister met 12 percent ten opzichte van de initiële begroting 2007. Naast de afwerking van de lopende projecten komt

stilaan ruimte om nieuwe landinrichtings- en ruilverkavelingsprojecten aan te vatten.

Instrumentendecreet

De heer *Rudi Daems* stelt vast dat de minister, net als haar voorganger, werkt aan een instrumentendecreet, vroeger ook wel het ‘toolboxdecreet’ genoemd. Zal dit in 2008 nog tot enig resultaat leiden?

De *minister* antwoordt dat in 2007 door VLM is gewerkt aan voorstellen voor het instrumentarium voor de projectmatige inrichting van het buitengebied en de open ruimte – in hoofdzaak landinrichting, ruilverkaveling en natuurinrichting. Een stuurgroep samengesteld uit VMM, ANB, het departement LNE en het departement Landbouw en Visserij (LV) heeft deze opdracht begeleid. Deze verbetervoorstellen worden nu aan de praktijk getoetst: bijvoorbeeld is herverkaveling als module nuttig en inzetbaar ten behoeve van de uitvoering van een project? Kan bijvoorbeeld het stadsbos Deinze sneller, met meer draagvlak en kwalitatiever gerealiseerd worden met de ondersteunende module herverkaveling en ruil?

Als blijkt uit de praktijkvoorbeelden dat de verbetervoorstellen hun nut hebben, en na mandaat van de bevoegde minister, zal VLM verder werken aan dat instrumentendecreet, onder begeleiding van de vermelde stuurgroep.

Erosiebestrijding

De heer *Karlos Callens* leest in de beleidsbrief dat de gemeentegrensoverschrijdende aanpak van erosiebestrijding verder zal worden gestimuleerd door een gerichte begeleiding van de gemeenten. De minister stelt verder in de beleidsbrief dat voor de beheersovereenkomsten erosiebestrijding de beoordeling van het nieuwe PDPO door de Europese Commissie cruciaal is, zowel qua timing als qua inhoud. Zonder Europese goedkeuring mogen met landbouwers immers geen nieuwe beheersovereenkomsten op Vlaams niveau worden gesloten, waardoor een belangrijk instrument voor erosiebestrijding verloren zou gaan. De heer Callens wijst erop dat 2008 nabij is en dat de Europese Commissie blijkbaar nog bezig is met een onderzoek van het dossier. Daardoor dreigen de landbouwers de activiteiten die ze nu ontplooiën in 2008 stop te moeten zetten. Wat is de stand van zaken?

De *minister* antwoordt dat het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 (PDPO II)

op 13 november 2007 door de Europese Commissie werd goedgekeurd. Eerst moet nu nog het Vlaamse uitvoeringsbesluit betreffende de beheersovereenkomsten met landbouwers worden goedgekeurd. Daarna zullen terug beheersovereenkomsten voor de beheersdoelstelling erosiebestrijding kunnen worden gesloten. De eerstvolgende startdatum zal 1 januari 2009 zijn, maar alle landbouwers die vóór 1 november 2007 een aanvraag hebben ingediend, zullen, indien de aanvraag in overeenstemming is met de voorwaarden voor het sluiten van een beheersovereenkomst, in het voorjaar van 2008 een beheersovereenkomst krijgen, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2008.

II.4. Natuur en bos

Middelen voor verwerving

Volgens de heer *Rudi Daems* zal het Natuurrapport 2007 wellicht de dalende trend inzake biodiversiteit bevestigen en opnieuw pleiten voor meer ontsnippering. De beleidsbrieven Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening getuigen volgens het lid echter niet van enige drang om meer inspanningen te doen voor de creatie van meer natuur door middel van verwerving (aankoop) en door de afbakeningsprocessen. Het beleid wordt gewoon voortgezet en de cijfers tonen aan dat de winst via de afbakeningsprocessen voor natuur en bos tot enkele honderden hectaren beperkt blijft. De vooropgestelde doelstellingen worden daar geenszins mee gehaald.

De minister verweest terecht naar een daling van het krediet voor aankoop van en investeringen in natuurgebieden met 4,8 miljoen euro, als gevolg van de eenmalige operatie voor de enclave Molenberg. Voor de heer Daems zou dit echter een interessant aangrijpingspunt geweest zijn om de begroting op peil te houden en de volgende jaren extra te investeren in verwervingsbeleid. Het budget voor bebossing van landbouwgronden daalt van 1,1 miljoen euro naar 400.000 euro. Waarom wordt het budget niet op peil gehouden?

De beleidsbrief vermeldt ook in het hoofdstuk Natuur- en Bosbeleid dat er een hoge prioriteit zal gaan naar natuurverweving. Op welke manier zal de minister concreet van dit verwevingsbeleid werk maken?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de tijdens het werkjaar 2007 doorgevoerde verhoging van 5 miljoen

euro door kredietherschikking afkomstig was van een budget van de Limburgse Reconversie Maatschappij (dividenduitkering door de LRM aan het Vlaamse Gewest, toegekend aan artikel 361B7005 van het Minafonds) om de verwerving van het domein Molenberg mogelijk te maken. Dit was volgens de minister duidelijk een eenmalige en dus geen recurrente verhoging.

Wat de inspanningen gericht op uitbreiding van natuur aangaat, wil de minister erop wijzen dat 2007 in twee opzichten een heuglijk jaar was. In de eerste plaats werd er een record aantal hectaren erkend als privaat reservaat, of definitief aangewezen geweest als overheidsreservaat: met name 1244 hectare bijkomende erkenningen en aanwijzingen. Deze cijfers zijn relevant voor het behalen van de 50.000 hectare terreinen onder actief natuurbeheer – een van de centrale doelstellingen van het natuurbeleid. Wat dat betreft kan de minister nog melden dat, in de tweede plaats, in het werkjaar 2007 mogelijks de drempel van 40.000 ha zal worden overschreden. In dat geval zal 80 percent van de doelstelling worden bereikt – het definitieve cijfer zal pas bekend zijn in maart 2008, als alle aankoopakten van het huidige werkjaar verwerkt zijn. De minister wenst deze trend het volgende jaar verder te zetten.

Op artikel 361B5321 zullen in 2008 alleen nieuwe engagementen worden aangegaan voor de bebossing van landbouwgronden. Het voorziene vastleggingsbudget is hiervoor zelfs hoger dan het bedrag dat beschikbaar was in 2006 (223.000 euro aan gesplitste vastleggingskredieten) en is gelijk aan het bedrag dat actueel voorzien is in 2007. Daar moet bij worden vermeld dat de regeling rond bebossing van landbouwgronden op dit moment stilstaat, tot een nieuw subsidiebesluit de bestaande regeling in overeenstemming brengt met de nieuwe vereisten die de Europese Commissie op uitvoerend vlak stelt vanuit de vernieuwde regeling rond plattelandontwikkeling. Dit betekent dat aanvragen voor subsidies momenteel niet door de initiatiefnemers kunnen worden ingediend en dat er zich een zekere wachtlijst aan het opbouwen is. Afhankelijk van het succes van de nieuwe regeling zal de minister de benodigde kredieten nauwkeuriger kunnen inschatten en in voorkomend geval de nodige aanpassingen voorstellen.

Het totale bedrag aan ordonnanceringskredieten van artikel 361B5321 is wel verminderd. Maar dat is volgens de minister een gevolg van het feit dat tot 2005 er nog andere projecten op dit artikel werden

aangerekend (bijvoorbeeld de oproep naar voorbeeldstellende groenprojecten) die ondertussen worden aangerekend op andere begrotingsartikelen. De ordonnanceringskredieten worden vastgesteld op basis van de effectief te verwachten betalingen in 2008. In 2007 was er een inhaaloperatie nodig omdat aan nog een aantal verplichtingen uit het verleden moest voldaan worden, wat het hoge ordonnanceringskrediet in 2007 verantwoordt.

De beleidsnota vermeldt op bladzijde 65 dat “de verwerving van patrimonium prioritair georiënteerd” zal zijn “op de habitattypes en soorten van de speciale beschermingszones (Natura 2000)”. Deze prioritering komt voort uit de vaststelling van bijvoorbeeld het Natuurrapport 2007 dat slechts 35 percent van de Habitatrichtlijngebieden een vorm van door de overheid gefinancierd beheer genieten. De uitvoering van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn is volgens de minister evenwel onontkoombaar een prioriteit voor het Vlaamse Gewest als rechtspersoon: het Vlaamse Gewest is er toe gehouden deze richtlijnen uit te voeren en riskeert anders geconfronteerd te worden met Europeesrechtelijke sancties. Vandaar dat de schaarse middelen van het natuur- en bosbeleid, in hogere mate dan tot nu het geval is geweest, gekanaliseerd moeten worden naar deze prioriteit, en binnen deze gebieden doelgerichter ingezet moeten worden. Deze bijstelling van de prioritering slaat, voor zover mogelijk, niet alleen op de verwervingsinstrumenten, maar op alle natuur- en bosbeleidsinstrumenten. Een dergelijke bijstelling impliceert ook niet dat de uitvoering van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn het alleenzalmakende doel zal worden – wel is het volgens de minister aangewezen het gewicht ervan te verzwaren. Het zoeken naar het goede evenwicht is precies de uitdaging van het komende jaar.

De heer *Rudi Daems* verwijst aan het einde van de begrotingsbesprekingen naar het intussen verschenen Natuurrapport 2007. Het lid besluit hieruit dat minister *Crevits* beter een extra inspanning zou hebben geleverd inzake verwerving. De minister doet haar best voor wat betreft de erkenning van natuurreservaten en beheer, maar de knelpunten zijn het verwervingsbeleid en de afbakening van gebieden, die in samenwerking met de minister van ruimtelijke ordening verloopt. Het lid kondigt een amendement aan over de verhoging van het budget voor verwerving van natuur.

Minister *Hilde Crevits* repliceert dat haar bedoelingen met het natuurbeleid zeer eerbaar zijn en dat ze een positieve begeestering nastreeft voor dit beleid met allen die actief zijn op het terrein. De minister herhaalt dat er in 2007 een recordcijfer aan reser-

vatenoppervlakte is erkend. Dat is gebeurd in overeenstemming met en na onderhandeling met lokale partners. De minister merkt op dat dit een grote vooruitgang betekent tegenover vroeger.

Instandhoudingsdoelstellingen

Mevrouw *Tinne Rombouts* wil inzake natuurbeheer graag pleiten voor een duurzame invulling van de instandhoudingsdoelstellingen. De Europese regelgeving stelt duidelijk dat ook sociaal-economische aspecten van de instandhoudingsdoelstellingen in rekening gebracht moeten worden. Het lid gaat er dan ook van uit dat de instandhoudingsdoelstellingen op een duurzame leest geschoeid worden, waarbij met de verschillende aspecten rekening gehouden wordt.

De heer *Bart Martens* is tevreden dat instandhoudingsdoelstellingen worden opgesteld voor de speciale beschermingszones afgebakend in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn. Het lid heeft echter vragen bij de consequenties op het terrein. Volgens de beleidsbrief zullen die instandhoudingsdoelstellingen worden vertaald in gebiedsspecifieke natuurbeleidsplannen. Zullen deze doelstellingen echter ook doorwerken in de natuurrichtplannen? Zal dit uitmonden in gebods- en verbodsbepalingen voor de verschillende grondgebruikers? Het lid denkt daarbij bijvoorbeeld aan het afstemmen van bemestingsregels- en praktijken op het natuurstype dat men in stand wil houden.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt eerst op de opmerking dat bij de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszones ook rekening moet worden gehouden met de sociaal-economische aspecten. De minister verduidelijkt de interpretatie die in dit verband aan de Habitatrichtlijn moet gegeven worden. In de eerste plaats moet verwezen worden naar artikel 2 van de Habitatrichtlijn, dat onder meer bepaalt dat bij “de op grond van deze richtlijn genomen maatregelen rekening wordt gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden.” Op het niveau van de ‘instandhoudingsmaatregelen’ moet dus verplicht rekening gehouden worden met de door de vraagsteller vermelde aspecten.

Daarnaast is er de notie ‘instandhoudingsdoelstellingen’. Die is in de richtlijn niet gedefinieerd. Maar uit toelichtingen van de Europese Commissie blijkt dat deze instandhoudingsdoelstellingen bijna rechtstreeks horen voort te spruiten uit de ‘ecologische vereisten’ van de habitats en soorten waarvoor de spe-

ciale beschermingszone is aangeduid. Hier is er geen ruimte voor sociaal-economische overwegingen.

Tot slot is er de notie ‘prioriteiten’ voor speciale beschermingszones. Deze prioriteiten zijn van toepassing op de instandhoudingsdoelstellingen en brengen er als het ware een rangorde in aan. De prioriteiten worden volgens artikel 4.4 van de Habitatrichtlijn vastgesteld “gelet op het belang van de gebieden” (1) “voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat van bijlage I of van een soort van bijlage II, alsmede” (2) “voor de coherentie van Natura 2000” en (3) “gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging.”

Wanneer in de praktijk zal worden gesproken over instandhoudingsdoelstellingen, zal men volgens de minister te maken hebben met geprioritiseerde instandhoudingsdoelstellingen. Bij het vaststellen ervan zijn er volgens de Habitatrichtlijn vier onontkoombare factoren, wat aangetoond wordt door de term “gelet op”: (1) de ecologische vereisten van de betrokken habitats en soorten; (2) de relevantie van het gebied voor de betrokken habitats en soorten; (3) de samenhang van Natura 2000; en (4) de bestaande bedreigingen voor de natuur in het gebied.

Dit sluit niet uit dat men bij het prioriteren van de instandhoudingsdoelstellingen ook de sociaal-economische aspecten in overweging zou nemen. De opstellers van instandhoudingsdoelstellingen mogen immers niet blind blijven voor sociaal-economische aspecten, wil de overheid achteraf, op het niveau van de instandhoudingsmaatregelen, artikel 2 van de Habitatrichtlijn kunnen respecteren.

Een lid vroeg ook hoe de instandhoudingsdoelstellingen gaan doorwerken op het terrein en of ze worden opgenomen in de natuurrichtplannen. De minister antwoordt dat instandhoudingsdoelstellingen geen verordenende, maar wel een bindende kracht zullen hebben. Een verordenende kracht (rechtstreekse doorwerking naar de rechtsonderhorige) zou volgens de minister overigens strijdig zijn met de Habitatrichtlijn, want dan zou het gaan om een maatregel. De doorwerking zal dan ook in hoofdzaak op vier vlakken gebeuren.

Ten eerste zullen deze doelen sturend zijn voor de bestaande instrumenten van het natuurbehoud die in de betrokken speciale beschermingszone ingezet worden: reservaten, bosbeheerplannen, beheersovereenkomsten enzovoort. Op dit moment wordt een 30 tot 40 percent van de Habitatrichtlijngebieden bestreken met dergelijke instrumenten, en het is de bedoeling

dit percentage op te krikken en de inzet hiervan doelgericht te maken.

In de tweede plaats zullen er, in de speciale beschermingszones waar men er niet komt met deze generieke instrumenten, natuurrichtplannen of natuurinrichting ingezet worden. Ze worden dus inderdaad onder meer opgenomen in natuurrichtplannen. De instandhoudingsdoelstellingen fungeren dan meteen als het luik visievorming, telkens wanneer een dergelijke operatie begint.

Tot daar de positieve instandhoudingsmaatregelen, conform artikel 6.1 van de Habitatrichtlijn. Op grond van het geciteerde artikel 2 van de Habitatrichtlijn moeten deze maatregelen onder meer rekening houden met sociale en economische vereisten.

In de derde plaats zijn alle administratieve overheden er toe gehouden, op grond van artikel 36, §2, van het Natuurdecreet, om verslechtering en verstoring van natuur in speciale beschermingszone tegen te gaan. Instandhoudingsdoelstellingen zullen hierbij bindende waarde hebben.

Tot slot zijn deze doelen volgens de minister richtinggevend voor de passende beoordelingen, zoals het ook bepaald staat in artikel 6.6 van de Habitatrichtlijn.

Instrumenten

De heer *Bart Martens* laat opmerken dat in het Vlaamse regeerakkoord staat dat de verschillende instrumenten (aankoop, subsidies voor aankoop en beheersubsidies, beheersovereenkomsten met landbouwers) van het natuur- en bosbeleid aan een objectieve evaluatie zullen worden onderworpen. Uit de beleidsbrief maakt het lid echter op dat de eigenlijke evaluatie niet meer deze legislatuur zal gebeuren: er wordt een pilootstudie voor de evaluatie van de billijkheid van de instrumenten gestart met het oog op de onderbouwing van het Natuurrapport 2009. Volgens de heer Martens was de objectieve evaluatie nochtans dringend en noodzakelijk. Kan de minister bevestigen dat de bijsturing van de instrumentenmix deze legislatuur niet meer mag worden verwacht?

De *minister* antwoordt dat op basis van artikel 10, §2, van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu de evaluatie van het natuurbeleid de wettelijke opdracht is van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), met name via het Natuurrapport of NARA. Bij en na het uitkomen van het NARA 2005 zijn er dan ook enige aanwijzingen en

suggesties gedaan aan het NARA-team om aan de ambitie in het regeerakkoord tegemoet te komen.

Het NARA 2007 bevredigt volgens de minster slechts gedeeltelijk in dit verband. In hoofdstuk 7 – Overzicht en recente beleidsontwikkelingen wordt specifiek ingegaan op de in het regeerakkoord geformuleerde ambitie te komen tot een ‘objectieve evaluatie’. Hierover wordt er gesteld: “Het ontbreken van data op programmaniveau hypothekeert het voltooiën van de vooropgestelde objectieve evaluatie tijdens deze legislatuur (2004-2009). Bij gebrek aan harde cijfers dienen vaak ‘best professional judgement’-methodes te worden gebruikt, die dan door professionals van verschillende sectoren (natuur, bos, landbouw en zo voort) verschillend worden geïnterpreteerd.” (bladzijde 129). Wat dit ontbreken van data betreft wordt er, verderop in het rapport, toegelicht dat dit verband houdt met de niet eenduidige toewijsbaarheid van begrotingsmiddelen (inputzijde) of van resultaten en effecten van de ingezette instrumenten (outputzijde), evenals met het ontbreken van een integrale monitoring en een daaraan ten grondslag liggende duidelijke doelbepaling (blz. 134 en 136).

In het voorliggende natuurrapport wordt dan ook geconcludeerd: “Het zal duidelijk zijn dat een vergelijkende evaluatie van de kosteneffectiviteit van gebiedsgerichte beleidsinstrumenten op schaal Vlaanderen op dit ogenblik niet haalbaar is, noch naar ecologische gegevens, noch naar kostprijsgegevens. Ook inzake de maatschappelijke functie van natuur en bos (onder meer ecosysteemdiensten, toegankelijkheid van natuur en bos) zijn de kennis en het onderzoek fragmentarisch.” (blz. 139). Vermits de problematiek van de objectieve, neutrale evaluatie ook voor de minister belangrijk is, onderzoekt ze nu met haar diensten welke verdere stappen op korte termijn kunnen worden gezet.

De heer *Bart Martens* zegt aan het einde van de begrotingsbesprekingen dat het natuur- en bosbeleid, naar aanleiding van het verschijnen van het Natuurrapport 2007, een verder debat verdient. Het is hoe dan ook nodig een objectieve evaluatie te maken van de instrumenten.

Recreatief medegebruik

Mevrouw *Tinne Rombouts* is zeer verheugd dat er fors geïnvesteerd wordt in de toegankelijkheid van bos- en natuurgebieden. Ook het recreatief medegebruik mag hoog op de agenda staan. Net zoals de

minister tijdens parlementaire werkzaamheden, wil het lid een warm pleidooi houden voor een eenduidig toegankelijkheidsreglement.

De heer *Karlos Callens* leest in de beleidsbrief dat in het kader van het integraal waterbeleid en de geïntegreerde visievorming voor ruimtelijke planning de samenwerking met andere sectoren wordt versterkt om een gepaste integratie van natuur en bos te verzekeren. Het lid staat achter deze benadering. Daarbij aansluitend schrijft de minister dat met de recreatiesector naar gebiedsgerichte oplossingen wordt gezocht voor problematische recreatievormen. De heer Callens wijst erop dat heel wat recreanten sterk vragende partij zijn om gebruik te kunnen maken van bossen. Tijdens het studiebezoek in Canada zag de commissie voorbeelden van de combinatie van bos- en parkgebieden met vormen van recreatie. Het lid vraagt of de minister een systeem zal uitwerken om ruiters toe te laten om meer gebruik te maken van de bossen. Andere vragende partijen zijn de jagers, de beoefenaars van het kleiduifschieten maar ook de liefhebbers van motorsport. Al jaren wordt aangekondigd dat men voor de beoefenaars van motorcross geschikte locaties zal zoeken. Intussen hebben deze liefhebbers de grootste moeite om hun sport te beoefenen en wordt een dringende oplossing noodzakelijk. Open ruimtes in een bos zijn volgens het lid ideaal voor motorcross omdat de geluidsoverlast daar ook beperkt zou zijn door de ligging.

De *minister* verwijst naar artikel 145sexies, §2, van het decreet houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening. Die paragraaf handelt over de mogelijkheid tot het vergunnen van recreatief medegebruik in ‘groene’ bestemmingen en luidt als volgt:

“§2. In alle gebieden die op de gewestplannen zijn aangewezen, kunnen naast de werkzaamheden, handelingen en wijzigingen die gericht zijn op de realisatie van de bestemming ook werkzaamheden, handelingen en wijzigingen, activiteiten of inrichtingen worden toegestaan die gericht zijn op het sociaal-culturele of recreatieve medegebruik, voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen.

Voor niet van stedenbouwkundige vergunningsplicht vrijgestelde werkzaamheden, handelingen of wijzigingen die verbonden zijn met occasionele of hoogdynamische sociaal-culturele of recreatieve activiteiten kan slechts een tijdelijke stedenbouwkundige vergunning worden afgeleverd, of een stedenbouwkundige

vergunning met als voorwaarde dat de werkzaamheden, handelingen of wijzigingen in kwestie slechts gedurende een specifieke periode of op bepaalde momenten aanwezig kunnen zijn.

Sociaal-culturele of recreatieve activiteiten waarvan de inrichtingen onderworpen zijn aan de milieuvergunningplicht kunnen hoe dan ook slechts op occasionele basis worden toegestaan.”.

Daarnaast zijn er volgens de minister nog mogelijkheden om recreatief medegebruik te regelen. Er moet daarbij een onderscheid gemaakt worden tussen zachte en harde recreatie. Wandelen, fietsen (inclusief mountainbiken), paardrijden en menactiviteiten worden aanzien als zachte recreatievormen. Voor alle bossen en Vlaamse natuurreservaten dient de toegankelijkheid en dus het recreatief medegebruik geregeld te worden via de opmaak van een toegankelijkheidsreglement. Bij de totstandkoming van dit toegankelijkheidsreglement worden de gebruikers nauw betrokken: inspraak door gebruikers is namelijk van groot belang. Naast de beheerders van deze bossen en Vlaamse natuurreservaten zijn er ook belangrijke actoren zoals de erkende terreinbeherende verenigingen, bosgroepen en de Regionale Landschappen die de belangen van beiden (beheerders en gebruikers) op elkaar trachten af te stemmen.

Harde recreatievormen, zoals motorcross, zijn in bossen en Vlaamse natuurreservaten volgens het Bosdecreet en het decreet Natuurbehoud niet toegestaan, maar er kan een gemotiveerde ontheffing onder een aantal randvoorwaarden en volgens de geëigende procedures worden verleend.

Landgoederen

De heer *Bart Martens* heeft vragen bij het concept van landgoederen. De bedoeling is volgens het lid om particuliere eigenaars van natuur, bos en landschap in een soort landgoederenforum samen te brengen en een geïntegreerd beheersplan te laten opstellen. Het lid vraagt de minister om de toegankelijkheid en het recreatieve medegebruik als bindende voorwaarde op te leggen. De heer Martens heeft geen probleem met overheidssubsidies voor het instandhouden en verbeteren van landschapswaarden en natuurwaarden, maar het publiek en de overheid mogen een ‘return on investment’ vragen indien in particuliere landgoederen wordt geïnvesteerd.

De *minister* antwoordt dat het Agentschap voor Natuur en Bos bezig is met een denkoefening rond een geïntegreerd beheerplan voor gemengde goede-

ren, dat zijn goederen met zowel bos, als natuur en eventueel landschappelijke waarden. Landgoederen zijn hiervan voorbeelden. Hierbij beperkt het agentschap zich tot de kwesties die het natuur- en bosbeleid aangaan, maar wordt er wel vertrokken van een aantal principes van het verantwoord maatschappelijk ondernemen, waarbij rekening gehouden wordt met de economische, sociale en ecologische aspecten. Het recreatief medegebruik maakt vanzelfsprekend onderdeel uit van deze sociale aspecten. De denkoefening is volgens de minister echter nog niet ver genoeg gevorderd om hier nog verder op in te gaan.

Handhaving Natuur en Bos

De heer *Leo Pieters* heeft nog vragen over de handhavingstaken van het Agentschap Natuur en Bos. In de beleidsbrief leest hij nu over effectievere en efficiëntere toepassing van beheersplannen. Bij de reorganisatie van het agentschap is rekening gehouden met een beheersstructuur, een beleidsstructuur en ook met handhaving. Het agentschap kende een personeelsbezetting van tussen 30 en 40 officiers van gerechtelijke politie. Na de reorganisatie blijven tot verbazing van het lid voor handhaving nog slechts zes tot acht personeelsleden over. Dit terwijl er sprake is van uitbreiding van natuur- en bosgebieden met duizenden hectare, van het toegankelijker maken ervan voor recreanten en van de inpasbaarheid van menselijke activiteiten.

Het lid veronderstelt dat het ook niet de bedoeling is in de bossen gemotoriseerde sporten toe te laten, zoals de heer Callens lijkt voor te stellen. Er zullen daartoe een aantal circuits worden afgebakend onder impuls van de minister bevoegd voor Sport. Als de regelgeving ter zake niet goed wordt nageleefd, loopt men wel het reële risico dat de menselijke activiteiten waarvan sprake ook gemotoriseerd zullen zijn. Personeelsleden van het agentschap zelf hebben dit probleem aan de orde gesteld tijdens een Sint-Hubertusviering. Het lijkt de heer Pieters dan ook aangewezen dat de minister met de procureur van Tongeren gaat praten over de reorganisatie van het Agentschap Natuur en Bos.

De *minister* stelt dat – op basis van een aantal objectieve criteria zoals doelmatigheid, efficiëntie en effectiviteit en om tegemoet te komen aan de integratie van bos en natuur en aan de maatschappelijke bezorgdheden en vragen – er door het agentschap voor gekozen is om het huidig zeer ruime takenpakket voor de bos- en natuurwachters op te splitsen. Het takenpakket werd met name gesplitst in taken

inzake beleid, beheer en inzake handhaving. In het kader van de reorganisatie van het ANB is voor de personeelsleden die een keuze hadden in het geval het huidige takenpakket wijzigde, een bevraging georganiseerd naar de entiteit van hun voorkeur. Bij deze bevraging stond het principe van het garanderen van de vrije keuze voorop. De verwerking van de gegevens van deze vertrouwelijke bevraging is nog niet voltooid, maar op basis van voorlopige cijfers zouden minstens 22 personeelsleden ervoor gekozen hebben deel uit te maken van de entiteit handhaving binnen het Agentschap voor Natuur en Bos. Los van de resultaten van de bevraging is in alle omstandigheden het ANB zo georganiseerd dat de huidige taken inzake handhaving kunnen uitgevoerd blijven.

Afbakening landbouw- en natuurgebieden

De heer *Leo Pieters* verwijst naar de afbakening van natuur- en bosgebieden. Het lid begrijpt dat de Vlaamse Regering daarbij een werkwijze volgt waarbij landbouwgebieden worden herbevestigd. Wat gebeurt er met de landbouwgebieden die niet herbevestigd worden en wat is de visie over gebieden met gemengd beheer of gebruik? In dit verband haalt het lid de rasterlandbouw als voorbeeld aan. De gemeentelijke structuurplannen zijn opgemaakt en de Vlaamse Regering komt met een afbakening van landbouwgebieden op een ogenblik dat de natuurgebieden al zijn afgebakend. Het lid vraagt in welke mate de gemeentelijke structuurplannen nog verstoord zullen worden hierdoor en of dat al dan niet in overleg zal gebeuren met de gemeentelijke besturen. Kunnen de plannen nog worden aangepast?

De *minister* antwoordt dat voor de delen van het buitengebied – dus buiten de (klein)stedelijke gebieden – die niet opgenomen zijn in de herbevestigde gebieden, gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen worden opgemaakt in uitvoering van het operationele uitvoeringsprogramma van de desbetreffende regio. Het operationele uitvoeringsprogramma is een overzicht met een prioriteitenstelling van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die dienen opgesteld te worden. Het operationeel uitvoeringsprogramma wordt beslist door de Vlaamse Regering. Deze gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen vormen een sluitstuk in de planningsprocessen voor het buitengebied. De basis voor eventuele herbestemmingen vormen de ruimtelijke visies voor landbouw, natuur en bos.

In de ruimtelijke uitvoeringsplannen kan aan gebieden waar landbouw, natuur en bos samen voorkomen, een ruimtelijke bestemming gegeven worden die deze verweving van functies ondersteunt. De typevoorschriften omvatten dergelijke bestemmingszo-

nes (bijvoorbeeld ‘gemengd open ruimte gebied’ of ‘natuurverweving’).

Bij deze afbakeningsprocessen in het buitengebied wordt bij de uitwerking van de ruimtelijke visie en bij de opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen terdege rekening gehouden met de visies van gemeenten (naast deze van provincies en het middenveld). De visie op de gewenste ruimtelijke structuur, zoals die opgenomen is in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, vormt uiteraard een uitstekende insteek vanwege de gemeenten in dit planningsproces. In die zin is het zeer belangrijk dat de gemeenten het structuurplanningsproces hanteren om een eigen, duidelijke en gedragen ruimtelijke visie te ontwikkelen en die als een suggestie naar de hogere overheid op te nemen in het structuurplan, zodat hiermee in de afbakeningsprocessen rekening kan worden gehouden. In die zin verstoren, noch doorkruisen deze afbakeningsprocessen de gemeentelijke structuurplanningsprocessen.

In het decreet ruimtelijke ordening is volgens de minister een aantal spelregels opgenomen om de bindende bepalingen van de structuurplannen op de diverse bestuursniveaus op elkaar af te stemmen.

Schelde-estuarium en natuurcompensaties

In verband met de natuurlijkheid in het Schelde-estuarium is het de heer *Frans Wymeersch* opgevallen dat dit aan beide kanten van de grens nog steeds voor onenigheid lijkt te zorgen. Daardoor zijn de Schelde-verdragen nog altijd niet ondertekend, vooral omdat daar aan Nederlandse kant moeilijk over wordt gedaan. Uit zijn contacten als lid van het Benelux-parlement leerde hij dat over zowat alle partijgrenzen heen er vragen rijzen bij de noodzaak van de zogenaamde derde pijler: de natuurlijkheid. Zeker de manier waarop deze wordt voorgesteld, houdt de ondertekening tegen. Er worden alternatieven aange-reikt door Nederlanders, en niet enkel uit Zeeland. Omdat heel wat van de natuurcompensaties grensoverschrijdend zijn, bijvoorbeeld de Wase Polders en het Verdrongen Land van Saefthinge, verzoekt de heer Wymeersch de minister om met Nederland naar alternatieven te zoeken. Het lid oppert dat dit dossier voor de ontwikkeling van de Antwerpse haven van wezenlijk belang is. Ook voor de commissieleden zou het een goed idee zou zijn om met de respectieve commissie van de Nederlandse Tweede Kamer naar oplossingen te zoeken die dit dossier kunnen deblok-keren.

De *minister* antwoordt dat de vier verdragen die tussen Nederland en Vlaanderen omtrent het Schelde-

estuarium werden onderhandeld en op 21 december 2005 werden ondertekend in Middelburg, inderdaad nog niet zijn geratificeerd. Het Vlaams parlement keurde de verdragen goed op 28 februari 2007. De Nederlandse Tweede Kamer buigt er zich over begin december 2007. Daarna wordt het dossier besproken in de Eerste Kamer. De verwachting is dat de vier verdragen zullen worden geratificeerd door beide partijen in de loop van de eerste helft van 2008.

Inzake het verdrag Ontwikkelingsschets 2010 zijn de onderhandelaars uitgegaan van een integraal pakket, gebaseerd op toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid. Er is geen alternatief voor opname van de poot natuurlijkheid, gegeven de verplichtingen die voortvloeien uit de Habitatrictlijn. Ondanks de moeizame besprekingen over de uitvoering van de natuurprojecten in Zeeland, houdt de Nederlandse regering vast aan het integraal pakket zoals het in de verdragen is overeengekomen.

Soortenbeleid

De heer *Frans Wymeersch* heeft een aantal bedenkingen bij het beleid inzake natuur, soorten en jacht. Een van zijn uitgangspunten is dat onder de noemer van natuurherstel en herstel van ecologische waarden op onnatuurlijke wijze wordt ingegrepen in diezelfde natuur. Dat heeft volgens het lid tot gevolg dat de mens zelf scheeftrekkingen teweegbrengt. Het lid refereert daarbij aan een passage uit de beleidsbrief over het hamsterproject: "In samenwerking met Nederland wordt het bijplaatsen van individuen voor de genetische versterking van de populatie verder opgevolgd en uitgebreid." De heer Wymeersch stelt dat dit als precedent kan worden aangegrepen voor de genetische versterking van om het even welke diersoort in Vlaanderen en dat kan niet de bedoeling zijn.

Volgens de *minister* wordt het project in 2008 gewoon verder gezet zoals in 2007 – wat ook nodig is om aan de verplichtingen van de Habitatrictlijn te voldoen. Dit wil zeggen dat de contracten met de landbouwers voor hamstervriendelijk beheer blijven lopen, zoals voorzien in het budget van 2006. Er worden weer 60 dieren in de geëigende gebieden bijgeplaatst uit het Nederlandse kweekprogramma en de populaties worden verder opgevolgd (monitoring, inventarisaties nieuwe gebieden en telemetrie uitgezette dieren).

Jachtbesluit en wildbeheereenheden

De heer *Frans Wymeersch* merkt op dat in 2008 een nieuw Jachtopeningsbesluit moet worden vastgesteld.

Het lid wijst erop dat diverse fracties in de commissie al kritische opmerkingen over de jacht in zijn totaliteit hebben gemaakt. De heer Wymeersch hoopt dat daarmee rekening zal worden gehouden en vraagt de minister of ze bereid is, nog voor het Jachtopeningsbesluit wordt vastgesteld, de commissie ter zake te raadplegen.

Volgens de beleidsbrief zal worden gestreefd naar een prominente rol van de wildbeheereenheden. De heer Wymeersch wil in dit verband weten wat die prominente rol zal inhouden. Gaat het om een ander of beter statuut? Hoe zit het dan met de subsidiëring? Krijgen de wildbeheereenheden andere verantwoordelijkheden en zullen ze ook op het terrein worden gehonoreerd voor al hun taken?

De *minister* antwoordt dat het principieel tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering behoort om uitvoeringsbesluiten goed te keuren, zonder dat die besluiten vooraf moeten worden besproken in een commissie van het Vlaams Parlement. Praktisch gesproken mag bovendien niet worden vergeten dat het nieuwe Jachtopeningsbesluit, zo legt het Jachtdecreet op, gepubliceerd moet zijn einde mei. Dit neemt niet weg dat het de commissie Leefmilieu vrij staat een gedachtewisseling te organiseren over de kernpunten van het debat over het Jachtopeningsbesluit. De minister zal deze gedachtewisseling met interesse bijwonen.

De rechtsgrond voor de wildbeheereenheden is te vinden in artikel 12 van het Jachtdecreet. Erkende wildbeheereenheden ontvangen nu al subsidies op grond van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 december 1998 betreffende de wildbeheereenheden. Er wordt momenteel volgens de minister nagedacht over mogelijkheden om de werking van wildbeheereenheden verder te stimuleren, ten einde de kwaliteit en de impact ervan te verhogen.

Kustzone

De heer *André Van Nieuwkerke* leest in de beleidsbrief over belangrijke werken inzake natuurbeleid, beheer en verwerving. Het lid verwijst naar de motie die het Vlaams Parlement in mei 2007 heeft goedgekeurd over het kustzonebeheer en de reorganisatie van het agentschap Natuur en Bos (*Parl. St. Vl. Parl.* 2006-07, nr. 1210/1). Daarin wordt gevraagd een specifieke entiteit voor de verwerving en het beheer van de natuurgebieden in de kustzone te behouden en te versterken. De entiteit moet qua middelen en personeel worden geoptimaliseerd. Wat is de stand van zaken en wat zijn de vooruitzichten voor 2008?

Bij de afbakening van het agrarische gebied Kust en Westhoek werd een passus opgenomen over de betere bescherming van de kustpolders. De heer Van Nieuwkerke vraagt naar de stand van zaken.

De *minister* antwoordt dat de reorganisatie binnen het Agentschap voor Natuur en Bos gericht is op het realiseren van een betere dienstverlening op vlak van natuur, bos en groen. De meerwaarde die wordt beoogd voor het gehele ANB, moet ook afstralen op de Kuststreek.

Dit neemt niet weg dat de engagementen die voortvloeien uit het Duinendecreet en uit de aanduiding van speciale beschermingszones in de kustzone onverminderd zullen worden uitgevoerd. Op vlak van de concrete organisatie zullen daarom alle lopende processen en projecten met betrekking tot de Kustregio worden voortgezet. Wat betreft de inzet van mensen voor deze processen en projecten, dragen volgens de minister alle leidinggevenden binnen ANB de verantwoordelijkheid om voor elk personeelslid een evenwicht te vinden tussen het verzekeren van de continuïteit van de lopende processen en projecten en het opnemen van nieuwe taken en uitdagingen in het kader van de reorganisatie.

De poldergebieden zijn hoofdzakelijk gelegen in de regio Kust-Polders-Westhoek, waarvoor de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos is opgesteld en waarvoor thans, in uitvoering van het operationele uitvoeringsprogramma, de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen worden opgesteld. De zeer waardevolle poldergraslanden in deze regio bevinden zich overwegend in speciale beschermingszones (in uitvoering van de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn) en/of in gebieden die in aanmerking komen voor een herbestemming als natuurgebied en opname in het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) of herbestemming tot natuurverwevingsgebied. De bijkomende bescherming zal er automatisch komen naarmate de ruimtelijke uitvoeringsplannen opgemaakt worden. Daarbij zal ook het kader gecreëerd worden om effectief via gericht beheer, in samenwerking met de landbouw, de goede staat van instandhouding te verzekeren. Een beperkte bijsturing van de sectorale wetgeving voor de verdere ondersteuning van dit beleid, wordt volgens de minister thans niet uitgesloten.

Trage wegen

De heer *Jos Bex* laat opmerken dat in de beleidsbrieven Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening een para-

graaf aan de zogenaamde trage wegen is gewijd. Zo wordt in de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening een overweging aangestipt die stelt dat een trage weg niet meer kan worden afgeschaft als er geen alternatief voorhanden is. Dat lost het fundamentele juridische probleem in verband met die trage wegen niet op, oppert het lid. De heer Bex wil enkel meegeven dat een trage weg niet enkel een functie kan vervullen inzake mobiliteit, maar evenzeer voor de landschaps- en natuurbeleving. Ook voor erosiebestrijding zijn de grasstroken die een trage weg vaak afboorden, een ideale buffer. Het afschaffen van dergelijke wegen in erosiegevoelige gebieden is dus niet aangewezen. Het lid vraagt de minister om mee een voet tussen de deur te houden en ook vanuit haar bevoegdheid te ijveren voor het behoud van trage wegen.

De *minister* bevestigt dat het belangrijk is dat er voldoende aandacht besteed wordt aan trage wegen. De Vlaamse Landmaatschappij besteedt in haar inrichtingsprojecten aandacht aan openstelling, kwaliteit en inrichting van de trage wegen. Om dit in de toekomst op een eenvormige manier te kunnen doen, wordt nog in 2007 een interne workshop georganiseerd in samenwerking met de vzw Trage Wegen. Daarin wordt uitgeklaard hoe in de projecten moet worden omgegaan met trage wegen en hoe veel voorkomende knelpunten kunnen opgelost worden. Cruciale aspecten zijn een lokaal ondersteunde aanpak met aandacht voor een aangepaste inrichting (bijvoorbeeld alternatieve verhardingen) en een geïntegreerd beheer. Hiervoor zal de minister een initiatief laten nemen door het departement Leefmilieu, Natuur en Energie om een natuurtechnisch vademecum voor trage wegen te laten opstellen.

In bossen en natuureservaten geldt deze zorg voor de trage wegen per definitie als onderdeel van de opmaak van een toegankelijkheidsreglement. De beheerder moet de toegankelijkheid van deze wegen, opgenomen in de Atlas der buurtwegen, respecteren en maximaal toegankelijk maken voor de zwakke weggebruikers. Regelgevinginitiatieven met betrekking tot trage wegen gelegen in bossen en natuureservaten moeten worden afgestemd op het in opmaak zijnde nieuwe besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuureservaten.

Ontsnipperingsbeleid langs autosnelwegen

De heer *Jan Peumans* vraagt informatie over het ontsnipperingsbeleid inzake autosnelwegen. Daarin

speelt de afweging tussen het zeer dure bermbeheer, met onderhoud door allerhande firma's, en de vraag of de situatie zelf niet kan worden aangepakt door een meer doelgerichte aanplanting.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat het Agentschap Infrastructuur een ontsnipperingsstrategie heeft gebaseerd op verschillende aanpakken. Intensieve monitoring van een aantal ontsnipperingsmaatregelen duiden aan dat deze aanpak duidelijke ecologische vruchten afwerpt. Ook de verkeersveiligheid is hiermee geholpen. Voor alle kunstmatige bevaarbare waterlopen zijn nu ontsnipperingsplannen opgesteld. In samenwerking met nv De Scheepvaart en Waterwegen en Zeekanaal nv worden nu prioritaire projecten uitgewerkt. Belangrijke aandachtspunten zijn meer integratie in de reguliere weg- en waterwegbouwwerken, een meer doorgedreven combinatie met zachte recreatie, het verder uitwerken van de ontsnipperingsstrategie van het Agentschap Infrastructuur en het opbouwen van een gelijkaardige strategie voor de kanalen.

In 2008 zullen volgens de minister 80 percent van de autosnelwegbermen beheerd worden via een natuurtechnisch bermbeheersplan. Ook de oevers van bevaarbare waterlopen worden natuurtechnisch beheerd. In deze natuurtechnische plannen is rekening gehouden met landschappelijke, ecologische en verkeerstechnische aspecten. Via monitoring is geweten dat deze aanpak een duidelijke meerwaarde aan natuur en landschap oplevert. Niet-bemeste graslanden hebben een hogere biodiversiteit dan aangeplante houtige gewassen en bermen hebben een belangrijke waarde als corridor en refugium. Het uitgestelde beheer van de massale houtige aanplantingen in de jaren '60 en '70 langs de autosnelwegen leidt volgens de minister nu tot een zware eenmalige kost en tot geen enkele ecologische meerwaarde.

Eikenprocessierups

De heer *Jan Peumans* leest in de beleidsbrief dat de minister met de provincies het actieplan voor een ruime en ecologische controle van de eikenprocessierups zal actualiseren. De rupsenplaag heeft vorig jaar veel problemen veroorzaakt in Limburg en daarbuiten, met zelfs een economische weerslag. Uit de vragen die toen in het parlement werden gesteld en de antwoorden van diverse ministers, kwam naar voren dat er een geïntegreerde aanpak wordt vooropgesteld. Wat houdt die geïntegreerde aanpak in, met het oog op de zomer van 2008?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de coördinatie berust bij de arrondissementcommissaris onder gezag

van de gouverneur. De problemen die eikenprocessierupsen veroorzaken worden opgevolgd in een onderling overleg met provinciale overheden, gemeenten en Vlaamse agentschappen – zoals het Agentschap Wegen en Verkeer, het Agentschap voor Natuur en Bos, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid.

Het Agentschap voor Natuur en Bos heeft voor 2007 een actieplan voor de bestrijding van de processierups uitgewerkt voor de terreinen in beheer bij het agentschap. Het ANB heeft in uitvoering van dit actieplan onder meer in 2007 de curatieve aanpak via afbranden uitgevoerd voor de gebieden in beheer bij het agentschap en tegelijkertijd voor de aanpalende gemeentebossen op de plaatsen waar er recreatieve ontsluiting is.

Tijdens de bestrijdingscampagne in 2007 en in de daarop aansluitende periode is veel aandacht uitgegaan naar monitoring en onderzoek. Dit gebeurde zowel op het vlak van ecologie van de eikenprocessierups en haar parasieten, als op het vlak van de verspreiding en schommeling van de plaagdruk en op vlak van preventieve en curatieve bestrijdingstechnieken. Het ANB voert verder de monitoring uit met het oog op de evaluatie van de ingezette bestrijdingstechnieken en om na te gaan hoe de populatie van de eikenprocessierups evolueert.

De werkgroep monitoring eikenprocessierups in Limburg buigt zich over de resultaten om tegen begin 2008 de nodige conclusies en aanbevelingen te formuleren. Het ANB werkt ook op Vlaams niveau aan een algemene aanpak van de bestrijding in de eigen domeinen en aan een strategie inzake soortbescherming en vergunningenbeleid teneinde de lokale en provinciale besturen voldoende ondersteuning te kunnen bieden. Deze strategie zal volgens de minister verankerd worden op reglementair vlak in het nieuwe soortenbesluit.

'De Merode'-project

De heer *Patrick Lachaert* informeert naar de beschikbare middelen voor het project 'de Merode'.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de Vlaamse minister bevoegd voor Plattelandsbeleid voor het project de Merode zogenaamde 'quick-win'-projecten heeft goedgekeurd op basis van ingediende voorstellen vanwege de partners in het project en de lokale actoren. Met deze 'quick wins' kunnen snel zichtbare resultaten bekomen worden die bijdragen tot de ontwikkeling van dit gebied, dit in het vooruitzicht van meer structurele investeringen voor dit project. Het

bedrag dat daarvoor werd uitgetrokken in 2006, is 270.000 euro op een daartoe bestemd begrotingsartikel voor plattelandsbeleid van het Minafonds.

Het planprogramma voor 'de Merode: een prinsheerlijk platteland' omvat een vraag naar 9.000.000 euro subsidies voor landinrichting. Het jaarlijkse budget subsidies landinrichting bedraagt ongeveer 3.000.000 euro. Momenteel zijn buiten 'de Merode: een prinsheerlijk platteland' nog een hele reeks van andere landinrichtingsprojecten in uitvoering. De voorganger van de minister heeft in april 2007 aan de betrokken partners verklaard dat het planprogramma ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd. Het planprogramma de Merode heeft momenteel de volledige adviesprocedure doorlopen en zal eerstdaags door de Afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen (ALBON) aan het kabinet van de minister overgemaakt worden, zodat de beslissingsprocedure kan opgestart worden.

II.5. Waterzuiveringsbeleid

Vragen en opmerkingen van de leden

Voor mevrouw *Tinne Rombouts* is het duidelijk dat het integrale waterbeleid en de waterzuivering een gigantisch grote sector is waar haast iedereen de komende jaren mee zal worden geconfronteerd. Hier zijn ook nog heel wat veranderingen op til waar door veel mensen naar wordt uitgekeken.

Met betrekking tot het afvalwater zal er de komende maanden en jaren nog heel wat overlegd en bijgestuurd moeten worden. Het subsidiebesluit dient aangepast te worden, zoals reeds bleek tijdens de hoorzittingen over de waterproblematiek in de commissie. Er zal zeker rekening gehouden moeten worden met de specifieke problemen in het landelijke gebied en de problematiek van de individuele behandelingsinstallaties van afvalwater (IBA's), die hier al regelmatig werd aangekaart. Ook dient er rekening te worden gehouden met de verschillende types van rioering en IBA's om te komen tot een goede ondersteuning. Het proefproject inzake zonering met de twaalf uitvoeringsplannen moet er inderdaad toe leiden dat de uitvoeringsplannen realistisch opgesteld worden, waarbij vertrokken wordt van een degelijke prioriteitstelling en de gemeenten begeleid worden op een traject waarbij niet iedereen verplicht wordt om tegen

2012 de laatste druppel te saneren, maar vooral grote stappen in de goede richting gezet worden.

Tot slot wil mevrouw *Rombouts* ook nog eens de nodige aandacht vragen voor de afkoppeling van regenwater. Het is belangrijk dat er instrumenten voorhanden zijn opdat de afkoppeling niet zou stilvallen. Welke instrumenten zijn er om de afkoppeling op private terreinen vlot te handhaven en te stimuleren?

De heer *Rudi Daems* leest in de beleidsbrief dat er nog dit najaar een reglementaire bepaling zou komen om de aansluitings- en afkoppelingsplicht te realiseren. Wat is de stand van zaken en hoe wil de minister dit reglement vorm geven?

De heer *Karlos Callens* zegt heel tevreden te zijn dat er een aanpassing komt van het subsidiebesluit om een rechtstreekse subsidiëring van IBA's aan gemeenten mogelijk te maken. Heeft de minister of de administratie al zicht op het aantal gemeenten dat overweegt om IBA's in eigen beheer te nemen?

Ook de heer *Bart Martens* verwijst naar de aangekondigde besturing van het subsidiebesluit voor de gemeentelijke rioleringen. Het lid is tevreden dat er in 2008 al 25 miljoen euro extra ter beschikking wordt gesteld. Dit volgens de heer *Martens* echter nog altijd maar een druppel op de hete plaat gelet op de gigantische uitdaging waarvoor de gemeenten staan. Volgens een vertegenwoordiger van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSg) volstaan de middelen die nu in het rioleringsfonds (Rio-fonds) zitten net voor de onderhoudskosten van het bestaande rioleringsnet. Alle bijkomende rioleringen en alle IBA's uit de ontwerpen van zoneringsplannen aanleggen, zou van de lokale besturen een extra investeringskost vergen van 2 miljard euro per jaar tot 2015.

Een eerste vraag van de heer *Martens* betreft de doelstelling opgelegd door de Europese kaderrichtlijn Water. Zal effectief het afvalwater tot de laatste liter moeten worden gezuiverd? Moet elke inwoner die niet op de riolering kan worden aangesloten effectief een IBA installeren? Nederland onderscheidt bijvoorbeeld vier types van individuele behandeling van afvalwater en zal in sommige zones een septische put aanvaarden als oplossing.

De heer *Martens* is tevreden dat het programmadoel de mogelijkheid creëert voor gemeenten om zelf

IBA's te gaan plaatsen en daarvoor een vergoeding te vragen, waardoor burgers met een individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater evenveel betalen als burgers aangesloten op de riolering. Het lid pleit ervoor dit systeem uit te breiden naar het hele Vlaamse Gewest. De gemeenten zouden daar extra ondersteuning vanuit het rioleringsfonds moeten voor krijgen. Voorziet de minister in die middelen en over welke subsidiebedragen gaat het dan?

Een andere uitdaging is de scheiding van hemelwater van afvalwater. In de nieuwe VLAREM II zou voor inwoners die op een gescheiden stelsel kunnen aansluiten de verplichting worden opgenomen om effectief gescheiden aan te koppelen. Is de minister bereid om in een Vlaamse premie te voorzien om de kosten op particulier domein voor het scheiden van hemel- en afvalwater te helpen dragen? De VVSG is daar vragende partij voor en volgens de heer Martens is een dergelijke premie, naast de verplichting opgenomen in VLAREM, aangewezen als extra aanmoediging. Infrax, een netbedrijf voor onder meer riolering, zou een onderzoek lopen hebben over een uitdovende, regulerende heffing voor verharde oppervlakten die niet van de riolering zijn afgekoppeld. In welke mate zal de minister dergelijke instrumenten inzetten in haar rioleringsbeleid?

De zoneringsplannen zullen uiteindelijk aangeven waar er rioleringen en IBA's moeten komen, maar de uitvoeringsplannen zullen volgens de heer Martens meer gedetailleerd moeten ingaan op de timing van aanleg en afkoppeling. De uitvoeringsplannen worden cruciaal omdat ze ook prioriteiten gaan bepalen om zo snel mogelijk met de beschikbare middelen een zo groot mogelijk milieurendement te halen. De beleidsbrief maakt melding van twaalf proefgebieden, maar wanneer zal de minister de resultaten daarvan evalueren en wanneer komen er gebiedsdekkende uitvoeringsplannen voor de lokale besturen?

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* verwijst naar het debat dat in de commissie wordt gevoerd over het waterbeleid. Het is inderdaad duidelijk dat het waterbeleid de komende jaren bovenaan de agenda zal prijken van het milieubeleid. De verplichtingen die worden opgelegd door de Europese richtlijn Stedelijk afvalwater en de kaderrichtlijn Water komen in een stroomversnelling. Het lid is van mening dat er de voorbije jaren te lang getalmd werd om een degelijk waterbeleid te voeren. Er is al jarenlang sprake van zoneringsplannen, maar het is pas in 2007 dat de eerste plannen ter goedkeuring werden voorgelegd aan de gemeenten. Dit jarenlange getalm maakt volgens het lid dat de investeringslasten momenteel zeer

groot zijn. Niemand kan ontkennen dat de gemeentebesturen voor een loodzware taak staan. Aanleggen van ontbrekende rioleringen, afkoppelen van regenwater en plaatsen van IBA's – het wordt de komende maanden en jaren een hoofdprioriteit voor de lokale besturen. Het lid vindt echter dat er veel onduidelijkheid wordt gecreëerd.

Het is volgens mevrouw Van den Eynde bijvoorbeeld volstrekt onduidelijk op welke manier de individuele waterzuivering moet gebeuren. Geeft deze Vlaamse Regering de voorkeur aan IBA's of aan rietvelden? Wat is de taak van de gemeentelijke overheden hierin: volledige aankoop of subsidiëring van de IBA's van hun inwoners? Wat met het gelijkheidsbeginsel? Moet een gemeente er niet voor zorgen dat indien ze een vergunning voor een woning geeft, ook alle nutsvoorzieningen en watervoorzieningen worden geregeld? Zuiver water wordt altijd wel geleverd, maar het afvalwater afvoeren zou dan weer een taak zijn voor de burger en niet voor een overheidsinstantie. De minister stelt in haar beleidsbrief onder 4.9.2.4 dat ze de gemeenten fundamenteel wil ondersteunen bij de verdere uitbouw van hun rioleringsstelsel. Verder stelt de minister dat er een aanpassing van het subsidiebesluit zal komen om de gemeenten te stimuleren deze installaties in eigen beheer te nemen en tot beter geplaatste en geëxploiteerde IBA's te komen. Hiermee geeft de minister de aanzet aan de gemeenten om zelf de aankoop van IBA's te doen, zoals de VVSG vraagt. In praktijk blijkt echter dat de gemeenten hun verantwoordelijkheid in deze niet nemen en liever de burger zelf de IBA laten bekostigen met alle nadelige gevolgen. Lijkt het de minister niet beter een duidelijker signaal te geven aan de gemeenten omtrent het beleid ten aanzien van individuele waterzuivering?

Mevrouw Van den Eynde stelt dat in haar gemeente de bevoegde schepen het probleem van de individuele waterzuivering op een goedkope manier wil oplossen. Inwoners die verplicht worden tot individuele zuivering zouden een rietveld moeten aanleggen van drie vierkante meter per inwoner. Wat is het standpunt van de minister over dergelijke rietvelden? Zullen ook rietvelden gesubsidieerd worden? Wat is de omvang van de subsidie per IBA?

De heer *Patrick De Klerck* zegt dat de bijsturing van het subsidiebesluit voor de gemeentelijke rioleringen nodig is ter uitvoering van de zevende operationele doelstelling inzake waterbeleid uit de beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009, die bij het begin van de legislatuur werd opgesteld door de voorganger van de minister. Door een zorgvuldig en rationeel financieel beleid van de Vlaamse overheid zijn er bij-

komende middelen beschikbaar, ook voor het beleidsdomein Leefmilieu en onder meer om structureel het rioleringsstelsel verder te optimaliseren. In 2008 komt er ten aanzien van 2007 25 miljoen euro extra vrij en in 2009 50 miljoen euro. Naast rechtstreekse subsidiëring aan de gemeenten voor IBA's – met mogelijk een categorisering zoals de heer Martens voorstelt, maar ook andere oplossingen kunnen volgens de heer De Klerck worden bekeken – mag het stimuleren van de gescheiden rioleringsystemen in gemeenten die nu al een hoge niet-gescheiden dekkingsgraad kennen niet worden vergeten. Anders worden de beste leerlingen van de klas van vandaag, de slechtste van morgen. De heer De Klerck sluit zich dus aan bij het pleidooi van de heer Martens om de gemeenten die al inspanningen hebben gedaan niet te vergeten.

De heer *Jos Bex* stelt een grote voorstander te zijn van het hergebruik van regenwater en ziet graag dat veel aandacht wordt besteed aan het efficiënt en minder duur oplossen van het probleem van afvalwater. Bij de gedachteswisseling met de VVSG heeft het lid al opgemerkt dat er een probleem ontstaat als gemeenten op privé-eigendom werken willen uitvoeren voor het scheiden van de stromen, infiltratie van hemelwater en zelfs de aanleg van IBA's. Er zijn procedures zoals het recht van opstal, tijdelijke grondinname, ondergrondse inname enzovoort. Het lijkt de heer Bex aangewezen dat de Vlaamse overheid voorziet in een procedure of richtlijn die het de gemeenten gemakkelijker maakt om de burger ervan te overtuigen die werken op zijn grond te laten uitvoeren, of zelfs met enige lichte dwang daartoe verplicht.

De heer *Patrick Lachaert* roept de uitvoerende en de wetgevende macht op om de problematiek van de saneringsplicht niet per casus te benaderen. Er is de gemeentelijke saneringsplicht en dan de bovengemeentelijke saneringsplicht, die administratieve maatregelen impliceren. Daarnaast zijn er operationele maatregelen: rioolwaterzuiveringsinstallaties, kleinschalige waterzuiveringsinstallaties, individuele behandelingsinstallaties van afvalwater enzovoort. En ten slotte is er het financiële kader. De heer Lachaert pleit ervoor dat dit in één beweging wordt aangepakt en in één kader wordt ingepast. Daarmee bedoelt hij dat er gelijkberechtiging moet zijn voor elke casus. Saneren van afvalwater kost voor elk verschillend geval op elk niveau geld. Dat kan gaan over het plaatsen van een IBA tot het opbreken van een oprit om een woning op de riolering aan te sluiten, het afkoppelen van hemelwater enzovoort.

In de richtlijn Stedelijk afvalwater staat volgens het lid nergens dat tegen 2015 het afvalwater overal en op alle plaatsen moet worden gezuiverd. Het zou het

al een succes zijn, mocht het tegen 2030 overal zijn gerealiseerd. De concretisering hangt in eerste instantie af van het financiële plaatje. In tweede instantie is er ook een operationele factor: het kunnen uitvoeren van de sanering. De heer Lachaert stelt dat er nood is aan een algemeen en realistisch kader en wil de minister tot enige voorzichtigheid aanmanen wat het subsidiebesluit betreft. Het subsidiebesluit kan een deel van het probleem oplossen en misschien een groep van gesaneerde of te saneren entiteiten tevreden stellen, maar de heer Lachaert ziet meer heil in een algemene benadering die uitgaat van een gelijke behandeling. De voorzitter stelt voor dat de commissie hierover een algemeen voorstel van resolutie zou opstellen, zodat iedereen weet aan welke benadering hij zich kan verwachten.

Antwoord van de minister – afkoppeling en aansluiting

Minister *Hilde Crevits* antwoordt eerst op de vraag of er in maatregelen of subsidies wordt voorzien om de afkoppeling van regenwater door burgers te ondersteunen. Vanuit het Vlaamse Gewest wordt er momenteel niet in rechtstreekse subsidies voorzien ten aanzien van de burgers voor de afkoppeling van het regenwater van de riolering. Het is wel zo dat het gewest aan de gemeenten die in het kader van een rioleringsproject overgaan tot een volledige scheiding van het afval- en regenwater een subsidie van 100 percent kan verlenen. Voor de aanleg van een klassiek gescheiden stelsel is een subsidie van maximaal 75 percent voorzien. De kostprijs van de rioleringswerken is evenwel vergelijkbaar in beide gevallen. De bijkomende subsidie kan de gemeente dus gebruiken om de burger te ondersteunen.

Volgens de minister ondersteunt een deel van de gemeenten, via het verlenen van gratis advies of het geven van subsidie, nu reeds de burger indien hij werken wenst of moet uitvoeren inzake afkoppeling, maar dat is dan een autonome gemeentelijke aanvulling op het bovenstaande principe.

Er waren ook vragen over de stimulering en handhaving van de afkoppeling van hemelwater en aansluiting op de riolering. De minister stelt dat momenteel de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de controle op een correcte aansluiting op de riolering. Het is dus een taak van de gemeenten om er op toe te zien dat een aansluiting op de riolering correct gebeurt en de scheiding van afvalwater en regenwater, indien noodzakelijk, is uitgevoerd.

Op het werkplan voor 2008 van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), werkgroep Waterzuivering, is het project "uitwerken van een

voorstel tot efficiënte uitvoering en handhaving van de bepalingen inzake de verplichte aansluiting van huishoudelijk afvalwater op de riolering en de afkoppeling van hemelwater” voorzien. In dat kader zal onderzocht worden hoe de handhaving praktisch kan worden ingevuld. Pistes in de richting van handhaving door de drinkwatermaatschappijen zijn volgens de minister zeker het onderzoeken waard.

In de beleidsbrief wordt onder 4.9.2.2 verwezen naar een “meer doelmatige reglementering van de aansluitings- en afkoppelingsplicht”. Een lid vroeg daar verduidelijking bij.

De minister stelt dat in de aanpassing van VLAREM II, ten gevolge van het vaststellen van de zoneringsplannen, de regels inzake de scheiding van afval- en regenwater verder praktisch worden ingevuld. Conform de huidige wetgeving is het verboden om hemelwater te lozen in de riolering wanneer het technisch mogelijk of noodzakelijk is dit hemelwater gescheiden van het afvalwater te lozen in een oppervlaktewater of kunstmatige afvoerweg voor hemelwater. Omdat dit op het terrein voor veel interpretatie- en praktische problemen zorgde, werd dit verder verfijnd. Zo zullen bestaande woningen hun afvalwater en regenwater moeten scheiden op het ogenblik dat de riolering in de straat wordt (her)aangelegd. Voor open en half-open bebouwing is een volledige scheiding van alle dakvlakken en verharde oppervlakken noodzakelijk. Voor gesloten bebouwing volstaat echter een gedeeltelijke afkoppeling. Burgers zijn hierdoor niet langer verplicht een scheiding door te voeren voor die verharde oppervlakken waarvoor leidingen onder of door de woning noodzakelijk zijn.

Kaderrichtlijn Water en IBA's

Enkele leden stelden zich vragen bij het halen van de doelstellingen van de kaderrichtlijn Water en de mogelijkheid om tegen 2015 overal waar nodig IBA's te plaatsen. Volgens de minister stelt de richtlijn geen specifieke riolerings- noch zuiveringsgraad tegen 2015 voorop, maar wel een goede waterkwaliteit in de waterlichamen. Dit is een verantwoordelijkheid die gedragen moet worden door alle doelgroepen en sectoren. De investeringen in openbare rioleringen en waterzuivering maken daar een belangrijk deel van uit. Er moeten dan ook belangrijke inspanningen gebeuren. Anderzijds is het inderdaad zo dat nergens voorgeschreven wordt dat alle IBA's tegen 2015 moeten worden geplaatst. De impact van afgelegen alleenstaande woningen op de waterlichamen zal zeer beperkt zijn, en een septische put zou in die gevallen kunnen volstaan. Het is belangrijk dat de beschik-

bare middelen, die nu sterk opgetrokken worden, op een planmatige, efficiënte en effectieve manier worden besteed. De uitvoeringsplannen zullen hierbij een cruciaal instrument vormen.

Het aantal IBA's dat in Vlaanderen zal moeten geplaatst worden, wordt door de invoering van de zoneringsplannen sterk beperkt ten opzichte van de huidige verplichtingen. Op basis van de ontwerpen van zoneringsplannen zal het om ongeveer 70.000 IBA's gaan. Bovendien zijn er de laatste jaren al heel wat IBA's geplaatst in het buitengebied. Naar aanleiding van het openbaar onderzoek werd bovendien bij een deel van de gemeenten, die aanvankelijk heel wat IBA's dienden te plaatsen, een wijziging vastgesteld van de visie in de richting van meer collectieve sanering door de aanleg van drukriolen. Al deze aspecten geven volgens de minister aan dat de sanering van het niet- centraal gezuiverde buitengebied tegen einde 2015 haalbaar moet zijn.

Keuze en plaatsing van IBA's

Er zijn volgens de minister momenteel verschillende types IBA op de markt. Er zijn zowel compactsystemen (actief-slibsystemen) als groene systemen (rietveld, kokosbiobed). Vandaag beschikken enkel twee actief-slibsystemen over een BENOR-certificaat (een conformiteitsmerk van het Belgisch Instituut voor Normalisatie) maar in de loop van 2008 zullen ook een aantal groene systemen met BENOR-certificaat op de markt komen.

In het kader van de saneringsplicht kan de gemeente de bouw en de exploitatie van de IBA's zelf in handen nemen of dit overlaten aan de burger. Indien de gemeente echter kiest voor de eerste oplossing kan ze vanaf 2008 hiervoor een specifieke bijdrage vragen. De minister verwijst hiervoor naar de specifieke bepalingen in het programmadecreet bij de begroting 2008.

Vandaag ontvangt de burger, indien de gemeente de milieusamenwerkingsovereenkomst heeft ondertekend, al een subsidie.

Wat betreft de mogelijkheid tot het uitvoeren van werken op privé-terrein door gemeenten en andere instanties, laat de minister opmerken dat dit in de gemeente Bierbeek momenteel via een schriftelijke overeenkomst wordt geregeld. Indien men hier een juridisch sluitende oplossing wenst, zal voor de aanleg van een IBA op privé-terrein een recht van opstal of erfpacht noodzakelijk zijn. Momenteel wordt door

verscheidene intercommunales en gemeenten onderzocht welke de beste oplossing is.

Zoneringsplannen

Meerdere leden verwezen naar de twaalf proefprojecten en de noodzakelijk uitvoeringsplannen. Een eerste versie van de uitvoeringsplannen voor de twaalf pilootprojecten wordt volgens de minister op dit moment gefinaliseerd. De eerste resultaten zullen waarschijnlijk nog in 2007 afgerond worden. Nadien zal in de eerste helft van 2008 een terugkoppeling naar alle betrokken partijen (gemeenten, intercommunales en bekkenbesturen) noodzakelijk zijn. Op basis van deze feedback zal de methodiek waar noodzakelijk bijgestuurd worden. In de loop van 2008 zal eveneens een plan van aanpak voor de opmaak van alle uitvoeringsplannen worden opgemaakt.

Op basis van de eerste ruwe resultaten voor de twaalf pilootprojecten, die recent beschikbaar zijn, kan gestart worden met een onderzoek naar de impact op financiering en timing van uitvoering. Hierbij zullen de verschillende financieringsmogelijkheden moeten worden onderzocht. Er zal dan ook pas kunnen gestart worden met de opmaak van alle uitvoeringsplannen op het ogenblik dat het begrip 'haalbare en realistische' planning kan worden ingevuld.

Inzake de gelijkberechtiging van elke casus, dus niet enkel subsidies voor IBA's maar ook voor de burgers die moeten afkoppelen, zegt de minister dat een goede werking van een IBA een volledige afkoppeling van regenwater en afvalwater vergt. Aangezien vanuit het Vlaamse Gewest enkel de bouw en de aanleg van een IBA wordt gesubsidieerd en niet de hieraan gekoppelde afkoppelingswerken, bestaat er volgens de minister geen verschil in behandeling tussen de burgers die kunnen aansluiten op de riolering en de burgers die verplicht zijn een IBA te plaatsen.

Subsidiebesluit

Enkele leden informeerden naar de aanpassingen die aan het subsidiebesluit zullen gebeuren en hoe de prioriteiten in dit besluit zullen worden vastgelegd.

Momenteel is er volgens de minister een besluit in opmaak voor het bekomen van een gewestbijdrage voor het bouwen van IBA's die door gemeenten, gemeentebedrijven, intercommunales of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden worden geplaatst of

gesubsidieerd. Daarin is voorzien dat deze gewestbijdrage mee wordt opgenomen in het voorstel van subsidieprogramma voor gemeentelijke rioleringen en kleinschalige waterzuiveringsinstallaties (KWZI). Dit betekent dat een deel van het rioleringsbudget zou worden uitgetrokken voor de subsidiëring van IBA's.

In het subsidiebesluit is voorzien dat de criteria voor de opmaak van het subsidieprogramma door de bevoegde minister in overleg met de ambtelijke commissie worden bepaald. Hiertoe legt de VMM, na overleg met de gemeenten, driemaandelijks een ontwerp van subsidieprogramma voor aan de minister, waarbij de prioriteit van de projecten bepaald wordt door de vooropgestelde criteria.

Specifiek voor wat betreft de voorziene subsidiëring van IBA's, wordt volgens de minister verwacht dat dit geen zware impact zal hebben op het subsidiebudget voor rioleringen en KWZI's. Waarschijnlijk zal er geen prioritering moeten gebeuren van de IBA-dossiers, waardoor deze alle in een subsidieprogramma kunnen worden opgenomen.

Replieken inzake waterzuivering

De heer *Patrick De Klerck* zegt aan het einde van de begrotingsbesprekingen dat hij vragen blijft hebben bij de kostprijs van de aanleg van IBA's en drukriolen en de mogelijke collectieve aanpak daarvan. Het lid verwacht dat de commissie daar later zal op terug komen.

Ook de heer *Bart Martens* vindt dat deze discussies nog moeten worden uitgediept. De commissie kan het lopende debat besluiten met een resolutie met aanbevelingen aan de minister.

De heer *Rudi Daems* vraagt of de verplichting inzake afkoppelen en aansluiten al in VLAREM is opgenomen. Of betreft het nog een voornemen van de minister?

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* zegt ontgoocheld te zijn over het gevoerde beleid inzake de IBA's. Het lijkt haar volkomen ondoorzichtig. Er worden verplichtingen opgelegd aan de burgers, terwijl het dossier gewoon nog niet klaar is om ermee naar de burger te stappen.

De heer *Patrick Lachaert*, commissievoorzitter, wijst erop dat daarom precies hoorzittingen worden geor-

ganiseerd in de commissie met de bedoeling tot een duidelijke aanbeveling te komen.

Minister *Hilde Crevits* repliceert dat de zoneringsplannen klaar zijn. Er is een duidelijk beeld van de middelen die gemeentelijk en bovengemeentelijk zullen moeten worden ingezet. Het is volgens de minister van wezenlijk belang dat de middelen de komende jaren ook echt efficiënt worden benut. Het overheids-geld moet dus gaan naar waar het het meest rendeert. Dat moet geconcretiseerd worden in een prioriteitenlijst voor wat het subsidiebesluit betreft. Daarvoor zullen de uitvoeringsplannen op korte termijn worden afgerond, stelt de minister. Vóór die tijd kan ze niet duidelijk stellen wat er precies zal gebeuren.

De minister beaamt dus dat er nog onduidelijkheid is, maar zet daartegenover dat voor aanpak en subsidiëring een helder scenario moet worden opgesteld eens alle parameters gekend zijn. Daar wordt hard aan gewerkt en de komende maanden moet de puzzel in elkaar kunnen worden gelegd. De minister erkent dat voor IBA's geldt dat nog een leerproces moet worden doorlopen en deelt in die zin de zorg van mevrouw Van den Eynde.

II.6. Financiering en betaalbaarheid van de waterzuivering

Financieringsstromen

Volgens de heer *Rudi Daems* blijft een grote uitgavenpost zoals waterzuivering – met de verschillende spelers zoals de drinkwatermaatschappijen, Aquafin en de gemeenten – ondoorzichtig in de begroting, zoals ook de voorgaande jaren al werd opgemerkt. Kan de minister wat meer toelichting geven bij de financiële stromen inzake waterzuivering?

Minister *Hilde Crevits* herinnert er eerst aan dat door het contract dat de drinkwatermaatschappijen hebben afgesloten met de nv Aquafin, de drinkwatermaatschappijen de vergoeding rechtstreeks aan Aquafin betalen en er geen financiële stroom meer is van de begroting naar Aquafin. Wel ontvangen de drinkwatermaatschappijen een algemene werkingstoelage vanuit de begroting. Deze algemene werkingstoelage is het verschil tussen de vergoeding die de drinkwatermaatschappijen betalen aan Aquafin en de gefactureerde inkomsten (min de onkosten) van de drinkwatermaatschappijen uit de bijdragen.

De nv Aquafin int een (beperkt) bedrag in het kader van de waterzuivering van bedrijven. Bedrijven kun-

nen immers een contract afsluiten voor de zuivering van hun afvalwater conform het besluit van 21 oktober 2005 – voor zover dit afvalwater afkomstig is van ander dan leidingwater, het bedrijf een vergunning heeft voor lozen op riool en aangesloten is op Aquafin-infrastructuur. Het aantal afgesloten contracten is bescheiden (ongeveer 400), evenals de aangerekende vergoedingen door Aquafin. In de financiële stromen is ook dit bedrag niet zichtbaar omdat de inkomsten ten gevolge van de contracten in mindering gebracht worden van de Aquafinfactuur ten aanzien van de drinkwatermaatschappijen.

De minister laat een overzicht van de financieringsstromen inzake waterzuivering in de begroting 2008 als bijlage aan het verslag toevoegen. De minister merkt daarbij op dat, mocht de financiering voor de heer Daems onduidelijk blijven, het Rekenhof deze financiële stromen nauwgezet mee opvolgt.

Dotatie aan de drinkwatermaatschappijen

De heer *Karlos Callens* stelt vast dat de uitgaven voor investeringen in water via de waterdistributiemaatschappijen aanzienlijk minder blijken te zijn dan ze waren bij een rechtstreekse dotatie aan Aquafin. Niettemin beginnen de uitgaven via deze drinkwatermaatschappijen ook op te lopen.

De heer *Rudi Daems* meent dat de werkingstoelage aan de drinkwatermaatschappijen aanzienlijk wordt verhoogd. De minister maakt melding van een verhoging met 16 miljoen euro maar het lid vindt in de begrotingsdocumenten het cijfer terug van 42 miljoen euro. Is hier een verklaring voor? Wat is het beleid achter deze verhoging? Het lid meent zich te herinneren dat deze werkingstoelage een overgangsregeling was in afwachting van een volledige doorrekening van de kosten van de waterzuivering aan de consumenten. De voorbije jaren was er ook systematisch een daling van deze toelage.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de werkingstoelage voor het werkingjaar 2007 213 miljoen euro bedroeg, de werkingstoelage voor het werkingjaar 2008 bedraagt 229 miljoen euro. Het verschil is 16 miljoen euro.

Einde 2006 werd er een voorschot gegeven van 86,5 miljoen euro op het werkingjaar 2006, waardoor het bedrag in de begroting 2007 na budgetcontrole daalde van 213 miljoen naar 126,5 miljoen euro. Nu, einde 2007 dus, wordt een voorschot voorzien op het werkingjaar 2008 van 60 miljoen euro, waardoor de werkingstoelage aan de drinkwatermaatschappijen

daalt van 229 miljoen naar 169 miljoen euro. Het verschil tussen 126,5 miljoen euro uit de budgetcontrole 2007 en het bedrag van 169 miljoen in 2008 bedraagt 42,5 miljoen euro.

De minister verduidelijkt verder dat de werkingstoelage enerzijds functie is van de kosten van nv Aquafin en anderzijds van de inkomsten vanuit de bijdragen. De kosten van Aquafin vertonen nog steeds een stijging voor wat betreft de investeringen. Vanaf 2009 wordt evenwel een stagnatie van de uitgaven – niet van de investeringen – verwacht. De toenemende infrastructuur heeft uiteraard ook consequenties op het niveau van de exploitatiekosten. Bovendien zijn in het budget van Aquafin ook de kosten voor de waterzuivering in de Brusselse rand opgenomen. Het is uiteraard aangewezen te streven naar een zo kostenefficiënt mogelijke exploitatie door het vermijden van verdunningen, onder meer door afkoppeling van hemelwater, drainagewater, overwelfde grachten en beken enzovoort.

Maar zoals hierboven aangegeven, bedraagt de reële stijging van de werkingstoelage 16 miljoen euro en is het bedrag van 42,5 miljoen euro enkel het gevolg van een voorschottenregeling.

De heer *Rudi Daems* repliceert dat zijn beleidsvraag eigenlijk was of de minister een andere richting uit wil dan minister Peeters, die destijds de bijdrage aan de drinkwatermaatschappijen vanuit het Vlaamse Gewest wilde zien dalen. Dat moest mee de doorrekening van kosten mogelijk maken. Het lid merkt nu dat er een forse toename is van de dotatie.

Betaalbaarheid

De heer *Jan Peumans* maakt zich niet alleen zorgen over de betaalbaarheid van de afvalverwerking maar ook over die van de waterzuivering. Het lid vreest immers dat de facturen voor de gemeenten en gezinnen alleen maar duurder zullen worden.

De *minister* antwoordt dat er momenteel een engagement van de Vlaamse Regering is om financieel tussen te komen in de kosten van de uitbouw en het beheer van de bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur, via de werkingstoelage aan de drinkwatermaatschappijen. Hiermee wordt ongeveer de helft van de factuur van de nv Aquafin gedekt, wat ongeveer overeenkomt met de exploitatiekosten van de waterzuivering.

Ook naar de gemeenten toe verhoogt het Vlaamse Gewest de subsidies van 67 miljoen euro recurrent tot 120 miljoen euro voor investeringen in de rioleringen. Anderzijds hebben de gemeenten nu ook een structurele financieringsmogelijkheid via de waterfactuur.

Indien voor de gezinnen een maximaal tarief gevraagd wordt voor de gemeentelijke saneringsbijdrage, dan situeert de factuur voor een gezin zich tussen de 400 en 500 euro per jaar. Dit is volgens de minister zeker niet hoger dan in onze buurlanden.

Met al de genomen maatregelen en de daarbij horende financiering, kan vastgesteld worden dat er nu en de komende jaren erg veel middelen naar de investering in waterzuivering zullen gaan. De minister wil nogmaals benadrukken dat het in de eerste plaats een zaak zal zijn van al deze middelen op de meest efficiënte en effectieve manier aan te wenden.

Regulator

De heer *Patrick Lachaert* zegt dat vroeger werd aangekondigd dat de regulator van de Vlaamse Milieu-maatschappij jaarlijks een rapport zou opmaken met een jaarrekening. Gebeurt dit ook effectief?

De *minister* antwoordt dat over het aspect beheer van het ecologisch toezicht dat wordt uitgeoefend door de VMM, wordt gerapporteerd via het jaarverslag Water van de VMM. Specifieke adviezen vanuit onder andere VMM-economisch toezicht worden gegeven in het kader van het tweejaarlijkse budgetoverleg.

II.7. Integraal waterbeheer

Bekkenbeheerplannen

Voor mevrouw *Tinne Rombouts* is het duidelijk dat de komende jaren ook heel wat mensen zullen worden geconfronteerd met de gevolgen van het integraal waterbeheer. Het lijkt volgens het lid haast onmogelijk om op dit moment mee te zijn met de verschillende bekken- en deelbekkenbeheerplannen. Het is dan ook goed mogelijk dat hier en daar voorstellen gelanceerd worden die in de praktijk moeilijk uit te voeren zijn. Mevrouw Rombouts hoopt niettemin dat de Vlaamse Regering oog zal hebben voor de praktische uitvoering en de realiteit van het terrein vooraleer zich te engageren tot moeilijk haalbare uitvoeringsopties. Er moet naar haar mening voldoende

oog zijn voor de impact voor de mensen en er mag niet enkel van theoretische modellen worden uitgegaan.

Ook wat betreft de financiële instrumenten voor het integraal waterbeleid verwacht CD&V een aanpak met respect voor de mensen. Het lid weet dat vaak gedacht wordt aan pistes waarbij schade pas vergoed wordt als er 'aanzienlijke' schade optreedt. Dat getuigt volgens mevrouw Rombouts van weinig respect voor de eigendommen van mensen. Wanneer er schade optreedt in het kader van de uitvoering van het integraal waterbeleid, dient die volledig vergoed te worden.

De heer *Rudi Daems* verwijst naar schriftelijke vragen die hij heeft gesteld over de bekkenbeheersplannen. De minister heeft daarop geantwoord dat slechts in zes van de elf bekkens overstromingsgebieden worden afgebakend. Het lijkt het lid erg onwaarschijnlijk dat er in de vijf andere bekkens geen problemen met overstromingen zijn. De minister heeft ook toegegeven dat de kaarten gebruikt in het openbaar onderzoek niet altijd even duidelijk waren. Achteraf zijn er wel meer gedetailleerde kaarten opgemaakt, maar die konden niet meer in de inspraakprocedure worden gebruikt. De heer Daems vraagt of het procedureel wel correct is om na het openbaar onderzoek meer gedetailleerde kaarten op te maken.

De minister maakt in haar beleidsbrief ook melding van het uitvoeringsbesluit over de vergoedingen maar blijft daar vaag over. Het lijkt er volgens de heer Daems op dat de bekkenbeheersplannen zullen worden goedgekeurd vooraleer er een uitvoeringsinstrument is.

Ook wat de oeverzones betreft, werd er slechts in twee van de elf bekkens een oeverzone afgebakend. De minister zou nog onderzoeken of een uitvoeringsinstrument in deze gewenst is. Hoe valt het een en ander te rijmen?

De *minister* antwoordt eerst op de vragen over de procedure en de beschikbare kaarten. De opmaak van de elf bekkenbeheersplannen werd gebaseerd op de bepalingen van het decreet Integraal Waterbeleid. De daarin vastgelegde procedure werd gevolgd. Meer concreet met betrekking tot het kaartmateriaal werden de bepalingen van bijlage III van het decreet gevolgd. Hierdoor waren in de ontwerp-bekkenbeheersplannen, die onderworpen werden aan een openbaar onderzoek, volgende kaarten opgenomen: aanduiding van de overstromingsgebieden, oeverzones, kwetsbare zones en speciale beschermingszones en aanduiding op kaart van de functies. De documenten, inclusief kaartmateriaal, waren tijdens het

openbaar onderzoek ook digitaal raadpleegbaar op de website www.volvanwater.be.

Ingevolge een aantal opmerkingen geformuleerd tijdens het openbaar onderzoek werd enerzijds bijkomend kaartmateriaal, met name de aanduiding van overstromingsgebieden en oeverzones op kadastraal niveau, opgenomen. Daarnaast werden de kaarten met de aanduiding van de overstromingsgebieden, oeverzones, kwetsbare zones en speciale beschermingszones op een grotere schaal weergegeven teneinde de leesbaarheid te verhogen. Een aantal type kaarten, waaronder de kwetsbare zones water en kwetsbare zones natuur, werden ook geactualiseerd. Zoals dit steeds het geval is bij de verwerking van de resultaten van een openbaar onderzoek, werden de doorgevoerde wijzigingen niet nog eens voorgelegd aan het publiek.

Voor de financiële instrumenten geldend voor afgebakende oeverzones en overstromingsgebieden (onteigening, voorkeurecht, aankoop- en vergoedingsplicht) dient de Vlaamse Regering volgens het decreet nadere regels te bepalen. Ter voorbereiding van een uitvoeringsbesluit over de financiële instrumenten heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) een aantal voorstellen voor de voorwaarden en procedures aan de bevoegde minister bezorgd. De minister stelt dat de CIW op dit moment het besluit financiële instrumenten finaliseert.

Nog volgens het decreet Integraal Waterbeleid kan de Vlaamse Regering nadere regels bepalen voor het beheer van oeverzones, de financiering ervan en de vergoedingsregeling. De noodzaak aan een bijkomend besluit over de het beheer van de oeverzones zal binnen de CIW bekeken worden in de loop van 2008.

Een lid maakt zich zorgen over de realiseerbaarheid op het terrein van de voorstellen die opgenomen werden in de bekkenbeheersplannen. Volgens de minister dragen de bekkenbeheersplannen in belangrijke mate bij tot het halen van de doelstellingen van de kaderrichtlijn water en het decreet Integraal Waterbeleid. In ieder bekkenbeheersplan is een watersysteemvisie beschreven die de basis vormt om voornoemde doelstellingen te halen. Het actie- en maatregelenprogramma van de bekkenbeheersplannen geeft uitvoering aan de respectieve watersysteemvisies. Deze actieprogramma's betreffen voornamelijk een gewestelijke bevoegdheid. Het bekkenbeheersplan duidt aan voor welke acties welke waterbeheerders het initiatief nemen en/of de uitvoering op zich nemen. Hiermee gaan zij het engagement aan deze acties uit te voeren of op te starten in de loop van de planperiode 2008-2013, weliswaar binnen de grenzen van de wet-

telijke procedures (bijvoorbeeld vergunningverlening) en van het beschikbare budget. De programma's kwamen volledig tot stand in nauw overleg tussen de waterbeheerders en andere overheidsinstanties en werden goedgekeurd door de betrokken bekkenbesturen. De initiatiefnemers bepaalden op die manier mee op welke manier de acties van de bekkenbeheerplannen voor uitvoering gepland konden worden – zowel qua timing als budgettering – in de komende planperiode.

De minister wil er evenwel op wijzen dat ettelijke miljarden euro bijkomend nodig zullen zijn indien alle in de bekkenbeheerplannen voorgestelde acties weerhouden worden. Een prioritering en een realistische timing zullen daarom nog moeten worden vastgesteld. De verdere concretisering van de acties op het terrein zal opgevolgd worden via de bekkenvoortgangsrapporten die jaarlijks door het bekkenbestuur moeten worden vastgesteld. Deze bekkenvoortgangsrapporten worden vervolgens meegedeeld aan de CIW, aan de minister bevoegd voor het Leefmilieu en het Waterbeleid en aan de waterschappen die deel uitmaken van het bekken.

Rubiconfonds

Aan het einde van de begrotingsbesprekingen verwijst de heer *Rudi Daems* nog naar de afspraken die met de minister van Ruimtelijke Ordening zouden worden gemaakt. Hij vraagt om eindelijk het verhaal rond het Rubiconfonds af te sluiten en uit te maken wie de verantwoordelijkheid opneemt over de kooprechten en onteigeningen langsheen waterlopen en dergelijke meer. Het lid begrijpt dat het financieel niet zo evident is, maar stelt dat uiteindelijk de overheid haar verantwoordelijkheid moet nemen.

Slibruiming

De heer *Rudi Daems* leest in de beleidsbrief dat de ruiming van de Demer centraal staat bij de ruiming van waterlopen in 2008. Het lid vraagt zich af in welke relatie deze aanzienlijke investering staat tot de lozingen die op hetzelfde bekken aan Tessenderlo Chemie zullen worden toegestaan, indien de minister een beslissing in die zin zou nemen. De minister kondigt in de beleidsbrief ook de bouw van slibvangen aan. Het lid vraagt waar deze slibvangen zullen worden gebouwd.

De *minister* antwoordt dat in 2008 de ruiming van de Demer gepland is in Diest. Diest is stroomopwaarts

gelegen van Testelt waar de Winterbeek via Zwart Water en Hulpe in de Demer afwatert. De lozingen van Tessenderlo Chemie hebben dus geen invloed op de waterbodem van de Demer te Diest.

De minister zal een overzicht van de geplande ruiming als bijlage bij het verslag laten voegen.

II.8. Afvalbeleid

Begroting OVAM

De heer *Rudi Daems* stelde bij de algemene opmerkingen dat de integratie van het Milieujaarprogramma in de begroting de leesbaarheid ervan niet verbetert. Het lid verwees bij wijze van voorbeeld naar de begroting van de OVAM in de toelichting per programma. Daar worden enkel de titels van de doelstellingen van het Milieujaarprogramma overgenomen bij de toelichting van de begroting.

De *minister* antwoordt dat binnen het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur werd afgesproken het luik beleidsprioriteiten in te vullen door een koppeling te maken met het Milieubeleidsplan (MINA-plan) en de beheersovereenkomst. Voor meer inhoudelijke informatie wordt dan ook verwezen naar het Milieubeleidsplan en naar de beheersovereenkomst van de OVAM, die aan het Vlaams Parlement werd bezorgd.

Milieubeleidsovereenkomsten en producentenverantwoordelijkheid

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* stelt vast dat een aantal beleidsmaatregelen moeilijk uitvoerbaar zijn en geeft als voorbeeld de inzameling van afvalstoffen via milieubeleidsovereenkomsten. Jaar na jaar blijkt uit de evaluatierapporten dat sommige afvalstromen maar moeilijk onder controle te krijgen zijn. De vraag is volgens mevrouw Van den Eynde dan ook of een inzameling via een milieubeleidsovereenkomst het ideale medium is. Er werd al verschillende malen gevraagd om het instrument te evalueren en in haar beleidsbrief verwijst de minister voor het eerst naar een actieplan ter verbetering van het instrument milieubeleidsovereenkomst.

De *minister* vermeldt specifiek de milieubeleidsovereenkomst landbouwfolies. Daarover werden al diverse vragen gesteld in de commissie, waaruit bleek dat de inzameling van landbouwfolies maar niet gere-

geld geraakt. Ondertussen heeft de minister de aanvaardingsplicht van deze MBO vervangen door een collectief plan. Wat is de draagwijdte van deze beslissing? Wordt de aanvaardingsplicht geschrapt omdat er geen akkoord werd gevonden met de sector? Is het aangekondigde actieplan het gevolg van een grondige evaluatie van het instrument MBO? Betekent dit dat de minister in de toekomst de aanvaardingsplicht systematisch gaat afschaffen indien er problemen zijn met deze overeenkomsten?

Mevrouw Van den Eynde verwijst verder naar de MBO afvalbanden, waar er zich nog steeds problemen stellen met de inzameling van afvalbanden van landbouwers en waar de doelstellingen van loopvlakvernieuwing nog steeds niet worden bereikt. Ook in de MBO afgedankte voertuigen blijven er nog altijd een aantal discussiepunten.

De vraag is volgens mevrouw Van den Eynde hoe het verder moet met een aantal belangrijke milieubeleids-overeenkomsten. Een aantal van deze MBO's zijn aan vernieuwing toe en er zullen dan toch eens eindelijk degelijke afspraken moeten worden gemaakt met de betrokken sectoren, bijvoorbeeld over hun verplichtingen ten aanzien van de gemeenten die veelal instaan voor de inzameling de afvalstromen op de containerparken. Het is voor het lid duidelijk dat het mislukken van verschillende MBO's te wijten is aan onwil van de sector. Hoe zal het actieplan om het instrument milieubeleids-overeenkomst te evalueren worden uitgevoerd?

De *minister* antwoordt dat ze een bijlage met de stand van zaken voor alle afvalstromen aan het verslag zal laten toevoegen. Een evaluatierapport en een nota met aandachtspunten werd door de OVAM opgemaakt. Uit een externe studie blijkt dat het instrument MBO goed werkt, maar dat er verbeteringen mogelijk zijn. Daarom is ervoor gekozen om het bestaande instrumentarium te verbeteren. De OVAM maakte daartoe een vergelijkende studie van alle MBO's. Op basis van die vergelijking en het achtergronddocument ter voorbereiding van het evaluatieonderzoek, het evaluatierapport over de aanvaardingsplichten en de voorbereiding van de nieuwe MBO Afvalbatterijen werden een aantal verbeterpistes uitgewerkt. Een deel ervan is opgenomen in de voorgestelde wijzigingen van het Vlaams reglement voor afvalvoorkoming en -beheer (VLAREA), andere verbeterpistes zullen later verder worden verfijnd.

De heer *Bart Martens* verwijst naar de aangekondigde bespreking in de commissie van de evaluatieverslagen van de milieubeleids-overeenkomsten

(MBO's). Het lid zal zijn vragen over dit instrument bij die gelegenheid stellen. De heer Martens wil wel ingaan op het ontbreken van een uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid in het ontwerp van uitvoeringsplan voor de huishoudelijke afvalstoffen. De producentenverantwoordelijkheid wordt niet uitgebreid naar andere productcategorieën, zoals luiers, vloerbedekking, matrassen enzovoort. Het principe van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en van de internalisering van de kosten, principe dat in het Vlaamse regeerakkoord is opgenomen, moet volgens het lid worden aangehouden. Is de minister bereid om, in het kader van het nieuwe uitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen, van het nieuwe VLAREA of op een andere manier, ook andere categorieën van producten onder de producentenverantwoordelijkheid te laten vallen?

Er zijn volgens de *minister* momenteel geen concrete plannen voor verdere uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid. De OVAM heeft in 2007 een evaluatiekader uitgewerkt en toegepast op drie stromen en zal op basis van de bevindingen het instrument verfijnen. Zo wordt er momenteel gewerkt aan een wijzigingsvoorstel voor het VLAREA. Alle zogenaamde stakeholders werden via een klankbordgroep betrokken bij de evaluatie en hebben feedback kunnen geven op de wijzigingsvoorstellen. De OVAM zal stelselmatig de aanvaardingsplichten en collectieve plannen evalueren, intern of extern, voorafgaand aan nieuwe onderhandelingen over MBO's. Op basis van het evaluatiekader kan ook het toetsingskader voor nieuwe stromen verder worden verfijnd. Op korte en middellange termijn ligt de prioriteit echter bij de verdere verbetering van het instrument en de uitvoering voor de bestaande stromen.

De heer *Jos Bex* meent dat dit antwoord van de minister nieuwe vragen oproept. Het uitbreiden van de producentenverantwoordelijkheid en het consequent doortrekken van het internaliseringsprincipe staan in het regeerakkoord ingeschreven. Het lid gaat ervan uit dat dit terugkeert naar aanleiding van de discussies over de MBO's en het nieuwe uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen.

Ook de heer *Bart Martens* is van mening dat dit debat verder moet worden gevoerd. De commissie moet volgens het lid nagaan in hoeverre wat het regeerakkoord stipuleert over de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en de internalisering van de kosten, ook wordt overgenomen in het afvalstoffenplan en of er eventueel bijkomende maatregelen mogen worden verwacht.

Luierafval

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* herinnert eraan dat de minister als parlementair eveneens een voorstander was van de selectieve inzameling van luierafval, dat ongeveer 8 percent uitmaakt van de Vlaamse afvalberg. Er werden in ongeveer veertig verschillende gemeenten, waaronder Torhout, proefprojecten opgestart. Het lid stelt vast dat dit project blijkbaar gunstig wordt geëvalueerd. De selectieve inzameling van deze afvalstroom is in het nieuwe milieuconvenant met de gemeenten, voor de periode 2008-2013, immers goed voor twee extra punten. Intussen blijkt echter dat het Nederlandse verwerkingsbedrijf eind oktober 2007 zijn deuren heeft moeten sluiten. Het lid betreurt dit omdat ze echt gelooft in de selectieve inzameling van deze afvalstroom en de verwerking of recyclage ervan tot een volwaardig product. Is de minister op de hoogte van deze situatie? Op welke manier moet het verder met de lopende proefprojecten. Zal de minister deze actie in de samenwerkingsovereenkomst behouden?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat sinds de sluiting van de verwerkingsinstallatie in Nederland het bedrijf Sita testen uitvoert om op korte termijn een nieuwe verwerkingswijze in Vlaanderen op te starten voor afvalluiers. Het gaat om een verwerkingsmethode gebaseerd op vergisting. Sita is verantwoordelijk voor de meeste afvalluiers die selectief worden ingezameld. Deze inzamel- en verwerkingswijze zal – net zoals de selectieve inzameling van het groenten-, fruit- en tuinafval (GFT) en de vergisting bij de intercommunale IGEAN in Brecht – geëvalueerd worden in 2008 met het door de OVAM ontwikkelde evaluatiemodel voor selectieve inzamelingen.

Duurzaam materialengebruik

De heer *Rudi Daems* herinnert aan het aangekondigde debat in de commissie over het nieuwe uitvoeringsplan Milieuverantwoord beheer van huishoudelijke afvalstoffen, maar heeft toch al een concrete vraag aan de minister. De minister zet het afvalbeleid in het teken van het transitieproject duurzaam materialengebruik. Het lid beoordeelt dit als zeer positief maar vraagt dit verder te verduidelijken. Op welke manier zal dit project concreet leiden tot een transitie van het afvalbeleid? Ook de SERV en de Minaraad stellen zich volgens het lid in hun advies de vraag hoe de mooie principes vorm gaan krijgen.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat sinds het Milieubeleidsplan 1997-2001 beleidsintegratie en lan-

getermijnbeleid aan kracht hebben gewonnen, maar de effectiviteit kan worden versterkt door acties op de korte termijn meer in het licht van de lange termijn en duurzame ontwikkeling te plaatsen. Het betekent echter niet dat de beleidspraktijk geheel wordt omgegooid. Tal van doelen voor de korte termijn blijven onverkort van kracht. Veel maatregelen voor verbetering op de korte termijn behouden hun prioriteit.

Dat geldt ook voor het afvalbeleid, als belangrijke schakel in materialenbeleid. Verwezen kan worden naar alle initiatieven van de OVAM op het vlak van het verder introduceren van kringloopsluiting van materiaalstromen in de sectorale uitvoeringsplannen, het ontwikkelen van ondersteunende instrumenten zoals bijvoorbeeld het input-output-model, en het ondersteunen van milieuverantwoorde consumptie, eco-efficiënte productie en ecodesign. Er wordt dan ook niet gestart vanaf nul, maar voortgebouwd op de lopende initiatieven en projecten.

Voordat een transitie naar een duurzaam materialenbeheer plaatsvindt, gaat daar meestal een lange periode van voorbereiding aan vooraf. Het transitiebeleid duurzaam materialenbeheer ondersteunt de activiteiten daarin, zoals visievorming, onderzoek en ontwikkeling, zoeken van nieuwe coalities tussen partijen en experimenten. De OVAM initieerde in 2006 het transitienetwerk duurzaam materialenbeheer met deelnemers uit de maatschappelijke vijfhoek: overheid, bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en intermediairen. Een belangrijk deel van de extra beleidsimpulsen komt voort uit nieuw gestarte activiteiten, zoals meer visievorming en zoeken naar ontwikkelingsrichtingen, en straks op duurzaam materialenbeheer gerichte mogelijkheden voor en samenwerking bij onderzoek en ontwikkeling en maatschappelijke experimenten.

In de eerste helft van 2008 komt er volgens de minister een eerste mijlpaal aan. Op basis van een toekomstbeeld en afgeleide thema's met oplossingsrichtingen, zal een eerste gemeenschappelijke agenda met integrale projecten, experimenten en andere activiteiten worden opgeleverd. Daarnaast wordt ook bekeken of de gehanteerde aanpak – in het algemeen en voor Vlaanderen – een aantrekkelijk proces van beleidsontwikkeling voor duurzame ontwikkeling is of dat op basis van de mogelijkheden en beperkingen moeten worden bijgestuurd.

Recyclage van materialen

Volgens de heer *Patrick De Klerck* rijst er een probleem inzake prijszetting en gelijkwaardigheid wat

betreft de afzetmarkt voor gerecycleerde materialen. In de beleidsbrief leest het lid dat er wordt gewerkt aan een uitgebreide analyse, die moet uitmonden in een actieprogramma. Promotie van de kwaliteit, de gebruiksmogelijkheden en hoogwaardige toepassingen van secundaire grondstoffen zouden daarbij richtinggevend zijn. Het lid wil weten wanneer dit actieprogramma operationeel zal zijn.

De *minister* antwoordt dat momenteel de laatste hand wordt gelegd aan een analyse van de afzetmarkt voor verschillende afvalstromen en het bijhorende actieprogramma. Dit actieprogramma zal begin 2008 operationeel worden.

De heer *Patrick De Klerck* beoordeelt het positief dat dit actieprogramma volgend jaar start. Daarbij verwacht het lid dan ook gevolgen voor de prijszetting.

Forfaitaire huisvuilbelasting

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* leest in de beleidsbrief onder het luik aanpassing van de milieuheffing voor storten en verbranden dat de minister de afschaffing van de forfaitaire huisvuilbelasting zal laten voorbereiden door OVAM. In de vorige legislatuur werd dit heikele discussiepunt afgevoerd wegens geen politieke consensus. Mevrouw Van den Eynde stelt echter vast dat leden van de sp.a nu al op hun webstek aankondigen dat de reeds lang door hun partij bepleitte afschaffing van de forfaitaire huisvuilbelasting er eindelijk zal komen. Blijkbaar heeft de sp.a een CD&V-minister bereid gevonden een socialistisch beleid te voeren. Voor het lid is het principe dat de vervuiler betaalt steeds een heilig uitgangspunt geweest in het afvalbeleid. Ze stelt zich de vraag hoe het principe de vervuiler betaalt nog kan worden geïnterpreteerd als alle vaste kosten voor afval, zoals de kosten voor inzameling, maar ook voor verwerking, worden berekend op basis van het inkomen. Uiteraard is het voor Vlaams Belang absoluut noodzakelijk dat er sociale correcties worden doorgevoerd. Een gemeentelijk afvalbeleid voeren op basis van het inkomen is volgens de fractie echter oneerlijk ten aanzien van de burgers die heel zuinig en milieubewust omspringen met afval, maar toch goed verdienen. Het lid hoopt dat, eenmaal de minister het modelreglement door OVAM heeft laten uitwerken, er een degelijk debat zal kunnen gevoerd worden in de commissie, een debat gestoeld op het principe dat de vervuiler betaalt.

De heer *Patrick De Klerck* wil graag weten wanneer het modelreglement beschikbaar zal zijn dat OVAM op korte termijn zou uitwerken voor de hervorming van de bestaande gemeentelijke forfaitaire huisvuil-

belastingen. Daarin zouden mogelijk ook een aantal sociale correcties worden opgenomen.

De *minister* antwoordt dat de OVAM regelmatig samen met de VVSG modelreglementen betreffende huisvuilbelastingen en contantbelastingen verspreidt. Het principe dat de vervuiler betaalt is daarbij een algemeen basisprincipe. Daarom subsidieert het Vlaamse Gewest de invoering van diftarsystemen (systemen op basis van gedifferentieerde tarieven) bij huis-aan-huisophalingen en bij containerparken. Het instellen van belastingen, contantbelastingen en retributies voor het huishoudelijke afvalstoffenbeleid is evenwel een gemeentelijke bevoegdheid. De gemeenten kunnen autonoom de tarieven te bepalen. Binnen intergemeentelijke samenwerkingsverbanden gebeurt er meer en meer afstemming van allerlei tarifieringen.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vindt dat met dit antwoord de bal weer wordt doorgeschoven naar de gemeenten. Op de webstek van socialistische volksvertegenwoordigers staat te lezen dat ze het eindelijk voor elkaar hebben gekregen dat de huisvuilbelasting wordt afgeschaft.

De *minister* repliceert dat in de beleidsbrief staat dat door de OVAM een reglement wordt uitgewerkt.

Betaalbaarheid

De heer *Jan Peumans* maakt zich zorgen over de betaalbaarheid van de afvalverwerking. De Afvalmaatschappij Limburg zal volgend jaar de bijdragen van de gemeenten in één beweging met 25 percent laten stijgen. Hoe ziet de minister die betaalbaarheid van de afvalverwerking voor de gezinnen en gemeenten evolueren op korte maar vooral ook langere termijn?

De *minister* antwoordt dat de OVAM berekende dat het globale afvalbeheer voor een gemiddeld gezin momenteel ongeveer 220 euro kost. Hierbij is de verwerking van restafval het duurste; recyclage en compostering zijn goedkoper. Deze relatief lage gemiddelde kost wordt bekomen doordat Vlaanderen meer dan 70 percent van het huishoudelijke afval selectief inzamelt met het oog op recyclage. In vergelijking met andere nutssectoren zoals water, elektriciteit, telefonie enzovoort is deze gemiddelde kost van 220 euro niet hoog. En daarbij geldt het gezonde principe: wie meer afval produceert, betaalt meer; wie aan preventie doet heeft een lagere afvalfactuur. In de toekomst zullen de tarieven van afvalverwerking volgens de minister enkel stijgen door de indexering. Inzake afzet van zuivere selectief ingezamelde materialen zijn de grondstoffenprijzen aan het stijgen, wat betekent dat Vlaanderen door zijn goed sorteerge-

drag meer inkomsten kan bekomen. Hierdoor kan de afvalfactuur beperkt gehouden worden.

Emissieheffing voor verbrandingsovens

De heer *Rudi Daems* laat opmerken dat de minister in haar beleidsbrief een mogelijke omschakeling vermeldt naar een emissieheffing voor het verbranden van afval. Gaat de minister haar heffingenbeleid inzake afval wijzigen en het inschuiven in de heffingen op NOx?

Aansluitend stelt de heer *Karlos Callens* dat in de beleidsbrief staat dat de impact van het vereenvoudigde milieuheffingensysteem voor storten en verbranden in 2008 nauwgezet zal worden opgevolgd. Wat is de stand van zaken?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat in de beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009 staat dat een onderzoek moet gevoerd worden naar de technische en economische haalbaarheid van een algemene heffing op luchtmissies. Het is de bedoeling een algemene luchtmissieheffing in te voeren waarbij de verontreinigingen door thermische processen de heffingsbasis vormen. Omwille van het gelijkheidsbeginsel moet deze heffing ingevoerd worden voor alle sectoren die emitteren in de lucht, en dus niet alleen voor de afvalverbrandingssector.

Het gewestelijke overlegplatform voor huishoudelijke afvalstoffen, dat opgericht is in het kader van het uitvoeringsplan Huishoudelijke afvalstoffen, heeft de minister recent gevraagd om de afschaffing van de bestaande milieuheffing voor het verbranden/meeverbranden van afvalstoffen (waarbij de input van de installatie belast wordt in plaats van de output) opnieuw op de agenda te plaatsen. In dit overlegplatform zetelen alle betrokken actoren uit het afvallandschap, de Minaraad en de SERV. De motivatie hiervoor is dat deze heffing onvoldoende sturend werkt. De vervanging door een heffing op het storten van de assen uit de verbrandingsprocessen zou daarbij een volgende stap zijn naar een heffing op emissies in plaats van op de input.

De beleidsbrief 2007-2008 vermeldt dat in eerste instantie werk wordt gemaakt van het halen van de NEC-emissieplafonds tegen 2010 en dat daarbij, indien nodig, een emissieheffing kan worden ingevoerd. De stand van zaken is in de beleidsbrief uit-

eengezet. Die emissieheffing zou dan een eerste stap zijn bij het invoeren van een algemene emissieheffing.

Dierlijk afval

De heer *Karlos Callens* leest in de beleidsbrief dat in de Commissie Dierlijk Afval een akkoord is bereikt over een gedeeltelijk vernieuwd financieringssysteem voor de ophaling en verwerking van krenge van landbouwdieren. De Vlaamse Regering heeft op 15 december 2006 al een nieuw besluit betreffende dierlijk afval goedgekeurd. De herziening kwam er op vraag van Open Vld en de heer Callens zelf, omdat er problemen waren vastgesteld bij de ophaling bij landbouwers. Hoe ver staat de invoering van dit financieringssysteem en wat zijn de eerste ervaringen?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat er sinds 1993 een financieringssysteem voor krenge van landbouwdieren bestaat. De middelgrote en grote veebedrijven (de bijdrageplichtigen) betaalden tot het jaar 2000 de volledige kosten voor ophaling en verwerking via een risicosprekend abonnementsysteem. De Vlaamse overheid betaalt van 1993 tot nu de kosten verbonden aan de ophaling en verwerking van landbouwkrenge van particulieren en kleine veehouders (de niet-bijdrageplichtigen).

Sinds 2001 heeft de Vlaamse Regering zich ook geëngageerd om de kosten te dragen die – ten gevolge van de verplichting tot vernietiging van krenge en het voederverbod van diervoer – niet door de abonnementen werden gedekt. Dit kwam voor 2001 neer op ongeveer 70 percent van de totale kosten, 30 percent werd dus betaald door de veehouders. De 70-30 verhouding werd nadien afgebouwd, rekening houdend met het principe dat de vervuiler betaalt. Zo werd voor de jaren 2002-2007 een min of meer gelijke verdeling tussen de overheid en de sector vastgelegd (ongeveer een 50-50-verdeling).

Voor 2008 is volgens de minister in een vast bedrag voorzien op de ontwerpbegroting waarmee zowel de kosten van de niet-bijdrageplichtigen als van de bijdrageplichtigen moeten worden betaald. De totale tussenkomst voor de krenge zal 8.130.000 euro bedragen (vastleggingskredieten 2008). Momenteel is er eveneens een discussie over de toe te passen btw. Afhankelijk hiervan kan de kostprijs volgens de minister nog wijzigen.

II.9. Bodemsanering

Algemene opmerkingen

De heer *Rudi Daems* laat opmerken dat in november 2007 een eerste Vlaams Bodemcongres werd gehouden. De Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer (FEBEM) heeft laten verstaan dat de motor van het bodembeleid sputtert. Er wordt te weinig doortastend opgetreden en te weinig gerealiseerd op het terrein, ook door de overheid. Daarmee wordt enerzijds een hypotheek gelegd op de ruimtelijke ordening en anderzijds een belangrijk probleem doorgeschoven naar de volgende generaties. Naar aanleiding van het debat over het nieuwe Bodemdecreet heeft het lid de vrees geuit dat instrumenten zoals risicobeheer tot een minder doortastende en stringente aanpak van bodemverontreiniging zou kunnen leiden. De bodemsaneerders lijken hem vandaag gelijk te geven. De minister heeft dit reeds ontkend, maar de heer Daems vraagt het signaal ernstig te nemen en de situatie op het terrein en het nieuwe decreet te evalueren. Het Vlaamse Gewest mag zijn positie van koploper inzake bodemsanering niet verliezen.

De heer Daems vindt het een goede zaak dat er nieuwe projecten voor de sanering van woonzones worden genoemd. Maar zijn intussen alle oudere projecten, waaronder enkele grote projecten in stedelijke gebieden, afgerond?

De heer *Bart Martens* informeert naar het uitvoeringsbesluit, de nieuwe versie van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (VLAREBO), dat uitvoering moet geven aan het nieuwe Bodemdecreet. Het Vlaams Parlement maakt in 2006 werk van een volledige herziening van het bodemsaneringsdecreet. In het nieuwe Bodemdecreet worden heel wat bevoegdheden aan de Vlaamse Regering gedelegeerd. Het lid hoopt dat daar geen misbruik van wordt gemaakt en verwijst op zijn beurt naar de noodkreet van de bodemsaneerders. De bodemsaneerders klagen over een zekere normvervaging waarbij in de praktijk minder vergaand zou worden gesaneerd. Dit is volgens het lid tegen de letter en de geest van het decreet. In het nieuwe decreet wordt weliswaar afgestapt van de achtergrondwaarden, maar de decreetgever heeft duidelijk opgelegd dat in principe steeds moet gesaneerd worden tot de richtwaarden. Deze richtwaarden moeten een multifunctioneel gebruik van de bodem toelaten en zijn onafhankelijk van de bestemming. Indien de berichten juist zijn dat in bijvoorbeeld industriegebieden veel minder grondig

wordt gesaneerd, dan druist dit volgens het lid tegen de decretale bepalingen in.

De heer Martens vraagt daarom aan de minister in hoeverre de saneringsdoelen nog overeind blijven en of het correct is dat er misbruik wordt gemaakt van het instrument van het risicobeheer. Het lid beklemtoont op zijn beurt dat heel wat Vlaamse bedrijven zich internationaal in een positie van koploper bevinden door de technologische voorsprong die ze hebben uitgebouwd in Vlaanderen. Het zou zonde zijn, mochten deze bedrijven hun thuismarkt verliezen en daardoor hun internationale positie zien verzwakken.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* stelt dat het duidelijk is dat Vlaanderen nog heel wat werk voor de boeg heeft inzake de aanpak van bodemverontreiniging. Dat wil niet zeggen dat er nog niets gebeurd is. Er zijn in het recente verleden nog belangrijke stappen gezet, bijvoorbeeld inzake de aanpak van brownfields. Volgens een krantenbericht is er een groot verschil tussen de Europese landen in de aanpak van bodemsanering. Daaruit bleek dat Vlaanderen helemaal onderaan bengelt inzake de financiering van bodemverontreiniging. Zoals al werd vermeld door de heren Daems en Martens, was ook FEBEM op het eerste Vlaams Bodemcongres niet mals voor de Vlaamse overheden. De federatie sprak van een te complexe wetgeving en stelde eveneens dat lokale overheden, havens en intercommunales zelfs de saneringsplicht proberen te ontwijken. Kortom de financiering van het bodembeleid zorgt toch voor wat discussie. Wat is het antwoord van de minister op deze kritische bedenkingen?

Ook de heer *Karlos Callens* vermeldt de klacht van de bodemsaneerders dat de lokale besturen hun verantwoordelijkheid systematisch zouden doorschuiven naar OVAM. De lokale besturen moeten eveneens hun saneringsverplichting opnemen. Kan de minister duidelijkheid verschaffen over de praktijk?

Het lid leest in de beleidsbrief dat bij ambtshalve sanering de nadruk zal worden gelegd op medefinanciering van woonprojecten en gemeentelijke samenwerking. Het lid vraagt hoe ver de definitie van brownfields gaat? Horen daar ook verloederde woonsites bij, zonder dat met zekerheid kan worden gesteld dat de ondergrond echt vervuild is? Dit zou interessant zijn voor gemeenten met min of meer verloederde wijken of straten die ze willen saneren. Tijdens het studiebezoek van de commissie aan Canada

bleek dat niet alleen verontreinigde sites maar ook terreinen met verwaarloosde gebouwen daar onder de omschrijving van brownfield vallen.

Volgens de heer *Patrick De Klerck* is inzake bodemsanering een betere afstemming met de maatschappelijke en bedrijfsprocessen aangewezen. Ook moet de mogelijkheid worden ingebouwd om het oriënterende en het beschrijvende onderzoek gelijktijdig te laten plaatsvinden. Er wordt werk gemaakt van de sanering van brownfields op diverse locaties in Vlaanderen. Het lid vindt het opmerkelijk dat brownfields binnen de beleidsdomeinen Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening een sterk verschillende invulling kennen. De site van Carcoke wordt in Leefmilieu omschreven als een brownfield, terwijl het eigenlijk gaat om een black point (verontreinigde site). Daarom raadt de heer De Klerck aan de begrippen correct te hanteren en op elkaar af te stemmen binnen de diverse beleidsdomeinen, los van het feit dat dergelijke vervuilde sites moeten worden gesaneerd.

Inspanningen inzake bodemsanering

Minister *Hilde Crevits* verwijst in haar antwoord eerst naar de mededeling van FEBEM naar aanleiding van het Bodemcongres. De minister citeert: “De bodemsaneringssector is in Vlaanderen uitgegroeid tot een volwaardige economische sector, waarin iets minder dan 5000 mensen actief zijn. Volgens een recente studie is bovendien gebleken dat de totale omzet rond de 500 miljoen euro schommelt. De grondreinigers in Vlaanderen verwerkten in 2006 een 1 miljoen ton grond (waarvan 600.000 ton via een biologisch proces, 350.000 ton fysico-chemisch en 50.000 ton thermisch). Zo’n kleine 200 personen waren hierin actief. Daarnaast werken een 500 mensen vanuit de aanneмерij rechtstreeks in bodemsaneringen. Verder werken er zo’n 500 personen bij de ongeveer 100 erkende bodemsaneringsdeskundigen en is er een belangrijke onrechtstreekse tewerkstelling (machinebouw, ingenieursbureaus, labo’s, advocaten, boorfirma’s). Ook bij de overheid werken er heel wat mensen in dit beleidsdomein.” Beweren dat er te weinig geld beschikbaar is, lijkt de minister dan ook niet terecht.

De in de voorbije jaren opgedane ervaring maakt duidelijk dat het nog beter, eenvoudiger en sneller kon. Zo heeft het Vlaamse Parlement op 11 oktober 2006 een nieuw Bodemdecreet goedgekeurd. Het uitvoeringsbesluit zal nog voor eind 2007 voor definitieve

goedkeuring voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. De volledig vernieuwde regelgeving zal begin 2008 van kracht worden.

Een belangrijke succesfactor voor bodemsanering is dat de kost draagbaar moet zijn. Daarom wordt in de nieuwe regelgeving ondermeer voorzien dat een bodemsanering gefaseerd kan verlopen en dat er voor sectoren die vooral met dure bodemsaneringen te maken hebben, fondsen kunnen worden opgericht met inbreng van overheidsmiddelen.

Anderzijds moeten kleinere verontreinigingen sneller kunnen worden aangepakt. Zo krijgt een eigenaar de mogelijkheid om het oriënterend en beschrijvend bodemonderzoek in één onderzoeksfase uit te voeren. Dit kan gebruikt worden door een eigenaar die dringend tot een realisatie wil overgaan op zijn terrein én die vrij zeker is dat het terrein verontreinigd is.

Daarnaast wordt de mogelijkheid ingevoerd van het beperkt bodemsaneringsproject. Indien de bodemsaneringswerken uitgevoerd kunnen worden binnen de 180 dagen, zal een beperkt bodemsaneringsproject ingediend kunnen worden, met een behandelingstermijn van amper dertig dagen.

Ondanks deze maatregelen zullen er nog steeds saneringsplichtigen de kosten van een sanering niet kunnen overzien. Als deze dan in gebreke blijven, kan de OVAM ambtshalve saneren. Sinds 2004 spendeert OVAM jaarlijks om en bij de 30 miljoen euro aan ambtshalve bodemsanering, met uitzondering van 2005 (11 miljoen euro). In 2007 werd dit cijfer nog aanzienlijk opgetrokken en zal er voor 33,7 miljoen euro voor werken vastgelegd zijn en voor 6,5 miljoen euro aan studies en subsidies. In 2008 zal de OVAM voor het eerst het cijfer 500 overschrijden wat betreft het aantal ambtshalve dossiers die zij in uitvoering heeft. Ongeveer 100 daarvan zijn effectieve saneringen. Sommige van die dossiers, zoals de verwijdering van de asbestdraailingen, omvatten daarbij op zich al de sanering van maar liefst 460 percelen.

Er is ook een bijzondere aandacht voor de relatie van bodemsanering en herontwikkeling van verlaten bedrijventerreinen. Deze terreinen zijn in vele gevallen eigendom van het Vlaamse Gewest en dus kan de Vlaamse overheid zelf initiatieven nemen. Vooral langs het Zeekanaal Brussel-Schelde te Vilvoorde werden in 2007 belangrijke saneringswerken aan-

gevat. Die zullen in de volgende jaren worden afge-
werkt.

Als beheerder van terreinen langs de waterwegen is de Vlaamse overheid ook stimulerend opgetreden voor de herontwikkeling van grotere industriegebieden die daarachter gelegen zijn, Willebroek-Noord bijvoorbeeld. Daar werd onder meer een overeenkomst gesloten tussen het agentschap Waterwegen en Zeekanaal en een privé-investeerder voor de aanleg van ontsluitingsinfrastructuur. Samen met de inbreng van de OVAM inzake ambtshalve bodemsanering zal daardoor een zeer uitgestrekt gebied kunnen worden gesaneerd.

Daarnaast kan worden vastgesteld dat in het verleden woningen en appartementen werden gebouwd op oude industriële terreinen of zelfs stortplaatsen, zonder dat enige aandacht werd besteed aan een mogelijke verontreiniging. De huidige eigenaars hebben diverse problemen. Om hieraan een oplossing te bieden, werden de woonzoneprojecten opgestart. Daarbij neemt de OVAM het initiatief om dergelijke locaties integraal te onderzoeken en op die manier de problemen zo snel en efficiënt mogelijk op te lossen. Bekendere voorbeelden daarvan zijn de site-onderzoeken in onder meer Gent en Lokeren. In het totaal lopen er nu ongeveer 30 van dergelijke projecten.

De minister besluit dat Vlaanderen wat bodemsanering betreft op wereldniveau toonaangevend is. Zowel op het gebied van overheidsbeleid, als voor saneringstechnieken heeft Vlaanderen op een korte periode een zeer grote kennis opgebouwd. Het bewijs dat een efficiënt milieubeleid ook effectief resultaat oplevert.

Wat betreft de evaluatie die door de heer Daems wordt gevraagd, antwoordt de minister dat zowel in het huidige als het nieuwe decreet is voorzien dat de Vlaamse Regering jaarlijks verslag uitbrengt over de uitvoering van het decreet. Deze verplichting is steeds correct uitgevoerd.

Woonzoneprojecten

Specifiek wat betreft de woonzoneprojecten zal de *minister* nog een overzicht van de projecten die lopende of in voorbereiding zijn, als bijlage bij het verslag laten opnemen. Er zijn zes woonzones die in 2006 en vroeger zijn opgestart en waarvan het bodemonderzoek of de sanering nog lopende zijn. In 2006 is er gewerkt aan een nieuw beleid voor woonzones, waarin veel belang werd gehecht aan een consequente aanpak via een lijst met prioriteiten en waarin

meer nadruk werd gelegd op samenwerking met de gemeenten. Dit nieuwe beleid heeft geresulteerd in contacten met gemeenten en andere instanties voor de aanpak van ongeveer 26 woonzones.

Brownfields

In antwoord op de vragen en opmerkingen over brownfields, verwijst de minister naar de definitie in artikel 2 van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de brownfieldconvenanten. Een brownfield is volgens dit artikel een geheel van verwaarloosde of onderbenutte gronden die zodanig zijn aangetast, dat zij kennelijk slechts gebruikt of opnieuw gebruikt kunnen worden door middel van structurele maatregelen. De gronden zijn geografisch aaneensluitend, of liggen binnen een gebied met een homogene graad van verwaarlozing of onderbenutting. De oppervlakte van de brownfield laat toe om gecoördineerde bewerkingen voor de volledige brownfield uit te voeren.

Op basis van de gegeven definitie is het volgens de minister ook mogelijk om verloederde wijken in dit kader aan te pakken. De toepassing van het decreet betreffende de brownfieldconvenanten behoort echter tot de bevoegdheid van de minister van ruimtelijke ordening.

Saneringsdoelen

In antwoord op de opmerkingen over de terugsaneerwaarde die wordt gehanteerd in industriegebieden en over de richtwaarden die een multifunctioneel gebruik van de bodem moeten toelaten, verwijst de minister naar de bepalingen in het nieuwe Bodemdecreet. De artikelen 10 en 21 bepalen het saneringsdoel. Nieuwe bodemverontreiniging moet gesaneerd worden tot de richtwaarde indien dat gerealiseerd kan worden met behulp van een beste beschikbare techniek (BBT). Indien dit niet haalbaar is, wordt de bodemsanering erop gericht om de toepasselijke bodemsaneringsnormen te realiseren. Indien ook dit niet mogelijk is met behulp van BBT, geldt hetzelfde saneringsdoel als bij historische bodemverontreiniging. Bij historische bodemverontreiniging is bodemsanering erop gericht om te vermijden dat de bodemkwaliteit een risico oplevert voor mens of milieu, waarbij gebruik gemaakt moet worden van een BBT.

Artikel 3 van het decreet geeft een omschrijving van de richtwaarden: ze beantwoorden aan een gehalte aan verontreinigende stoffen dat toelaat dat de bodem al zijn functies kan vervullen zonder dat enige

beperking moet worden opgelegd. De richtwaarden zijn onafhankelijk van de aard van het gebied.

Risicobeheersplannen

Inzake de risicobeheersplannen laat de minister opmerken dat saneringen dikwijls worden gehinderd, bijvoorbeeld door bestaande gebouwen. Een risicobeheersplan maakt het dan mogelijk om de sanering te laten doorgaan wanneer die gebouwen bijvoorbeeld afgebroken zijn. Het gebruik van risicobeheersplannen geeft dus de mogelijkheid grondiger saneringen door te voeren op het ogenblik dat de omstandigheden dit toelaten. Risicobeheer kan echter enkel bij historische bodemverontreiniging en gebeurt in afwachting van de bodemsanering. Hierdoor kan de saneringsplichtige het beheer van de bodemverontreiniging beter afstemmen op zijn bedrijfsprocessen. De conformverklaring van het risicobeheersplan schort de verplichting tot bodemsanering slechts tijdelijk op. De schorsing neemt een einde op het ogenblik dat er voldoende nieuwe gegevens voorhanden zijn om te besluiten dat er sprake is van een ernstige bodemverontreiniging en bodemsanering nodig is, dan wel op het ogenblik dat de bodemsaneringstechnieken dermate gevorderd zijn dat de verontreinigingen toch gesaneerd kunnen worden of op het moment dat ingevolge wijzigingen in het beheersconcept of de bedrijfsexploitatie een sanering plots haalbaar is geworden. De evaluatie hiervan dient te gebeuren in de opvolgingsrapporten.

Ontlopen van de saneringsplicht

Wat de opmerkingen over de saneringsplicht van de gemeenten betreft, benadrukt de minister dat de gemeenten dezelfde saneringsplicht hebben als elke andere saneringsplichtige. De saneringsplicht kan enkel overgaan op de OVAM bij het zogenaamde statuut onschuldig bezit. Het toekennen van dit statuut wordt afgetoetst aan objectieve criteria.

De saneringsplicht wordt vooral ontlopen door eigenaars die hun saneringsplicht kunnen afwentelen op de feitelijke gebruiker die op zijn beurt het zogenaamde statuut van onschuldig bezit verwerft. Deze mogelijkheid zal niet meer kunnen worden gebruikt zodra het nieuwe decreet in voege zal treden.

Bodemsaneringsorganisaties

De heer *Bart Martens* vindt de oprichting van bodemsaneringsorganisaties, waarvoor het nieuwe Bodemdecreet een decretale basis heeft gecreëerd, een goede aanpak. Het lid leest met tevredenheid in

de beleidsbrief dat Vlabotex, het saneringsfonds voor verontreinigde terreinen van de droogkuissector, is opgericht en erkend. Wat is de stand van zaken voor andere sectoren, bijvoorbeeld voor de garages?

De heer *Patrick De Klerck* zegt dat Open Vld ervoor pleit de bodemsaneringsorganisaties op sectorniveau, zoals BOFAS voor de benzinestations en Vlabotex voor de droogkuissector, verder te stimuleren om een meer evenwichtige verdeling van de saneringslast te bewerkstelligen. Het lid vindt het belangrijk dat er voldoende energie wordt gestopt in de optie van publiek-private financiering en het verbreden van de actieradius. De Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) heeft al kwalitatief voorbereidend werk geleverd en zou volgens het lid dan ook optimaal betrokken moeten worden bij de initiatieven.

Volgens mevrouw *Marleen Van den Eynde* is het project BOFAS, het bodemsaneringsfonds voor benzinestations, echt wel succesvol. Er werd tijdens deze legislatuur ook een oplossing gevonden voor de droogkuissector, maar de vraag is hoe het nu verder gaat. Werden er al initiatieven genomen voor andere sectoren? Hoe is het gesteld met de aanpak van de garages en de carrosseriebedrijven?

De *minister* antwoordt dat het sectorfonds voor de droogkuisbedrijven pas is opgestart. De minister wenst eerst de opstart van dit fonds te evalueren.

Stookolietanks

De heer *Bart Martens* meent dat er geen vooruitgang is geboekt wat betreft de sanering van verontreiniging veroorzaakt door lekkende stookolietanks van particulieren. Er is met geduld gewacht op de uitvoering van het samenwerkingsakkoord met de federale overheid en de gewesten, maar dat geduld geraakt op. Volgens de heer Martens moet het Vlaamse Gewest zijn eigen verantwoordelijkheid nemen en het zogenaamde plan B uitvoeren, met name een afzonderlijke bodemsaneringsorganisatie oprichten om dit probleem aan te pakken. Heel wat gezinnen worden geconfronteerd met hoge kosten voor het opruimen van verontreiniging door lekkende stookolietanks, vaak met familiale drama's tot gevolg. Een collectieve aanpak, met een fonds gefinancierd door de stookoliesector, wordt dringend. Wanneer zal dit fonds worden opgericht?

Ook mevrouw *Marleen Van den Eynde* is van mening dat tot hiertoe geen enkele minister er in slaagt om voor deze schrijnende problematiek een oplossing te vinden. Ondertussen zijn er wel gemeenten in gelukt

om massaal de oude stookolietanks op te graven. Wacht de minister op een nieuwe federale regering? Heeft ze dan eigenlijk geen plan B, zoals nochtans al meermaals gevraagd is?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat zodra de nieuwe federale minister bekend is, aan hem of haar zal gevraagd worden om het overleg hierover opnieuw op te starten.

De heer *Rudi Daems* vraagt zich af waar precies het probleem zit met de samenwerkingsovereenkomst. Het lid wijst de voorganger van de minister met de vinger. Die heeft altijd gezegd dat het Brusselse Gewest moeilijk doet, maar de heer Daems heeft intussen vernomen dat het probleem zich op een ander niveau zou situeren, met enerzijds de federale minister die niet van een accijnsverhoging wil weten en anderzijds de Belgische Federatie van Brandstofhandelaars die zware eisen stelt inzake cofinanciering. Het lid vraagt om het debat hierover in het kader van de opmerkingen over producentenverantwoordelijkheid voor te bereiden en de knelpunten aan te geven.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vraagt zich af of het zogenaamde plan B, waar al lang sprake van is, eigenlijk wel bestaat. Als het er al is, dan is er volgens het lid enkel wat politieke moed nodig om door te zetten.

Umicore en actieplan Cadmium

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* informeert naar de stand van zaken van het Umicore-dossier in Hoboken. Blijkbaar kunnen de werken er niet afgerond worden door problemen met afwatering.

De heer *Rudi Daems* vraagt naar de stand van zaken van het actieplan Cadmium, onder meer wat het uitvoeren van het convenant met de Umicore-vestiging betreft.

De *minister* antwoordt dat anderhalf jaar na de lancering van het Cadmiumplan, met in totaal 42 acties, 18 acties volledig zijn voltooid en 24 acties in praktische uitvoering. De minister zal een tabel als bijlage aan het verslag laten toevoegen. De minister laat ook informatie over de stand van zaken van de convenant met Umicore aan het verslag toevoegen.

Grondverzet

De heer *Rudi Daems* wil weten hoe ver het staat met de grondverzetregeling.

De *minister* antwoordt dat een aangepaste regeling is opgenomen in het uitvoeringsbesluit VLAREBO.

II.10. Milieuvergunningen

Milieuhandhavingsdecreet

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* herinnert aan de recente goedkeuring van het Milieuhandhavingsdecreet in de commissie en zegt dat daarmee een belangrijke stap is gezet. Misschien is het wel de belangrijkste stap van deze legislatuur, want een goed milieubeleid staat of valt met een degelijk handhavingsbeleid. Het lid hoopt dat het decreet uitvoerbaar en werkbaar zal zijn, wat noodzakelijk is om al de milieudoelstellingen te kunnen handhaven.

De heer *Patrick Lachaert* laat opmerken dat hij de middelen voor de uitvoering van het Milieuhandhavingsdecreet niet heeft teruggevonden in de begroting.

De *minister* antwoordt dat de budgetten inzake milieuhandhaving door de Milieu-inspectie worden voorzien op de begroting 2008. Wat de uitvoering betreft van het Milieuhandhavingsdecreet, zal in 2008 voornamelijk gewerkt worden aan één groot uitvoeringsbesluit. Voor de effectieve uitvoering van het decreet zullen de nodige middelen gebudgetteerd worden. Het gaat evenwel om een beperkt bedrag, namelijk de zitpenningen voor de leden van het Vlaams Milieuhandhavingscollege.

Integrale voorwaarden

De heer *Rudi Daems* zegt dat het nu voor hem duidelijk is dat ervoor wordt gekozen om het instrument van de integrale voorwaarden in te schuiven in VLAREM. De vorige minister liet dat nog enigszins in het midden. Volgens de heer Daems brengt de integratie in VLAREM wellicht geen vereenvoudiging mee.

De heer *Bart Martens* heeft de indruk dat de minister het instrument van de integrale voorwaarden heeft laten varen. In de vorige legislatuur vond de Unie van Zelfstandige Ondernemers nog dat er te laat en te weinig gebruik werd gemaakt van dit instrument. Er werden toen twee proefprojecten gestart voor inrichtingen van schrijnwerkers en garagisten. Op dit ogenblik is er buiten die proefprojecten nog geen vooruitgang geboekt, hoewel het instrument in het regeerakkoord is opgenomen en de kleine en middelgrote ondernemingen volgens het lid vragende partij zijn. Is de minister niet meer zinnens dit instrument te gebruiken en wat zijn de redenen daarvoor?

Het lid voegt eraan toe dat integrale voorwaarden een beter instrument zijn voor administratieve vereenvoudiging dan de deklassering van inrichtingen die de minister beoogt in de nieuwe VLAREM II. Die leidt immers tot nog een afzonderlijke categorie van inrichtingen, namelijk inrichtingen van klasse 2 waarvoor het Vlaamse Gewest nog wel toezicht zal houden.

Minister *Hilde Crevits* wijst er in haar antwoord eerst op dat reeds in de loop van het pilootproject werd vastgesteld dat het decreet van 6 februari 2004 geen solide rechtsgrond kon vormen voor het uitvaardigen van pakketten integrale milieuvoorwaarden. Bovendien werd het voor elke betrokken partij alsmaar duidelijker dat het decreet van 6 februari 2004 niet de verwachtingen van de exploitanten op het vlak van vereenvoudiging van de milieuverplichtingen zou inlossen. Eén van de redenen daarvoor was dat voor exploitanten dubbele verplichtingen zouden ontstaan omdat nagelaten was het decreet van 2004 af te stemmen op het milieuvergunningendecreet. In een gemeenschappelijk advies van SERV en Minaraad van 9 mei 2005 werd de Vlaamse Regering geadviseerd een keuze te maken om de integrale voorwaarden via het milieuvergunningendecreet dan wel via het decreet van 6 februari 2004 uit te vaardigen. De Vlaamse Regering koos er dan ook voor haar besluit van 15 september 2006 inzake integrale voorwaarden uit te vaardigen op basis van het bestaande milieuvergunningendecreet. Enkele algemene interpretatieproblemen rond de nieuwe bepalingen in de beginfase niet te na gesproken, heeft de minister er geen kennis van dat de toepassing van de huidige regeling voor problemen zorgt. Er is alleszins nog in een evaluatie van het systeem van de integrale voorwaarden voorzien en in dat kader kan dan beoordeeld worden of een uitbreiding naar andere sectoren nuttig of opportuun is. Momenteel wil de minister echter voorrang geven aan een in het licht van de technologische evolutie noodzakelijke herziening van de criteria van vergunnings- en meldingsplicht in VLAREM. Hiermee zal meteen ook een belangrijke administratieve vereenvoudiging gerealiseerd worden.

Geïntegreerde preventie en bestrijding van vervuiling

Volgens de heer *Rudi Daems* dreigt het Vlaamse Gewest problemen te krijgen met de doelstellingen van de IPPC- of GPBV-richtlijn ('integrated pollution prevention and control' of geïntegreerde preventie en bestrijding van vervuiling). Tegen 30 oktober 2007 moesten bijvoorbeeld bedrijven worden

gescreend om na te gaan of ze voldoen aan de voorwaarden van de richtlijn. Wat is de stand van zaken in het Vlaamse Gewest?

Is er ook geen contrast tussen de doelstellingen inzake GPBV en het vergunningenbeleid? Zo gaf de voorganger van de minister nog een milieuvergunning aan Umicore met voor de volgende drie jaar vrij gunstige voorwaarden voor het lozen van zink en cadmium in oppervlaktewater. Een verwant bedrijf in Nederland, dat blijkbaar zou fusioneren met Umicore, kan met de beste beschikbare technologie aan veel strengere milieuvoorwaarden produceren. Op welke manier brengt de minister deze en andere vergunningen in overeenstemming met het GPBV-beleid?

De *minister* antwoordt dat met de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 en 19 mei 1999 de GPBV-richtlijn 96/61/EG volledig werd omgezet in VLAREM I en II. Alle GPBV-inrichtingen worden ingedeeld in de eerste klasse en zijn in de VLAREM-indelingslijst gekarakteriseerd door de letter 'X'.

Alle bestaande GPBV-installaties hebben reeds met ingang van 1 mei 1999:

- op basis van een voorafgaand individueel onderzoek, een integrale VLAREM-vergunning zoals voorgeschreven door de EG-richtlijn 96/61/EG;
- via het systeem van VLAREM II, alle toepasselijk zijnde algemene en sectorale voorwaarden opgelegd gekregen;
- daar waar dit uit het onderzoek nodig is gebleken, in hun individuele milieuvergunning bijzondere vergunningsvoorwaarden opgelegd gekregen.

Volgens de minister kan dus gesteld worden dat alle bestaande GPBV-installaties in Vlaanderen voldoen aan de richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging.

Ondertussen werden ook alle vergunningen van de GPBV-installaties opnieuw gescreend de afgelopen jaren. Op basis daarvan werden, daar waar aanpassingen aan de vergunningen nodig bleken, door de afdeling Milieuvergunningen van het departement LNE gemotiveerde vragen tot aanpassing van de vergunning gericht aan de respectieve vergunningverlenende overheden.

Inzake de lozingsvergunning voor Umicore te Overpelt, antwoordt de minister dat deze vergunning, die

werd verleend door de bestendige deputatie van de provincie Limburg op 26 april 2007, een verstrenghing betreft van de oorspronkelijke lozingsituatie op voorstel van de afdeling Milieuvergunningen, na de screening van de vergunningsvoorwaarden in licht van de IPPC-richtlijn. De minister wil niet vooruitlopen op de uitspraak die ze over de ingestelde beroepen in de nabije toekomst moet doen. Wel kan ze nog aanstippen dat de termijn van de lozingsvergunning, samen met de oorspronkelijke exploitatievergunning, op 1 juli 2010 verloopt. Een herevaluatie van de volledige vergunningstoestand van het bedrijf, met inbegrip van de geldende lozingsvergunning, zal gebeuren ter gelegenheid van de aanvraag tot hervergunning.

De heer *Rudi Daems* blijft zich afvragen hoe het komt dat voor een bedrijf dat in een grensoverschrijdende fusieoperatie zit, aan de ene kant van de grens strengere normen gelden om aan BBT te voldoen dan aan de andere. Het antwoord dat het dossier in 2010 nog eens zal worden bekeken, voldoet voor het lid niet.

Elektronisch milieuvergunningsloket

De heer *Karlos Callens* leest in de beleidsbrief dat de aanvragen voor het verkrijgen van een milieuvergunning in 2008 op elektronische wijze mogelijk zouden worden. Het gevolg is echter dat de gemeenten deze dikke dossiers met vergunningsaanvragen – inclusief plannen, die vaak in kleur zijn – op meerdere exemplaren zullen moeten afdrucken. Het lid vraagt of er in een tussenkomst is voorzien voor de arbeidstijd en het papier dat de gemeenten hierin moeten investeren?

De heer *Patrick De Klerck* pleit ervoor verder de ‘papierloze maatschappij’ verder op punt te stellen. Het elektronisch indienen van de milieuvergunningen binnen het kader van de VLAREM-reglementering kan in die zin worden aangemoedigd. Maar ook hij benadrukt dat erop moet worden toegezien dat de printhoeveelheid die verbetering niet teniet doet.

De *minister* antwoordt dat de louter digitale indiening van de milieuvergunningsaanvraag nog een wijziging van de regelgeving vereist. Op 11 mei 2007 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan een ontwerpbesluit waarmee het mogelijk zou worden de VLAREM-milieuvergunningsaanvragen nog in slechts één enkel schriftelijk exemplaar en één elektronisch exemplaar op drager (dvd of cd-rom) in te dienen. Dit besluit wordt momenteel geëvalueerd in functie van de voortgang van het elektronische milieuvergunningsloket of eMIL, waardoor het

voorbarig is om nu al eventuele meerkosten te bekijken.

II.11. Pesticiden en milieugevaarlijke stoffen

Reductie van bestrijdingsmiddelen

Mevrouw *Tinne Rombouts* stelt dat in de gemeenten heel wat vragen leven over de pesticidenreductie. Het Vlaams Parlement heeft in februari 2007 een resolutie aangenomen over het wegwerken van knelpunten inzake de reductie van bestrijdingsmiddelen. Heeft de minister al zicht op welke wijze er aanpassingen zullen gebeuren?

De heer *Patrick De Klerck* meent dat de lokale en bovenlokale besturen optimaal en binnen hun mogelijkheden proberen te opteren voor duurzame bestrijdingsmiddelen. Die mogelijkheden verschillen nogal naargelang van de omvang van de gemeente. Het lid onderstreept ook dat deze lovenswaardige cultuurverandering niet van de ene op de andere dag kan worden doorgevoerd. Het vraagt tijd om over te schakelen op minder schadelijke bestrijdingsmiddelen en bovendien is er een grotere personeelsinzet voor nodig. De heer *De Klerck* stelt dat de gemeenten dus dieper in de beurs moeten tasten, allicht zonder compensatie.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat het uitvoeringsbesluit (besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 houdende nadere regels inzake de reductieprogramma's ter vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen door openbare diensten in het Vlaamse Gewest) op haar vraag wordt aangepast overeenkomstig de resolutie. De doelstellingen van het decreet van 21 december 2001 en het huidige uitvoeringsbesluit blijven behouden. De nadruk komt te liggen op de omvorming van de publieke ruimte met het oog op een pesticidenvrij beheer. Dit leidt volgens de minister tot een meer pragmatische aanpak. Het toepassen van een zogenaamd ‘pesticidentoetsinstrument’ vanaf 1 januari 2009 moet garanderen dat na omvorming of heraanleg het openbaar domein zonder bestrijdingsmiddelen kan worden beheerd, ofwel omdat er minder onkruid zal groeien ofwel omdat het onkruid efficiënter bestreden kan worden met bestaande niet-chemische methoden. Wanneer een pesticidenvrij beheer alsnog tot onevenredig hoge kosten zou leiden, is een structurele afwijking onder welbepaalde voorwaarden mogelijk. Het dossier wordt momenteel voorgelegd aan de Inspectie van Financiën. De minister gaat ervan uit dat het dossier

in het voorjaar van 2008 kan voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering.

Wat de kosten voor de gemeenten betreft, kan de minister melden dat een evaluatie, die dateert van februari 2006, aantoonde dat de meerkost voor een gemeente gemiddeld om en bij de 75.000 euro bedroeg voor het eerste jaar. Investeringskosten vormen het grootste aandeel, bijna 62 percent van de totale meerkost. De kost voor de volgende jaren is lager.

De omvorming van de publieke ruimte zoals beschreven in het (ontwerp)uitvoeringsbesluit zal vrijwel zeker gebeuren in het kader van toekomstige investeringen. De meerkost zal niet substantieel hoger liggen door een groenzone en/of verharding zodanig aan te leggen dat een pesticidenvrij beheer mogelijk is. Bovendien kan een structurele afwijking worden bekomen wanneer een pesticidenvrij beheer onevenredig hoge kosten zou meebrengen.

Zoals de resolutie betreffende het wegwerken van knelpunten inzake de reductie van bestrijdingsmiddelen vraagt, bestaat via de ontwerp samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Gewest en gemeenten of provincies (2008-2010) de mogelijkheid om milieu- en natuurwerkers in te zetten voor manueel onkruidbeheer. Bovendien wordt een administratieve vereenvoudiging gerealiseerd en daardoor een halvering van de kostprijs van de administratieve lasten.

De heer *Patrick De Klerck* vreest toch voor de kostprijs voor de gemeenten van het reductiebeleid. Er is sprake van gemiddeld van 75.000 euro extra voor het eerste jaar en dat is een aanzienlijk bedrag.

Pesticiden in drinkwater

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* legt het verband tussen het pesticidenbeleid en de waterzuivering. Uit een recente gedachtewisseling met de drinkwatermaatschappijen bleek dat er steeds meer verschillende en nieuwe pesticiden in het drinkwater terug te vinden zijn, waardoor het proces steeds moet bijgestuurd worden. Lijkt het de minister niet zinnig om hierover in overleg te treden met de federale minister voor productbeleid?

De minister antwoordt dat de Europese Drinkwaterrichtlijn (98/83/EG) stelt dat alleen die pesticiden die naar alle waarschijnlijkheid kunnen voorkomen in drinkwater moeten worden gecontroleerd. In uitvoe-

ring van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2002 betreffende de levering en de kwaliteit van water bestemd voor menselijke consumptie, werd in overleg met de drinkwatermaatschappijen een lijst samengesteld van pesticiden die dienen te worden geanalyseerd in uitvoering van het controleprogramma. In totaal werden 18 pesticiden, of metabolieten ervan, opgenomen op de lijst. Stoffen die ooit in het kader van een routinemonitoring van de ruwwaterbronnen voor de productie van drinkwater door de drinkwaterlaboratoria werden aangetroffen, zijn opgenomen op de lijst. Voor de stoffen opgenomen in de lijst werden onder de huidige wetgeving geen normoverschrijdingen vastgesteld.

Wel is volgens de minister waakzaamheid geboden voor het probleem dat weinig schadelijke pesticiden en afbraakproducten (zoals bentazon en 2,6-dichloorbenzamide, een metaboliet van dichlobenyl) beter oplosbaar zijn in water en daardoor in een aantal waterproductiecentra in Vlaanderen met ondiepe grondwaterwinningen voor problemen kunnen zorgen. In reactie hierop werden door de bevoegde federale overheidsdienst reeds beperkingen opgelegd op het gebruik van deze stoffen, nemen de drinkwatermaatschappijen zo nodig gepaste maatregelen (bijvoorbeeld actiefkoolfiltratie) en wordt de toestand sterk bewaakt. Daarnaast werd door VMM, in samenwerking met het Agentschap Zorg en Gezondheid, een concept voor een toestandsbepaling van pesticiden in drinkwater uitgewerkt. In functie van het gebruik, de relevantie voor grondwater en oppervlaktewater en de gezondheidsrisico's bij blootstelling via drinkwater werd een nieuwe lijst van relevante stoffen samengesteld. Gelet op het grote aantal stoffen (ongeveer 40) en de hieraan verbonden laboratoriumtechnische implicaties, werd in overleg met de werkgroep Kwaliteit van het Samenwerkingsverband Water (SVW) afgesproken om in eerste instantie gedurende een periode van drie jaar een toestandsbepaling voor pesticiden in het afgewerkte water uit te voeren. Er werd volgens de minister afgesproken te starten met de toestandsbepaling in 2008. Wat het federale productbeleid betreft, kan de minister melden dat er kortelings een koninklijk besluit wordt verwacht tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 1994 waarbij de splitsing van de erkenningen voor beroepsgebruikers en amateurgebruikers wordt geregeld. Dit koninklijk besluit tot wijziging voorziet na de publicatie in een periode van 24 maanden voor de evaluatie van alle dossiers ingediend voor amateurgebruik. De splitsing tussen beroepsgebruikers en amateurgebruikers maakt het

mogelijk om een gericht productbeleid te voeren en om meer doelgroepgericht te werken.

Kwikstrategie

De heer *Rudi Daems* verwijst naar de OSPAR-conventie (Verdrag van Oslo en Parijs inzake de bescherming van het mariene milieu) die in VLAREM is overgenomen. Houdt de minister vast aan de uitfasering van de kwikceltechnologie tegen 2010 zoals die in deze wetgeving is opgenomen?

De *minister* antwoordt dat de Europese kwikstrategie (COM (2005)20) begin 2005 werd gelanceerd met als doel te komen tot een samenhangend beleid ten aanzien van kwik als vervuilende component in de milieucompartimenten water, lucht, afval, bodem en producten. Er werd hierbij een levenscyclus-aanpak gevolgd, waarbij alle aspecten van het kwikprobleem in beschouwing werden genomen. In uitvoering van deze Europese strategie is er in de zomer van 2007 een politiek akkoord bereikt met betrekking tot de exportban en de veilige opslag van kwik. Ook werd recent een verbod op nieuwe kwikthermometers gestemd in het Europees Parlement.

Met betrekking tot de uitfasering van de kwikceltechnologie moet de minister vaststellen dat recent één van de grote chloorproducenten voor een groot gedeelte omgeschakeld is op de membraantechnologie die in de Europese BREF documenten als beste beschikbare technologie wordt aangegeven. De minister stelt verder ook vast dat blijkbaar in geen enkel ander Europees land een einddatum met betrekking tot het gebruik van de kwikceltechnologie in de regelgeving is opgenomen. In VLAREM is momenteel als einddatum 2010 opgenomen. Of het Vlaamse Gewest een wijziging zal doorvoeren, wordt momenteel bekeken in de interkabinettenwerkgroep die de reeks VLAREM-wijzigingen bespreekt.

REACH

De heer *Rudi Daems* vraagt of intussen de implementatie is gestart van de REACH-verordening, de verordening over registratie, autorisatie en evaluatie van chemische stoffen. Hoe ver staat het bijvoorbeeld inzake handhaving?

De *minister* antwoordt dat REACH in werking trad op 1 juni 2007. Van die datum tot 1 juni 2008 wordt de oprichting voorzien van het Europees Chemisch Agentschap (ECHA) dat het compleet vernieuwde

Europese stoffensysteem zal beheren. Aan het hoofd ervan werd onlangs een Belg als uitvoerend directeur aangeduid. De Europese overheden en de overheden van de Europese lidstaten werken intussen aan de daadwerkelijke implementatie van de verordening. Voor een belangrijk deel participeren ze daartoe aan diverse Europese processen en structuren. Maar zoals het lid weet, dient de verordening in eerste instantie uitgevoerd te worden door de producenten, importeurs en gebruikers van chemische stoffen.

Het Vlaamse Gewest werkt aan de implementatie in onderlinge afstemming met de andere gewesten en de federale overheid. Er is wat dat betreft Vlaamse deelname aan het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid partim REACH en er is studiewerk over de implementatie van REACH voorzien op het programma 2008 van TWOL (Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu).

II.12. Samenwerkingsovereenkomst en gemeentelijk milieubeleid

Nieuwe samenwerkingsovereenkomst

Mevrouw *Tinne Rombouts* zegt dat de CD&V-fractie zeer blij is dat bij de uitwerking van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst Milieu met de gemeenten een beduidende vermindering van de plan-, rapporterings- en controleverplichtingen wordt nagestreefd. Bovendien is de fractie erg tevreden met de stijging van de beleidskredieten met respectievelijk 1,5 en 9 miljoen euro voor de provincies en de gemeenten. Het is heel belangrijk dat met een grote verantwoordelijkheid ook een gepaste vergoeding gepaard gaat. Door in ruimte te voorzien voor eigen beleid en creativiteit worden alle kansen gecreëerd om te komen tot een goed en gedragen resultaat.

De heer *Rudi Daems* vraagt op welke punten de vereenvoudiging van de plan- en rapporteringsverplichtingen zal worden doorgevoerd en of de visitatiecommissie, waarvan al lang sprake is, nu operationeel zal worden.

De heer *Karlos Callens* is tevreden dat de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten in werking treedt vanaf 2008. Het lid is echter vooral tevreden omdat er meer ruimte wordt gegeven aan de gemeenten voor eigen beleid en creativiteit. Het lid vraagt of de minister al zicht heeft op de invulling van dit laatste luik. Is er effectief bij de nieuw

ingediende overeenkomsten veel of weinig gebruik gemaakt van die eigen beleidsvisie en of creativiteit en kan de minister daar enkele voorbeelden van geven?

Ook de heer *Patrick De Klerck* vindt het positief dat in de nieuwe lokale samenwerkingsovereenkomst Milieu als Opstap naar een Duurzame Ontwikkeling een grote vrije beleidsruimte voor de lokale overheden wordt ingeschreven. Naast een basispakket waaraan elke gemeente moet voldoen met een basisvergoeding in verhouding, kunnen de gemeenten meer dan vroeger eigen accenten leggen. Dat kan via specifieke projectvoorstellen en door middel van initiatieven in het kader van de onderscheidingsdoelstellingen. Op die manier kan beter maatwerk geleverd worden per gemeente en wordt het nettoresultaat voor het leefmilieu hoger. De heer *De Klerck* vindt het positief dat er van betutteling geen sprake meer is.

De heer *Patrick Lachaert* vraagt of het extra bedrag van 10 miljoen euro dat wordt uitgetrokken voor de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten wordt doorgetrokken naar de volgende jaren.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt eerst op de vraag over de opvolging en de organisatie van visitatiecommissies. In het kader van de samenwerkingsovereenkomst wordt een ‘Vlaamse opvolgingscommissie’ opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid. De rol van deze opvolgingscommissie is om aanvullend op de papieren evaluatie ook een aantal projecten en initiatieven op het terrein te gaan bekijken. Een belangrijke doestelling is om de dialoog tussen het gewest en de lokale besturen te versterken op een meer ‘informele manier’. Er zal volgens de minister ook een provinciale ‘opvolgingscommissie’ zijn, die als taak heeft minstens één maal in een periode van drie jaar individueel overleg te hebben met elke gemeente. Indien nodig kan de provincie ook Vlaamse ambtenaren uitnodigen om aan deze commissie deel te nemen.

Wat de behoefte aan vrije beleidsruimte betreft, verduidelijkt de minister de opbouw van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. De overeenkomst bestaat uit een basis die acties bevat met betrekking tot de verschillende in de overeenkomst opgenomen thema's. Van gemeenten die op de samenwerkingsovereenkomst intekenen, wordt verwacht dat ze minimaal intekenen op de basis. De basis bevat elementen ter ondersteuning van wettelijke verplichtingen of algemeen aanvaarde zaken. Gemeenten die iets verder willen gaan, kunnen ook opteren voor het onderscheidingsniveau. Om dit onderscheidingsniveau te behalen, moeten gemeenten een aantal punten halen

via acties over de verschillende thema's heen. De gemeenten kunnen zelf kiezen welke acties zij hiervoor willen uitvoeren. Los hiervan is er ook in een projectluik voorzien. In het kader van de verschillende thema's kunnen gemeenten die de basis halen, ook een project indienen. Er zijn een aantal criteria binnen elk thema opgenomen op basis waarvan het project zal worden geëvalueerd. De gemeenten zijn ook hier vrij om te kiezen voor welk thema zij een project indienen. Daarnaast kunnen de gemeenten ook zelf projecten voor de verschillende thema's uitwerken.

Er wordt expliciet voor gekozen om tijdens de looptijd van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst jaarlijks in eenzelfde vastleggings- en ordonnanceringsbedrag te voorzien. Het betreft dus een recurrente verhoging van het budget samenwerkingsovereenkomst voor de gemeenten met 10 miljoen euro en voor de provincies een recurrente verhoging met bijna 1,5 miljoen euro. Dit komt neer op een terugkerend krediet voor de gemeentelijke samenwerkingsovereenkomst van 25 miljoen euro en van 3,5 miljoen euro voor de provinciale samenwerkingsovereenkomst.

De heer *Patrick De Klerck* dankt de minister voor de grote vrijheid die de gemeenten krijgen in de samenwerkingsovereenkomst voor wat betreft het onderscheidingsniveau en het projectniveau.

Studie gemeentelijke milieutaken

De heer *Rudi Daems* stelt dat de voorganger van de minister voor 2007 een studie aankondigde in het kader van het programma Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu (TWOL) over de milieutaken van de gemeenten. Is die studie lopende en wanneer mogen de resultaten worden verwacht?

Mevrouw *Marleen van de Eynde* herinnert de minister aan haar periode als schepen voor Leefmilieu. De minister zal zich ongetwijfeld herinneren welke taken de milieudienst allemaal te verwerken kreeg, taken die worden opgelegd door het Vlaamse Gewest. Een gedreven schepen zal deze taken ongetwijfeld ter harte nemen, maar het kan niet worden ontkend dat er de laatste jaren en maanden opnieuw verschillende dossiers ter tafel liggen die toch wel zware inspanningen vragen van de gemeentelijke milieudiensten. Het lid denkt daarbij bijvoorbeeld aan het waterbeleid, met de zoneringsplannen en de deelbekkenplannen, en nog vele andere taken.

Mevrouw *Van de Eynde* heeft begin 2007 de voorganger van de minister nog ondervraagd over de evaluatie van de werking van de gemeentelijke milieudiensten,

een evaluatie die normaal gezien eind 2006 zou worden uitgevoerd. Minister Peeters stelde dat om budgettaire redenen het onderzoek werd verschoven naar het najaar van 2007. Wat is de stand van zaken van dit onderzoek en is het intussen uitgevoerd? Wat zijn de bevindingen? Hoe zal de minister voor leefmilieu de gemeentelijke milieudiensten meer slagkracht en ondersteuning geven het komende jaar?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de door minister Peeters aangekondigde studie over de gemeentelijke milieutaken is opgenomen in het TWOL-programma 2007. Wegens personeelstekort binnen het Centraal Aanspreekpunt voor Lokale Overheden kon deze studie nog niet worden uitbesteed in 2007. Daarom werd dit najaar aan de Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten gevraagd om als trekker op te treden voor deze opdracht, maar de VVSG wenst voorlopig niet op dit aanbod in te gaan. Gezien het belang van deze studie, heeft de minister echter aan haar administratie de opdracht gegeven om de nodige actie te ondernemen om ze te kunnen opstarten.

II.13. Mestbeleid

Algemeen

Mevrouw *Tinne Rombouts* wil de minister en haar medewerkers danken voor de mogelijkheden die gecreëerd worden met de derogatie. Het is nu aan de landbouwers om te bewijzen dat de derogatie geen invloed zal hebben op de waterkwaliteit, wat trouwens sterk onderbouwd werd door wetenschappers bij de opmaak van het derogatiedossier. Het lid hoopt dat de aangekondigde hervorming van de afdeling Mestbank van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) effectief een mentaliteitswijziging, zowel van de Mestbank als op het terrein, met zich mee zal brengen. Mevrouw Rombouts vraagt de minister dan ook om dat van dichtbij op te volgen. Een goede relatie tussen de landbouwer en de overheid kan ook een enorme stap vooruit opleveren voor de waterkwaliteit.

De heer *Patrick De Klerck* kan de minister volgen in de stelling dat in het kader van het mestbeleid de waterkwaliteitsdoelstellingen moeten primeren. Het lid vindt het een goed denkspoor om naast de traditionele werkwijze van in de eerste plaats begeleidende maatregelen, zoals een bedrijfsdoorlichting, een teelt- en bemestingsplan en een bemestingsregister, en naast handhaving en controle, ook steeds meer aandacht te besteden aan advisering en sensibilisering. Hij voegt eraan toe dat deze controle op een correcte manier moet gebeuren, wat proefondervindelijk blijktbaar

niet steeds het geval is. Open Vld verheugt zich over het feit dat afgestapt wordt van de vergunningenstop voor veeteeltbedrijven en dat er wordt geopteerd voor een systeem van nutriëntenemissierechten met daaraan gekoppelde voorwaarden.

Superheffingen

De heer *Karlos Callens* stelt dat met het vernieuwde Mestdecreet een betere oplossing werd gegeven aan de uitscheidingsnormen voor dieren. Sommige diersoorten hadden voordien een te hoog uitscheidingscijfer, met als gevolg dat aan bepaalde landbouwers nu nog superheffingen voor de productie jaren 2005 en 2006 worden aangerekend die gebaseerd zijn op deze te hoge uitscheidingsnormen. Het lid denkt hierbij vooral aan de veehouderij, waarvoor nu een onderscheid wordt gemaakt tussen melkkoeien en mestvee. Wat zal de houding zijn indien veehouders juridische procedures inspannen om op basis van de nieuwe normen de boetes ongedaan te maken? Zoekt de minister een oplossing voor dit probleem?

Ook de heer *Patrick Lachaert* vraagt wat er zal gebeuren met de superboetes die nog moeten worden geïnd. Het zou gaan om een bedrag van 20 miljoen euro.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat deze superheffingen een uitvoering zijn van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, het oude mestdecreet dus. Dit werd volgens de minister duidelijk besproken in de gemengde werkgroep met leden van de kabinetten en van het Vlaams Parlement betreffende het nieuwe Mestdecreet. Artikel 83, §1, van het nieuwe Mestdecreet stelt dat alle heffingen en administratieve geldboetes voorzien in het mestdecreet van 23 januari 1991, zoals gewijzigd, inbaar blijven indien hun grondslag betrekking heeft op een kalenderjaar voorafgaand aan de inwerkingtreding van het nieuwe Mestdecreet, dus een kalenderjaar voor 1 januari 2007. Volgens dezelfde bepaling wordt daarbij rekening gehouden met de grondslag voorzien door het Mestdecreet van 1991 en worden ze afgehandeld volgens de procedures van berekening, inning, invordering en beroep zoals voorzien in het mestdecreet van 1991, zoals gewijzigd. Concreet houdt dit volgens de minister in dat de superheffingen Mestverwerking voor de aanslagjaren 2005, 2006 en 2007 nog worden opgelegd op basis van cijfers uit het decreet van 23 januari 1991. De oplegging voor het aanslagjaar 2005 is gepland begin december 2007. De minister wil eraan herinneren dat volgens het Mestdecreet van 1991 enkel de Rechtbank van eerste aanleg bevoegd is om kennis te nemen van een vordering tegen de beslissing van de bevoegde ambtenaar

van de Mestbank in het kader van de bezwaarprocedure inzake heffingen. Enkel indien het ging om ambtelijke aanslagen of navorderingen was beroep bij de Vlaamse Regering mogelijk.

Voor een aantal diercategorieën zijn de forfaitaire uitscheidingscijfers in het nieuwe Mestdecreet inderdaad verlaagd. Via het systeem van mestuitscheidingsbalansen bood het decreet van 23 januari 1991 evenwel al de mogelijkheid om in afwijking van de forfaitaire uitscheidingscijfers de reële uitscheidingscijfers te berekenen. De meeste landbouwers maakten van deze mogelijkheid ook daadwerkelijk gebruik.

Specifiek voor de problematiek van de stikstofvervluchtiging bij pluimveebedrijven is er in samenwerking met de pluimveesector en de Mestbank een regeling uitgewerkt. Deze houdt in dat in het kader van de bezwaarprocedure tegen de superheffing de reële stikstofverliezen in rekening kunnen gebracht worden in plaats van de forfaitaire die in het decreet van 23 januari 1991 zijn vastgesteld op 15 percent.

De landbouwer heeft het recht om de heffing voor te leggen aan de Rechtbank van eerste aanleg, die de heffing aan een volledig nieuw onderzoek kan onderwerpen. Het spreekt volgens de minister voor zich dat in dat geval de uitvoerende macht, voor zover ze geen beroep aantekent, zich schikt naar de rechterlijke uitspraak.

Onderzoek naar ammoniakemissie

Volgens de heer *Bart Martens* is er met het nieuwe Mestdecreet een belangrijke inhaalbeweging gemaakt. Voor de eerste keer heeft een Vlaams decreet tot omzetting van de Nitraatrichtlijn de toets van de Europese Commissie doorstaan. Het is nu aan de sector om te bewijzen dat binnen dat decretale kader ook resultaten kunnen worden gehaald. Het verlengen van de derogatie zal immers afhankelijk zijn van de bereikte resultaten op het terrein. De minister trekt 400.000 euro extra uit voor de VLM in het kader van onderzoek met betrekking tot de Europese Nitraatrichtlijn. Het lid wil weten of het onderzoek ook betrekking heeft op de evolutie in de ammoniakdeposities. De Europese NEC-richtlijn, met nationale emissieplafonds, legt ook een beperking van de ammoniakemissie op tegen 2010. Het decreet biedt ook een mogelijkheid tot uitbreiding na bewezen mestverwerking, zonder dat nutriëntenemissierechten van een ander bedrijf worden overgekocht en dat kan volgens het lid in bepaalde regio's leiden tot een stijging van de veestapel. Het is van cruciaal belang om de invloed op het ammoniakemissieplafond te bewa-

ken. Daarom is onderzoek naar ammoniakdepositie en naar accurate ammoniakemissiecijfers noodzakelijk.

De *minister* antwoordt dat door de afdeling Mestbank van de VLM voor de periode 2007-2009 een budget van 325.000 euro wordt uitgetrokken voor specifieke onderzoeken met betrekking tot ammoniakemissie uit de landbouw. Sinds begin 2007 is ook de Vlaamse Milieumaatschappij gestart met bijkomende ammoniakmetingen en -studies. Er is bovendien een studie 'optimalisering en actualisering van de emissie-inventaris ammoniak landbouw' ingeschreven in het Milieujaarprogramma 2007. De minister laat meer concrete informatie over deze onderzoeken aan het verslag toevoegen.

II.14. Klimaat en lucht

Klimaatbeleid – algemeen

Volgens de heer *Rudi Daems* is het hoofdstuk Klimaatbeleid in de beleidsbrief gewoon een hoofdstuk naast de andere en getuigt het van weinig politieke ambitie. Het is goed dat de Vlaamse Klimaatconferentie wordt hervat en dat daarbij bijzondere aandacht zal gaan naar transport en gebouwen. In de wandelgangen van de voorbereidende Europese besluitvorming wordt het debat echter vaak verengd tot kostenefficiëntie en het marginale kostenmodel. Dat getuigt volgens het lid van een defensieve houding. Het zou bijvoorbeeld nu duidelijk moeten worden of de huidige regering nog werk wil maken van een beperking van transport. Er zijn twee waardevolle initiatieven aangekondigd, met name een slimme kilometerheffing voor vrachtwagens en een modulering van de verkeersheffingen aan de hand van een ecoscore.

Nog inzake klimaat vraagt de heer Daems zich af wat de evolutie is van de industriële inspanningen. De resultaten van het covenant benchmarking voor 2005, met een voorzichtige positieve trend, werden toegelicht in de commissie. Wat zijn de resultaten voor 2006?

Omdat het Vlaamse Gewest op de vingers is getikt door de Europese Commissie zal de minister de toegewezen rechten inzake emissiehandel moeten verminderen. De beleidsbrief maakt daar gewag van, maar maakt geen melding van welke industriële sectoren. Op welke manier zal de minister de herverdeling realiseren?

De heer *Bart Martens* verwijst naar de bespreking van de beleidsbrief Energie in de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie en de vraag die hij daarbij stelde over de onderhandelingen in de schoot van de EU over de lastverdeling van de CO₂-reductiedoelstellingen tot 2020, dus de voor de periode na 2012. De heer Martens sluit zich aan bij de opmerking van de heer Daems dat niet alleen naar marginale reductiekosten mag worden gekeken. In een rechtvaardige lastenverdeling moeten ook andere factoren een rol spelen, zoals de mogelijkheid van bepaalde regio's om extra inspanningen te leveren en de beschikbaarheid van innovatie en technologie.

De heer Martens heeft wel een vraag bij de lastenverdeling tussen de gewesten en de federale overheid in de emissiehandelsperiode 2008 tot 2012. De Europese Commissie heeft nog een extra vermindering gevraagd op het nationale toewijzingsplan van CO₂-emissierechten. Om de bedrijven toe te laten deze handel te starten, moet volgens de heer Martens nog voor 2008 met de andere gewesten en de federale overheid worden overeengekomen hoe en waar, dus binnen welke sectoren en bedrijven, die reductie zal worden gerealiseerd. Dit is in de huidige communautaire context geen evidente opgave. Zo zou volgens berichten het Waalse Gewest een grote hoeveelheid bijkomende rechten opeisen om de hoogovens van Arcelor langer te kunnen laten functioneren. Wat is de stand van zaken? Wordt hierover overleg gepleegd met de andere gewesten en de federale overheid? Hoe verlopen de besprekingen en wat is het standpunt van het Vlaamse Gewest?

De heer *Patrick Lachaert* informeert naar het aankoopbudget voor de emissierechten.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt eerst op de opmerking dat het klimaatbeleid in de beleidsbrief maar een thema is naast de andere thema's. De ambities met betrekking tot klimaatbeleid zijn uitvoerig beschreven in het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012. Er wordt bovendien op regelmatige basis gerapporteerd over de correcte en tijdige uitvoering van de voorziene maatregelen. Als blijkt dat de reductiedoelstellingen niet of maar laattijdig gehaald worden, dan moeten volgens de minister bijkomende maatregelen voorzien en uitgevoerd worden om het ambitieniveau van het plan te verzekeren.

Wat de vragen over transport betreft, stelt de minister dat in januari 2008, in samenwerking met het Brusselse Gewest, een publiekscampagne rond de ecoscore van voertuigen wordt gevoerd. Het studie-

werk rond de hervorming van de fiscaliteit op basis van ecoscore wordt voortgezet alsook de onderhandelingen met de federale overheid over de voertuigdata. De hervorming van de verkeersbelastingen voor personenwagens wordt samen met de slimme kilometerheffing voor vrachtwagens verder uitgewerkt in een ambtelijke werkgroep waarin alle betrokken departementen en agentschappen vertegenwoordigd zullen zijn. Deze ambtelijke werkgroep zal concrete voorstellen voorleggen.

De verdeling van emissierechten zal verlopen volgens de rekenregels bepaald in het Vlaams Toewijzingsplan 2008-2012 en de procedures bepaald in het nieuwe besluit inzake verhandelbare emissierechten (VER-besluit). Het VER-besluit is reeds een eerste maal goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 26 oktober 2007. Het Vlaamse Toewijzingsplan wordt nog gefinaliseerd in uitvoering van de beschikking van de Europese Commissie.

Wat de vraag over het aankoopbudget inzake emissierechten betreft, antwoordt de minister dat de Vlaamse Regering tot midden 2007 55,4 miljoen euro investeerde. In de huidige stand van zaken wordt ingeschat dat ongeveer 30 percent van het benodigde budget voor de aankoop van Kyoto-eenheden in de periode 2006-2012 bereikt is. Het totale budget zal afhangen van de uitvoeringsmodaliteiten van enkele internationale beslissingen.

Wat de lastenverdeling betreft, wijst de minister erop dat het overlegcomité van de federale regering en de regeringen van gewesten en gemeenschappen de nationale Kyotolastenverdeling beslechtte op 8 maart 2004. Het Vlaamse Gewest engageerde zich om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen met 5,2 percent. Het Waalse Gewest wil de uitstoot met 7,5 percent verminderen, terwijl het Brusselse Gewest zijn uitstoot mag verhogen met 3,47 percent. Al deze verbintenissen zijn aangegaan voor de periode 2008-2012 tegenover het basisjaar 1990. De federale overheid verbond er zich toe een reeks bijkomende interne emissiereducerende maatregelen te nemen, voor minstens 4,8 Mton CO₂-equivalenten met jaarlijkse evaluatie. De reducties ten gevolge van deze federale maatregelen komen de gewesten ten goede. Aanvullend verwerft de federale overheid ook een pakket emissierechten.

Wanneer het lid verwijst naar de correctie in het kader van het Belgische Toewijzingsplan 2008-2012, opgenomen in de beschikking van de Europese Commissie, dan moet de minister antwoorden dat daar-

over overleg aan de gang is binnen de Nationale Klimaatcommissie. Het is van belang dat samen onderzocht wordt waar reducties mogelijk zijn op een niet onevenredige manier.

De heer *Rudi Daems* vindt dat de minister erg op de vlakte blijft over de slimme kilometerheffing. Hopelijk leiden de voorbereidende werkzaamheden nog deze legislatuur tot resultaten.

Klimaatbeleidsplan – inspanningen verschillende departementen

De heer *Rudi Daems* verwijst naar het overzicht van de budgettaire inspanningen van de verschillende departementen inzake klimaat, overzicht dat einde 2006 aan het commissieverslag werd toegevoegd als bijlage van de begrotingsbespreking. Kan de minister ook dit jaar een dergelijk overzicht bezorgen?

De *minister* laat een bijlage aan het verslag toevoegen met een overzicht van de bevoegde ministers voor elke projectfiche uit het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012.

De heer *Rudi Daems* feliciteert de minister met de aangekondigde extra energiebesparingspremie voor mensen met lage inkomens. De doelgroep van kansarmen die geen fiscale aftrek kunnen genieten, zou op die manier worden geholpen met een premiesysteem. Het lid vraagt hoe de minister denkt de huurders meer te kunnen betrekken in de energiebesparing.

Volgens de *minister* kunnen de huidige energierenovaties van de sociale huisvestingsmaatschappijen in zekere zin als ‘gratis’ worden beschouwd voor de bewoner. De huur wordt hierdoor immers niet verhoogd. Wegens het probleem dat de huurder niet bijdraagt in de renovatiekosten en hierdoor renovaties worden uitgesteld, heeft de Vlaamse Regering recent beslist om dit ‘gratis zijn’ te vervangen door een ‘energiebijdrage in de huur’. Deze bijdrage zal echter zodanig zijn dat deze minder bedraagt dan de besparing die door de renovatiewerken wordt teweeggebracht.

De minister wijst ook op de uiterst goedkope leningen van het federale Fonds voor de Reductie van de Globale Energiekost voor de doelgroep van de meest behoeftigen. Daar zullen met een soort derdepartijfinanciering, niet alleen de financiering worden verzorgd, maar ook alle werkzaamheden worden gecoördineerd. Ook deze leningen zullen met de gerealiseerde energiebesparing kunnen worden afgelost. In het nieuwe besluit over de openbardienstverplichtingen inzake rationeel energiegebruik (REG) worden de netbeheerders verplicht om een aantal

specifieke REG-acties uit te voeren voor beschermde afnemers, dit zijn hoofdzakelijk mensen met een laag inkomen, waaronder veel huurders. Voorbeelden zijn het toekennen van substantieel hogere premies voor alle acties die de netbeheerders voeren naar niet-beschermde afnemers en het verdelen van kortingsbonnen voor de aankoop van energiezuinige koelkasten en wasmachines.

Oude dieselloertuigen

De heer *Rudi Daems* stelt dat oude dieselloertuigen ofwel moeten worden opgelapt om ze minder vervuילend te maken, bijvoorbeeld met een roetfilter, ofwel zouden ze uit het verkeer moeten worden genomen, zonder dat daarbij sociale problemen worden veroorzaakt. In Nederland wordt dit debat actief gevoerd. Wat is het standpunt van de minister daarover?

De *minister* antwoordt dat de uitfasering van oude diesels zal gebeuren door een hervorming van de verkeersbelasting. Midden 2006 besliste de Vlaamse Regering principieel om de hervorming van verkeersbelastingen te baseren op de ecoscore van de voertuigen. De ecoscore geeft elke wagen een cijfer tussen nul en 100 dat de milieuvriendelijkheid van de wagen weergeeft. Door hun hoge emissies van fijn stof (PM) en stikstofoxiden (NOx) scoren oude dieselwagens slechter dan oude benzinewagens of nieuwe diesels. Momenteel gebeurt studiewerk rond de hervorming van de verkeersbelastingen. De hervorming van de verkeersbelastingen gaat ten vroegste in samen met de overname van de inning van de verkeersbelastingen, voorzien op 1 januari 2010.

NEC-doelstellingen en de transportsector

De heer *Rudi Daems* herhaalt de vraag die hij vorig jaar al stelde aan de voorganger van de minister. Zullen in 2010 de doelstellingen van de NEC-richtlijn (richtlijn nationale emissieplafonds) voor de transportsector worden gehaald? Dit is al jaren een knelpunt maar het lid zegt nog geen duidelijk antwoord te hebben gekregen. Welke maatregelen worden ten aanzien van andere sectoren genomen?

De *minister* antwoordt dat de maatregelen die bij de technische voorbereiding van de NEC-richtlijn in de modelberekeningen zijn opgenomen voor de transportsector, alle technologische maatregelen zijn. Deze technologische maatregelen vormen tevens de basis voor de verstrenging van de emissiereglementering voor voertuigen en de aanscherping van brandstofeigenschappen op Europees niveau en moeten in België in federaal beleid worden omgezet. De overschrijding van het NEC-plafond is grotendeels te wij-

ten aan een herziening van de emissiefactoren. Het is op Europees niveau dat deze problematiek moet worden aangepakt. Uit het NEC-reductieprogramma van 2006 blijkt dat, rekening houdend met de emissiefactoren en de zogenaamde 'off-road sectoren' die aan de basis lagen van de totstandkoming van de emissieplafonds, het plafond voor de transportsector met 8 kton zal worden overschreden. Geplande maatregelen zorgen er volgens de minister voor dat de kloof wordt verkleind tot 2,4 kton. Samen met de Vlaamse minister van Mobiliteit en ministers uit de andere gewesten en federale overheid, zal worden nagegaan in hoever we de kloof van 2,4 kton kunnen overbruggen.

NOx-emissieheffing

De heer *Bart Martens* verwijst naar eerdere vragen aan de voorganger van de minister omtrent de manier waarop de uitstoot van NOx tegen 2010 onder het Europese plafond kan worden gebracht. De vorige minister stelde dat er overleg werd gepleegd met de chemische industrie om tot een overeenkomst te komen. Een heffing op de uitstoot van stikstofoxiden werd daarbij als stok achter de deur gehouden. Die emissieheffing werd door de voorganger van de minister al aangekondigd voor 2008 en daarna voor 2009. Het lid leest nu in de beleidsbrief dat "de komende maanden en jaren zal worden gewerkt aan de operationalisering van dit instrument". Indien de heffing als stok achter de deur moet worden gebruikt, is het volgens de heer Martens echter nodig het instrument nu al operationeel te maken. In het andere geval is er weinig druk op de chemische sector om tot een doeltreffende milieubeleidsovereenkomst te komen. Het lid vraagt aan de minister om het engagement te bevestigen dat, bij het uitblijven van een overeenkomst, uiterlijk begin 2009 de emissieheffing zal worden geoperationaliseerd. In het andere geval kunnen de Europese verplichtingen tegen 2010 onmogelijk worden nagekomen.

De heer Martens laat daarbij opmerken dat dit niet zonder gevolgen kan blijven. De Nederlandse Raad van State heeft al diverse grote projecten, bijvoorbeeld voor nieuwe woonwijken of nieuwe industrie-terreinen, tegengehouden omdat ze zouden leiden tot een overschrijding van de milieukwaliteitsnormen op het vlak van stikstofoxiden. Het lid acht dergelijke scenario's niet uitgesloten indien België de emissieplafonds niet haalt. In het project-milieueffectrapport voor de verdieping van de Westerschelde staat bijvoorbeeld duidelijk in dat zonder bijkomende

maatregelen de luchtkwaliteitsnormen op het vlak van stikstofoxiden niet worden gehaald.

De *minister* herbevestigt haar engagement om tegen ten laatste begin 2009 maatregelen te nemen om de NOx-emissies door stationaire bronnen terug te dringen. Op dit moment is nog geen beslissing genomen welke maatregelen dit zullen zijn. In maart 2007 besliste de Vlaamse Regering om een emissieheffing in te voeren, tenzij tijdens het lopende overleg met de betrokken sectoren een akkoord zou worden bereikt over een ander instrument. Dit overleg is volop aan de gang: op 15 oktober 2007 heeft in dit kader een overlegvergadering plaatsgevonden waarbij alle sectoren aanwezig waren. De meeste sectoren zijn voorstander van een milieubeleidsovereenkomst (MBO) met per sector vaste emissieplafonds vanaf het jaar 2010. Op het overleg is volgens de minister afgesproken dat alle sectoren hun standpunt over het gewenste instrument en de mogelijke reductie-engagements binnen een MBO meedelen tegen eind november 2007.

Met een aantal sectoren zijn bilaterale gesprekken lopende (glasproductie, chemie, ijzer- en staalproductie) of gepland (elektriciteitsproductie, raffinaderijen) over een eventuele milieubeleidsovereenkomst vanaf 2010.

Parallel worden echter ook de nodige stappen genomen om, mocht de MBO-piste niet tot het verhoopte resultaat leiden, de invoering van een emissieheffing voor te bereiden. In januari 2008 worden twee studies opgestart die tot de operationalisering van een NOx-heffing moeten leiden. In deze studies wordt onder andere onderzocht wat de vereiste modaliteiten van een dergelijke heffing moeten zijn opdat de heffing het gewenste resultaat heeft (emissiereductie), rekening houdend met de juridische randvoorwaarden. Er zal hierbij bijzondere aandacht gaan naar het juridisch onderbouwen van het terugsluizen van de heffingsontvangsten, gegeven de Europese regels inzake staatssteun. Voorafgaandelijk moeten volgens de minister de voor- en nadelen van dit instrument tegenover een milieubeleidsovereenkomst worden afgewogen.

De heer *Rudi Daems* begrijpt uit het antwoord dat er nog een hele tijd zal worden onderhandeld en dat het dossier eventueel wordt doorgeschoven naar 2010, naar de volgende regering, om dan eventueel een MBO te sluiten. Het lid wijst ook op de nadelen van

een mogelijke milieubeleids overeenkomst. De heer Daems verwacht van de minister enige daadkracht en voortvarendheid.

Hermesfonds

Tijdens haar toelichting gaf de minister aan dat er 3,5 miljoen naar de subsidiëring van roetfilters gaat via het Hermesfonds. De minister lijkt dit voor te stellen als een extra inspanning maar volgens de heer Rudi Daems betreft het een daling van 4 naar 3,5 miljoen euro. Kan de minister dit verduidelijken?

De minister antwoordt dat de subsidie gold voor Euro V-vrachtwagens en roetfilters. Vanaf 1 oktober 2008 wordt de subsidie voor Euro V-vrachtwagens stopgezet aangezien vanaf dan de Europese regelgeving voorschrijft dat elk nieuw type motor voor een vrachtwagen aan de Euro V-norm moet voldoen.

De procedure voor de ecologiepremie werd aangepast. Niet alleen werd er een 'call systeem' ingevoerd, ook de percentages werden aangepast, de ecologiepremie bedraagt nu 10 percent voor grote ondernemingen (in plaats van 25 percent) en 20 percent voor kleine- en middelgrote ondernemingen (in plaats van 35 percent).

Fijn stof

De heer Bart Martens leest in de beleidsbrief dat in het kader van het fijnstofbeleid een actieplan voor het Antwerpse havengebied wordt opgesteld. Het lid vraagt de minister om een kopie van dit document. De heer Martens kijkt in het bijzonder uit naar een systeem om aan walstroomverdeling te doen. Eén van de grote bronnen van luchtverontreiniging in de haven van Antwerpen zijn de generatoren van de aangemeerde schepen die op zware bunkerolie, zonder enige rookgasreiniging, stroom produceren voor het schip. Die generatoren zijn een grote bron van uitstoot van fijn stof en zwaveldioxide. De heer Martens zal nagaan of dit in het actieplan wordt opgenomen. Het Antwerpse Havenbedrijf heeft volgens het lid al voorbereidende studies laten uitvoeren maar rekent ook op ondersteuning van het Vlaamse Gewest.

Minister Hilde Crevits antwoordt dat het actieplan Fijn stof voor de hotspot Antwerps Havengebied in volle ontwikkeling is. Een eerst aanzet is reeds besproken met het Gemeentelijk Havenbedrijf van Antwerpen. Daarbij werden mogelijke maatregelen besproken. De bedoeling is om zoveel mogelijk partijen te betrekken bij het actieplan, dus ook de agglome-

ratie Antwerpen, de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen en de randgemeenten. Hiervoor werd een ontwerp van projectstructuur opgesteld met een overkoepelende stuurgroep en verschillende subwerkgroepen om de acties verder uit te werken (scheepvaart, industrie, wegverkeer en spoorverkeer). Eind 2007 of begin 2008 worden de resterende partijen betrokken in het overleg.

De invoering van walstroom in de havens werd volgens de minister eveneens besproken met het Gemeentelijk Havenbedrijf van Antwerpen. Het Havenbedrijf heeft aangegeven verder te willen werken aan de ondersteuning van walstroomprojecten. Verschillende mogelijkheden zullen verder besproken en uitgewerkt worden binnen de werkgroep Scheepvaart. Het gaat hierbij over mogelijkheden tot opname in de basishaveninfrastructuur, mogelijkheden tot stimulering van walstroom, investering in walstroominstallaties, ondersteuning van walstroomprojecten enzovoort.

II.15. Geluid- en geurbeleid

Stiltegebieden

De heer Rudi Daems leest in de beleidsbrief dat de minister het beleid inzake stiltegebieden zal voortzetten. Het lid vraagt aan welke stiltegebieden de minister concreet denkt.

De minister antwoordt dat de Vlaamse Overheid in nauw overleg met gemeenten en provincies werkt om projecten in stiltegebieden te realiseren. Het initiatief wordt in de eerste plaats gelaten aan provincies en gemeenten, die worden begeleid door het departement LNE. Een zestal projecten, gelegen in de provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant, zitten in een voorbereidende fase. Verwacht wordt dat binnenkort kan worden gestart met de procedure tot aanvraag van het kwaliteitslabel stiltegebieden.

Geluidskaarten

De heer Jan Peumans verwijst naar de geluidskaarten die worden opgemaakt in uitvoering van de Europese richtlijn Omgevingslawaaï. Dit heeft ook gevolgen voor het mobiliteitsbeleid. Het lid wil weten van de minister van Leefmilieu en Openbare Werken, welke gevolgen daaraan gekoppeld worden. Welke maatregelen zullen uit deze geluidskaarten voortvloeien?

De minister antwoordt dat, zoals voorzien in de richtlijn Omgevingslawaaï 2002/49/EG, de strategische

geluidskaarten voor de belangrijkste wegen, spoorwegen, luchthaven en agglomeraties aan het publiek zullen worden gecommuniceerd. Op basis van deze kaarten zullen op een objectieve manier de belangrijkste geluidsproblemen worden geïdentificeerd. Om deze problemen aan te pakken, wordt een actieplan uitgewerkt. De kaarten worden ook aan de Europese Commissie doorgestuurd.

Luchthaven van Zaventem

De heer *Rudi Daems* betreurt dat de beleidsbrief Leefmilieu opnieuw geen melding maakt van de problematiek van de geluidsoverlast rond de luchthaven van Zaventem. Dit is nochtans een erg nijpend probleem. Heeft de minister geen visie op deze problematiek?

De heer *Jan Peumans* vraagt toelichting bij de evolutie van de onderhandelingen over het dossier van de luchthaven van Zaventem.

De *minister* verklaart met betrekking tot de stand van zaken van de onderhandelingen over de luchthaven van Zaventem enkel te kunnen meedelen dat hier voorlopig geen initiatieven lopen aangezien één van de belangrijke partners, de federale regering, een regering van lopende zaken is.

Zonder een algemeen federaal akkoord tussen de federale staat en de gewesten zijn volgens de minister de voorwaarden niet aanwezig voor een integrale aanpak van de geluidsproblematiek van de luchthaven, met een optimale afstemming van alle aspecten (ruimtelijke ordening, exploitatie en milieu). Binnen de krijtlijnen van een beperkte beleidsruimte op Vlaams niveau wordt in het actuele beleid wel rekening gehouden met de aanbevelingen van beleidsinitiatieven zoals het START-project (Strategisch actieplan voor reconversie en tewerkstelling luchthaven Zaventem) en worden de verplichtingen voortvloeiend uit de uitvoering van de richtlijn Omgevingslawaaï verder voorbereid en uitgevoerd.

De heer *Jos Bex* vraagt of het actieplan van de zogenaamde werkgroep Leuven (Overlegcomité Leuven-West) intussen door het laboratorium Akoestiek en Thermische Fysica van KULeuven op akoestisch vlak is geëvalueerd, zoals door het kabinet van toenmalig minister Peeters was gevraagd. Wanneer zouden de resultaten gekend zijn? Het lid wil ook graag dat, zoals afgesproken, de leden daarvan in kennis worden gesteld.

De heer *Rudi Daems* begrijpt dat de geluidsnormen voor luchtverkeer een wespennest zijn, maar verwacht van de minister wel dat ze daarop een visie ontwikkelt als vertegenwoordiger van het Vlaamse

Gewest. Dat impliceert nog niet dat ze aan het opbod moet meedoen.

Luchthaven van Bierset

De heer *Jan Peumans* vraagt naar de stand van zaken van de procedure die de voorganger van de minister heeft ingeleid inzake de luchthaven van Bierset.

De *minister* antwoordt dat in het dossier van de verlenging van de 'runway' het Vlaamse Gewest een procedure te gronde heeft ingezet voor de Raad van State. Het Vlaamse Gewest heeft daarbij een vordering tot schorsing tegen het Waalse ministeriële besluit van 13 september 2006 ingediend. Het verzoekschrift werd door de raadsman van het Vlaamse Gewest bij de Raad van State neergelegd op 13 november 2006. Er werd door het Waalse Gewest al een nota neergelegd op 29 november 2006. Het is volgens de minister thans wachten op het verslag van het auditoraat.

Geurbeleid

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* stelt vast dat het geurbeleid nog steeds in zijn kinderschoenen staat. Het blijft bij het ontwikkelen van plannen. Wat is hiervan de oorzaak? Is het niet verplicht van het melden van milieuhinder door gemeenten de ontbrekende schakel? Hoe kan dit verder geconcretiseerd worden?

De *minister* antwoordt dat via een beleidsimpactanalyse, uitgevoerd door een extern consultancybureau onder begeleiding van een uitgebreide stuurgroep, in de loop van 2006 de haalbaarheid en effectiviteit van verschillende beleidsopties werd onderzocht, zonder dat reeds een uitspraak werd gedaan omtrent een voorkeur voor de ene of andere beleidsoptie. Deze afweging gebeurde in een volgende fase (eerste helft 2007) op basis van de elementen uit de impactanalyse en de informatie van de uitgebreide consultatierondes. Het departement LNE doet momenteel in het visiedocument 'De weg naar een duurzaam geurbeleid' voorstellen voor aanpassing of aanvulling van het Vlaamse geurbeleidsinstrumentarium en stelt hiertoe een werkplan voor. Na goedkeuring door de beleidsraad zal het visiedocument volgens de minister voldoende rijp zijn voor een ruimer maatschappelijk debat.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vraagt zich af hoe de minister denkt het ruime maatschappelijke debat rond het geurbeleid in te vullen.

II.16. Milieu en gezondheid

Biomonitoring

De heer *Rudi Daems* leest dat in het kader van het Steunpunt Milieu en Gezondheid het vervolg van het humaan biomonitoringsprogramma verder wordt voorbereid en uitgevoerd. Vorig jaar werd reeds gesteld dat er fasenplannen zouden worden uitgewerkt. Het lid vraagt hoe dit concreet zal gebeuren en wat de stand van zaken is.

De *minister* antwoordt dat het pilootproject van het faseplan over de verhoogde p,p'-DDE-gehalten (p,p'-DDE is een afbraakproduct van DDT) tot de uitvoering van twee concrete beleidsacties heeft geleid. Eerst is er het organiseren van een inzamel- en sensibiliseringsactie inzake pesticiden onder de naam 'Zonder is gezonder', die is uitgevoerd in september 2007 en waarvan een herhaling is gepland voor het voorjaar van 2008. Ten tweede is er verder onderzoek naar de opnameroute van DDT. De resultaten worden verwacht tegen eind 2007. Het faseplan betreffende de andere humane biomonitoringresultaten werd gestart begin 2007. De experten- en juryrondes werden doorlopen. Eind 2007 wordt volgens de minister de eerste fase afgerond, zodat voor de geselecteerde prioritaire verhogingen in 2008 kan gestart worden met het opzoeken van de oorzaak en/of bron en het opstellen van het plan van aanpak. Deze fase moet afgerond worden eind 2008.

De heer *Rudi Daems* vraagt of er ook een biomonitoringprogramma op basis van dat faseplan zal lopen. Zullen er opnieuw onderzoeken gebeuren bij bepaalde doelgroepen en regio's?

Niet-ioniserende stralingen

De heer *Rudi Daems* betreurt verder dat er onder Milieu en Gezondheid niet wordt gesproken over niet-ioniserende stralingen, dus over straling van mobiele telefoons en zendmasten en dergelijke. Is de minister van plan een initiatief te nemen?

De *minister* antwoordt dat, in navolging van de voorgaande studies rond niet-ioniserende stralingen, een studie wordt uitgevoerd specifiek over draadloze technologie en kinderen. De studie omvat het meten en evalueren van de blootstelling van kinderen tussen nul en 20 jaar aan radiofrequente stralingen en het gebruik van allerlei draadloze systemen binnenshuis. De meetcampagne ging in september 2007 van start

en gebeurt in 90 private woningen. Straling van zowel externe bronnen als interne bronnen wordt gemeten en geëvalueerd. De resultaten worden verwacht begin 2008. Afhankelijk van de resultaten zullen concrete beleidsaanbevelingen worden gegeven.

NEHAP

Volgens de heer *Rudi Daems* wordt er in de beleidsbrief ook nergens verwezen naar het Nationaal Actieplan Milieu en Gezondheid (NEHAP).

De *minister* antwoordt dat het Vlaamse Gewest jaarlijks 19,5 percent betaalt van de werkingskosten en de projecten die worden uitgevoerd in kader van het NEHAP. Het departement LNE (dienst Milieu en Gezondheid) vertegenwoordigt pro-actief het Vlaamse Gewest in de nationale cel Leefmilieu-Gezondheid en zorgt voor de coördinatie en inhoudelijke sturing van het project 'Binnenhuisvervuiling in de leefomgeving van jonge kinderen'. De doelstellingen hiervan zijn: problemen met betrekking tot het binnenmilieu van de crèches identificeren, concrete oplossingen aanreiken en ondubbelzinnig met de bevoegde instanties communiceren tijdens de gehele duur van het project. Het project startte begin september 2007. Tevens wordt binnen de nationale cel Leefmilieu-Gezondheid het vervolgproject van het NEHAP 2008-2013 voorbereid.

II.17. Band met ruimtelijke ordening

Plan-milieu-effectrapportage

Volgens de heer *Patrick De Klerck* wordt gestreefd naar een betere afstemming van de planningsinstrumenten voor het hele beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie, wat noodzakelijk is op het vlak van de beheersovereenkomsten. Het lid vindt dat dit echter ook aangewezen is tussen Leefmilieu en andere beleidsdomeinen, zoals Ruimtelijke Ordening. Het lid denkt daarbij aan de milieu- en stedenbouwkundige vergunningen of aan een vroegtijdige integratie van de plan-milieu-effectrapportage (plan-m.e.r.) in de planningsprocessen van de ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP)¹.

¹ De afkorting m.e.r. staat voor milieueffectrapportage: die levert de informatie op die nodig is om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij besluiten over plannen en projecten met grote milieugevolgen. De afkorting MER staat voor het eigenlijke milieueffectrapport.

De *minister* antwoordt dat, rekening houdende met het plan-m.e.r.-decreet van 27 april 2007 en het plan-m.e.r.-besluit van 12 oktober 2007 ofwel van rechtswege een plan-MER wordt uitgevoerd, in geval het ruimtelijk uitvoeringsplan een kader vormt voor de toekenning van vergunningen voor project-MER-plichtige projecten, ofwel wordt een onderzoek tot milieueffectrapportage (dit is een screening voor de plan-MER-plicht) uitgevoerd op basis van het voorontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan. Deze nieuwe regelgeving treedt in principe in werking op 1 december 2007. Bij decreet van 19 mei 2007 wordt echter in een overgangsbepaling voorzien voor de lopende RUP-procedures, waarin wordt bepaald dat de nieuwe plan-MER-regelgeving van toepassing is op de RUP's waarvan de plenaire vergadering wordt gehouden na 1 juni 2008, dit is zes maanden na de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving op 1 december 2007.

Het goedgekeurde plan-MER met inbegrip van het goedkeuringsverslag of de beslissing uit het onderzoek tot milieueffectrapportage dat er geen plan-MER vereist is, moet ter beschikking gesteld worden (en dus beschikbaar zijn) als onderdeel van de documenten die verstuurd worden voor de plenaire vergadering (voorlopige vaststelling) van het RUP. Deze documenten maken ook deel uit van het openbaar onderzoek. Bij de definitieve vaststelling van het RUP dient er, rekening houdende met het plan-m.e.r.-decreet, ook een verklaring opgenomen te worden hoe bij de vaststelling van het RUP rekening gehouden werd met het goedgekeurde plan-MER, de gegeven adviezen, het resultaat van de grensoverschrijdende raadpleging en de redenen op basis waarvan voor dit plan gekozen is, rekening houdende met de redelijke alternatieven die in het onderzoek behandeld zijn. Het vastgestelde RUP moet samen met deze verklaring publiek gemaakt worden.

Het plan-m.e.r.-decreet voorziet voor de respectieve beleidsdomeinen de mogelijkheid om de plan-MER-procedure (dus niet het onderzoek tot milieueffectrapportage) in te schrijven in hun eigen wetgeving door middel van decreet of besluit om op deze manier de plan-MER-procedure te integreren in bestaande procedures, bijvoorbeeld de procedure voor ruimtelijke uitvoeringsplannen. Momenteel is er bij het kabinet Ruimtelijk Ordening een voorontwerp van besluit in opmaak om de plan-MER-procedure in te schrijven in de bestaande RUP-procedure.

De heer *Patrick De Klerck* hoopt dat dit integratiebesluit ook kan worden besproken in de commissie.

Milieuzonering

De heer *Rudi Daems* beoordeelt het positief dat de beleidsbrief vermeldt dat richtlijnen zullen worden opgesteld voor het gebruik van milieuzonering als instrument. Het lid is een grote voorstander daarvan maar vraagt verduidelijking over de manier waarop dit zal gebeuren. Ook de medewerking van de minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening zal vereist zijn.

De *minister* antwoordt dat de milieuzonering als nieuwe maatregel binnen het Milieubeleidsplan (MINA 3+) is opgenomen. De maatregel is een gezamenlijk initiatief van de beleidsdomeinen Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE) en Ruimtelijke ordening, Wonen en Onroerend erfgoed (RWO). Doel van de maatregel is tweeledig. Hij moet enerzijds uitsluitel geven over welke elementen van milieuzonering binnen het ruimtelijke-ordeningsinstrumentarium opgenomen kunnen worden en anderzijds aangeven welke elementen uitgewerkt moeten worden via bestaande of nieuwe te ontwikkelen instrumenten vanuit de milieuregelgeving. De maatregel is specifiek gericht naar de milieuhinderaspecten geluid, geur, ruw stof, gekoppeld aan hinderlijke inrichtingen, en bij uitbreiding eventueel ook naar fijn stof en stikstofdioxide.

II.18. Grindontginning en nabestemming

Nabestemming

Mevrouw *Tinne Rombouts* pleit voor een duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen. Dit betekent dat de nabestemmingen moeten gerealiseerd worden. Via ontginning kunnen geen bestemmingswijzigingen worden doorgevoerd.

De *minister* antwoordt dat de oppervlaktedelfstoffenregelgeving in tal van instrumenten voorziet – onder meer de financiële zekerheden, het werkplan, voortgangsrapporten en nabestemmingsplan – om ervoor te zorgen dat de voorziene nabestemming ook effectief zal gerealiseerd worden. De oppervlaktedelfstoffenregelgeving wil vooral het probleem aanpakken dat ontginningsputten na ontginning niet afgewerkt zouden worden, waardoor ze de facto niet voor een andere bestemming in aanmerking kunnen komen. Ontginningen zijn in se tijdelijke activiteiten, waarna deze gebieden terug ter beschikking moeten komen voor andere activiteiten.

Over het al dan niet wijzigen van de nabestemming zijn in de oppervlaktedelfstoffenregelgeving geen specifieke regels voorzien en worden gewoon de regels van de ruimtelijke-ordeningswetgeving gevolgd. Zo is voor bestaande ontginningsgebieden de nabestemming altijd al aangegeven op de ruimtelijke plannen. Zo lang een gebied niet ontgonnen is, kunnen de activiteiten die er op plaats vinden, blijven plaats vinden. Na ontginning dient echter de nabestemming, zoals op de plannen voorzien, gerealiseerd te worden. Zo kan het volgens de minister gebeuren dat een gebied momenteel feitelijk in landbouwgebruik is, maar dat na ontginning de voorziene nabestemming moet worden gerealiseerd, die mogelijks een andere bestemming is dan landbouw. In vele gevallen stemt echter het feitelijke gebruik voor de ontginning overeen met de voorziene nabestemming op de ruimtelijke plannen. In de gevallen waar een gebied na ontginning een andere bestemming krijgt, is dit niet wegens de ontginning maar omdat dit zo voorzien was in de ruimtelijke plannen. Deze nabestemmingen zijn vaak al jaren geleden ingetekend op de ruimtelijke plannen zodat na al die tijd een evaluatie van de voorziene nabestemming soms aangewezen is. Ontginningen zijn als tijdelijke activiteiten immers op lange termijn ondergeschikt aan de structuurbepalende functies van het buitengebied. Dat betekent dat de nabestemming moet afgestemd zijn op de ruimtelijke potenties van het betrokken gebied.

In de oppervlaktedelfstoffenplanning die momenteel bezig is, wordt bij het aanduiden van nieuwe ontginningsgebieden rekening gehouden met de voorziene of, in het kader van andere planningsprocessen, aangewezen nabestemming. In de bijzondere oppervlaktedelfstoffenplannen worden zoveel mogelijk haalbare en gedragen nabestemmingen voor nieuwe locatievoorstellen naar voren geschoven. Vaak zal dit volgens de minister betekenen dat de ontginningsdiepte wordt beperkt, zodat bepaalde nabestemmingen de facto niet onmogelijk worden gemaakt en de eindafwerking nietodeloos lang aansleept. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen zijn de principes opgesomd om de nabestemming en herinrichting van ontginningen af te stemmen op de doelstellingen van het buitengebied.

Grindwinning

De heer *Bart Martens* vraagt verduidelijking over de plannen van de minister inzake de afronding van het Grinddecreet. De beleidsbrief zegt dat samen met de betrokkenen rond de grindwinning wordt nagegaan of, na afronding van het Grinddecreet, verdere winning mogelijk is. Volgens het lid is dit correct in

zoverre er sprake is van een groot maatschappelijk draagvlak, van een brede consensus dus. Indien er misschien al overeenstemming tussen alle betrokken actoren zou kunnen worden bereikt over het ontgrinden van bepaalde locaties, wat volgens het lid nog moet worden aangetoond, kan die zeker niet leiden tot een oneindige of continue bedrijvigheid.

Volgens de heer *Leo Pieters* ligt de ontginning van Maasgrind nu al stil. In de beleidsbrief leest het lid dat een dossier aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd om te beslissen of de grindwinning in Limburg op “een hoger, lager of hetzelfde niveau” kan worden voortgezet of moet worden afgebouwd. Aangezien de grindwinning de facto is gestopt, kan het niveau volgens het lid alleen maar hoger. Wat zijn de plannen van de minister?

De heer *Jan Peumans* verwacht inzake het grinddossier eindelijk een duidelijke visie van de Vlaamse Regering over de nog aanwezige quota, het tijds kader enzovoort. Het lid laat hierbij opmerken dat de s.pa Limburg een bocht van 180 graden heeft gemaakt en nu lijkt mee te gaan in het verhaal van de continuering van de grindwinning.

Minister *Hilde Crevits* benadrukt in haar toelichting niet over continue bedrijvigheid te hebben gesproken. In de mededeling aan de Vlaamse Regering, waarvan akte werd genomen op 19 oktober 2007, stond het volgende: “In 2007 zal de minister, bevoegd voor het delfstoffenbeleid, aan alle kabinetten alle relevant geachte en beschikbare gegevens overmaken met betrekking tot de actuele behoeften aan granulaten in de Vlaamse economie, het actuele aanbod van en de perspectieven voor alternatieven, zowel secundaire als geïmporteerde grondstoffen, en de stand van zaken met betrekking tot de bestaande quota met inbegrip van de fasering, zowel voor berg- als valleigrind.”

De minister stelt dat aan de administratie de opdracht werd gegeven om deze gegevens te verzamelen en zegt dat deze actie verder zal uitgevoerd worden zoals in de mededeling aan de Vlaamse Regering voorzien.

II.19. Andere thema's

Subsidies aan niet-gouvernementele organisaties

Het beleid inzake ondersteuning van niet-gouvernementele organisaties (ngo's) zal volgens de minister op alle niveaus worden voortgezet. De heer *Rudi Daems* geeft als voorbeeld Natuurpunt, Vlaams Fonds Tropisch Bos, Steunpunt Lokale Agenda en

Tandem. Verbazend is volgens het lid wel dat slecht zeven van de 22 projecten die door de ngo's werden ingediend een positief advies hebben gekregen. Waarom zo weinig projecten en welke projecten werden uiteindelijk goedgekeurd?

De *minister* antwoordt dat de advisering nu gebeurt door een adviescommissie bestaande uit een vertegenwoordiger van de Inspectie van Financiën, de minister, twee vertegenwoordigers van het middenveld en vertegenwoordigers vanuit de administratie. Dat weinig projecten werden goedgekeurd in 2006-2007 heeft te maken met de steeds hogere kwaliteitseisen vanuit de adviescommissie in functie van het beoordelingsstelsel.

Op een overleg met het middenveld werden reeds oplossingen gezocht om hieraan in de toekomst te verhelpen: duidelijke bekendmaking van een preadvies door de administratie vóór de indiening, uitgebreide lijst met toetsvragen (om de kwaliteit te verhogen), beoordelingssysteem met punten/criteria en een wegingsfactor (objectieve beoordeling), werken met prioritaire thema's en doelgroepen. Voor de projecten van 2009 worden deze acties door de administratie dit jaar uitgewerkt. Wel kunnen de projectindieners nu reeds preadvies vragen.

De projecten met de volgende titels werden goedgekeurd:

- Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën: 'De stakkers gered. In de bres voor onze akkervogels';
- De Klimaatcoalitie: 'Klimaat en jongeren: een spel, een wedstrijd';
- Ecolife-WWF (vroegere World Wildlife Fund) Vlaanderen: 'Campagne ecologische voetafdruk voor het secundair onderwijs';
- Bond Beter Leefmilieu: 'Fenix. Duurzaam papiergebruik in het hoger onderwijs';
- Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren: 'Leren beheeren. Landbouwers en natuurbeschermers leren van elkaar';
- Vlaams Instituut voor Bio-Ecologisch Bouwen en Wonen vzw: 'Ecopolis-Vlaanderen';
- Vereniging voor Bos in Vlaanderen: 'Vredesbossen'.

Milieu-innovatie

De heer *Rudi Daems* beoordeelt het positief dat de minister verder werk wil maken van innovatie. De minister verwijst in haar beleidsbrief naar het Milieu Innovatie Platform (MIP) maar maakt slechts melding van één project. Wat is de stand van zaken van de andere projecten?

De minister zegt ook gebruik te zullen gaan maken van het input-output-model voor het innovatieve milieubeleid. Dergelijk model zou de werking van de economie simuleren en de mogelijke impact op het milieu weergeven. Kan de minister een voorbeeld geven van hoe het model kan helpen bij het voeren van een innovatief milieubeleid?

Minister *Hilde Crevits* laat de namen van de goedgekeurde projecten in het verslag opnemen, samen met de startdatum. Van de meeste projecten is de uitvoering ofwel nog maar net gestart of moet ze nog starten:

- 'Combinatie ultracapaciteiten met batterijen voor stationaire en niet-stationaire toepassingen' (opgestart op 19 september 2006);
- 'DISCRI-SET: Ontwikkelen van een set van gebruiksvriendelijke testkits voor snelle discriminatie tussen gevaarlijk en niet-gevaarlijk afval voor complexe afvalstoffen op basis van biologische en chemische testen' (opgestart juli 2007);
- 'EDROR-RENUD: Elektrodialyse op reverse osmosis-retentaten en recuperatie van de nutriënten uit de deelstromen' (opgestart 1 september 2007);
- 'Sanering van diffuus verontreinigde bodems gekoppeld aan de productie van biobrandstoffen' (te starten in najaar 2007);
- 'In-situsanering van VOCl-verontreinigingskernen (vluchtig gechloreerde solventen) door injectie van nano-ijzer als chemisch reductiemiddel' (te starten in najaar 2007);
- Sewage Plus: 'Second life of sewage as a matrix for dilution of organic waste streams' (goedgekeurd in juli 2007, nog te starten);
- 'In-situconditionering van baggerspecie en minerale slib' (goedgekeurd in juli 2007, nog te starten).

Het input-output-model (IO-model) waarnaar de heer Daems vraagt, zal de verontreinigingsgegevens in verband met wateremissies, luchtmissies, bodememissies, energiegebruik, watergebruik en afvalstoffenproductie op een vergelijkbare manier voorstellen en koppelt deze gegevens aan de economische gegevens van de betreffende sectoren. Bovendien zal het IO-model volgens de minister ook de koppeling maken met de milieu-impact die de Vlaamse productiesectoren in het buitenland veroorzaken door bijvoorbeeld de invoer van producten of grondstoffen en zal het ook de consumptie van producten en de impact die daarbij ontstaat in kaart brengen.

Door het feit dat de hele levenscyclus van producten (van grondstof tot afvalfase) in het model is opgenomen, kan men ketenanalyses uitvoeren die een integraal beeld van de milieuproblematiek opleveren en waarbij de oorzaak van milieuproblemen gedetailleerd in kaart kan gebracht worden. Op deze manier geeft het IO-model de mogelijkheid om op een globalere basis over de milieuthema's heen prioriteiten te stellen. Een globaal beeld van de effecten die door de Vlaamse productie en consumptie worden veroorzaakt laat ook toe om ook grensoverschrijdende milieu-impact in kaart te brengen en het beleid erop af te stemmen.

Gebruik van de top-down opgestelde IO-modellen zal volgens de minister een goede ondersteuning bieden bij de overgang van een meer reactief milieubeleid dat focust op bestaande milieuproblemen naar een meer pro-actief materialenbeleid dat milieuproblemen probeert te voorkomen door op een andere wijze om te gaan met materialen en producten. Een IO-model is volgens de minister één van de benodigheden die nodig zijn om economische en milieu-effecten van een pro-actief materialenbeleid te kunnen berekenen. Het model zal op deze wijze ook bijdragen tot een betere economische onderbouwing van het toekomstige beleid.

Duurzaamheid in overheidsopdrachten

De heer *Rudi Daems* verwijst naar de passage in de beleidsbrief over duurzaamheidscriteria in overheidsopdrachten. Met welke drie productgroepen zou worden gestart?

De *minister* antwoordt dat de analyse gebeurde voor werk- en beschermkledij, dienstvoertuigen en kantooormateriaal. Opname van milieucriteria gebeurt voornamelijk via de technische bepalingen en de

gunningscriteria in het bestek. Concrete voorbeelden, onder meer voor papier en kopieer- en printapparaten, zijn terug te vinden in het eindrapport van de studie, dat voorgesteld wordt op 13 december 2007. In het ontwerpbestek voor dienstvoertuigen (raamcontract) is de ecoscore opgenomen als gunningscriterium en bij de technische uitvoeringsvoorwaarden.

Milieuschadelijke subsidies

De heer *Rudi Daems* informeert naar de resultaten van het onderzoek over milieuschadelijke subsidies, waarvan de beleidsbrief melding maakt.

De *minister* antwoordt dat de studie 'Milieuschadelijke subsidies: inventaris voor Vlaanderen' wordt uitgevoerd door het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) in opdracht van het Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen (MIRA). De studie sluit ook aan bij het onderzoek naar 'Mogelijkheden voor een duurzame fiscale hervorming voor Vlaanderen', dat dezelfde onderzoeker uitvoert in het kader van het steunpunt Duurzame Ontwikkeling. Dit steunpunt-onderzoek start parallel met de MIRA-studie en zal naast milieuschadelijke subsidies ook aandacht hebben voor milieusubsidies en belastingen, belastinghervorming en fiscale hervorming.

Oorspronkelijk was voorzien dat het eindrapport klaar zou zijn in november 2007. De studie heeft echter vertraging opgelopen zodat op dit moment voorzien wordt dat het definitieve eindrapport eind februari 2008 wordt opgeleverd. Eind januari 2008 wordt er door MIRA een publieke voorstelling van de studie voor de stakeholders voorzien.

ILVO

De heer *Patrick Lachaert* informeert naar de visie van de minister over het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), de vroegere Rijksstatistieken die lange tijd tot de federale bevoegdheidssfeer behoorden. In afwachting van de regionalisering van de bevoegdheid landbouw is er jaren niets gebeurd, met een verloedering tot gevolg. Er is een ernstige inhaalbeweging nodig qua infrastructuur.

De *minister* antwoordt dat het ILVO onderdeel uitmaakt van het beleidsdomein Landbouw. Dit neemt niet weg dat de minister van oordeel is dat er een belangrijk samenwerkingspotentieel bestaat tussen INBO en ILVO.

III. INDICATIEVE STEMMING

Artikel 12

Een amendement nr. 8 van de Vlaamse Regering bij artikel 12 over de subsidies strekt ertoe in de tabel enkele basisallocaties te schrappen, gelet op de bestaande decretale grondslag. Het amendement wordt ingediend naar aanleiding van een opmerking van het Rekenhof.

Het amendement van de Vlaamse Regering en artikel 12 worden aangenomen met 14 stemmen.

Artikelen 20 en 23

De artikelen 20 en 23 over de machtigingen om leningen aan te gaan door de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening en de nv Aquafin worden aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

Artikelen 72 en 87 tot 90

Deze artikelen betreffende machtigingen worden aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 99

Amendement nr. 52 van de heer Rudi Daems strekt ertoe in artikel 99, tweede lid, het bedrag “652.414.000 euro” telkens te vervangen door “662.414.000 euro”.

De heer *Rudi Daems* verwijst naar de algemene bespreking en stelt dat het Natuurrapport 2007 (NARA) op bijzonder overtuigende wijze de zorgwekkende toestand van de natuur en de biodiversiteit in Vlaanderen bevestigt. Steeds meer dier- en plantensoorten worden met uitsterven bedreigd of zijn reeds verdwenen. De overheid moet hierop een duidelijk antwoord geven. De inspanningen op vlak van natuur en biodiversiteit moeten merkbaar worden verhoogd. Dit amendement strekt ertoe het budget voor subsidies aan natuurverenigingen voor de verwerving van natuurgebieden (begrotingsartikel LD5214BC) met 10.000 duizend euro te verhogen van 7.964 duizend euro tot 17.964 duizend euro, ten einde de door de overheid gestelde doelstelling te bereiken. Dit heeft tot gevolg dat het budget voor het

Minafonds eveneens met 10.000 duizend euro wordt opgetrokken.

Amendement nr. 17 voorgesteld door de Vlaamse Regering strekt ertoe in artikel 99 het zevende lid te vervangen. Het betreft een aanpassing ingevolge opmerkingen van het Rekenhof.

Het amendement van de heer Daems wordt met 14 stemmen verworpen.

Het amendement van de Vlaamse Regering en artikel 99 over de begroting van het Minafonds worden aangenomen met 14 stemmen.

Artikelen 144 en 145

Deze artikelen over de begrotingen van OVAM en VMM worden aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

AFDELING I

Programma's

De programma's betreffende Leefmilieu en Natuur in de begrotingstabel in afdeling I worden aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

AFDELING III

Diensten met afzonderlijk beheer

Amendement nr. 45 van de Vlaamse Regering strekt ertoe de begroting van het Minafonds te vervangen om ze aan te passen aan opmerkingen van het Rekenhof.

Dit amendement wordt aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

AFDELING V

Vlaamse Openbare Instellingen en IVA's

De begrotingen van de OVAM en VMM in afdeling V worden aangenomen met 10 stemmen tegen 4.

B. RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER DIRK VAN MECHELEN, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

I. TOELICHTING

I.1. Toelichting bij de uitgavenbegroting 2008

Programma ND Ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid

De beleidskredieten voor Ruimtelijke Ordening evolueerden de voorbije jaren als volgt:

begrotingscontrole 2006	20.993.000 euro
begrotingscontrole 2007	23.361.000 euro
begroting 2008	22.834.000 euro

Ten opzichte van de begrotingscontrole 2007 daalt het programma ND met een half miljoen euro. Deze daling is integraal te wijten aan de eenmalige middelen die in 2007 op basisallocatie 43.21 (subsidies aan gemeenten voor de opmaak van het eerste vergunningenregister en het eerste plannenregister) waren ingeschreven. Het half miljoen euro dat werd ingezet voor het vergunningenregister en het eerste plannenregister wordt nu integraal aangewend voor de restauratiepremies.

De werkmiddelen van de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (VLACORO) en de Hoge Raad voor het Herstelbeleid werden aangepast in functie van de benutting van vorige jaren. Ook de dotatie voor de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO), van start gegaan tijdens het lopende begrotingsjaar, werd op jaarbasis doorgetrokken tot een bedrag van 197.000 euro.

In afwachting van de ontvangsten uit planbatenheffingen wordt opnieuw een dotatie van 2,5 miljoen euro ingeschreven voor het Rubiconfonds. De minister verwijst hiervoor naar de toelichting bij de beleidsbrief. Naast de dotatie voor het Rubicon wordt ook in een dotatie voor het Grondfonds voorzien van 450.000 euro. Deze middelen dienen om de planschade dossiers te financieren waarover een uitspraak heeft plaatsgevonden.

Daarnaast neemt de verdere uitvoering, evaluatie en herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) een cruciale positie in. Hiervoor werd dit jaar al een belangrijke inspanning geleverd. In 2008 wordt voor de studies in het kader van het RSV nogmaals 500.000 euro vrijgemaakt binnen de bestaande kredieten voor een permanente ondersteuning en structureel beleidsvoorbereidend onderzoek in het kader van de evaluatie en aanpassing van het RSV. De minister verwijst in dit verband naar hoofdstuk 2 van de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed – Beleidsprioriteiten 2007-2008 waar de nodige toelichting wordt gegeven bij de herziening van het RSV op korte en op lange termijn. Deze middelen worden gebruikt voor onderzoek naar maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen in de samenleving.

Een aantal basisallocaties beïnvloedt, via subsidiëring, het grond- en pandenbeleid. Uit de leegstandsheffingen op bedrijfsruimten vloeien inkomsten voort. Deze worden momenteel geraamd op vier miljoen euro. Met de inkomsten uit de leegstandsheffingen worden de kosten betaald, verbonden aan de afhandeling van bezwaarschriften voor leegstaande bedrijfsruimten. De rest van het krediet zal worden aangewend voor subsidies voor de verwerving en sanering van bedrijfsruimten. Daarnaast wordt ook basisallocatie 51.05 voor deze subsidies aangewend. De kredieten op deze basisallocatie werden met 1,8 miljoen euro verminderd. Deze middelen zijn terug te vinden op basisallocatie 51.06 en zullen integraal aangewend worden voor de sanering van het bedrijventerrein Balmatt. Gezien de financiering van de brownfield Balmatt om een cofinanciering gaat tussen verschillende instanties, valt het niet onder de reguliere regelgeving voor de verwerving en sanering van leegstaande bedrijfsruimtes.

Verder zijn kredieten vrijgemaakt voor de subsidiëring van strategische projecten in het kader van het grond- en pandenbeleid. Deze worden aangewend voor subsidies aan gemeenten voor de opmaak en actualisering van een inventaris onbebouwde percelen en subsidies voor een sociaal grondbeleid.

Voorts blijft het ondersteunen van de gemeenten om de vijf ontvoogdingsvoorwaarden te realiseren een belangrijk en permanent aandachtspunt. Deze ondersteuning steunt op twee elementen. Een eerste element is het actief coachen en stimuleren van de gemeenten. Het tweede element is werken via financiële stimuli.

Het onderzoek naar de verdere ondersteuning van gemeenten bij het vervullen van de ontvoogdingsvoorwaarden leidde tot enkele aandachtspunten. Zo wordt de subsidieregeling voor het vergunningenregister bijgesteld. De interactie tussen de administratie en het lokaal bestuur in functie van het vervullen van de ontvoogdingsvoorwaarden worden verbeterd. Niet alleen zullen achterop blijvende gemeenten herinnerd worden aan de mogelijkheid om een beroep te doen op de helpdesk, ook wordt werk gemaakt om het lokaal politiek draagvlak voor de ontvoogding te vergroten. Het doel en de relevantie van de ontvoogding worden duidelijker gecommuniceerd.

Voor het deel van de financiële stimuli kunnen gemeenten die een gemeentelijk structuurplan, een eerste vergunningenregister en een eerste plannenregister of een ruimtelijke uitvoeringsplan opmaken hiervoor een subsidie aanvragen. Deze subsidiëring verloopt momenteel op kruissnelheid. Daardoor wordt in 2008 2,3 miljoen euro uitgetrokken om de opmaak van een gemeentelijk structuurplan te subsidiëren. Voor de subsidies aan gemeenten voor de opmaak van het eerste vergunningsregister en het eerste plannenregister is 600.000 euro opzijgezet. Verder werden de kredieten voor subsidies aan gemeenten voor de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en gemeentelijke plannen van aanleg verhoogd tot 453.000 euro.

Tot slot wordt een generiek GIS-platform (geGIS) uitgewerkt. Dit is een e-government-toepassing waarmee interactieve loketten met geografische informatie kunnen worden aangemaakt. Dit heeft tot doel deze geografische informatie op een gebruiksvriendelijke manier ter beschikking te stellen van de burger

en andere overheden. Om dit project te financieren wordt 230.000 euro geheroriënteerd.

Programma NF Monumenten en landschappen, archeologie en varend erfgoed

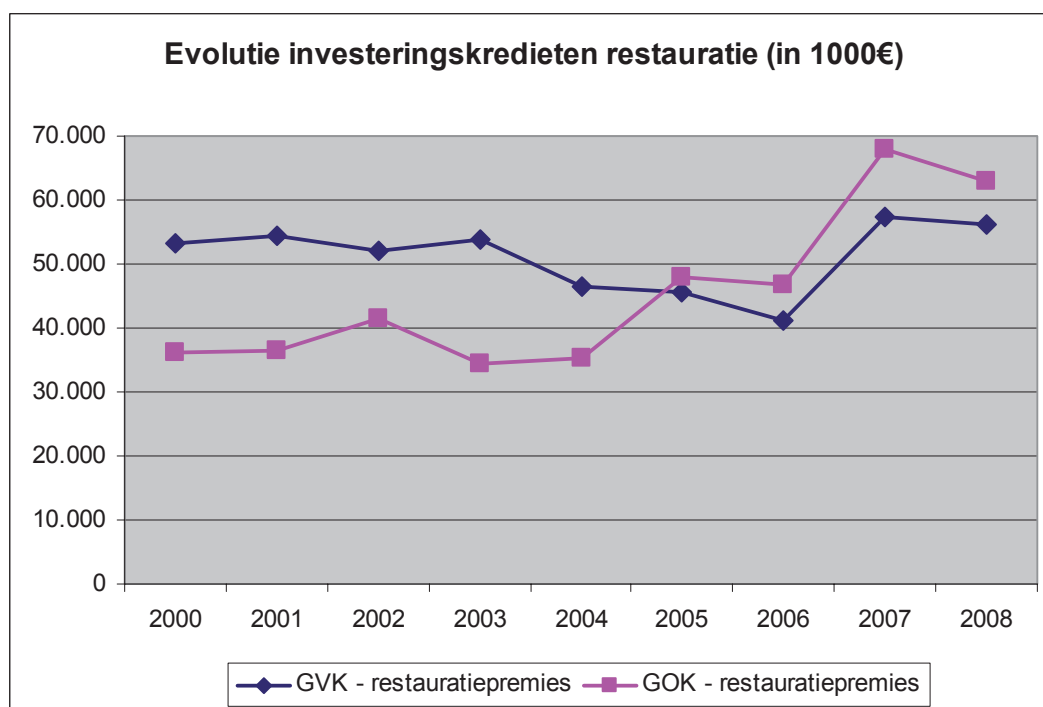
In budgettair opzicht wordt de begroting van 2008 voor onroerend erfgoed de bevestiging van de fundamentele ommezwaai die sinds het begin van de legislatuur is ingezet.

De twee problemen die zich aan het begin van de legislatuur manifesteerden, met name: de fundamentele scheeftrekking tussen de beschikbare vastleggings- en ordonnanceringskredieten en de lange looptijd tussen de ontvankelijkverklaring van het dossier en de uiteindelijke toekenning van vooral de restauratiepremies zijn dankzij volgehouden inspanningen nagenoeg opgelost.

De beleidskredieten voor Onroerend Erfgoed evolueerden de voorbije jaren als volgt:

begrotingscontrole 2006	64.075.000 euro
begrotingscontrole 2007	79.097.000 euro
begroting 2008	79.152.000 euro

Voor de periode 2000-2004 bedroeg de totale vastleggingsruimte van het programma Onroerend Erfgoed 318,4 miljoen euro. Daartegenover stond in dezelfde periode 236,7 miljoen euro aan betaalkredieten. Voor de periode 2005-2008 bedragen de vastleggingskredieten momenteel 294,7 miljoen euro. De betaalkredieten bedragen nu reeds 314,3 miljoen euro. Deze vergelijking en alle volgende zijn gecorrigeerd aan de

hand van de gezondheidsindex zodat de cijfers geen vertekend beeld geven.

De getoonde tabel schetst de evolutie van de vastleggings- en ordonnanceringskredieten voor de restauratiepremies tijdens de vorige en de huidige legislatuur.

Deze tabel toont twee zaken zeer duidelijk aan. Enerzijds maakt de tabel duidelijk dat er tijdens de vorige legislatuur stelselmatig aanzienlijk minder betaalkredieten dan vastleggingskredieten werden vrijgemaakt (gemiddeld 16 miljoen euro minder betaalkredieten dan vastleggingskredieten op jaarbasis). In de praktijk betekende het echter dat er betalingsproblemen waren op het ogenblik dat de initiatiefnemers hun facturen ter betaling voorlegden, met andere woorden dat de beloofde middelen niet konden worden uitbetaald als de initiatiefnemers daarom vroegen.

Tussen 2000 en 2004 werd 183 miljoen euro aan betaalkredieten ingezet op de restauratiepremies. Van 2005 tot en met 2008 zal de totale inzet in de restauratiepremies aan betaalkredieten al meer dan 225 miljoen euro bedragen. De minister heeft met andere woorden na vier jaar al 42 miljoen euro meer aan betaalkredieten gereserveerd dan in de volledige vorige legislatuur. Momenteel zijn er meer dan voldoende betaalkredieten. De voorheen opgebouwde achterstand bij het uitbetalen van facturen is onder-tussen volledig weggewerkt en alle aangegane financiële engagements kunnen binnen aanvaardbare termijnen in uitbetaling worden gesteld.

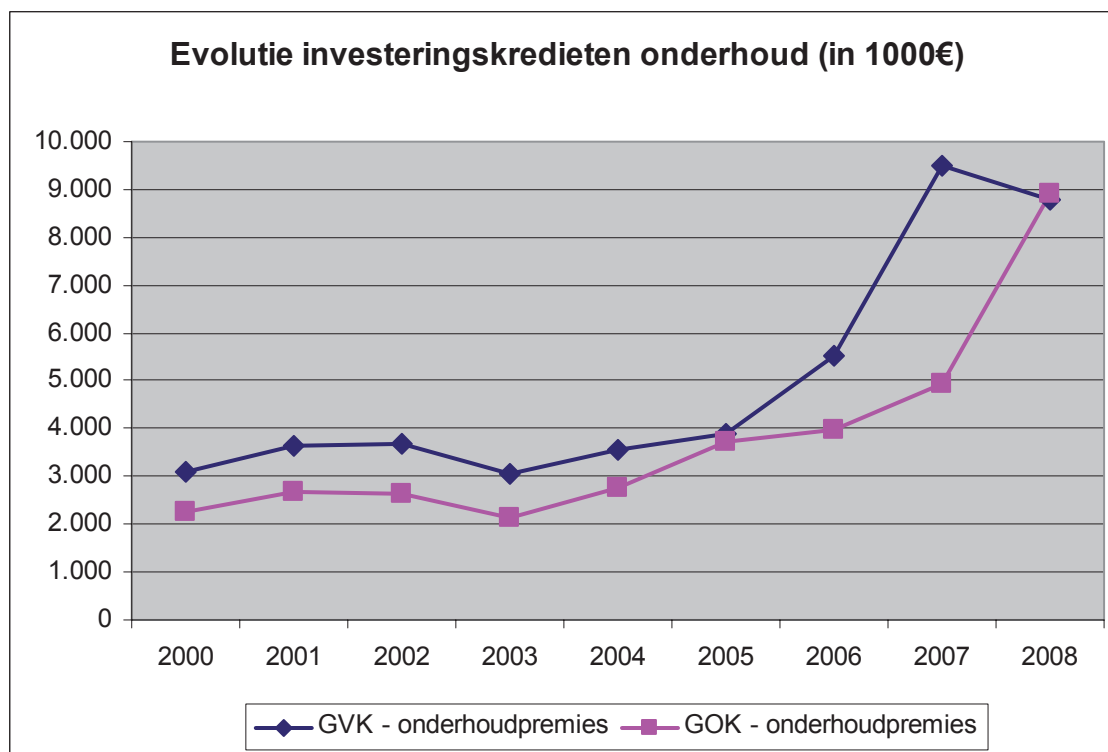
Anderzijds toont de tabel duidelijk aan dat het niveau van de vastleggingskredieten voor de restauratiepremies tijdens deze legislatuur stelselmatig werd opgetrokken, met uitzondering van een lichte daling in het begin van de huidige legislatuur, toen er een verschuiving plaatsvond naar de onderhoudspremies.

Sindsdien heeft minister Dirk Van Mechelen er niet alleen voor gezorgd dat de beschikbare kredieten voor restauratie stelselmatig toenemen, maar ook dat de budgetten voor het stijgende aantal onderhoudspremie-aanvragen navenant werden opgetrokken.

Op deze manier is een adequaat antwoord gevonden op de situatie van de lange wachttijd tussen de ontvankelijkheidsverklaring van een restauratiedossier en de uiteindelijke toekenning van de premies. Die situatie was onder andere ontstaan omdat de vastleggingskredieten voor restauratiepremies tijdens de vorige legislatuur van ongeveer 56 miljoen euro naar 43 miljoen euro daalden.

Op de tabel valt dan ook de sterke opstoot van kredieten vanaf 2007 duidelijk af te lezen. De inzet van deze vastleggingskredieten zorgen ervoor dat de tijd tussen ontvankelijkheidsverklaring van het dossier en de uiteindelijke toekenning van de premie tot een aanvaardbaar niveau is herleid.

Ook de nieuwe beleidsruimte, gecreëerd door de schrapping van de encours, heeft hier zijn impact. Hierdoor kon in 2007 voor 2,2 miljoen euro extra geïnvesteerd worden in de restauratiepremies. Deze

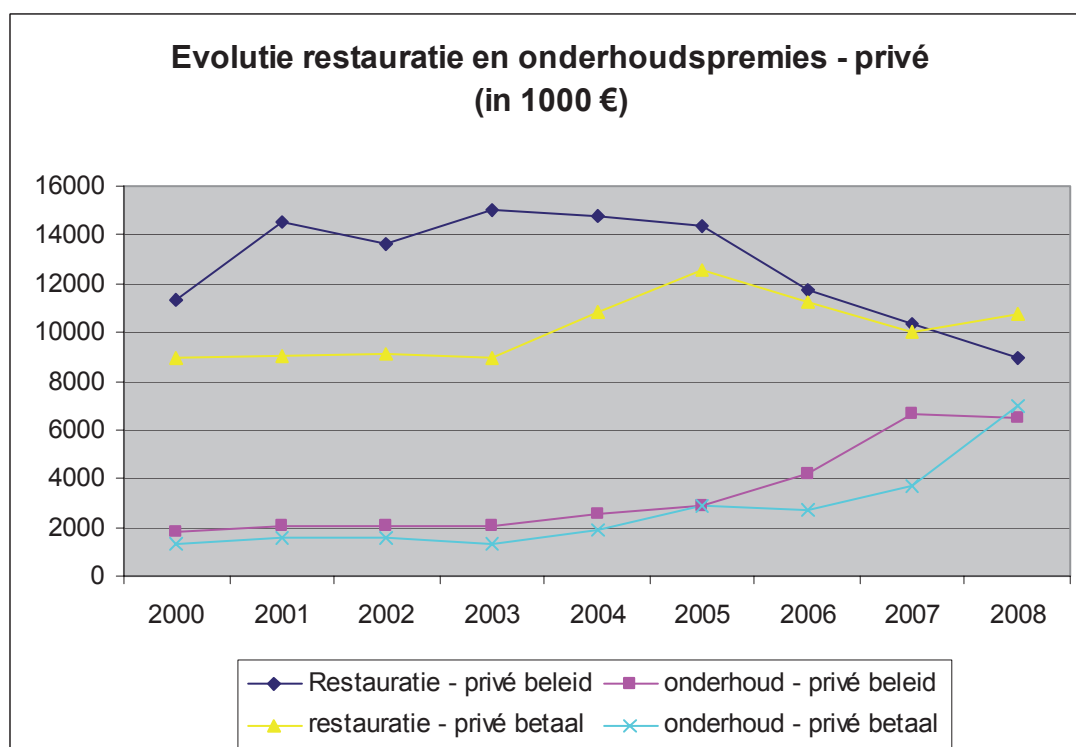

encours zijn het gevolg van een aantal mechanismen, onder andere bij de berekening van de premie. De premie wordt immers toegekend op basis van de raming van de subsidiabele kosten in het ontvankelijk verklaarde restauratiedossier. Dat is in feite de maximale premie die kan worden toegekend. Het uiteindelijke premiebedrag wordt echter berekend op basis van het gegunde bedrag van de restauratiewerken. Zeker de afgelopen jaren is er een duidelijke tendens merkbaar waarbij het ramingsbedrag doorgaans hoger ligt dan het uiteindelijke bedrag van de toekenning van de werken. In een aantal gevallen, om zeer uiteenlopende redenen, vragen initiatiefnemers, zelfs na herhaaldelijk aandringen, een openstaand saldo niet op of zien ze zelfs volledig af van de restauratie (onverwachte eigendomsoverdracht na sterfgeval bijvoorbeeld). Hierdoor zijn bepaalde bedragen vastgelegd die in praktijk nooit uitbetaald zullen worden. Dankzij de uitzuivering van deze lijst, konden extra middelen worden aangewend.

Net zoals zijn voorgangers is ook minister Dirk Van Mechelen overtuigd van het belang van preventie en regelmatig onderhoud. Regelmatig uitgevoerd onderhoud zorgt niet alleen voor een minder hoge restauratiefactuur en voor het langer worden van de periode tussen twee restauratiecampagnes, het komt ook het behoud van de authenticiteit van het onroerend erfgoed ten goede. Het is duidelijk dat steeds meer men-

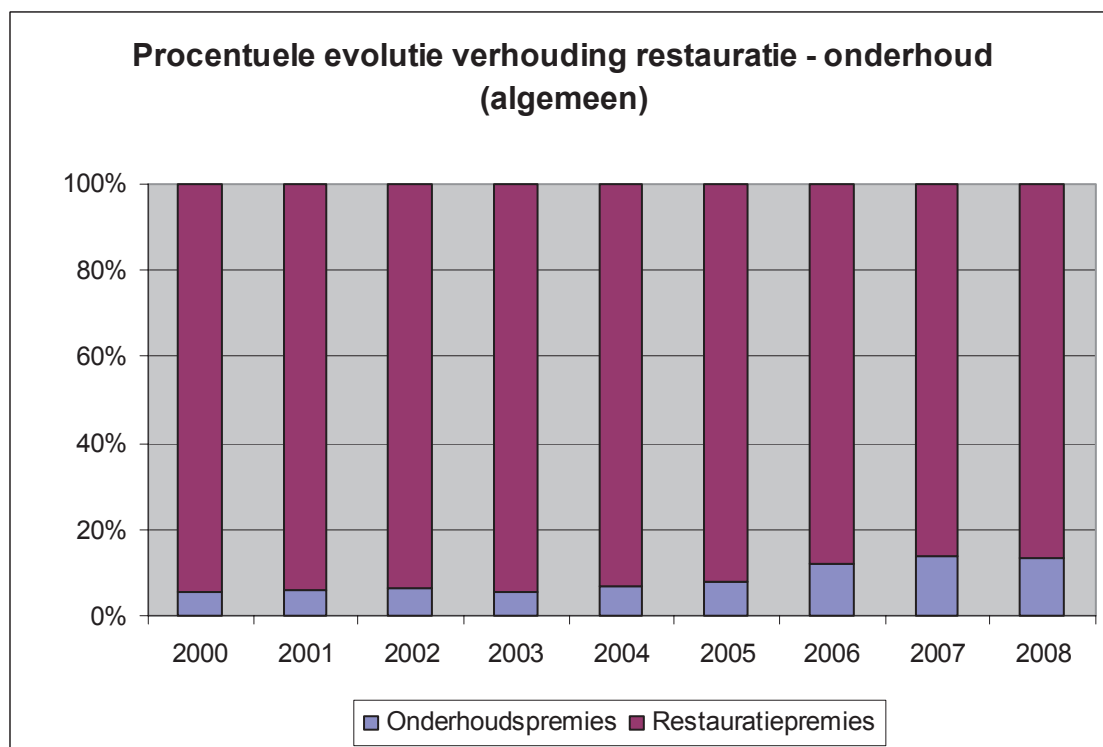
sen overtuigd raken van het belang van onderhoud. In vergelijking met 2004 is het totale budget voor onderhoudspremies verdubbeld van 4 naar bijna 9 miljoen euro. Ook hier werd in 2007 beleidsruimte gecreëerd door het schrappen van het encours, waardoor 1,5 miljoen euro extra aan vastleggingskredieten besteed kon worden.

Zoals de tabel aantoont, is vooral in de privésector een duidelijke evolutie merkbaar van restauratie naar onderhoud. Eén van de elementen die daar zeker toe bijdraagt, is het feit dat de omvang van de premie voor privé-eigenaars zowel voor onderhoud (weliswaar beperkt tot een jaarlijks maximumbedrag van 30.000 euro) als restauratie sinds 2005 40 percent is. In de praktijk opteren de meeste privé-eigenaars vooral voor onderhoudspremies en slechts als de omstandigheden dat verantwoorden voor een meer ingrijpende restauratie. De grafiek toont duidelijk dat het budget voor de onderhoudspremies voor de privé sector maar liefst verdrievoudigd is sinds het nieuwe onderhoudspremiebesluit in 2005 van kracht is geworden. Dat resulteerde in een daling van de benodigde kredieten voor de restauratiepremie van de privé-sector. Met deze vaststelling zal zeker rekening worden gehouden bij de voorbereiding van het onroerend erfgoeddecreet. Er wordt voorts nagegaan of voor de sectoren openbaar en eredienst een gelijkwaardig mechanisme kan worden ingesteld.

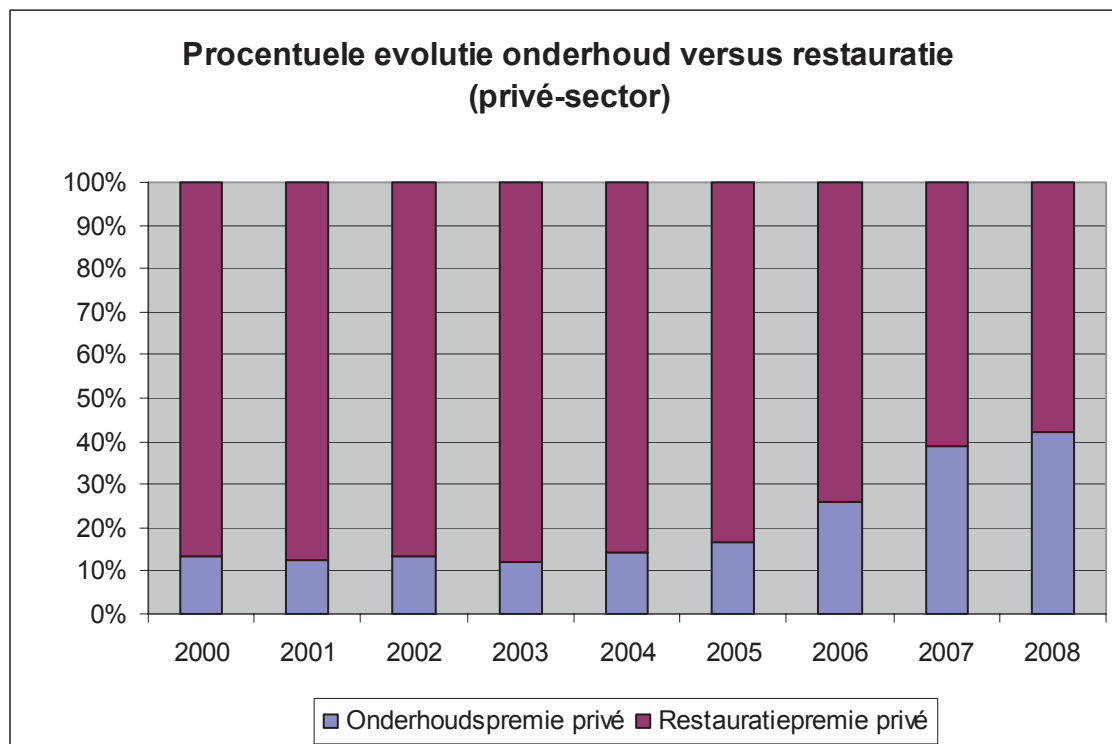

Algemeen gezien wordt er voor onderhoudspremies in de privésector 6,4 miljoen euro vrijgemaakt in vastleggingskredieten en 6,9 miljoen in ordonnanceringskredieten. De onderhoudspremies voor de vastleggings- en ordonnanceringskredieten in de openbare sector bedragen respectievelijk 2,3 miljoen euro en 1,9 miljoen euro.

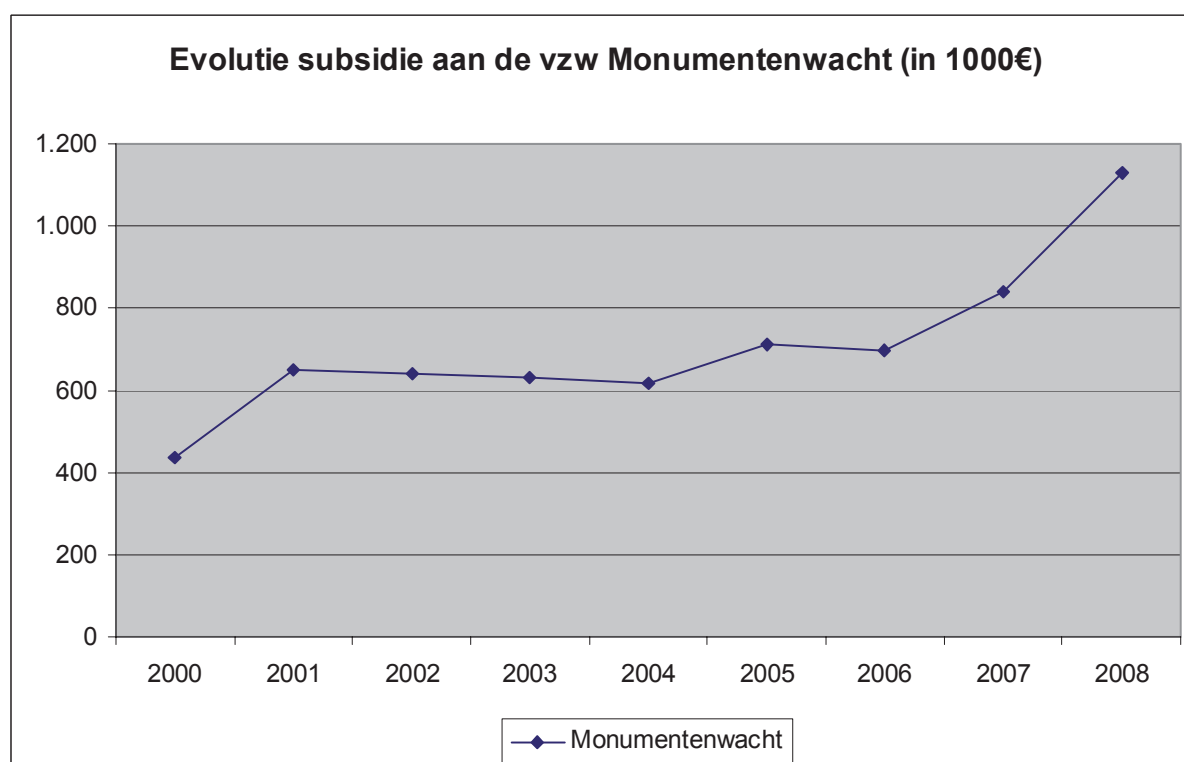
Procentueel is het succes van de onderhoudspremies nog duidelijker. Daar waar er vorige legislatuur van de totale investeringsenveloppe voor restauratie en onderhoud gemiddeld vijf percent naar onderhoudspremies ging is dat nu jaarlijks tien percent en dat binnen het kader van een steeds toenemend budget, ook voor restauratiepremies.

De evolutie bij de investeringsenveloppe voor de privésector evolueert van een 10/90-verhouding stilaan naar een 40/60-verhouding voor onderhoud.

Ook de permanent volgehouden ondersteuning van de Monumentenwacht, samen met de provincies, draagt bij tot deze positieve evolutie en de steeds toenemende aandacht voor onderhoud. De toestandsrapporten die Monumentenwacht op vraag van de eigenaars/beheerders opmaakt van het onroerend erfgoed betekenen zeer vaak een concrete aanzet voor het uitvoeren van de nodige onderhoudswerken, ook op regelmatige basis. Monumentenwacht bezorgt niet alleen informatie over de onderhoudspremie aan de betrokken eigenaars en beheerders, het toestandsrapport wordt door het Agentschap Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (R-O) Vlaanderen ook als voldoende bewijs aanvaard om de werken te verantwoorden. Dit laatste is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor een onderhoudspremie.

Zoals de grafiek aantoont, probeert de minister stelsmatig bijkomend te investeren in de werking van Monumentenwacht, van 711.000 euro in 2005 tot 1.128.000 euro in 2008. In opdracht van de minister is de organisatie een traject gestart waarbij het toestandrapport gekoppeld zal worden aan een kosten-calcuatie. Naast een overzicht van de uit te voeren werken zal een eigenaar/beheerder op die manier ook een inschatting kunnen maken van de te verwachten kosten (in grootteorde) op korte (binnen het jaar), middellange (binnen vijf jaar) en lange termijn (binnen tien jaar). Het voorbereidende traject ligt op schema, zodat deze dienstverlening eind 2008 of uiterlijk begin 2009 operationeel kan worden gemaakt. Op die manier wordt een oplossing gezocht voor een nieuw, doch voorspelbaar fenomeen: de groep medewerkers ontsnapt niet aan het vergrijzings-effect. De eerste generatie medewerkers wordt zo een toekomst geboden binnen Monumentenwacht. Vanaf 2008 geeft minister Dirk Van Mechelen Monumentenwacht ook bijkomende middelen voor de opstart van een gespecialiseerd varend erfgoedteam, aansluitend op zijn beleid ter zake.

Tot slot gaat de minister in op de stand van zaken met betrekking tot het uitreiken van de restauratie-premies. Er zijn binnen de begroting drie categorieën die betrekking hebben op de restauratiepremies: de privé-sector, de openbare sector en de eredienst.

Minister Dirk Van Mechelen heeft er binnen zijn beleid een speerpunt van gemaakt om de termijnen tussen de ontvankelijkheidsverklaring van een dossier, dit is de goedkeuring van het dossier door zijn administratie, en de toekenning van de eigenlijke restauratiepremie aanvaardbaar te maken. Bij het begin van de legislatuur werd hij immers geconfronteerd met het feit dat voor de sector eredienst een wachttijd van vier tot vijf jaar niet ongebruikelijk was.

In overleg met zijn administratie heeft hij het systeem voor het objectiveren van de toekenning van de premies vanaf 2006 bijgesteld, zodat de meest dringende dossiers eerst aan bod kunnen komen. Mede op vraag van het Rekenhof lijkt het opportuun voor de Vlaamse overheid om duidelijker vooraf te informeren over de criteria die worden gehanteerd bij de afweging:

- de toestand van het gebouw: naarmate een pand er slechter aan toe is, krijgt het dossier een hogere score. Dit criterium weegt het zwaarst door (50 percent);

- de chronologie: hoe langer een dossier op de wachtlijst staat, hoe hoger de score. Dit criterium telt voor 25 percent mee;
- indien het een complex dossier betreft, bijvoorbeeld een restauratie met meerdere fasen of een dossier met cofinanciering, wordt 15 percent toegekend, anders niet;
- indien de geplande restauratiewerkzaamheden van fundamentele aard zijn om zo het behoud van het gebouw verder te verzekeren, wordt 10 percent bijgeteld, anders niet (werken aan het dak zijn fundamenteel, schilderwerken in het interieur zijn dat doorgaans niet).

De eindscore bepaalt welke dossiers het eerst aan bod komen. Het mag duidelijk zijn dat dergelijk systeem pas ten volle kan spelen wanneer het gaat om een beoordeling van gelijkwaardige dossiers. Door de historisch gegroeide lijsten met ontvankelijk verklaarde, maar niet toegekende dossiers bestond het reële gevaar dat minder dringende dossiers jarenlang op de lijst van ontvankelijk verklaarde dossiers bleven staan. Daarom heeft de minister in overleg met zijn administratie beslist om in 2007 een aantal voorafnames te doen en enkele bijzondere prioriteiten te stellen.

In eerste instantie heeft hij ervoor geopteerd om stelsmatig de achterstand weg te werken in de privé-sector, dan in de openbare sector en ten slotte in de sector erediensten. Voor de private sector, de restauratiedossiers van privépersonen en vrijwilligersverenigingen, werden tijdens de toekenningsronde in juli 2007 alle op dat ogenblik ontvankelijk verklaarde dossiers gehonoreerd. De prognoses voor 2008 zijn dan ook uitstekend. Er kan worden gesteld dat hier in feite geen achterstand meer bestaat.

Voor de openbare sector (dossiers ingediend door openbare besturen) werden, naast alle dringende dossiers van recentere datum, alle dossiers tot eind 2005 gehonoreerd. De instroom van nieuwe dossiers ligt, traditioneel bij het begin van de nieuwe gemeentelijke en provinciale legislatuur, aanmerkelijk lager, zodat ook hier de prognoses voor 2008 goed zijn.

Voor de eredienst, traditioneel de sector met de meest omvangrijke dossiers, zijn naast de dringende dossiers van meer recentere datum, in de eerste plaats de dossiers die al het langst op de toekenning van een premie wachtten gehonoreerd. Op dit moment

zijn alle dossiers die tot juni 2005 ontvankelijk werden verklaard, in 2007 budgettair vastgelegd. Ook hier koestert de minister goede hoop dat in 2008 de wachttijd tussen ontvankelijk verklaring en toekenning tot aanvaardbaardere termijnen kan worden herleid.

Ook in 2008 zal de minister daarom een aantal voorafnames doen. Naar analogie met 2007 zal hij, ook wat erediens betreft, bijvoorbeeld alle aanvragen voor vooronderzoeken honoreren.

Daarnaast blijft hij zich ook engageren om vroeger gemaakte afspraken te honoreren. Sinds de vorige legislatuur worden per provincie een tweetal complexe restauratiedossiers aangeduid die in aanmerking kwamen voor een langdurig engagement. Concreet gaat het steeds om de restauratie van complexe monumenten waarvoor een duidelijk traject is uitgewerkt. Onder andere in functie van opeenvolging van de werven en opvolging is het belangrijk dat deze initiatiefnemers kunnen werken met zogenaamde restauratie-enveloppen. Concreet bestaat het engagement erin dat zij mits ze tijdig een ontvankelijk restauratiedossier indienen, jaarlijks over een overeengekomen realistische premie kunnen beschikken, binnen de perken van de begroting en met inachtnaam van de wet op de overheidsopdrachten. Het gaat hier dus niet om een budgettair vastgelegd langdurig engagement, maar om een engagement waarop te allen tijde kan worden teruggekomen om budgettaire of inhoudelijke noodzakelijkheden.

Tijdens de vorige legislatuur betrof het doorgaans een soort ‘gentlemen’s agreement’ waarvoor geen formeel, schriftelijk akkoord werd afgesloten tussen de betrokken partijen. Hoewel de minister deze afspraken ook tijdens deze legislatuur honoreert, streeft hij er wel naar dat voor nieuwe engagementen een formele overeenkomst (protocol) tussen alle betrokken partijen wordt afgesloten.

Vervolgens geeft de minister een overzicht van de zogenaamde enveloppedossiers. Tijdens deze legislatuur werden volgende engagementen aangegaan:

- Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen: protocolovereenkomst van 2005 formaliseert de meerjarenplanning goedgekeurd in 2002 door de bestendige deputatie en de vorige minister, de heer Paul Van Grembergen, en loopt tot 2009;

- Sint-Gummaruskerk Lier: protocolovereenkomst van 2006, voor een meerjarenplanning 2008-2012;
- Transfo Zwevegem: protocolovereenkomst van 2006 met een looptijd beperkt tot deze legislatuur (2009).

Van de vorige legislatuur dateren:

- Onze-Lieve-Vrouw-ten-Hemelopneming Sint-Truiden: meerjarenovereenkomst met een looptijd van 2003-2014;
- Onze-Lieve-Vrouwebasiliek Tongeren: restauratieplanning met een looptijd van 2003-2014;
- Sint-Baafskathedraal Gent: meerjarenplanning met een persoonlijk engagement van de vorige minister Paul Van Grembergen lopende vanaf 2003 tot 2007 (weliswaar pas in 2008 volledig uitgevoerd);
- Sint-Martinuskerk Aalst: richtplan voor de restauratie afgesloten in 2002, dat voorziet in tien fasen;
- Sint-Pieterskerk Leuven: meerjarenplanning lopende van 2003-2012;
- Sint-Martinusbasiliek Halle: meerjarenplanning lopende van 1998-2015;
- Sint-Salvatorokathedraal Brugge: meerjarenplanning lopende van 2003-2013;
- Onze-Lieve-Vrouwekerk Brugge: meerjarenplanning 2003-2010.

Tot slot geeft de minister ook nog mee dat de substantiële verhoging van de restauratiemiddelen ook in de erfgoedsector niet ongemerkt voorbij is gegaan. Veel eigenaars/beheerders gaven te kennen dat zij door de lange wachttijden wat opzagen tegen het opmaken van een restauratiedossier. Uiteraard is dat vaak nefast voor het erfgoed zelf en het is dan ook een goede zaak dat het tij gekeerd is. De minister heeft zijn administratie ondertussen ook de opdracht gegeven om ervoor te zorgen dat de opmaak en bespreking van restauratiedossiers vlot kan verlopen. Het is essentieel dat de initiatiefnemers en administratie in een zo vroeg mogelijk stadium met elkaar overleggen en dat eventuele knelpunten worden weg-

gewerkt. Terugkoppeling vanuit de administratie binnen redelijke termijnen is daarbij essentieel.

Dat alles betekent dat de financiële inspanningen voortaan minstens op hetzelfde niveau zullen moeten blijven. Tegelijkertijd dient men er rekening mee te houden dat het totaal beschikbare budget niet onbeperkt zal toenemen. Het aantal aannemers dat de nodige erkenningen heeft om restauratiewerken te mogen uitvoeren, is immers beperkt en oververhitting van de markt zorgt voor een verhoging van de prijzen.

Mede daarom heeft de administratie in overleg met de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en de kenniscel Publieke Samenwerking (PPS), een analyse gemaakt van de bekende alternatieve financieringsmethoden en de specifieke aandachtspunten voor onroerend erfgoed. Binnenkort zal de minister, onder andere op basis van een proefproject in de kolonie van Merksplas beslissen hoe alternatieve financiering binnen het beleidsveld onroerend erfgoed verder kan worden geconcretiseerd. Alternatieve financiering kan op die manier een hulpmiddel zijn, onder andere bij de realisatie van een aantal grootschalige herwaarderingsprojecten waarbij ook beschermd erfgoed aan bod komt, zoals het mijnpatrimonium in Limburg of initiatieven zoals de Parkabdij in Leuven.

I.2. Toelichting bij de beleidsbrief – deel Ruimtelijke Ordening

Inleiding

Het kader van het beleid blijft overeenkomstig het regeerakkoord en de beleidsnota 2004-2009 ongewijzigd. Maar ondertussen werd de BBB-hervorming doorgevoerd, die in 2007 geconsolideerd werd.

Voor de uitvoering van zijn beleid kan de minister steunen op zijn administratie, die bestaat uit:

- het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO);
- het intern verzelfstandigd agentschap Inspectie RWO;
- het intern verzelfstandigd agentschap Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed Vlaanderen (R-O Vlaanderen);

- het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE).

In het beleidsdomein RWO werden de bevoegdheden van de vroegere Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen (AROHM) ondergebracht, samen met de activiteiten van het VIOE. Eén facet moet nog worden gerealiseerd namelijk de invulling van de SARO. Deze is gepland voor het einde van dit kalenderjaar.

Een doorzichtig en rechtszeker decretaal kader

Er zijn de voorbije jaren grote inspanningen geleverd voor een doorzichtig en rechtszeker beleid. Het moet voor elke burger en elk bedrijf duidelijk zijn wat de regels zijn, wat kan en wat niet kan. Decretale bepalingen en stedenbouwkundige voorschriften moeten goed leesbaar en eenduidig zijn.

Het is een van de voornaamste doelstellingen van de minister om te komen tot een algemene decreetwijziging. Tijdens het werkjaar 2007 werden diverse voorbereidende werkzaamheden ondernomen vanuit de principiële optie om één grote aanpassing van het ruimtelijkeordeningsdecreet van 1999 door te voeren. In 2008 wordt een omvattend decretaal initiatief uitgewerkt, dat zowel op planologisch vlak als op het vlak van het vergunningen- en handhavingsbeleid streeft naar belangrijke innovaties en naar technische aanvullingen en bijstellingen.

Op het terrein van de planologie wordt werk gemaakt van een geïntegreerde planningsprocedure, die kan worden toegepast in gevallen waarin ruimtelijke uitvoeringsplannen voor belangrijke en urgente ruimtelijke projecten onverenigbaar zijn met het vigerende structuurplan. De doorvoering kan een forse tijds-winst betekenen. Er worden diverse maatregelen uitgewerkt om het planologisch beleid te vereenvoudigen of te flexibiliseren.

Binnen het vergunningenbeleid wordt in eerste instantie gewerkt aan een herbronning van de beroepsprocedure. De opportuniteit van vergunningsbeslissingen van schepencolleges zal nog slechts op één niveau, dat van de bestendige deputatie, kunnen worden aangevochten. De beroepsbeslissingen van de bestendige deputaties zouden in dit model enkel nog aanleiding geven tot een jurisdictioneel beroep bij een administratief rechtscollege.

Door een voorwaardelijke vrijstelling van de vergunningsplicht voor de wijziging van een beperkt aantal woongelegenheden wil de minister het zorgwonen stimuleren.

Het is tevens de bedoeling om tot een generieke bepaling te komen inzake zonevremde constructies. Er zal hierbij een evenwicht worden gezocht tussen de rechten voor de woningen en de mogelijkheden voor de overheid om planologische initiatieven te nemen.

Het begrip ‘ruimtelijk kwetsbaar gebied’ wil de minister, zowel voor het vergunnings- als voor het handhavingsbeleid, uniform definiëren.

Het ‘as built-attest’, waarin wordt verklaard dat de uitgevoerde bouwwerken niet of slechts marginaal afwijken van het bouwplan, krijgt een plaats in de decreetswijziging, net zoals een zogenaamd uitdovend woonrecht voor weekendverblijven, dit alles in uitvoering van het regeerakkoord.

Ten slotte stelt het ontwerp van decreetswijziging ook een aantal aanpassingen voor die passen in het streven naar administratieve vereenvoudiging en regelgevende transparantie. Er is de tekstuele integratie van vergunningsprocedures uit het Ruimtelijke Ordeningsdecreet van 1999 (*Parl. St. VI. Parl. 1998-99, nr. 1332/1*) en deze voor de niet-ontvoogde gemeenten uit het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996. Er is de mogelijkheid om in bepaalde gevallen de vergunningsplicht te vervangen door een meldingsplicht. Er is de creatie van een decretale basis voor de afstemming van de procedure, het tijdsverloop en de dossiersamenstelling binnen de ‘milieuvergunningsprocedure’ en de ‘stedenbouwkundige vergunningsprocedure’. Het is de bedoeling van de minister dit ontwerp van decreetswijziging in 2008 aan de procedure voor goedkeuring te onderwerpen.

Bij de voorbereidende werkzaamheden aan de algemene decreetswijziging is het besef gegroeid dat er nood is aan een afzonderlijk decreet op het grondbeleid. Hierin kunnen relevante en valabele juridische en beleidsmatige instrumenten van het grondbeleid uitgewerkt, samengebracht en geïntegreerd worden.

Een adequaat grondbeleid is belangrijk voor het realiseren van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, huisvesting en economische ontwikkeling. Grondbeleid is nodig om te zorgen voor een voldoende aanbod van gronden voor betaalbare woningen, vrije kavels, bedrijfsterreinen, groen en andere

publieke voorzieningen. De nodige technische en organisatorische werkinstrumenten zullen ontwikkeld worden en samen met de bestaande binnen één ontwerp van grondbeleiddecreet op elkaar worden afgestemd.

Het ontwerp van decreet zal in het bijzonder eigenaars van bouwkavels en panden aanmoedigen om deze op de markt te brengen. Bijzondere aandacht verdient ook de tekstuele implementatie van het voorstel van resolutie betreffende de beschikbaarheid van betaalbare bouwgronden (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1012/1*). In uitvoering van dit voorstel zal het ontwerp van decreet ondermeer bepalen dat elke gemeente een bindend percentage moet vastleggen betreffende het sociaal woonaanbod. Een sociaal aanbod dat zowel door publieke als private partijen zal kunnen gebouwd worden.

Het Rubiconfonds maakt het in 2007 mogelijk 2.500.000 euro aan subsidies te verdelen voor lokale waterhuishoudingsingrepen die het overstromingsrisico reduceren voor woningen, bedrijfsgebouwen en vitale openbare nutsvoorzieningen. Het is de bedoeling om met dit besluit van de Vlaamse Regering een leerproces door te maken. Voor 2007 zijn er 22 aanvragen waarover in de loop van december een beslissing zal vallen. In de algemene uitgavenbegroting 2008 wordt, in afwachting van de operationalisering van de planbaten, opnieuw een budget van 2.500.000 euro als dotatie aan het Rubiconfonds gegeven om lokale waterprojecten te subsidiëren. Eind februari 2008 zal een nieuw ontwerpbesluit voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. Eventueel worden de criteria verruimd op basis van de evaluatie van de werking in 2007.

Op 21 maart 2007 heeft het Vlaams Parlement het decreet betreffende de brownfieldconvenanten (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1059/1*) goedgekeurd. Dergelijke convenanten bieden projectontwikkelaars en investeerders een aantal voordelen bij de ontwikkeling van braakliggende en onderbenutte bedrijven-terreinen. Binnen deze convenanten verbinden alle betrokkenen, ook de verschillende overheden, zich ertoe de nodige stappen tot realisatie van het project vlot uit te voeren en te ondersteunen. Het indienen van aanvragen is mogelijk sinds 6 augustus en loopt nog tot en met 21 december 2007. Brownfieldconvenanten kunnen worden afgesloten tot 31 december 2009.

In zijn vorige beleidsbrief kondigde de minister aan de nodige maatregelen te nemen tegen eventuele pro-

blemen als gevolg van het dubbele takenpakket van sommige semi-publieke instellingen. Er is hierover gedebatteerd in deze commissie op 1 maart 2007. Op vraag van de minister en van minister Marino Keulen, bevoegd voor Binnenlands Bestuur, zal zijn administratie haar onderzoek voortzetten van een aantal casussen om een duidelijk zicht te krijgen op de situatie. Op basis hiervan zal zij een eerste aanzet van aanbevelingen voorbereiden. Midden 2008 zal er mede op initiatief van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur overleg georganiseerd worden met vertegenwoordiging van de intercommunales, de stedelijke ontwikkelingsbedrijven en de Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) om te komen tot een gedragen deontologische code.

In samenwerking met Vlaams minister Hilde Crevits, bevoegd voor Openbare Werken, zal minister Dirk Van Mechelen een voorontwerp van decreet uitwerken tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de Buurtwegen. In dat voorontwerp worden de bevoegdheden van de diverse bestuursniveaus over buurtwegdossiers herschikt. Voorts wordt een specifiek administratief toezicht behouden gezien het belang van het buurtwegennet. Ten slotte wordt de bescherming van het netwerk van buurtwegen verhoogd door in de wetgeving op te nemen dat buurtwegen slechts afgeschaft of gedeeltelijk afgeschaft kunnen worden als er een alternatieve verbinding is die vergelijkbaar is op het vlak van verkeersveiligheid, ontsluiting, bereikbaarheid, afstand en verplaatsingsduur. In tweede instantie, zal de minister eveneens in overleg met minister Hilde Crevits nagaan of de desbetreffende wet nog op andere vlakken moet worden gemoderniseerd. Hij zal niet nalaten eerder ingediende voorstellen ter zake mee in overweging te nemen, indien opportuun.

Uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)

Centraal bij de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) staan de gelijkwaardige en gelijktijdige inspanningen ten aanzien van stedelijke gebieden en natuurlijke en agrarische structuur.

Het voorbije jaar heeft de administratie volop gewerkt aan de afbakening van de stedelijke gebieden. Het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) van de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Sint-Niklaas werd op 19 januari 2007 definitief goedgekeurd. Na Aalst, Turnhout, Gent en Kortrijk is dit het vijfde stedelijke gebied van Vlaams niveau dat definitief goedgekeurd

werd. Het ontwerp-RUP voor de afbakening van het stedelijk gebied Mechelen is voorlopig vastgesteld op 19 juli 2007. Momenteel loopt het openbaar onderzoek.

Tijdens de plenaire vergadering over het voorontwerpplan voor de stedelijke gebieden Oostende, Brugge en Roeselare is ondermeer door de gemeenten aangedrongen om bijkomende gebieden in het plan op te nemen. Voor Roeselare wordt de voorlopige vaststelling voorbereid. Brugge en Oostende volgen in het voorjaar 2008. Voor Antwerpen wordt ook gemikt voor de voorlopige vaststelling in 2008.

Voor het Vlaams Stedelijk gebied rond Brussel werden in 2007 de opties vastgelegd. Deze worden via een plan-MER (milieu-effectenrapport) verder onderzocht met het oog op het aanvangen van de bespreking over deze afbakeningshypotheses in het najaar 2008.

Voor de afbakeningsprocessen Leuven en Hasselt-Genk heeft de administratie gewerkt aan een eerste voorstel van algemene ruimtelijke principes. Op basis van deze voorstellen zal de minister de nodige initiatieven nemen om de processen terug in overleg te brengen met de betrokken steden.

De afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur wordt sinds 2004 systematisch aangepakt via gebiedsgerichte planningsprocessen in dertien buitengebiedregio's. Deze aanpak werpt intussen zijn vruchten af. In vijf regio's (regio Haspengouw-Voeren, regio Kust-Polders-Westhoek, regio Veldgebied Brugge-Meetjesland, regio Hageland en regio Neteland) is het eindvoorstel van ruimtelijke visie afgewerkt en worden sinds 2007 systematisch gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voorbereid en in procedure gebracht.

Voor vier regio's (regio Limburgse Kempen en Maasland, regio Noorderkempen, regio Schelde-Dender, regio Leiestreek) werd het proces in 2006 opgestart. In de laatste vier regio's (regio Zenne-Dijle-Pajottenland, regio Antwerpse Gordel-Klein-Brabant, regio Waasland, regio Vlaamse Ardennen) werden de planningsprocessen in 2007 opgestart.

Via tussentijdse beleidsmatige herbevestigingen van de bestaande plannen van aanleg voor agrarische gebieden wordt sinds 2005 systematisch invulling gegeven aan de aanduiding van die delen van de 750.000 hectare agrarisch gebied waarvoor het

bestaande gewestplan een voldoende planologisch-juridische vertaling is van de gewenste agrarische structuur. Midden 2007 is op deze wijze circa 230.000 hectare agrarisch gebied herbevestigd in vier buitengebiedregio's: Haspengouw-Voeren, Kust-Polders-Westhoek, Veldgebied Brugge-Meetjesland en Hageland.

Het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen en strategische locaties gebeurt hoofdzakelijk in het kader van het Actieplan Bedrijventerreinen.

Na de voltooiing van de laatste strategische plannen voor de zeehavens wordt de hand gelegd aan de opmaak van MER's voor de poorten. In navolging van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor de zeehaven van Gent, zal uiteindelijk voor alle zeehavens een RUP worden opgemaakt.

Het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) vormt een as met uitstekende kansen voor multimodale ontwikkelingen in de logistiek. Het coördinatieplatform van het ENA werkt sinds begin 2005 aan de uitvoering van de beslissingen die de Vlaamse Regering op 23 april 2004 nam. Elke partner binnen dit platform heeft de verantwoordelijkheid genomen voor één of meerdere acties in uitvoering van deze regeringsbeslissing. Voor meer concrete details verwijst de minister naar zijn beleidsbrief met een opsomming van de diverse initiatieven.

Bij het aanbodbeleid voor bedrijventerreinen streeft minister Dirk Van Mechelen naar een zogenaamde 'ijzeren voorraad': een voortdurende beschikbaarheid aan bouwrijpe bedrijventerreinen die beantwoordt aan de verwachte vraag van de volgende drie jaren. Daarnaast moet worden gezorgd voor een voorraad van reeds bestemde maar niet noodzakelijk bouwrijpe bedrijventerreinen.

Er is een actuele studie die vraagprognoses mogelijk maakt voor de korte en de lange termijn. Geconfronteerd met het ruimtelijk beschikbare aanbod aan bedrijventerreinen in Vlaanderen, krijgt men een indicatie van de omvang van bijkomend te bestemmen terreinen.

De minister zal de nodige herbestemmingen voorleggen aan de Vlaamse Regering. Hierbij gaat de nodige aandacht naar de dynamiek in de logistieke ontwikkeling, de grootschalige detailhandel en kantoorontwikkeling. Naast het voeren van een aanbodbeleid door het aanbieden van nieuwe ruimte, levert men

uiteeraard serieuze inspanningen om het hergebruik van bestaande bedrijventerreinen te stimuleren.

Vanuit het ruimtelijke beleid gaat de aandacht op het vlak van mobiliteit vooral naar een gezond evenwicht tussen verschillende transportmodi en de afstemmingen met ruimtelijke ontwikkelingen nu en in de toekomst. Het oplossen van specifieke knelpunten en grijpen van kansen in wegen-, spoorwegen- en waterwegeninfrastructuur blijft hierbij een aandachtspunt.

Na de definitieve vaststelling van de cruciale uitvoeringsplannen voor de noordelijke ontsluiting van de internationale luchthaven van Zaventem en voor de Oosterweelverbinding in 2006 stelde de Vlaamse Regering in 2007 het RUP voor de Liefkenshoekspoortunnel voorlopig vast. Via de voorbereiding van gewestelijke RUP's droeg ruimtelijke ordening ook bij tot de oplossing van specifieke infrastructuurele knelpunten (zoals de verbreding van de spoorlijn 50A tussen Brussel en Denderleeuw en de Scheldebrug in Temse-Bornem) en de verbreding van het Albertkanaal te Wijnegem.

Integrerende en coördinerende rol van de ruimtelijke ordening

Het ruimtelijk beleid heeft een integrerende en coördinerende rol als het gaat om het afwegen en toewijzen van ruimte voor de verschillende sectorbehoeften. Deze moeten evenwichtig en gelijktijdig ten opzichte van elkaar worden afgewogen, volgens de ruimtelijke visies, verwoord in het RSV.

In het Vlaams Regeerakkoord 2004-2009 en in de beleidsnota Ruimtelijke Ordening en Monumenten en Landschappen 2004-2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 92/1*) zijn inhoudelijke speerpunten geformuleerd waarvoor gedurende deze legislatuur specifieke acties op touw worden gezet. Het gaat ondermeer om het creëren van ruimte voor wonen, werken en ondernemen, recreatie en jeugd, windenergie en water.

– Ruimte voor wonen

De voorbije jaren lag de focus op de realisatie van een kwalitatief aanbodbeleid. Er is de voorbije jaren vooral ingezet op het aanbodbeleid in de steden door de afbakening van de stedelijke gebieden, wat geresulteerd heeft in ongeveer 2500 hectare bijkomend woongebied. In het buitengebied wordt het aanbodbeleid gestuurd door de omzendbrief over het

aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden, de procedure voor het principieel akkoord en de toepassing van de atlas van de woonuitbreidingsgebieden.

De administratie heeft de voorbije jaren ook gewerkt aan een dynamische inventaris van de beschikbare ruimte voor woongelegenheden in woongebieden. Hieruit blijkt dat er in de woongebieden in Vlaanderen nog ruim 410.000 onbebouwde percelen beschikbaar zijn, goed voor meer dan 59.000 hectare woongebied. Rekening houdend met de aard van de percelen, de gewenste bebouwingstypologie en dichtheid, kunnen op die 410.000 percelen rekenkundig nog 800.000 tot 910.000 woongelegenheden gerealiseerd worden. 300.000 tot 400.000 daarvan liggen in niet-ontsloten woongebieden en in woonuitbreidingsgebieden (binnengebieden).

Het gros van de percelen is in privaat eigendom (84 percent) en een minderheid in overheidsbezit (16 percent). Wanneer men echter kijkt wie veel percelen bezit (meer dan 10 percelen) stelt men vast dat dit voornamelijk publieke instanties zijn.

Enkele jaren geleden heeft het voorbeeldenboek 'Dichter Wonen' van de administratie een belangrijke impuls gegeven aan de woningbouwpraktijk in Vlaanderen, door aan de hand van aantrekkelijke voorbeelden aan te tonen dat kwaliteit en hoge dichtheid van bebouwing geen contradictie hoeven te zijn. De administratie heeft in navolging hiervan een soortgelijk initiatief genomen over kwalitatieve verkavelingen.

– Ruimte om te ondernemen

Over het aanbodbeleid in uitvoering van het RSV heeft de minister het al uitvoerig gehad. Hiernaast neemt hij ook aanvullende initiatieven. Ten aanzien van tuinaanlegbedrijven heeft hij op 1 februari 2007 verduidelijkend gegeven over wat de mogelijkheden voor deze bedrijven zijn in het agrarisch gebied. Dat spoort volledig met de inspanningen voor de typevoorschriften voor RUP's.

In afwachting van de definitieve goedkeuring van dit besluit tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen heeft hij de administratie de opdracht gegeven om een rondzendbrief voor te bereiden die ook tegemoetkomt aan de problematiek van de tuinaanlegbedrijven.

Deze rondzendbrief zal de bepalingen op elkaar afstemmen die gelden in gebieden ressorterend onder

de gewestplannen en de RUP's, zodat er een uniforme behandeling komt bij de vergunningverlenende overheid, al naar gelang het gaat over gewestplannen die nog van kracht zijn of over de nieuwe ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Het planologisch attest bleef in 2007 een belangrijke rol vervullen in het ruimtelijk beleid ten aanzien van individuele bedrijven, zoals blijkt uit volgende cijfers:

- 54 uitspraken over het geëigende planningsniveau (gewest, provincie of gemeente);
- 130 nieuwe aanvragen voor planologische attesten;
- de opstart van de procedure voor acht ruimtelijke uitvoeringsplannen op gewestelijk niveau, gevolgd door een positieve planologische attesten uit het verleden.

Via informatiesessies en een brochure in samenwerking met het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) wordt het planologisch attest actief bekend gemaakt. In 2008 wordt ook onderzocht of de bestaande subsidiemogelijkheden voor gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen kunnen worden uitgebreid tot RUP's die het gevolg zijn van een door het college afgeleverd positief planologisch attest.

De administratie stelt, in samenwerking met de entiteit Economisch Ondersteuningsbeleid van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en de entiteit Gebiedsgericht Beleid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, een ideeënboek samen dat aangeeft hoe kwaliteitsaspecten moeten of kunnen vertaald worden naar concrete inrichting van bedrijventerreinen. De publicatie zal ondermeer conceptmatige aspecten, inrichtingsmogelijkheden en kwaliteitscriteria behandelen

Zoals aangekondigd in het regeerakkoord en zijn beleidsnota wil de minister bijdragen aan de ondersteuning en versterking van buurtwinkels in de steden en dorpen. Hij zal nagaan op welke wijze het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium kan worden ingezet om een ruimtelijke wildgroei van baanwinkels te vermijden.

Uit onderzoek zal moeten blijken op welke wijze niet-verweefbare grootschalige handelsvestigingen kunnen worden geclusterd in de stedelijke gebieden en welke ruimtelijke maatregelen nodig zijn voor

bestaande concentraties met grootschalige handelszaken. Tevens zal een kader voor de aanpak van individuele detailhandelszaken in planologische attesten worden uitgewerkt.

– Ruimte voor recreatie en jeugd

De uitvoering van de planningsgerichte benadering van het beleidsplan weekendverblijven is op Vlaams niveau grotendeels afgerond.

In alle provincies is de uitvoering van het beleidsplan gestart. Vlaams-Brabant heeft voor de proefregio Kampenhout, Haacht, Zemst en Boortmeerbeek een eerste reeks provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen gemaakt. De provincie Antwerpen is gestart met een studie voor de gemeenten Wuustwezel, Herselt en Essen. De inventarisfase is af. Na het afronden van de studie worden provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen opgemaakt. Oost-Vlaanderen is gestart met Stekene, de gemeente met de meeste clusters en de meeste weekendverblijven als testgemeente. West-Vlaanderen werkt op dit moment aan een provinciaal afwegingskader. Men kan verwachten dat hier in 2008 de eerste uitvoeringsplannen opgestart zullen worden. Limburg is gestart met de afweging op provinciaal niveau voor alle gemeenten. Ook hier kunnen we in 2008 de eerste provinciale uitvoeringsplannen verwachten.

In uitvoering van het eerste golfmemorandum is de goedkeuringsprocedure op gang gebracht van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen voor een aantal golfterreinen. Daarnaast is door verschillende clubs ook gewerkt aan hun dossier. Voor sommige van deze clubs kan in 2008 de opmaak van een gewestelijk RUP verwacht worden zodat ze bestemd kunnen worden als golfzone. In uitvoering van het tweede golfmemorandum werden in de technische werkgroep de eerste aanvragen voor nieuwe golfterreinen besproken.

Zoals gevraagd in de resolutie betreffende het voorbestaan van kampplaatsen (*Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 634/1), aangenomen door het Vlaams Parlement op 24 mei 2006, heeft de Vlaamse Regering op 2 juli 2007 een rondetafel over de algemene problematiek en de ruimtelijke problematiek van de kampplaatsen georganiseerd. Op de ronde tafel bleek dat er een inventaris moet komen van alle knelpunten. Dit is een opdracht voor de taskforce opgericht door de Vlaamse Regering, maar er wordt ook zeker een engagement gevraagd van de jeugdsector en de toeristische sector.

Een eerste stap is reeds gezet om aan een aantal problemen te verhelpen. Op 29 juni 2007 heeft de Vlaamse Regering een aantal versoepelingen aangebracht aan toelaatbare zonevrije functiewijzigingen. De versoepeling slaat vooral op platelandstoerisme en jeugdlogies, maar ook een aantal algemene voorwaarden werden versoepeld. Voor platelandstoerisme werd het mogelijk om acht accommodaties aan te bieden in plaats van vier. Ook de functiewijziging van bestaande vergunde landbouwgebouwen in jeugdlogies werd mogelijk gemaakt.

– Ruimte voor windenergie

Binnen de lopende planningsprocessen en binnen de Interdepartementale Windwerkgroep zoekt men actief naar geschikte locaties in Vlaanderen. De windwerkgroep onderzoekt nieuwe projectvoorstellen voor verschillende locaties in Vlaanderen. Met name de inplanting van windturbines langs de E40 en HSL-lijn in Landen en Gingelom, de vervanging (en uiteraard versterking van capaciteit) van de windturbines op de strekdam in Zeebrugge (het Retrofit-project) en het windturbineproject Deltapark in Kortrijk zijn het vermelden waard.

– Ruimte voor water

Water is geen eenvoudige aangelegenheid in de ruimtelijke ordening. Het voorbije jaar heeft de Vlaamse Regering de uitvoering van de watertoets mogelijk gemaakt, knopen doorgehakt in het dossier van de langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium en de stroomgebieden, bekkens en deelbekkens afgebakend.

In mei 2007 werd de uitvoering van de watertoets decretaal gewijzigd (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1164/1). Enkel vergunningen, plannen en programma's waarvan in redelijkheid kan worden aangenomen dat ze een invloed op het watersysteem hebben, worden sindsdien onderworpen aan de watertoets. Dat zorgt voor minder administratieve overlast en een betere uitvoering van de toets waar nodig.

In uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 22 juli 2005 over de uitvoering van de langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium en het geactualiseerde Sigmaplan, is de minister begonnen met de opmaak van RUP's die de ontpoldering, afgraving, aanleg en versterking van dijken, gecontroleerde overstromingsgebieden en gebieden met gereduceerd tij vergunbaar maken. Het eerste plan uit de reeks, 'Intergetijdengebied Noordelijk gedeelte

Prosperpolder' te Beveren, kan normaal gezien begin 2008 definitief vastgesteld worden door de Vlaamse Regering.

Het afgelopen jaar zijn ook belangrijke stappen gezet om de grensoverschrijdende partnerschappen te versterken. De Vlaamse Regering heeft een samenwerkingsconvenant goedgekeurd voor een ambtelijke commissie voor een Vlaams Interbestuurlijk Overleg Ruimtelijke Ordening (VICORO) in functie van een versterkte samenwerking met de Noord-Franse grensregio. De minister verwijst naar de vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier (*Hand. VI. Parl. 2007-08, nr. C67*).

Ook het Europese beleid volgt de minister aandachtig. Een en ander kan belangrijke effecten hebben op ontwikkelingen in Vlaanderen. Hij verwijst naar de informele top van Leipzig en de top op de Azoren. De Vlaamse Regering heeft het operationele programma voor het Europese studieprogramma 'ESPON 2013' goedgekeurd. De Vlaamse deelname in kennisontwikkeling op het vlak van Europese ruimtelijke ontwikkelingstrends is zo blijvend gegarandeerd. Vlaanderen zal op basis van een samenwerkingsprotocol samen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest in het najaar een gezamenlijk ESPON-contactpunt oprichten.

Evaluatie en herziening van het RSV

De evaluatie en herziening van het RSV loopt op twee sporen: een actualisatie en gedeeltelijke herziening op korte termijn en een grondige herziening op lange termijn.

Het kortetermijnspoor omvat een actualisatie en gedeeltelijke herziening. De minister wil de uitvoering van het RSV voltooiën. De behoefteberekeningen en taakstellingen van dit plan lopen slechts tot 2007. Daarom is een actualisatie nodig, waarbij de planhorizon met minimum vijf jaar (richtdatum 2012) verlengd wordt. Voor een aantal acute knelpunten rond wonen, werken, recreatie en mobiliteit is bovendien een gedeeltelijke herziening nodig op korte termijn. Op basis van de uitgevoerde interne en externe onderzoeken tijdens de voorbije jaren, heeft de administratie een synthesesnota opgesteld, die de basis vormt voor het programma van actualisatie en herziening.

De minister zal op korte termijn een basisbeslissing vragen aan de Vlaamse Regering over het opstarten van de gedeeltelijke herziening van het RSV, met als doelstelling het verlengen van de planhorizon tot

2012 en het oplossen van een aantal acute knelpunten in de uitvoering ervan.

Na de beslissing van de Vlaamse Regering over de opstart van de actualisatie en gedeeltelijke herziening, zal de minister een voorontwerp uitwerken en hierover overleg opstarten met provincies en gemeenten. Zo wil hij, na advies van de VLACORO en SARO, komen tot een voorlopige vaststelling van een geactualiseerd en gedeeltelijk herzien RSV in de loop van 2008. Daarna kan de decretale procedure, met ondermeer een openbaar onderzoek, opgestart worden.

Minister Dirk Van Mechelen geeft er de voorkeur aan het langetermijnspoor diepgaand te bespreken met de commissieleden. Hij beperkt zich daarom tot enkele hoofdzaken. Verschillende studieopdrachten die werden opgestart in functie van het langetermijnspoor zijn medio 2007 afgerond. De studies handelden onder andere over verweving, multifunctionele vrijetijdsprojecten, een inventaris van ontwikkelingen in buurregio's, migratiepatronen in Vlaanderen.

De resultaten van deze studies zullen verwerkt worden en een beleidsmatige vertaling krijgen in het project 'Ontwerpend Vlaanderen 2020-2050', waarin de visievorming in het kader van de grondige herziening van het RSV centraal staat.

Met dit lange termijnspoor wordt in globaal een geïntegreerde beleidsvoorbereiding beoogd voor zowel een evaluatie als een herziening van het RSV en dit met als horizon 2020-2050. Dit nieuwe beleidskader wordt van toepassing in 2012. Op basis van de expertise en de maatschappelijke verworvenheden van het huidige RSV zal een ruimtelijke toekomstverkenning van de mogelijkheden van de bestaande ruimtelijke structuur geconfronteerd worden met de impact van de maatschappelijke ruimtebehoeften ten gevolge van de maatschappelijke dynamiek.

Aan de volgende Vlaamse Regering zal dus een gedragen werkstuk gegeven worden van de ruimtevragen vanuit de diverse sectoren voor de periode 2020 en 2050 en een overeenkomstig hiermee gedragen voorstel van aanpak.

Het Steunpunt Ruimte en Wonen is opgestart voor het uitvoeren van beleidsrelevant en toegepast wetenschappelijk onderzoek met als doel inzicht te verkrijgen in het actuele ruimtegebruik en de drijvende krachten achter de veranderingen in de ruimtelijke structuur en de woonmarkt in Vlaanderen. Deze kennis zal samengebracht worden in enerzijds een ruimtemonitor met beleidsrelevante ruimtelijke

indicatoren en parameters en anderzijds het ruimtelijk-dynamisch landgebruikmodel voor Vlaanderen. In 2008 zal het Steunpunt Ruimte en Wonen sterk inzetten op het inhoudelijk ontwikkelen van de eerste operationele versies van ruimtemonitor en het ruimtelijk-dynamisch landgebruikmodel voor Vlaanderen.

Het Steunpunt zal jaarlijks ook een ruimteatlas produceren. Dat is een rapport over de ruimtelijk bestaande toestand van Vlaanderen en de structuur per sector, met indicatorensets, ruimtelijke synthesekaarten, knelpunten en potenties. Vanaf 2008 wordt ook een scenarioatlas voorgesteld. Dit rapport moet een eerste inzicht bevatten over maatschappelijke en ruimtelijke evoluties.

Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen

De monitoring van de provinciale ruimtelijke structuurplannen is een blijvend aandachtspunt. De administratie volgt dit met grote aandacht om een goede afstemming met het RSV te waarborgen en om tendensen met belangrijke effecten op de ruimteboekhouding op tijd in te kunnen schatten.

2007 betekent een cruciale stap dichterbij de typevoorschriften. Het principieel goedgekeurde ontwerp bevat een niet-verordenende bijlage met de typevoorschriften voor de verschillende bestemmingen en met gebiedsspecifieke bepalingen die geregeld zullen voorkomen. In de loop van de tijd kan dit verder aangevuld worden zodat blijvend kan worden ingespeeld op de maatschappelijke evoluties.

Ook op het provinciale niveau acht de minister het aangewezen om te werken met meer eenduidige en toepasbare stedenbouwkundige voorschriften. In het kader van een vormingsronde voor stedenbouwkundige ambtenaren werden alvast een aantal discussiepunten omtrent de stedenbouwkundige voorschriften opgesteld.

Op 5 oktober 2007 werd het besluit tot bepaling van de voorwaarden voor de toekenning van subsidies voor strategische projecten ter uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Hiermee zijn twee bestaande subsidieregelingen geïntegreerd in één logisch besluit.

Verder waakt de minister erover dat de relatie met sectorale instrumenten, zoals de stadscontracten, die onder de bevoegdheid van minister Marino Keulen vallen optimaal blijft.

Om de milieueffecten van een ruimtelijk uitvoeringsplan te beoordelen moeten bepaalde RUP's onderworpen worden aan een MER. Dit is een verplichting vanuit de Europese milieuwetgeving die in 2002 werd omgezet in het MER-decreet (*Parl. St.* VI. Parl. 2001-02, nr. 1312/1). De minister acht het van het grootste belang dat deze milieuafweging zo vroeg mogelijk in het planningsproces plaatsvindt. Daarom neemt hij het initiatief om een uitvoeringsbesluit op te maken dat de opmaak van een plan-MER in het planningsproces integreert.

Op basis van ervaringen met het opstellen van ruimtelijke veiligheidsrapporten voor gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, zal worden nagegaan op welke wijze in de ruimtelijke ordening zo doelgericht mogelijk rekening kan worden gehouden met veiligheidsrisico's van bedrijven, conform de geldende Europese richtlijn. Tevens zal worden onderzocht in hoeverre de resultaten van een lopende studie van het Agentschap Economie over veiligheidsrisico's een doorvertaling vereisen binnen het beleidsveld ruimtelijke ordening.

Het vergunningenbeleid is erop gericht een klantgerichte en snelle afhandeling van stedenbouwkundige vergunningsaanvragen te waarborgen op alle bestuursniveaus. De gemiddelde doorlooptijd van vergunningsaanvragen die voor advies door de administratie behandeld worden ligt voor 2006 en de eerste helft van 2007 op 38 dagen. Dat is ruim onder de decretaal bepaalde termijn van 50 dagen. Uiteraard geldt dit gemiddelde cijfer niet voor elk afzonderlijk dossier en zijn er regionale verschillen. Dus er is nog werk aan de winkel. West-Vlaanderen heeft te kampen met een hardnekkige achterstand, maar een proces van optimalisering en stroomlijning, gecombineerd met bijkomende wervingen om de personeelsverschuiving van maart 2006 te compenseren is hier volop aan de gang.

Artikel 127-dossiers zijn aanvragen van publiek-rechtelijke rechtspersonen en werken van algemeen belang. In deze dossiers wordt de beslissing van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar binnen de decretaal vastgelegde termijn van 90 dagen genomen. Voor een aantal complexe dossiers is dat echter niet haalbaar, afhankelijk van externe bepalende factoren. In deze gevallen zal de initiatiefnemer op de hoogte worden gebracht van het verloop van het dossier en de timing van de beslissing.

Het aantal te behandelen beroepen bij de minister is op twee jaar tijd van ongeveer 500 gereduceerd tot minder dan 200. Er wordt tegen het einde van de

regeerperiode gestreefd naar een behandeling van de dossiers binnen de decretaal voorgeschreven termijn van zestig of vijfenzeventig dagen.

Met het informatieloket Ruimtelijke Ordening worden partners en belanghebbenden effectief en efficiënt geïnformeerd over procedures en inhoudelijke dossiers. In elke provinciale afdeling van het agentschap is er een permanent bemand 'front-office' voor eerste lijnsopvang. Algemene vragen worden hier beantwoord en men kan er terecht voor de stand van zaken van een dossier. Diepgaandere besprekingen gebeuren in een 'back-office' in de vorm van een driepartijenoverleg.

Deze dienstverlening wordt uitgebreid met een klantvriendelijke webapplicatie, die aan de hand van eenvoudig geformuleerde vragen zal nagaan of de betrokkene een stedenbouwkundige vergunning nodig heeft, of hij een beroep moet doen op een architect en welk aanvraagformulier hij dient te gebruiken. De verdere stroomlijning van het informatieloket is opgenomen in de beheersovereenkomst die de minister zal afsluiten met het Agentschap R-O Vlaanderen.

De problematiek met betrekking tot de toegankelijkheid van gebouwen wil de minister vertaald zien in een verordening die, voor wat op plan afleesbaar is, de verouderde wetgeving van 1975 vervangt.

Administratieve vereenvoudiging van procedures en lasten

Het vereenvoudigen van procedures en lasten vraagt ook inspanningen op het niveau van de administratieve werking. De minister denkt aan een uniform dossierafhandelingsysteem, het aanbieden en ontsluiten van nieuwe datalagen, een generiek GIS-platform en ten slotte gaat men volgend jaar na hoe een digitaal loket voor bouwaanvragen kan worden uitgebouwd.

Subsidiariteit

Het operationaliseren van de subsidiariteit ziet de minister als een van de grootste uitdagingen van deze regeerperiode. Het aantal volledig ontvoogde gemeenten neemt druppelsgewijs toe: op 20 november 2007 waren dat er 22. Nog twee andere gemeen-

ten hebben ondertussen een aanvraag ingediend. Er zijn er ook nog zes die aan al de voorwaarden voldoen, maar er de voorkeur aan geven om eerst organisatorisch nog één en ander op punt te zetten. 40 gemeenten voldoen aan vier voorwaarden, 80 aan drievoorwaarden, 90 aan twee voorwaarden, 56 aan slechts één en nog altijd 12 gemeenten voldoen aan geen enkele voorwaarde.

Op 20 november 2007 waren 191 gemeenten klaar met hun gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, 255 gemeenten hebben een stedenbouwkundig ambtenaar, 130 gemeenten hebben een plannenregister, 40 gemeenten hebben een vergunningenregister en 171 gemeenten hebben een register onbebouwde percelen.

De doelstelling blijft het streven naar volledige ontvoogding van alle gemeenten. Op basis van een externe studieopdracht werd in 2007 een actieplan opgesteld om dit proces te versnellen. Over de uitvoering van het actieplan zal jaarlijks gerapporteerd worden.

In de decentrale diensten van het Agentschap R-O Vlaanderen is de helpdesk intussen operationeel. Die staat de gemeenten bij bij de opmaak van hun plannen- en vergunningenregister.

Tevens werd een gemeenschappelijk brief van minister Dirk Van Mechelen en minister Marino Keulen gericht aan de gemeenten, waarin gewezen wordt op hun plicht te voldoen aan de vijf ontvoogdingsvoorwaarden.

Het stimuleren van de gemeenten tot realisatie van de vijf ontvoogdingsvoorwaarden zal worden opgenomen in de beheersovereenkomst die de minister met het Agentschap R-O Vlaanderen zal afsluiten.

Een ander aandachtspunt is de ondersteuning van de ontvoogde gemeenten. Er heeft op zijn aansturen een algemene vorming plaatsgevonden voor stedenbouwkundige ambtenaren met betrekking tot de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en het adviseren van verkavelingen.

De administratie zal in 2008, in nauw overleg met de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP), VVSG en de andere actoren, een project 'Lerend netwerk'

opstarten. Dit wordt een ondersteunings- en begeleidingsproject voor gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren.

I.3. Toelichting bij de beleidsbrief – deel Onroerend Erfgoed

Inleiding

Het beleid inzake onroerend erfgoed is toegespitst op drie speerpunten:

- het Onroerend Erfgoeddecreet en aangepaste regelgeving onroerend erfgoed;
- het beschermingsbeleid; en
- de ondersteunende financiering voor het beheer van het erfgoed.

Als permanent aandachtspunt blijft de *minister* uiteraard ook de nodige initiatieven nemen ter versterking van het omvattend draagvlak voor onroerend erfgoed.

Regelgeving

De huidige regelgeving is eerder organisch gegroeid. Dat komt onder andere tot uiting in een gebrek aan afstemming. In functie van de hedendaagse uitdagingen, noden, verwachtingen en behoeften ontwikkelde de minister een traject zodat hij in de loop van 2008 een ontwerp van onroerend erfgoeddecreet ter bespreking kan indienen.

Uitgangspunten voor de ontwikkeling van dit decreet zijn de volgende vaststellingen en uitdagingen:

- een zo ruim mogelijke definitie van het begrip onroerend erfgoed met naast monumenten, landschappen en archeologie ook aandacht voor het paleontologisch, geologisch en paleo-ecologisch erfgoed;
- een aangepast hedendaags beschermingsinstrumentarium met naast de ‘klassieke’ beschermingsinstrumenten ook aandacht voor de nieuwe mogelijkheden via ruimtelijke verankering (uitbreiding begrippen ankerplaatsen/erfgoedlandschappen);

- afstemming van de premiesystemen, waarbij vanuit het streven naar meer preventie, een wisselwerking zal worden gecreëerd tussen onderhouds- of beheerspremies en restauratie- of herstellpremies, onder andere door het werken met beheersplannen;
- implementatie van het uitgangspunt van het Verdrag van Malta voor het archeologisch erfgoed: behoud in-situ als het kan, behoud ex-situ als het moet;
- structurele verankering van bovenlokale of andere samenwerkingsverbanden.

Voor het rollend, rijdend en vliegend erfgoed zal hij verdere initiatieven afstemmen met Vlaams minister Bert Anciaux.

Draagvlak

In de praktijk neemt de belangstelling en het maatschappelijke draagvlak voor erfgoed toe in Vlaanderen. Uiteindelijke betrachting is alvast dat er in Vlaanderen zes miljoen monumentenwachters zijn die vanuit een reële inzet en bezorgdheid voor hun erfgoed initiatieven steunen, initiëren en mee helpen uitwerken.

De 20ste Open Monumentendag in 2008 met als jaarthema ‘20e editie – 20e eeuw’ zal een feestelijke editie worden. Het is bovendien een ideaal moment om na te denken over de toekomst van de Open Monumentendag. Dat zal overigens binnen een internationale context gebeuren want de Raad van Europa besliste om het jaarlijkse congres over de Open Monumentendagen in België te organiseren. De minister maakt daartoe met zijn tegenhangers van het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de nodige afspraken. De gunstige evaluatie van het crossmediale VRT-initiatief Monumentenstrijd bevestigt de meerwaarde van een gecoördineerde en verregaande samenwerking.

In overleg met alle gewestelijke partnerverenigingen (Erfgoed Vlaanderen, Monumentwacht, VCM-Contactforum voor erfgoedverenigingen, Open Monumentdag) en uitvoering gevend aan de resultaten van de doorlichting van de werking van de verenigingen, is een begeleidingstraject opgestart dat moet leiden tot een nieuwe en verbeterde organisatiestructuur met de aandacht voor de nodige aanpassingen en integratie van de werking binnen de verdere uitbouw

van het Erfgoedhuis De Wolsack in Antwerpen. In januari 2009 moet deze organisatiestructuur operationeel zijn. De minister benadrukt dat de kritische evaluatie geen persoonlijke kritiek inhoudt.

Om het onroerend erfgoedonderzoek beter af te kunnen stemmen op de bestaande hiaten en op de actuele beleidsopties, is een permanent geactualiseerd overzicht nodig van het uitgevoerd onderzoek. De Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed, opgemaakt door de Vlaamse overheid, vanuit een regisseursfunctie, maakt duidelijk wat, waar en door wie wordt onderzocht en zet de bakens uit voor het toekomstig beleid en onderzoek.

Op dit ogenblik probeert de onroerend erfgoedsector een gepast antwoord te geven op uitdagingen op het vlak van toegankelijkheid, ook voor andersvaliden, en op het vlak van energieprestaties. Vanuit de vaststelling dat het behoud van de intrinsieke erfgoedwaarden moet primeren, wordt gezocht naar aanvaardbare alternatieven.

Beschermen

Beschermen blijft een belangrijk aspect van het Vlaamse onroerend erfgoedbeleid. Voorwaarde voor een gedragen beschermingsbeleid is echter een selectie op evenwaardige basis, aan de hand van duidelijke criteria en met inachtneming van voldoende flexibiliteit. Daarom vormt een thematisch-typologische benadering het uitgangspunt van het beschermingsbeleid. Deze aanpak garandeert een gelijkwaardige behandeling van gelijkwaardige onroerend erfgoedvormen binnen een objectief, duidelijk en transparant kader. In 2007 kwam deze thematisch-typologische aanpak echt op kruissnelheid: een 300-tal beschermingsprocedures werd opgestart. Meest in het oog springende beschermingspakket is ongetwijfeld dat van de militaire begraafplaatsen, maar ook onderwerpen zoals vakwerkbouw, architectenwoningen, middeleeuwse donjons, burchten en stenen, en vakantiewoningen aan de kust kwamen aan bod of werden voorbereid.

Ook in 2008 plant de minister de opstart van hetzelfde aantal beschermingsprocedures, onder andere voor de thema's moderne en hedendaagse architectuur, luchtvaartpatrimonium en hoperfgoed. Dat alles past binnen een legislatuuroverschrijdend traject waarbij de thema's in globo tot 2010 werden vastgelegd. De nadruk ligt daarbij op de thematisch-typologische pakketten, uitdovend op geografische pakketten (gekoppeld aan de afwerking van de geografisch inventarisatie) en in geval van concrete

bedreigingen (of opportuniteiten) op individuele beschermingsdossiers.

In functie van de erkenning als Werelderfgoed door UNESCO van het erfgoed Eerste Wereldoorlog gaat de minister na welke inspanningen nodig zijn om het voorstel op zijn laatst in 2010 op de indicatieve lijst van het Werelderfgoed te kunnen plaatsen en neemt in functie daarvan de nodige maatregelen.

Voor de bescherming van waardevolle landschappen blijft de minister de klemtoon leggen op de aanduiding van ankerplaatsen. Ook in 2008 plant hij een twintigtal voorlopige en evenveel definitieve aanduidingen. Hierbij zal maximaal worden ingespeeld op de lopende en geplande planningsprocessen zowel op gemeentelijk, provinciaal als gewestelijk niveau. De eerste aanduiding van erfgoedlandschappen in gewestelijk RUP's op basis van definitief aangeduide ankerplaatsen vormen voor 2008 een grote uitdaging.

Ook de inspanningen om het varend erfgoed te beschermen, zet de minister onverminderd verder. Ook hier plant hij de opstart van een aantal nieuwe beschermingsprocedures. Hetzelfde geldt overigens voor de archeologische monumenten.

Inventariseren

De afronding van het geografische inventarisatieproces voor het bouwkundig erfgoed in Vlaanderen komt na meer dan 30 jaar in zicht. Aan het eind van 2008 zal in de provincie West-Vlaanderen de geografische inventarisatie van de laatste vijf gemeenten worden aangevat met het oog op het beschikbaar stellen van een gebiedsdekkende inventaris tegen het einde van deze legislatuur.

Hij blijft zich ook permanent inzetten voor de actualisatie en gebruiksvriendelijke ontsluiting van de gegevens voor de verschillende onroerend erfgoedinventarissen die zijn administratie beheert (bouwkundig erfgoed, landschapsatlas, Centrale Archeologische Inventaris enzovoort).

II. BESPREKING – deel Ruimtelijke Ordening

II.1. Inleiding

De heer *Rudi Daems* waardeert de uitgebreide en heldere toelichting van de minister bij de beleidsbrief. De brief is ambitieus, al zegt het lid er meteen bij dat sommige zaken er ook vorig jaar al in stonden. Als

voorbeelden geeft hij het grondbeleid, de meldingsplicht voor bouwvergunningen en de verscherping van de definitie van de ruimtelijke ordening. De heer Rudi Daems kijkt benieuwd uit naar het zorgwonen, de introductie van sociale accenten in de ruimtelijke ordening en het ontwerp van grondbeleiddecreet.

Nog afgezien van het hele debat over de consultancyopdrachten, waarin de minister zeer actief is, heeft het lid vier fundamentele punten van kritiek op de beleidsbrief. Het eerste is de verwaarlozing van de zorg om natuur in de ruimtelijke ordening. Een van de meest ernstige minpunten is het stilvallen van de afbakening van natuurlijke en agrarische gebieden. De tweede kritiek van de heer Rudi Daems slaat op het blinde geloof in meer mobiliteit en meer logistiek. Het derde punt van de heer Rudi Daems is de schroom van de minister om het begrip duurzaamheid hard te maken in de ruimtelijke ordening. Tot slot vraagt de heer Rudi Daems een debat over de subsidiariteit.

Ook de heer *Pieter Huybrechts* vond de toelichting omstandig en duidelijk. Hij maakt zich wel zorgen over de verwezenlijking van alle ambities. Eerder beloofde de minister rust en rechtszekerheid in de ruimtelijke ordening, en een grote en eenmalige wijziging van het decreet met het oog op leesbaarheid en eenduidigheid tegen september 2005. Het is nog altijd wachten, maar het einde van de tunnel lijkt in zicht.

In de hoofdlijnen van de geplande decreetwijzigingen vindt mevrouw *Joke Schauvliege* een aantal belangrijke CD&V-punten terug, wat zij waardeert. Het lid dringt er wel op aan dat de minister snel werk maakt van de al lang beloofde bijstellingen in het handhavingsbeleid. Zij vraagt ook naar de verdere timing en wijst daarbij op de reeds gevorderde regeerperiode. Andere punten uit het regeerakkoord ontbreken dan weer in de beleidsbrief, zoals de rol van de gemachtigd ambtenaar in de beroepsprocedure en de definitie van de kwetsbare gebieden. Komt dat omdat de opsomming niet limitatief is? Worden zij alsnog meegenomen?

Mevrouw *Tinne Rombouts* en de heren *Karlos Callens*, *Jos Bex*, *Jan Peumans* en *Bart Martens* danken de minister eveneens voor zijn toelichting bij de beleidsbrief en drukken hun appreciatie erover uit.

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* dankt voor de appreciatie voor de beleidsbrief, die in goede symbiose met de administratie tot stand is gekomen. Sedert twee

jaar wordt gewerkt met een boordtabel annex informatietool om de uitvoering van de beleidsbrieven te screenen. Dit systeem begint vruchten af te werpen. Voorts wijst de minister erop dat de talrijke vragen om uitleg en interpellaties na verloop van tijd leiden tot beleidsinitiatieven en -daden.

De minister is het niet eens met de mening van de heer Rudi Daems ten aanzien van duurzaamheid in de ruimtelijke ordening. Hij raadt de heer Rudi Daems aan het ontwerp van decreet af te wachten.

Hij wijst er voorts op dat voor de wijziging van het decreet op de ruimtelijke ordening een beroep is gedaan op consultants. Hij benadrukt dat zowel de facturen als het resultaat van de consultancyopdrachten voor iedereen openbaar zijn. Hij staat volledig achter de heer Francis Charlier en achter het werk dat hij geleverd heeft voor het decreet betreffende de brownfieldconventanten (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1059/1) en de voorbereiding van dit ontwerp van decreet.

II.2. Aanreiken van een doorzichtig en rechtszeker regelgevend kader

II.2.1. Wijziging decreet Ruimtelijke Ordening

De heer *Rudi Daems* heeft enkele concrete vragen over de aangekondigde wijziging van het decreet Ruimtelijke Ordening, die omvangrijk is maar toch ook minpunten bevat. Zo is de dakpanconstructie in het kader van vereenvoudiging een mooi principe, maar men moet wel goed het onderscheid maken tussen structuurplanning en uitvoering. Er moeten aparte procedures voor beide zijn. Het lid hoopt dat men niet voor elke anomalie de structuurplanning gaat herzien.

Zorgwonen is positief, maar wordt daarin ook het probleem van de inschrijving aangekaart? Het lid peilt ook naar de eenvormigheid in de definitie van zonevrije constructies. Hij vangt op dat een artikel in voorbereiding zou zijn dat stelt dat lokale besturen niet in strengere zin mogen afwijken van de Vlaamse regelgeving. Is dat zo? Is dat niet in strijd met het adagio meer maatwerk en meer autonomie voor de gemeenten?

Wat wordt er gewonnen met de meldingsplicht als men al het spoor van de vrijstelling van vergunning heeft? De minister kondigt aan werk te maken van

een sociaal beleid via de ruimtelijke ordening. Welke concrete denksporen heeft hij voor ogen?

Mevrouw *Tinne Rombouts* vraagt snel duidelijkheid over de regeling voor zorgwonen zodat de onzekerheid van initiatiefnemers kan worden weggenomen. Diezelfde duidelijkheid wenst zij eveneens – en dringend – voor de gemeenten over de creatie van sociale kavels en woningen, gezien het vaak om de enige mogelijkheid gaat om jonge mensen nog een woongelegenheid in de eigen gemeente te bezorgen. In de beleidsbrief staat niets over de compensatie voor bestemmingswijziging, hoewel die noodzakelijk is om de afbakening tot een goed einde te brengen. Hoever staat het daarmee?

Antwoord van de minister

– Timing

Minister *Dirk Van Mechelen* zegt dat intens is overlegd over het ontwerp van decreet. Er is nauw overleg gepleegd met de Vlaamse Confederatie Bouw en met de vastgoedsector omdat dit ontwerp van decreet samen met ontwerp van decreet inzake het grondbeleid voor een schokgolf zal zorgen. Betaalbaar wonen moet immers een bezorgdheid zijn van iedereen. De grote uitdaging bestaat erin de passages uit het Vlaamse regeerakkoord over betaalbaar wonen samen met Vlaams minister *Marino Keulen* om te zetten in decretale bepalingen. Het is de bedoeling van minister *Dirk Van Mechelen* om nog voor Kerstmis een consensus te bereiken binnen de Vlaamse Regering over de hoofdlijnen, zodat het ontwerp van decreet in het voorjaar van 2008 kan worden ingediend.

– Zorgwonen

Inzake zorgwonen denkt de minister aan een vrijstelling van vergunning voor zover het gaat om twee personen en voor zover de doelstelling binnen het bestaande woonvolume of binnen de bestaande uitbreidingsmogelijkheden wordt gerealiseerd. In de werkgroep leeft voorts de vrees dat zorgwonen in het buitengebied zal aanleiding geven tot nieuwe zonevrije woningen in het buitengebied. Er wordt geprobeerd dit punt decretaal te betonen, maar zulks betekent niet dat de behoefte aan zorgwonen in het buitengebied kleiner is dan in stedelijke gebieden of dorpskernen. Over de huisnummers heeft minister *Dirk Van Mechelen* overleg gepleegd met de federale minister van Binnenlandse Zaken. In dat verband

wijst de minister erop dat hij tegelijk overleg heeft gepleegd over het afleveren van brandweerattesten in het kader van bouwaanvragen. Er wordt overwogen private partners een rol toe te bedelen.

– Zonevrije woningen

Het uitgangspunt van minister *Dirk Van Mechelen* inzake zonevrije woningen blijft het structureel verankeren van de overgangsregelgeving voor zonevrije woningen in de generieke bepalingen. Er is in 2002 lang overlegd over de rechten voor zonevrije woningen. Daarnaast is vastgesteld dat de deadline van 1 mei 2005 voor de ruimtelijke structuurplannen onhaalbaar was. Tegelijk is de beslissing gewijzigd dat één jaar later een RUP Zonevrije woningen opgesteld dient te worden. Gemeenten kunnen kiezen voor de generieke decretale bepalingen of voor eigen bepalingen inzake zonevrije woningen. Door het RUP van de gemeente *Herent* goed te keuren, heeft de minister eigenlijk ingestemd met een aantal verstrengingen. Er wordt gezorgd voor een decretale oplossing zodat gemeenten die een RUP zonevrije woningen willen opmaken de mogelijkheid krijgen om voorwaarden te verbinden aan heropbouwen.

Er wordt gestreefd naar een identieke definitie van ruimtelijk kwetsbaar gebied voor het handhaven en voor het vergunningsbeleid. De administratie, het kabinet en de heer *Charlier* hebben een voorstel opgesteld. De minister noemt het een goede tekst waar iedereen zich achter zal kunnen scharen.

– Meldingsplicht

Op dit ogenblik zijn er twee mogelijkheden: vrijstelling of vergunning. De minister is van oordeel dat zaken waarvoor een vrijstelling geldt toch in het vergunningenregister vermeld moeten worden. Dat kan als deze zaken onderworpen worden aan een meldingsplicht. In een aantal gevallen is de vergunning een evident gevolg van de verkavelingsvoorwaarden. In die gevallen kan het vergunningenkader versoepeld worden. Een meldingsplicht zorgt ervoor dat deze gevallen opgenomen worden in het vergunningenregister. De minister heeft zich gebaseerd op de milieudecreetgeving.

– Dakpanconstructie

Minister *Dirk Van Mechelen* zegt dat de heer *Bart Martens* auteur is van de tekst over de zogenaamde

dakpanconstructie. Het is de bedoeling op basis van deze tekst te komen tot een geïntegreerde plannings- en uitvoeringsprocedure. Het kan niet de bedoeling zijn de bepalingen van een structuurplan om de haverklap te wijzigen in een uitvoeringsplan annex bijstelling. In een aantal gevallen dient evenwel de mogelijkheid te bestaan om volgens een verkorte procedure beide geïntegreerd te wijzigen. Het gaat immers om dezelfde doelstellingen, betrokken burger en procedures. De voorgestelde tekst zal ertoe leiden dat de doorlooptermijn vermindert.

– Sociaal beleid via de ruimtelijke ordening

Inzake sociaal beleid werkt minister Dirk Van Mechelen nauw samen met minister Marino Keulen, bevoegd voor het Woonbeleid. Overwogen wordt een bindend percentage sociaal woonaanbod decretaal te verankeren. In het aanbod zullen meer dan alleen maar sociale huurwoningen steken. Op basis van enkele parameters zullen gemeenten voor een divers aanbod moeten zorgen. Daarnaast zal in de typevoorschriften aandacht besteed worden aan het bescheiden woonaanbod. Er is een kader uitgewerkt. Dit punt loopt parallel met het ontwerp van decreet inzake het grondbeleid. Het idee van de bestemmingswijzigingscompensatie is uitgeschreven. Het is een absolute voorwaarde om de afbakening van natuurlijke en agrarische structuren bij de totstandkoming van de groene RUP's tot een goed einde te brengen.

II.2.1. Grondbeleid

Mevrouw *Joke Schauvliege* attendeert op de noodkreet van de Vlaamse Confederatie Bouw met betrekking tot de prijs van de bouwgrond. Zij vraagt welke initiatieven de minister plant ten gunste van de betaalbaarheid en verwijst daarbij naar het voorstel van resolutie betreffende de beschikbaarheid van betaalbare bouwgronden (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 1012/1*).

Wat het ontwerp het grondbeleiddecreet betreft, informeert de heer *Rudi Daems* naar de timing. Wordt het ontwerp gelijktijdig ingediend met het decreet ruimtelijke ordening? Zijn de twee aangekondigde actieprogramma's die zouden voorafgaan aan het grondbeleidsplan, klaar?

Om de planbaten uit te voeren, is geen decreet nodig. Is het niet wenselijk om daar nu al werk van te maken, zeker als de behandeling van het ontwerp

van grondbeleiddecreet niet gegarandeerd nog deze legislatuur in het Vlaams Parlement wordt ingediend? Wordt de relatie met sociaal woonbeleid gelegd via het toekomstige decreet grondbeleid of via het toekomstige decreet ruimtelijke ordening?

Ook de heer *Bart Martens* informeert naar de timing van het ontwerp van grondbeleiddecreet. Hij herinnert aan het voorstel van resolutie over betaalbaar wonen. Snelle vooruitgang is wenselijk. Ofwel klopt wat de Vlaamse Confederatie Bouw zegt, ofwel is de schaarste een perceptie, zoals de beleidsbrief suggereert. De oplossing van de paradox is volgens het lid dat er een voldoende grote voorraad van percelen is, maar dat die niet altijd op de markt beschikbaar is. Hij acht daarom het activeringsbeleid cruciaal.

Ook de heer *Pieter Huybrechts* verwijst naar de voorstellingen van de Vlaamse Confederatie Bouw over een verdriedubbeling van de prijs van bouwgrond tot gemiddeld 590 euro per vierkante meter. Grondeigenaars speculeren vandaag liever dan te verkopen maar het is ook zo dat de Vlaamse overheid 18.000 hectare aan woonuitbreidingsgebied niet aansnijdt, terwijl zij ook het woongebied in de stedelijke gebieden te langzaam afbakent. Wat antwoordt de minister daarop?

Antwoord van de minister

De minister benadrukt dat het zijn bedoeling is het ontwerp van grondbeleiddecreet samen in te dienen met het ontwerp van decreet inzake ruimtelijke ordening. Omdat beide ontwerpen van decreet naar elkaar verwijzen, dienen ze samen behandeld te worden.

In het ontwerp van grondbeleiddecreet zullen volgende items behandeld worden: het sociaal en bescheiden woonaanbod, de rol van actor/regisseur in het sociaal woonaanbod, een werkbare planbatenregeling, de activering van 'slapende' onroerende goederen en de heffingen op onbebouwde percelen.

De nieuwe planbatenregeling wordt een versoepeling van het huidige systeem. Het is immers de ambitie van de minister om de planbaten inbaar te maken. Bij overgang van landbouwgebied op bedrijventerein zal gewerkt worden met een progressief systeem van planbaten. De minister is van oordeel dat daarover een consensus bereikt kan worden binnen de Vlaamse Regering. In de discussie over de activering van 'slapende' onroerende goederen is nog geen akkoord bereikt over de vraag hoe precies gekwanti-

ficeerd kan worden wanneer het systeem in werking dient te treden.

De minister benadrukt dat hij het voorstel van resolutie over de beschikbaarheid van betaalbare bouwgronden (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1012/1*) wil uitvoeren. Een aantal passages worden letterlijk overgenomen in het ontwerp van decreet. Het voorstel van resolutie is een van de uitgangspunten. Een aantal facetten rond betaalbaar wonen, maar ook op de inventarisatie en het op de markt brengen van wat overschreven kan worden als ‘overheidsgronden’ komen aan bod.

Er zijn studies en opdrachten uitbesteed voor de uitvoering van het grondbeleidsplan. De resultaten van deze studies zijn toegelicht. Niemand was echt tevreden over de resultaten. In samenspraak met de administratie probeert de minister de resultaten decretaal te vertalen. De decretale verankering van de resultaten moet ertoe leiden dat men niet alleen over een plan beschikt, maar ook over verankerde instrumenten om gestalte te geven aan het grondbeleid.

Repliek

Mevrouw *Joke Schauvliege* benadrukt dat maar 14 percent van de woonreserve in handen is van de lokale overheden. Ze is tevreden dat de minister de activering ruimer ziet. Ze vindt het voorts opmerkelijk dat de minister verwijst naar een voorstel van resolutie dat nog niet is goedgekeurd.

De heer *Rudi Daems* vindt het positief dat het ontwerp van decreet inzake de ruimtelijke ordening tegelijk zal worden ingediend met het ontwerp van decreet inzake het grondbeleid.

II.2.3. Bronvfieldconvenanten

De heer *Rudi Daems* heeft het gevoeld dat een aantal brownfields die in de schoot van PMV zijn gelanceerd beginnen te stokken, ook al zijn sommige goed op weg. Wat zijn de mogelijke verklaringen?

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* meldt dat de Vlaamse Regering nog niet beslist heeft welke instantie de bronvfieldconvenanten zal uitvoeren. De eerste en tweede ronde zijn inmiddels achter de rug. De minister heeft overleg gepleegd met minister Patricia Ceysens. Het decreet betreffende de brownfieldconvenanten (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1059/1*) bepaalt

dat het Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) coördineert. De Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) is betrokkene en geen regisseur. In een eerste ronde heeft VLAO enkel en alleen de ingediende dossiers geïnventariseerd. PMV voert in opdracht van de minister een eerste screening uit. Bedoeling is om op korte termijn een beslissing te nemen.

II.2.4. Deontologische code voor behoorlijk bestuur bij semipublieke instellingen

Het eerste punt dat mevrouw *Joke Schauvliege* aanhaalt, is dat van het dubbele takenpakket van sommige semipublieke instellingen. Het probleem doet zich namelijk ook op andere plaatsen voor want onlangs besliste de bestendige deputatie van Vlaams-Brabant dat een planoloog die soms opdrachten uitvoert voor de gemeente Boutersem, geen zitting kan hebben in de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening, vanwege mogelijke belangenvermenging. Mevrouw *Joke Schauvliege* pleit daarom voor de verruiming naar een algemene code. Vindt ook de minister dat wenselijk? Vanwaar de beperking in de beleidsbrief tot semipublieke instellingen?

Zij wijst er ook op dat de Vlaamse architecten meer overleg vragen, zowel vooraf als structureel, evenals betrokkenheid in de adviesraden. Is de minister van plan daarop in te gaan?

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* bevestigt dat hij overleg pleegt met de Vlaamse Architectenfederatie. Momenteel wordt werk gemaakt van het driepartijenoverleg (gemeenten, het agentschap R-O Vlaanderen en ontwerper/architect) dat algemeen wordt ingevoerd in alle R-O afdelingen en waarop knelpuntendossiers worden besproken. Dit overleg gebeurde reeds in Vlaams-Brabant, Limburg en is recent opgestart in West-Vlaanderen. Het staat in de objectieven van het agentschap om dit te veralgemenen in 2008.

Wat de betrokkenheid van architecten in de SARO betreft, verwijst de minister naar de oproep die enige tijd geleden is gedaan overeenkomstig het aantal externe vertegenwoordigers. Dus ook de architecten hebben de mogelijkheid om zich kandidaat te stellen. Bedoeling is om de samenstelling voor het einde van 2007 af te ronden. De minister wijst er evenwel op dat de SARO geen vakbond of belangenvereniging mag worden.

Naar analogie met de energieconsulent wordt gewerkt aan de invoering van een consulent inzake steden-

bouw en ruimtelijke ordening. Binnen het optimaliseringsproject van het agentschap wordt de functie van relatiebeheerder ingevoerd die het aanspreekpunt is voor de externen, daarnaast zijn inmiddels discipline-coachen aangesteld die per thema deze relatiebeheerder informeren en onderling afstemmen.

Op de vraag van mevrouw Joke Schauvliege over de deontologische code antwoordt de minister dat binnen het agentschap een integriteitsanalyse wordt voorbereid waarbij alle mogelijke valkuilen voor niet-integer gedrag zullen worden gedetecteerd en waarover de nodige afspraken worden gemaakt. Dat zal gebeuren per functioneel team en moet leiden tot een gedifferentieerde deontologische code binnen het agentschap. Daarnaast wordt gewerkt aan een deontologische code die zal gelden voor iedereen die actief is binnen de ruimtelijke ordening.

Repliek

Mevrouw Joke Schauvliege stelt tot haar genoegen vast dat de minister in het Vlaams Parlement genuanceerder praat dan erbuiten. Op de website van de minister heeft de spreker een toespraak teruggevonden waarin de minister stelt paal en perk te willen stellen aan belangenvermenging bij stadsbedrijven. Ze is tevreden dat de minister een en ander ruimer ziet.

II.2.5. Buurtwegen

De heer Jos Bex vindt het belangrijk dat de gemeenten in een rondzendbrief aangemaand worden om op elk plan de trage wegen aan te geven. De info voor notarissen over trage wegen moet eveneens volledig zijn. Grootste probleem zijn evenwel de procedures waarbij de gemeenten altijd aan het kortste eind trekken.

Mevrouw Tinne Rombouts merkt op dat buurtwegen volgens de beleidsbrief slechts geheel of gedeeltelijk afgeschaft kunnen worden als er een alternatieve verbinding is die vergelijkbaar is inzake verkeersveiligheid, ontsluiting, afstand en verplaatsingsduur. Hoe rigide moet dit geïnterpreteerd worden? Sommige wegen worden al lang niet meer gebruikt en soms staan er zelfs gebouwen op, merkt het lid op. Komt er naast overleg met de provincies ook contact met de lokale actoren?

De heren Jan Peumans, Pieter Huybrechts en Rudi Daems willen vernemen hoe de aangekondigde wij-

ziging van de wet van 10 april 1841 op de Buurtwegen zich verhoudt tot de ingediende voorstellen van decreet (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-03, 1688/1; 2004-05, 344/1; en 2004-05, 201/1).

Antwoord van de minister

Minister Dirk Van Mechelen benadrukt dat de bescherming en het open houden van bestaande buurtwegen in de praktijk, los van procedures tot aanpassing of afschaffing van tracés, niet altijd makkelijk is. Hij stelt echter vast dat de bestaande wetgeving, die al dateert van 10 april 1841, ook zonder wijzigingen, wel degelijk middelen biedt om een en ander af te dwingen, zij het dat zulks de nodige inspanningen en tijd vergt, soms tot en met juridische procedures.

In dit verband verwijst de minister naar zijn antwoord op de schriftelijke vraag nummer 35 van 20 december 2006 van de heer Mark Demesmaeker (*Bulletin van Vragen en Antwoorden* nr. 5 van februari 2007). Hij maakt het onderscheid tussen enerzijds de verlegging of afschaffing van voet- en buurtwegen via de procedures van de ter zake relevante wet van 1841, en anderzijds de onrechtmatige afsluiting van dergelijke wegen door particulieren over wiens grond zo'n weg loopt. In geval van wederrechtelijke afsluiting van voet- en buurtwegen bestaan er middelen om de weg opnieuw te laten open stellen. Als een aanmaning of overleg niet helpt, kan de gemeente of kunnen burgers voor de rechtbank de heropenstelling bewerkstelligen. Rechters spreken in dergelijke zaken steeds vaker een dwangsom uit. Op aangeven van de commissievoorzitter wijst de minister erop dat een verjaringstermijn van 30 jaar geldt.

De wijziging van de wet van 10 april 1941 die op dit ogenblik wordt voorbereid slaat vooral op de bevoegdheidsverdeling tussen Vlaams Gewest, provincies en lokale besturen. De taakverdeling moet worden afgestemd op de ruimtelijke ordening. Daarnaast moet op Vlaams niveau beslist worden of deze dossiers onder het bevoegdheidsdomein Ruimtelijke Ordening, dan wel Openbare Werken vallen. Bijkomstige complicatie is de opsplitsing van Openbare Werken in Openbare Werken en Mobiliteit. Daarover is overleg gepland met Vlaams minister Hilde Crevits.

Naast een betere taakverdeling beoogt men met de wetswijziging een betere bescherming van het buurtwegennetwerk. De tweede stap van de herziening omvat een inhoudelijke component, het zogenaamde tweede traject. Met betrekking tot de planologie

overweegt de minister een rondzendbrief te versturen met standpunten, duidelijke informatie over de regelgeving en een verwijzing naar andere informatiebronnen zoals de website van de vzw Trage Wegen.

De minister is er geen voorstander van om buurtwegen op te nemen in grote planningsprocessen zoals de afbakening van natuurlijke en agrarische structuren. Zulks zou het proces alleen maar verzwaren. Buurtwegen kunnen wel opgenomen worden in gemeentelijke RUP's of in provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen (PRUP) voor de ontwikkeling van een recreatief netwerk. PRUP's bieden provincies de mogelijkheid maatwerk af te leveren. Een PRUP kan een oplossing bieden voor woningen gebruikt in het kader van plattelandstoerisme.

Repliek

De heer *Jos Bex* zegt dat de drie voorstellen van decreet over trage wegen inspelen op uiteenlopende bezorgdheden. De wet van 1841 omzetten in een decreet is een betere oplossing dan de bescherming van de trage wegen afbouwen.

II.2.6 Andere regelgevende initiatieven

De heer *Pieter Huybrechts* heeft een vraag over de versoepeling van de toelaatbare zonevreemde functie-wijziging ten gunste van vooral plattelandstoerisme en jeugdlogies, voor zover de functie complementair is aan wonen. De vzw Plattelandstoerisme in Vlaanderen vraagt waarom vakantiewoningen op een perceel waar de uitbater niet zelf woont, geweerd worden uit de ruimtelijke wetgeving. Het lid vraagt of een regeling mogelijk is.

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* wijst erop dat een PRUP een oplossing kan bieden voor woningen gebruikt in het kader van plattelandstoerisme.

II.3. Uitvoering van het actieprogramma van het RSV verderzetten

Mevrouw *Joke Schauvliege* wijst op de trage afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur en van de stedelijke gebieden. Hoe wordt de met redenen omklede motie over de werkwijze bij de herbevestiging van agrarische gebieden (*Parl.*

St. VI. Parl. 2006-07, nr. 827/1) omgezet, vraagt de spreker. Hoe kan een strakke timing gehandhaafd worden?

Een van de meest ernstige minpunten is volgens de heer *Rudi Daems* het feitelijke stilvallen van de afbakening van natuurlijke en agrarische structuur. De spreker wijst op het contrast met de forse verklaringen in het regeerakkoord, waarin sprake is van 38.000 hectare bijkomende natuurafbakening en 10.000 hectare bos. Hij citeert uit de beleidsbrief: "Na het finaliseren van de zeer intense en omvangrijke overlegprocessen over de ruimtelijke visies in de 13 buitengebiedregio's, zal vanaf 2009 volop ingezet kunnen worden op het opmaken van ruimtelijke uitvoeringsplannen in functie van de realisatie van de resterende taakstellingen inzake landbouw, natuur en bos." Dat staat volgens de spreker gelijk met de erkenning dat men zich tot 2009 beperkt tot de herbevestiging van het buitengebied en dat is in strijd met het regeerakkoord. Hij betwijfelt trouwens of zelfs dat in de praktijk gehaald zal worden, gezien de weerstand tegen de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Het lid concludeert: mooie schema's op papier, weinig vooruitgang op het terrein.

De tweede kritiek van de heer *Rudi Daems* slaat op het blinde geloof in meer mobiliteit en meer logistiek en vooral op de faciliterende rol die ruimtelijke ordening hier speelt ten aanzien van het project Vlaanderen Distributieland, dat door de minister-president wordt getrokken. Groen! gelooft daar niet in, evenmin als in de aanleg van nieuwe wegen, tenzij dat laatste lokaal nodig is om een knelpunt op te lossen. Het lid maakt zich daarom zorgen over de pakketten werken en wegen die de minister aankondigt bij de herziening op korte termijn van het RSV. Waaraan denkt de minister concreet als hij het heeft over bijkomende concentratiegebieden voor economische activiteiten, over oplossingen op maat en de herziening van de categorisering van de wegen?

Ter illustratie gaat de heer *Rudi Daems* in op het ENA-project (Economisch Netwerk Albertkanaal), meer in het bijzonder de zoektocht naar 200 bijkomende hectaren industriegrond in Wommelgem-Ranst. Intussen kwamen er nog meer argumenten bij om te concluderen dat een logistieke bedrijvenconcentratie op die plek geen goed idee is. De instroom van de E34 en het rondpunt van Wommelgem zijn immers de voornaamste knelpunten voor de congestie op de E313. Ook het verkeer van de geplande bedrijvenlocatie naast de luchthaven in Deurne moet

volledig op hetzelfde punt afgewikkeld worden. Wat is het standpunt van de minister?

Een tweede illustratie is de missing link noord-zuid in de Kempen. De provinciale auditcommissie in Antwerpen gaf ondertussen een negatief advies, vooral over het basistracé. Het lid is blij dat Groen! niet meer alleen staat met zijn verzet en dat ook sp.a nu tegen is. Een parallelweg tussen Kasterlee en Geel op een paar honderd meter van de N19, door wat thans mooie open ruimte is, is de absurditeit zelf. Met twee andere zaken kan het lid zich wel akkoord verklaren: de omleidingweg rond Kasterlee en de 'flyover' aan de E313 mits de nodige flankerende maatregelen een draagvlak creëren. Wat is de visie van de minister over het genoemde ruimtelijke wangedrocht? Het oordeel van CD&V dat de auditcommissie vol onwetende en bevooroordeelde ambtenaren zit, vindt het lid betreurenswaardig.

Over de noord-zuidverbinding in de Kempen zegt mevrouw *Tinne Rombouts* dat het onderzoek van de provinciale auditcommissie nog niet afgelopen is. In het tussentijdse verslag staat dat nog bijkomende informatie nodig is. Zij pleit ervoor rustig af te wachten, gezien het belang van het dossier voor de regio.

Het derde punt van de heer *Rudi Daems* is de schroom van de minister om het begrip duurzaamheid hard te maken in de ruimtelijke ordening. De voorbeeldenboeken *Dichter Wonen* en *Verkavelen* zijn op zich weliswaar mooi en waardevol, maar naast de goede praktijken en het stimuleringsbeleid is het nu tijd voor een sterk en ondersteunend regelgevend kader, meent het lid.

Voor bedrijventerreinen, maakt het RSV het onderscheid tussen effectieve en reserveterreinen. Maakt de minister datzelfde onderscheid in zijn ruimteboekhouding? Zo ja, is het mogelijk dit onderscheid te maken, en kan dit per provincie gegeven worden? Kan het zijn dat de ruimtebalans voor de provincies West-Vlaanderen en Limburg reeds overschreden is voor bedrijventerreinen? Het lid verwijst naar de toelichtingsnota bij de recente RUP Genk Zuidwest, waarin melding wordt gemaakt van de schrapping van andere terreinen om de Limburgse balans in evenwicht te plaatsen. Komt die schrapping er?

De heer *Rudi Daems* vraagt uitleg bij de zeer cryptische voetnoot op pagina 16, waarin de minister het heeft over de verdwijning van bijna 300 hectare uit het aanbod. Het regeerakkoord maakt op pagina 15 melding van maximale inzet van terreinen aan bijvoorbeeld spoor. Hoeveel van de extra hectaren is effectief bijgekomen langs het spoor, en wordt de

spoorweg dan ook effectief verplicht gesteld voor de goederenafwikkeling? Het lid geeft het actuele voorbeeld van de kolenhaven in Beringen en het doortrekken van de N73. Dat laatste project is waanzinnig, oordeelt het lid, en hij dringt erop aan dat de minister dit verordenend tegengaat.

De minister maakt melding van een zopas opgestarte plan-MER voor het ENA-project. Maar intussen worden bepaalde deelgebieden van het ENA reeds via RUP ontwikkeld en volgens de informatie van het lid gebeurt dat zonder MER. Kan dat juridisch? Is men niet bezig de kar voor het paard te spannen, gezien het negatieve oordeel van het Grondwettelijk Hof?

Wat de uitvoering van het RSV betreft, valt het de heer *Bart Martens* opnieuw op dat sterkere vooruitgang wordt geboekt in het afbakenen van 'harde functies' vergeleken met de natuurlijke, agrarische en bosstructuur. Zo zijn in de industriegebieden al voor 3520 hectare van de in het RSV vastgelegde 4100 hectare concrete initiatieven genomen. Na afronding van de lopende planning zal 90 percent van de taakstelling gerealiseerd zijn. In de buitengebieden is de achterstand veel groter. In nog maar vijf van de dertien buitenregio's zijn ondertussen groene RUP's opgestart of afgerond. Alles wat nu in procedure zit zal leiden tot minder dan 3000 hectare bijkomende natuurgebieden, wat ver afstaat van de geplande 38.000 hectare. Van de 150.000 hectare in het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (*Parl. St. VI. Parl. 1996-97, nr. 690/1*) afgesproken verwevingsgebied is 790 hectare aangewezen. Daar is dus nog een veel langere weg af te leggen. Het lid vraagt in welke mate een inhaalbeweging mogelijk is.

Het lid gaat vervolgens in op de specifieke inspanningen in het kader van het Logistiek Netwerk Vlaanderen. Vlaanderen als logistieke poort is ook een speerpunt van Vlaanderen in Actie (ViA). De heer *Bart Martens* waarschuwt ervoor dat ViA geen ViS mag worden: Vlaanderen in Stilstand. Als we ondoordacht nieuwe Europese distributiecentra aantrekken die vooral op wegtransport zijn gericht, staan we misschien straks met zijn allen stil en gaan we economische schade lijden. De E313 wordt nu al een transportband van de Antwerpse haven naar het Roergebied, met alle kosten vandien. Het lid pleit voor clustering zodat dankzij het kritische volume spoor- en binnenvaartshuttles kunnen ingezet worden.

De beleidsbrief biedt alvast een perspectief, want op pagina 20 schrijft de minister over "het verrichten van onderzoek naar strategische locaties voor logistieke ontwikkeling in Vlaanderen, gebaseerd op mul-

timodaliteit en locatiebeleid.” De heer Bart Martens dringt erop aan dat men daarop wacht voor men over de locaties beslist. Bij vooruitgeschoven poorten als Genk en Meer kunnen vragen gesteld worden, zeker bij die laatste. Er zal ook zwaar moeten ingezet worden op een flankerend transportbeleid, vult hij nog aan, zoals een kilometerheffing om vrachten van de weg naar spoor en binnenvaart te krijgen.

Het lid denkt dat het niet slecht zou zijn om de strategische planning voor de ruimtelijke inrichting van zeehavengebieden te flankeren met een maatschappelijke kosten-batenanalyse van de verschillende inrichtingsvarianten. Men heeft immers de keuze tussen industriële en logistieke activiteiten, die per hectare slechts een zesde van de toegevoegde waarde opleveren volgens Agoria. Daarnaast zijn er de effecten op bereikbaarheid en leefbaarheid.

De heer *Pieter Huybrechts* vraagt of de voorstellen van de minister wat betreft het aanbodbeleid voor nieuwe bedrijventerreinen, hergebruik van bestaande, en strategische locaties – die door de VB-fractie worden gesteund – op korte of middellange termijn te verwezenlijken zijn? Zeker in het ENA-project is de vraag zeer groot, maar ook in Limburg. Is dit alles te verwezenlijken?

Mevrouw *Tinne Rombouts* waardeert de bijsturing in het overlegmodel met betrekking tot de afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur en zij hoopt dat ook de andere elementen uit de met redenen omklede motie over de werkwijze bij de herbevestiging van agrarische gebieden (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 827/1*), nog gevolg zullen krijgen. Zij is ook blij dat het toetsingskader voor de vestiging en uitbreiding van glastuinbouwbedrijven overal blijft behouden. Ook de verruiming voor de tuinaanlegbedrijven en voor het aantal logies komen de landbouwsector ten goede.

Antwoord van de minister

In antwoord op de vragen over de stand van zaken van de afbakeningsplannen, verwijst minister *Dirk Van Mechelen* naar zijn toelichting bij de beleidsbrief. De afbakening van de stedelijke gebieden omvat telkens de taakstellingen werken, wonen, recreatie en groene ruimte. De minister verwijst in dat opzicht naar het afbakeningsproces in de provincie Antwerpen. Men is van start gegaan met het MER nodig voor het geïntegreerde spoor. Er lopen twee processen: (1) in nauw overleg met de stad Antwerpen

wordt een aantal processen geïntegreerd en (2) in nauw overleg met het provinciebestuur wordt gewerkt aan de zogenaamde ‘groene vinger’. In het kader van de afbakening van het stedelijke gebied Antwerpen wil men tussen Kontich en Edegem een gebied tussen 600 en 800 hectare afbakenen als stadsrandbos. De afdeling Natuur is dit gebied aan het uittekenen. Dergelijke onderneming is een kluwen van geïntegreerde processen. De minister vergelijkt het met een keten van dominosteentjes.

Daarnaast wordt hard gewerkt aan de afbakening van de 13 buitengebiedregio’s. Gevolg gevend aan de met redenen omklede motie over de werkwijze bij de herbevestiging van agrarische gebieden (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, 827/1*) heeft de minister op 15 december 2006 een nota heeft voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De afspraak was dat de minister-president het initiatief zou nemen om bijkomende overleg te plegen. Dat overleg heeft inmiddels plaatsgevonden. Bedoeling is dat de timing nogmaals grondig gescreend wordt. De nota wordt gebruikt als leidraad. Bedoeling is de nota in overleg te versterken. De administratie is volgens de minister van oordeel dat versnellen niet voor de hand ligt en in een aantal gevallen ongewenst is. De minister benadrukt voorts dat ambtenaren zo efficiënt mogelijk worden ingezet. Bovendien ervaren de betrokken specialisten het huidige vergadertempo als de limiet. De medewerkers betrokken bij de afbakeningsplannen zijn ook verantwoordelijk voor de uitvoeringsprogramma’s van de reeds afgewerkte regio’s.

– *Bedrijventerreinen*

Door het fijnstellen van de berekeningsmethodiek blijkt dat er vroeger 253 hectare bedrijventerrein bij het aanbod op Vlaams niveau werden gerekend die er niet in thuis hoorden. Dat is volgens de minister te wijten aan zowel technische als inhoudelijke knelpunten.

Conform de principes van het RSV heeft de minister, in nauwe samenwerking met Infrabel/NMBS, prioritair ingezet op de ontwikkeling van spoorgebonden locaties zowel voor reizigers- als goederenvervoer. Getuige daarvan zijn de recente stationsontwikkelingen in onder meer Antwerpen, Gent, Brugge en Leuven, naast de recente inspanningen voor het optimaliseren van het goederennetwerk: derde en vierde spoor in Brugge, de Liefkenshoekspoortunnel, maar ook het RUP voor d’Ieteren in Kortenberg.

De procedure voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Ravenshout is momenteel lopende. Een optimaal (her)gebruik van het ‘Kolenspoor’ vormt inderdaad een belangrijke potentie voor de ontsluiting van dit gebied maar dit dient verder onderzocht te worden met de betrokken actoren. Daarom is er beslist om in de toelichtingnota voorlopig enkel te wijzen op de aanwezige potenties.

Het verplichten van het gebruik van het spoor in de stedenbouwkundige voorschriften zou echter, zonder concrete inrichtingsvoorstellen en zonder gevalideerde engagementen van de betrokken actoren, een zware hypotheek kunnen leggen op de effectieve ontwikkeling van deze terreinen. Het Agentschap Economie onderzoekt momenteel deze mogelijkheden waarbij de spoorontsluiting een belangrijk aandachtspunt vormt.

Voor de opmaak van de RUP's voor het ENA zijn er duidelijke afspraken gemaakt met de dienst MER conform het decretale kader. Rekening houdende met de MER-plicht maakt de minister een onderscheid tussen vier categorieën. In de algemene plan-MER zullen de gebieden onderzocht worden voor zover er zich onverwacht toch significante milieueffecten aandienen. De terreinen Genenbos in Ham en Tessenderlo en Liessel in Geel zijn niet MER-plichtig. Het niet-plan-MER-plichtig zijn, wordt daarbij steeds uitvoerig gemotiveerd in de toelichtingsnota. Voor Ravenshout-Noord in Beringen of Beverdonk geldt een ontheffing. Er is een ontheffingsdossier opgesteld, goedgekeurd door de dienst MER. Voor de projecten van de verkeerswisselaar in Lummen of het terrein Zwartenhoek in Ham zijn ten slotte afzonderlijke milieueffecten beoordelingen gebeurd. Er is voorts overleg gepland over de integratie van milieu en ruimtelijke ordening.

– *Natuur en bos*

Het Natuurrapport 2007 (NARA) stelt dat in de eerste fase van het afbakeningsproces van de gebieden voor de natuurlijke structuur er in totaal 86.823 hectare VEN (Vlaams Ecologisch Netwerk) is vastgelegd. Dat was in hoofdzaak een herbevestigen van circa 85.000 hectare bestaande natuurgebieden op de gewestplannen via de afbakeningsprocedure uit het natuurdecreet en circa 2000 hectare bijkomende natuurgebieden via de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen in deze eerste fase.

Verder geeft het NARA aan dat sindsdien in diverse andere afbakeningsprocessen of individuele dossiers bijkomend 222 hectare VEN en 859 hectare natuurverwevingsgebied afgebakend is. In 2007 is daarmee

ongeveer 70 percent van het VEN afgebakend, met andere woorden 87.022 hectare van de 125.000 hectare zijn reeds afgebakend.

– *Wonen*

Wat het ruimtelijk aanbod voor wonen betreft verwijst de minister naar zijn antwoorden op de schriftelijke vraag nummer 143 van 2 augustus 2007 van mevrouw Joke Schauvliege en de actuele vraag van mevrouw Else De Wachter van 17 oktober 2007 (*Hand. VI. Parl. 2007-08, nr. 7*), en ook naar de besprekingen in de hoorzittingen over betaalbare bouwgrond op 9 maart en 20 april 2006 (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, 835/1*). De gegevens van de Studiedienst van de Vlaamse Regering vormen de basis voor de verwachtingen inzake de bevolkings- en gezinsaan groei in Vlaanderen voor de korte (2007-2012) en lange termijn (2007-2022).

Voor de periode 2007-2022 wordt een aangroei, en dus woonbehoefte verwacht van 220.000 tot 261.000 gezinnen, afhankelijk van hoe sterk de gezinsverdunding nog zal doorzetten. Op korte termijn (2007-2012) zal het aantal gezinnen toenemen met 86.000 tot 112.000 eenheden. Het aandeel alleenstaanden zal sterker toenemen (19,5 percent tot 24 percent) dan meerpersoonsgezinnen (circa 4 percent). Dat zal wellicht een belangrijke impact hebben op de woningvraag en in het bijzonder de vraag naar kleinere woongelegenheden.

Uit een vergelijking van het aanbod – 410.000 percelen, goed voor ruim 800.000 woongelegenheden – met de woonbehoefte concludeert de minister dat er voldoende ruimte is om de behoefte aan bijkomende woongelegenheden op basis van de gezinsaan groei voor de komende vijftien jaar op te vangen. Een belangrijke opmerking blijft dat de vermelde percelen uiteraard niet allemaal op de markt zijn. Een activeringsbeleid is dus erg belangrijk.

De minister meent ten slotte ook al op diverse momenten te hebben aangetoond dat hij met de afbakening van de stedelijke gebieden en met de woonuitbreidingsatlas een duidelijk aanbodbeleid probeert te voeren. De grijze vlekken in deze atlas worden veroorzaakt door gemeenten die geen structuurplan hebben gemaakt. De woonuitbreidingsatlas wordt maandelijks bijgehouden. Van zodra een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan gunstig wordt geadviseerd, wordt het verwerkt in de woonuitbreidingsatlas.

Minister Dirk Van Mechelen ontkent dat hij blind gelooft in mobiliteit. Mobiliteit is een belangrijk aan-

dachtspunt. De beslissing over Ranst-Wommelgem-Wijnegem was de enige mogelijkheid om binnen de stedelijke afbakening van Antwerpen te voldoen aan de minimale taakstelling.

De minister heeft het auditrapport over de noord-zuidverbinding in de Kempen nog niet ontvangen. De afspraak met minister-president Kris Peeters is dat het MER wordt geactualiseerd. Het auditrapport past in dit kader. De minister beschikt al sedert 2004 over de deklasseringsaanvraag. Pas als alle studies zijn afgerond, wordt een beslissing genomen. Daartegenover staat dat iedereen overtuigd is van de noodzaak om in te grijpen in en om Geel. De minister benadrukt dat hij in dergelijk proces faciliterend optreedt.

De minister meent dat niemand de mobiliteitsproblemen kan ontkennen. Daartegenover staat evenwel dat Vlaanderen het zich niet kan veroorloven om extra arbeidsplaatsen af te wijzen. Hij kondigt de slimme kilometerheffingen voor vrachtwagens aan. Hij is voorstander van een milieugedifferentieerde kilometerheffing. In de provincie Limburg is het enthousiasme groot. De mogelijkheden van deze provincie zijn volgens de minister dito. Hij zal in dit verband rekening houden met het voorstel van de heer Jan Peumans om Genk te erkennen als internationale en multimodale logistieke poort. Dat zal gevolgen hebben voor de ruimtebalans van bedrijventerreinen. Een bijsturing is nodig.

Repliek

De dominotheorie over de natuurlijke structuur heeft de heer *Rudi Daems* niet overtuigd. Waar de visie op punt staat, kan nu al terrein gewonnen worden. De spreker vreest echter dat in de loop van deze regeerperiode niets meer gerealiseerd zal worden.

De heer *Rudi Daems* benadrukt dat minister Dirk Van Mechelen meer is dan een facilitator in het dossier van de noord-zuidverbinding in de Kempen. Als minister van Ruimtelijke Ordening wordt van hem een visie op de ruimte verwacht. Als minister van Ruimtelijke Ordening moet hij zich achter de ambtenaren scharen die van oordeel zijn dat dit dossier strijdig is met het RSV.

De heer *Bart Martens* is van oordeel dat dieper moet worden ingegaan op een aantal punten. Hij noemt de herziening van het RSV, de voorbereiding van het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening of de evaluatie van de afbakeningsprocessen.

Voorts is de spreker van oordeel dat de logistieke ambities verdiept moeten worden in samenspraak met de commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie en de commissie voor Economie, Werken en Sociale Economie. De inplanting van logistieke activiteiten moet op een heel omzichtige manier verlopen.

II.4. Integrerende en coördinerende rol van Ruimtelijke Ordening / Doorwerking RSV via gedragen partnerschappen

Inzake wonen maakt de beleidsbrief melding van 410.000 percelen waar rekenkundig nog 800.000 tot 900.000 woongelegenheden kunnen gerealiseerd worden. De heer *Rudi Daems* vraagt voor welke periode dit kan tegemoetkomen aan de woonbehoefte? Hoe onderbouwt de minister het genoemde cijfer? Wordt daarbij rekening gehouden met het cijfer van vijftien woningen per hectare in het buitengebied? Is het mogelijk bij dit cijfer een onderscheid te maken tussen de effectieve woongebieden en de woonuitbreidingsgebieden?

Nog inzake doorwerking van het RSV deed de minister de mooie uitspraak dat hij werk wil maken van het opwaarderen van buurtwinkels en de versterking van dorps- en stadscentra. Ondertussen rijzen retailcentra als paddenstoelen uit de grond. De spreker wil vernemen hoe de minister in de mate van het mogelijke weerwerk biedt aan de nefaste ruimtelijke gevolgen van de Ikeawet?

Wat de integratie met andere beleidsdomeinen betreft, is de heer *Bart Martens* blij dat de minister ruimte wil maken voor energie. Hij stelt wel vast dat slechts 167 van de 645 bouwvragen voor windmolens zijn ingewilligd. Hij wil weten hoe dat komt, zeker als men bedenkt hoeveel voorbereiding aan een dergelijke indiening voorafgaat in de vorm van studie en rapportering. Moet men geen versoepeling van de procedure overwegen? Is het niet mogelijk om via overdrukken op provinciale of gemeentelijke RUP's windmolenparken mogelijk te maken? Is het denkbaar dat het functiewijzigingsbesluit wordt aangepast om in sommige agrarische gebieden ook zonder aparte RUP-procedure windmolens toe te staan, waarbij een bouwvergunning dan volstaat?

Ruimtelijke ordening speelt ook een rol voor systemen van collectieve energievoorziening. Zo besliste de Vlaamse Regering vorige week om grote gebouwen te verplichten tot een voorafgaande haalbaarheidsstudie over bepaalde technieken. Dat mag geen

vrijblijvende oefening blijven. Als het economisch en ecologisch zinvol blijkt, moet dat ook een vertaling vinden in de vergunningen. Hij vraagt of dat binnen het huidige instrumentarium mogelijk is.

Hij vraagt zich vervolgens af of voor de duurzame inrichting van bedrijventerreinen niet meer nodig is dan een ideeënboek. Het is alvast goed dat minister Moerman de subsidies voor de aanleg of inrichting van dergelijke terreinen afhankelijk maakte van CO₂-neutraliteit. Maar misschien moet men ook collectieve warmtevoorziening gaan subsidiëren, suggereert de heer Bart Martens, om industriële ecosystemen een duw in de rug te geven.

Wat de integratie met het waterbeleid betreft, vindt het lid dat de minister – in overleg met zijn collega van Milieu – werk moet maken van de in het decreet betreffende het integraal waterbeleid (*Parl. St.* VI. Parl. 2002-03, nr. 1730/1) bepaalde opkooprechten. Zij zijn nog niet operationeel en er werden nog geen middelen voor uitgetrokken. Als men dat niet doet, riskeert men dat lokale besturen de watertoets links laten liggen of niet au sérieux nemen.

In opvolging van de rondetafel over de kampplaatsen, die positief werd onthaald te velde, is een taskforce opgericht met het oog op een oplossingsgericht beleidsplan. Hoever staat het daarmee, informeert mevrouw Tinne Rombouts. Dat een aantal jeugdlogies in agrarisch gebied nu geregulariseerd kan worden, juicht de CD&V-fractie toe, maar voor die in andere bestemmingszones is nog geen oplossing. Zij veronderstelt dat dit geregeld wordt in het genoemde beleidsplan.

Antwoord van de minister

Zoals weergegeven in de beleidsbrief zal de problematiek van baanwinkels of ‘niet-verweefbare grootschalige handelsvestigingen’ het onderwerp zijn van een studie, die de basis zal vormen voor het formuleren van beleidsaanbevelingen. Kernvraag is volgens minister Dirk Van Mechelen waar zogenaamd ruimteverslindende distributie best gelokaliseerd wordt. De minister vergelijkt dit dossier met het dossier van de voetbalstadions. Minister Dirk Van Mechelen heeft een studie besteld over grootschalige infrastructuur voor vrijetijdsevenementen. Samen met minister Bert Anciaux werkt hij aan een beleidsvisie ter zake.

Voor wat de vraag over windmolens betreft, verwijst de minister naar zijn antwoord op de vraag om uitleg

van de heer Carl Decaluwe over het vergunningsbeleid voor kleine windmolens (*Hand.* VI. Parl. 2007-08, C67).

Minister Dirk Van Mechelen beaamt dat voormalig minister Fientje Moerman het subsidiebesluit inzake collectieve energievoorziening heeft aangepast.

De minister antwoordt mevrouw Tinne Rombouts dat een taskforce alle kampplaatsen inventariseert in samenwerking met de organisaties. Die inventaris wordt de basis voor de uitbreiding van de toelaatbare functiewijziging.

II.5. Werken aan de evaluatie en herziening van het RSV

Volgens mevrouw Joke Schauvliege plant de minister op korte termijn een bijsturing van het RSV met betrekking tot werk en recreatie. Hij motiveert evenwel niet waarom er net voor die twee een beperkte bijkomende ruimtebehoefte is. Waaruit trekt de minister die conclusie? Is het niet nodig om in het Vlaams Parlement grondig van gedachten te wisselen, ook over eventuele andere bijsturingen?

Op lange termijn mikt de minister volgens mevrouw Joke Schauvliege op een grondige herziening. Ook daar lijkt een breed maatschappelijk debat voor het lid cruciaal. Hoe zal de procedure verlopen en wie wordt betrokken?

De heer Rudi Daems is benieuwd naar de inhoud van de synthesesnota over de herziening van het RSV, waarvan de minister op pagina 30 melding maakt. Hij vraagt of hij haar mag doornemen. Over welk pakket heeft de minister het concreet inzake werken? Over wegen heeft het lid dezelfde vraag. Gaat het over een wijziging van de indeling in categorieën? Zijn er, wat de voorbereiding van de lange termijn betreft, studies gemaakt of in voorbereiding die de milieudruk en de gevolgen van de opwarming van de aarde op de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen onder ogen nemen? Minister Hilde Crevits maakt in haar beleidsbrief melding van milieuzonering in samenwerking met ruimtelijke ordening. Wat wordt hier concreet onder gezien?

De heer Bart Martens sluit zich in het kader van de herziening van het RSV aan bij de vragen van mevrouw Schauvliege naar het beperkte bijkomende pakket voor werken. Waarom is 4100 hectare bijko-

mende bedrijventerreinen niet genoeg? Waar moeten er bijkomen?

Welke vereenvoudigingen heeft de minister voor ogen in het kader van de afstemming van de ruimtelijke ordening op het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (*Parl. St.* VI. Parl. 1996-97, nr. 690/1), voor wat betreft landbouw, natuur en bos?

Met het nieuwe RSV wil de minister een maatschappelijk draagvlak creëren ten aanzien van de ruimtelijke uitdagingen en doelstellingen voor de periode 2020-2050. Het lid wijst erop dat daarbij rekening zal moeten worden gehouden met een aantal varianten inzake klimaatopwarming en stijging van de zeespiegel.

De heer *Pieter Huybrechts* vraagt hoe ver de minister staat met het onderzoek naar de actualisering van het RSV.

Mevrouw *Tinne Rombouts* vraagt wat de minister bedoelt met de gelijke behandeling door de vergunningverlenende overheid van RUP's en gewestplannen, die hij bij omzendbrief wil regelen? Welke partners werden betrokken bij de opstelling van de synthesenota over de herziening van het RSV op korte termijn? Kan de commissie de nota inkijken?

De verrekening van de bijkomende ruimtebehoefte voor werken en recreatie in de ruimteboekhouding zal geen weerslag hebben op de beleidscategorieën wonen, landbouw, natuur en bos in het RSV. Hoe gaat dit dan wel gerealiseerd worden?

Hoe denkt de minister de herziening van het RSV op lange termijn aan te pakken? Wordt het parlement betrokken?

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* raadt aan in het voorjaar van 2008 een afzonderlijke commissievergadering te organiseren over de hervormingen van het RSV op korte en op lange termijn.

Repliek

Mevrouw *Joke Schauvliege* wijst erop dat de uitvoering en de herziening van het RSV niet zullen stilvallen in afwachting van het commissiedebat van volgend voorjaar.

II.6. Doeltreffende instrumenten ter beschikking stellen van het ruimtelijk beleid

I.6.1. Planning

De heer *Rudi Daems* vestigt de aandacht op de typevoorschriften, die voor de zomer werden goedgekeurd. Waar staat men vandaag in procedure? Waarom werd niet ervoor geopteerd om hun een meer bindend karakter te verlenen? Welke strategische projecten zijn geselecteerd? Het lid heeft ook nog een vraag over het plan-MER, meer bepaald het integratiespoor. De kwaliteit van milieueffectrapportering via het integratiespoor laat geregeld te wensen over, zoals bijvoorbeeld in het oppervlaktedelfstoffenplan. Vaak wordt te veel de lokale milieu-impact bekeken. Wie zal in de ruimtelijke ordening het integratiespoor uitwerken? Moeten dat erkende deskundigen zijn? Wordt in dat geval ook de klassieke kennisgevingprocedure gevolgd?

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* meldt dat de Vlaamse Regering voor het zomerreces de lijst met typevoorschriften heeft goedgekeurd. Na technisch nazicht is een laatste mededeling op de Vlaamse Regering vereist. Daarna stuurt hij het besluit waarvan de typevoorschriften een bijlage zijn, naar de Raad van State voor advies. De laatste stap is dan de eventuele aanpassing aan dat advies en een definitieve beslissing van de Vlaamse Regering. Er is uitdrukkelijk niet voor een verordenend kader gekozen.

De minister geeft een overzicht van de strategische projecten in uitvoering van het RSV die in de voorbije jaren geselecteerd werden en gevolgd worden door zijn administratie:

- 2004: Turnhout – samenwerkingsverband RSG (regionaal stedelijk gebied) Turnhout – ontwikkeling van een drietal regionale bedrijventerreinen;
- 2005: Gent – Scharnier: ontwikkeling tussen Gent Dampoort en rond de Oude Dokken: Scharnier;
- 2005: Aalst – Siezegemkouter: ontwikkeling regionaal bedrijventerrein Siezegemkouter;
- 2006: Vilvoorde – Watersite deel Broek: ontwikkeling van onderdeel van het reconversieproject;

- 2006: Demervallei – buitengebiedproject in de vallei van de Demer;
- 2006: Roeselare – Izegem – Ingelmunster: ontwikkeling van drie stationsomgevingen;
- 2006: Kortrijk: ruime stationsomgeving.

Op 1 oktober 2007 verliep de einddatum voor de indiening van projecten voor dit jaar. Er werden een zestal aanvragen tot erkenning en subsidiering als strategisch project ingediend.

De beoordeling van die aanvragen loopt. Na beoordeling door de administratie is advies gevraagd aan de Inspecteur van Financiën. Daarna worden de dossiers aan de minister voorgelegd ter beslissing. De selectie van projecten gebeurt voor het eind van het jaar zodat de nodige middelen kunnen vastgelegd worden.

II.6.2. Grondbeleid

De heer *Rudi Daems* vraagt wanneer het geoloket ‘onbebouwde percelen’ klaar zal zijn? Wat het Rubiconfonds betreft, maakt de minister net als vorig jaar melding van zijn voornemen om de criteria van het besluit te herzien. Vorig jaar tijdens de bespreking van de beleidsbrief zegde de minister dat er ook een besluit zou volgen voor de realisatie van aankoopverplichtingen. Is het die uitbreiding die de minister bedoelt, in afwachting van de discussie over de plannaten?

Mevrouw *Joke Schauvliege* informeert naar de uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 over het grondbeleidsplan.

Antwoord van de minister

De afwerking van het geoloket (register onbebouwde percelen) is volgens minister *Dirk Van Mechelen* gepland tegen eind maart 2008. Voor de openstelling van het loket is er een besluit van de Vlaamse Regering met het oog op de principiële goedkeuring in voorbereiding.

Het subsidiebesluit van het Rubiconfonds zal herzien worden. Inmiddels is de oproep voor 2007 achter de rug. Minister *Dirk Van Mechelen* zal samen met minister *Hilde Crevits* de verantwoordelijkheden verdelen. Het besluit over de uitvoering van het Rubiconfonds zal in overleg worden uitgevoerd.

II.6.3. Vergunningenbeleid

In verband met het vergunningenbeleid zegt de minister dat hij het beoordelingskader ruimtelijke ordening scherper wenst te stellen, wat door de heer *Rudi Daems* wordt toegejuicht. De visie van Groen! is dat daarvoor ook het verband moet worden gelegd met de structuurplanning, bijvoorbeeld als beoordelingskader voor het afleveren van bouwvergunningen. Bij een goede ruimtelijke ordening moeten ook doelstellingen verwoord in een structuurplan ingeroepen kunnen worden. Wat is het standpunt van de minister?

Niet-vergunde reclamepanelen langs onder meer gewestwegen brengen de verkeersveiligheid en de goede ruimtelijke ordening in het gedrang. De heer *Pieter Huybrechts* vraagt welke initiatieven daartegen worden genomen.

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* verwijst naar artikel 19, §6, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening: “De ruimtelijke structuurplannen vormen geen beoordelingsgrond voor de werken en handelingen, bedoeld in de artikelen 99 en 101, noch voor het stedenbouwkundig uittreksel en attest, bedoeld in artikel 135.”

Men kan geen vergunningen weigeren louter op basis van een verwijzing naar een structuurplan. Een structuurplan bevat wel de visie van de overheid (gewest, provincie of gemeente) op de goede ruimtelijke ordening, en moet vertaald worden in een uitvoeringsplan. Een uitvoeringsplan werkt verordenend ten aanzien van het vergunningenbeleid.

Het vergunningenbeleid is echter gebaseerd op het structuurplan. In de motivatie mag echter niet verwezen worden naar het structuurplan zelf. De zienswijze en de motivatie van het structuurplan moeten overgenomen worden in het vergunningendossier en in de motivatie van de vergunningsbeslissing.

II.7. Het subsidiariteitsprincipe verder operationaliseren en verduidelijken

De heer *Rudi Daems* vraagt een debat over de subsidiariteit. Hij onderstreept dat de toepassing daarvan op lokaal niveau voldoende capaciteit vereist, een sterk regelgevend kader en instrumenten voor

toezicht en handhaving. Men doet durven vragen of subsidiariteit wel altijd winst oplevert. Het lid pleit voor een tussentijdse evaluatie. Ook bij de buurlanden wordt het debat over zin en onzin van subsidiariteit gevoerd.

De stedenbouwkundig ambtenaren van de ontvoogde gemeentes vragen volgens mevrouw *Tinne Rombouts* de mogelijkheid van overleg te behouden en de minister gaat daar terecht op in. Het komt erop aan te vermijden dat burgers later problemen krijgen.

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* antwoordt geen voorstander te zijn van een evaluatie van de ontvoogding.

II.8. Handhaving

De heer *Jos Bex* zegt dat op een vergadering met het parket van Leuven, de lokale politiezones en burgemeesters grote ongerustheid bleek over het handhavingsbeleid. Het parket is niet bij machte om elk misdrijf te vervolgen. Geadviseerd werd om over alle vermoedelijke overtredingen een vereenvoudigd pv op te stellen. Indien een misdrijf blijft zou dan een stakingsbevel van de werken moeten volgen. De procedures in geval van herstellvordering blijken bovendien administratief zwaar belastend te zijn voor de gemeenten. Het lijkt wenselijk om de gemeenten duidelijke procedures aan te bevelen om te vermijden dat moedeloosheid toeslaat bij de gemeentebesturen. In welke gevallen moet gekozen worden voor de strafrechterlijke procedure, in welke gevallen voor de burgerrechterlijke? De verjaring na vijf jaar is verworven, maar dat mag geen vrijgeleide zijn voor overtreders. Hoe wil de minister hierbij de gemeenten behulpzaam zijn?

De heer *Rudi Daems* wil vernemen hoeveel nieuwe bouwovertredingen werden begaan in prioritaire zones zoals bijvoorbeeld ruimtelijk kwetsbare gebieden.

De heer *Bart Martens* merkt op dat de minister de Hoge Raad voor het Herstelbeleid wil omvormen tot een handhavingscollege. De spreker pleit voor een zorgvuldige grondwettelijke toets. Het zou niet slecht zijn om dit planmatiger aan te pakken met een periodiek door de Vlaamse Regering goed te keuren handhavingsprogramma, waarin prioriteiten staan, ook voor de lokale besturen. De minister wil voorts

het element tijd laten doorwegen in de beoordeling van herstellvorderingen door de Hoge Raad. Het lid merkt op dat de schade of hinder ten gevolge van een bouwovertreding soms pas na jaren zichtbaar is.

Het is goed dat de minister de beroepsprocedure zal herbekijken in het kader van de decreetwijziging ruimtelijke ordening. Het lid meent wel dat het nuttig is om bij het beroep op het vlak van de opportuniteit mogelijk te maken dat ook alle derde belanghebbenden in beroep kunnen gaan bij de bestendige deputatie. Wat het beroep op het vlak van de wettelijkheid betreft, hoopt hij dat de minister zich zal kunnen beroepen op de impliciete bevoegdheden van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen om een administratief rechtscollege op te richten. Hij herinnert aan de kanttekeningen die de Raad van State maakte bij het Milieuhandhavingscollege.

Mevrouw *Joke Schauvliege* dringt er wel op aan dat de minister snel werk maakt van de al lang beloofde bijsturingen in het handhavingsbeleid.

Antwoord van de minister

Er wordt inzake handhaving gestreefd naar een maximale vereenvoudiging van de procedure. Het uitgangspunt is een eerste opportuniteitsberoep bij de bestendige deputatie en tweede legistieke beroep bij een administratief rechtscollege, gebaseerd op de impliciete bevoegdheden. Daarbovenop komt het ultieme cassatieberoep dat behandeld wordt door de Raad van State. Het is de bedoeling te komen tot een legistiek college dat in tegenstelling tot de burgerlijke rechtbanken de handhavingsdossiers snel, prioritair en eenduidig behandelt in heel Vlaanderen.

De Hoge Raad voor het Herstelbeleid zal na de hervorming ervan gekenmerkt zijn door een transparante structuur. De Hoge Raad zal eenduidig te werk gaan, binnen vastgestelde termijnen. Voorts zal de Hoge Raad een handhavingsprioriteitennota opstellen om het handhavingsbeleid aan te sturen. De *minister* is van oordeel dat de discussies ter zake in een finale fase getreden zijn, waardoor een en ander afgerond kan worden voor het einde van deze regeerperiode.

De minister is voorstander van een snel optreden. Men probeert de last uit het verleden op een verstandige manier weg te werken. De resultaten van het werken met dwangsommen in plaats van de gedwongen afbraak zijn indrukwekkend. Daarnaast is de

minister voorstander van een preventieve aanpak boven een curatieve door maximaal gebruik te maken van het stakingsbevel.

De minister wil de afspraken over de taken van de stedenbouwkundige inspecteurs enerzijds en de politiediensten en gemeentelijke ambtenaren anderzijds scherper aflijnen in overleg met de VVSG. Deze afspraken moeten ook gelden voor het inleiden van herstellvorderingen bij de Hoge Raad voor het Herstelbeleid. In kwetsbare gebieden moet het Vlaamse Gewest zijn verantwoordelijkheid nemen. De lokale besturen moeten hun verantwoordelijkheid nemen wanneer het om lokale inbreuken gaat.

De gewestelijke stedenbouwkundige inspecteurs hanteren de volgende werkwijze. Indien (nog) mogelijk wordt een stakingsbevel uitgevaardigd om de inbreuk in het vroegst mogelijke stadium te bevriezen. De stakingsbevelen worden nauwlettend gevolgd en er worden administratieve boetes opgelegd wanneer het bevel wordt genegeerd. Beide handelingen leiden er vaak toe dat een inbreuk ongedaan wordt gemaakt. Indien er toch een herstellvordering moet worden opgelegd dan wordt steeds voor een burgerlijke procedure gekozen wanneer de herstelkeuze een meerwaarde betreft. Er wordt eveneens burgerlijk gegaan wanneer het parket kennis gaf van seponering en de inbreuk voldoende zwaarwichtig is om een herstelmaatregel te wettigen. In enkele zwaarwichtige gevallen waarin de strafrechter nog met succes kon worden gevat (omdat de inbreuk strafrechtelijk nog niet is verjaard) wordt ervoor gekozen om rechtstreeks te dagvaarden voor de strafrechter. Een en ander zal volgens de minister scherper gesteld worden in het nieuwe decreet.

De informatie die door de administratie op zeer korte termijn ter beschikking kon worden gesteld, geeft enkel aan dat er op eind september 2007 in totaal 2188 pv's zijn opgesteld zonder een onderscheid te maken volgens bestemmingsgebied. De minister stelt voor hierover een schriftelijke vraag te stellen.

II.9. Andere thema's

II.9.1. Sectorale BPA's zonevreedde bedrijven – faillissement of stopzetting van het bedrijf

Bij een faillissement of de stopzetting van de activiteit van een bedrijf dat gevestigd is in een landbouwzone,

maar dat de vestigingszekerheid ontvangen heeft in een sectoraal BPA, kunnen volgens de heer *Karlos Callens* problemen rijzen bij overname of opkoop. Is er een mogelijkheid om voor die bestaande gebouwen een bestemmingswijziging te geven, rekeninghoudende met mobiliteit, niveau van de milieuvergunningen enzovoort? De heer *Jan Peumans* uit tegelijk zijn bezorgdheid uit over zonevreedde bedrijven van categorie 2 langs gewestwegen. De provinciebesturen hebben de taak zich daarover uit te spreken. Hij kan alvast melden dat het Limburgse bestuur niet beweegt. Wanneer komt er uitsluitel en wat is de rol van het Vlaams Gewest daarin?

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* stelt dat de mogelijkheden in gevallen waarbij een bedrijf stopt, afhangen van de decretale bepalingen en van de stedenbouwkundige voorschriften van het plan. De stedenbouwkundige voorschriften in het plan zijn normalerwijze op hun beurt het logische gevolg van de categorisering van de zonevreedde bedrijven die wordt doorgevoerd ter gelegenheid van het planningsproces rond zonevreedde bedrijven.

De minister verwijst in dit verband naar de opmerking van de heer *Jan Peumans* over het feit dat de provincies geen werk lijken te maken van het categoriseren van zonevreedde bedrijven langs gewestwegen. De minister beaamt dat zulks tot rechtsonzekerheid leidt. Zo probeert hij de gemeenten Schoten en Merksem samen met de provincie Antwerpen rond de tafel te krijgen om samen te werken aan een visie op het verlengde van de Bredabaan.

In de algemene inleiding van de omzendbrief RO2000/01 over het planologisch attest, het bedrijfs-BPA en het sectoraal BPA zonevreedde bedrijven, wordt verwezen naar de principes van de vroegere omzendbrief uit 1993.

In de verdere richtlijn die uitgewerkt is in deze omzendbrief, wordt weergegeven hoe deze principes doorwerken in de omvattende gemeentelijke benadering, de categorisering van de verschillende bedrijven, en het uiteindelijk voorstel voor de opname van een bedrijf in een deelplan, met bijhorende stedenbouwkundige voorschriften. Volgens de omzendbrief geven het bestemmingsplan en de stedenbouwkundige voorschriften volgende elementen weer: "Per bedrijf op perceelsniveau een weergave van het bedrijf en

de beoogde uitbreiding en de gewenste bestemming, waarbij de stedenbouwkundige voorschriften tevens specifiek ingaan op het betrokken bedrijf en de toegelaten activiteiten.”

In een aantal gevallen kan dus de omvattende gemeentelijke benadering, de ruimtelijke afweging en de categorisering geleid hebben tot een bestemmingsplan en stedenbouwkundige voorschriften die de mogelijkheden hebben beperkt tot de bestaande bedrijvigheid.

Wijzigingen die enkel betrekking hebben op de rechtspersoon die het bedrijf uitbaat zijn in dergelijk geval in principe niet relevant. Het kan dan gaan om bijvoorbeeld inbreng in een (nieuwe) vennootschap, maar ook om het voortzetten van de bestaande activiteiten indien bijvoorbeeld de curator na een faillissement een overnemer vindt die de bestaande activiteiten volgens dezelfde voorwaarden en in dezelfde ruimtelijke configuratie voortzet.

Het opstarten van een nieuw bedrijf op de site, en het wijzigen van de aard van de activiteiten vallen daar niet onder en komen in dergelijk geval wel degelijk in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften van het sectorale Bijzonder Plan van Aanleg (BPA). Er kunnen geen stedenbouwkundige vergunningen, noch milieuvergunningen worden afgeleverd die in strijd zijn met de stedenbouwkundige voorschriften.

Het lijkt de minister nuttig om ook te benadrukken dat door het bestaan van het afwijkend BPA, dat specifiek voor de site geldt, de gewestplanbestemming niet meer relevant is, waardoor logischerwijze ook geen toepassing kan gemaakt worden van bijvoorbeeld de regeling inzake zonevreemde functiewijzigingen, vastgelegd bij besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2003. De bewuste regeling geldt ten aanzien van gewestplannen en algemene plannen van aanleg, maar niet ten aanzien van bijzondere plannen van aanleg, precies omdat deze laatste gebiedsspecifiek aangeven wat kan en niet kan. Het geciteerde besluit laat bijvoorbeeld toe om – mits een functiewijzigingsvergunning wordt verkregen – in een niet meer gebruikt landbouwbedrijfsgebouw materiaal of materieel op te slaan, maar deze regeling is dus niet van toepassing binnen de perimeter van bijzondere plannen van aanleg. Als de stedenbouwkundige voorschriften van het BPA hier niets over bepalen, kan één en ander dus niet bij vergunning worden toegelaten.

Indien dus de stedenbouwkundige voorschriften van een BPA de ontwikkelingsmogelijkheden op een bepaalde site beperken tot de bestaande bedrijvigheid, maar geen nabestemming bevatten, en de bedrijfsactiviteiten worden effectief stopgezet, dan is het de verantwoordelijkheid van de overheid die het BPA opstelde om een nieuw planningsinitiatief te overwegen. Het spreekt voor zich dat de opname van een nabestemming in plannen aan te raden is als een plan enkel de bestemming en dus de rechtszekerheid beoogt van specifieke activiteiten die mogelijks op termijn worden stopgezet. Bij gebreke daaraan, zal op het moment van de stopzetting, een nieuwe ruimtelijke afweging, desgevallend rekening gehouden met een veranderende maatschappelijke en ruimtelijke context, moeten uitwijzen wat de aangewezen bestemming is voor de site. Zolang er geen duidelijkheid is over de resultaten van een nieuwe ruimtelijke afweging is voorzichtigheid geboden. Het is aangewezen de juridisch-planologische context duidelijk weer te geven aan nieuwe bedrijven die investeringen zouden plannen in de bestaande stedenbouwkundig vergunde gebouwen, zonder dat een stedenbouwkundige vergunning vereist is. Voor de toelaatbaarheid van de betrokken activiteiten, en zeker voor de beoordeling van een eventuele aanvraag voor een milieuvergunning, zijn de stedenbouwkundige voorschriften van het sectorale BPA zonevreemde bedrijven wel degelijk van toepassing.

II.9.2. Motorcrosscircuits en kleiduifschieten

De heer *Karlos Callens* wil vernemen hoever het staat met de zoektocht van de provincies naar geschikte terreinen die kunnen dienen als motorcrosscircuits. Bestaan er ook dergelijke terreinen voor het beoefenen van kleiduifschieten?

Antwoord van de minister

De Vlaamse Regering heeft, op voorstel van de provincies, op 23 december 2005 een aantal terreinen aangeduid in Limburg en Antwerpen. Voor de provincies Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant heeft de Vlaamse Regering geoordeeld dat er te weinig of geen lokaal draagvlak bestond voor de terreinen die de provincies voorgesteld hadden. De Vlaamse Regering heeft minister Bert Anciaux, bevoegd voor de Sport, opdracht gegeven voor die drie provincies minstens één terrein te zoeken en voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

In uitvoering van de beslissing van 23 december 2005 is een PRUP goedgekeurd voor het terrein in Waterloo (Maaseik, Limburg). Er zijn de minister geen andere initiatieven bekend in de provincie Limburg. De provincie Antwerpen heeft voor de geselecteerde terreinen een analyse gemaakt van de knelpunten en is gestart met de voorbereiding voor het opmaken van verschillende PRUP's. Er zijn nog geen voorontwerpen van PRUP voorgelegd aan een plenaire vergadering. Er is vooral verzet van een aantal gemeentebesturen. De minister noemt het een lijdensweg maar acht het aanleggen van motorcrossterreinen geen onverstandige optie om wildcrossen tegen te gaan.

De bedoeling was kleiduifschieten als lawaaisport te bundelen met de motorcrossterreinen. Op lokaal en provinciaal vlak ondermijnt zulks het draagvlak voor het motorcrossterrein.

II.9.3. De rooilijnen langs gewestwegen

De rooilijnen langs gewestwegen zijn volgens de heer *Jan Peumans* mede oorzaak van verkrotting, ook in stedelijke gebieden. Na twintig jaar is dit probleem nog altijd niet opgelost. Kan de minister de druk verhogen?

De heer *Patrick Lachaert*, commissievoorzitter, vult aan dat het noodzakelijk is dat de rooilijnen van de gewestwegen verplicht in de RUP's staan, met het oog op de uitvoering van de Europees opgelegde saneringsverplichting in het buitengebied, meer bepaald de aanleg van riolering.

Antwoord van de minister

Inzake de rooilijnen zegt minister *Dirk Van Mechelen* dat de regeling van het nieuwe verschilt met die van het oude. Bij de integratie zal gezocht worden om daar aan de hand van een overgangsbepaling paal en perk aan te stellen. Volgens de minister is er jurisprudentie over de rooilijnen in het buitengebied.

II.9.4. Boomhutten

In de context van de bespreking van de beleidsbrief en de begroting, heeft mevrouw *Joke Schauvliege* enkele vragen over de stedenbouwkundige vergunningen voor boomhutten. Als algemene regel geldt dat voor het bouwen van een constructie een ste-

denbouwkundige vergunning nodig is. De wetgeving inzake ruimtelijke ordening stelt echter dat niet enkel om te bouwen een vergunning nodig is, maar ook om grond te gebruiken voor het plaatsen van een of meer vaste inrichtingen, om af te breken, om te herbouwen of om te verbouwen. De wetgeving inzake ruimtelijke ordening definieert bouwen verder als het oprichten van een gebouw of een constructie of het plaatsen van een inrichting.

Er zijn volgens de spreekster boomhutten in alle soorten en modellen, gaande van een speelhuisje voor de kinderen in de tuin tot en met een volledig woonhuis of kantoor met alle voorzieningen. Ook als gastenverblijf voor vakanties worden al boomhutten aangeboden. Er zijn Belgische bedrijven die boomhutten bouwen, toch waren het vooral Nederlanders die de markt aanvankelijk exploreerden. Het is nog geen echte rage, maar de trend zit zeker in de lift en past ook in het kader van terug naar de natuur wat veel mensen aanspreekt. Toch blijkt er geen echt beleid te bestaan omtrent het vergunnen van houten constructies in de bomen. Er zijn voorbeelden van gemeenten die niet weten wat aan te vangen met aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen van boomhutten.

Mevrouw *Joke Schauvliege* wil daarom vernemen in welke gevallen voor het bouwen van een boomhut een stedenbouwkundige vergunning nodig is. Op welke manier kan de minister anticiperen op de trend van boomhutten? Welke richtlijn moeten de gemeenten volgen voor het vergunnen van boomhutten? Wat met de veiligheid van boomhutten? In welke gevallen is een architect nodig? Acht de minister controles nodig?

Antwoord van de minister

Om die vraag te beantwoorden citeert minister *Dirk Van Mechelen* uit het artikel 99 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening:

“§1. Niemand mag zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning:

1° bouwen, op een grond één of meer vaste inrichtingen plaatsen, een bestaande vaste inrichting of bestaand bouwwerk afbreken, herbouwen, verbouwen of uitbreiden, met uitzondering van instandhoudings- of onderhoudswerken die geen betrekking hebben op de stabiliteit;

(...)

Onder bouwen en plaatsen van vaste inrichtingen, zoals bedoeld in het eerste lid, 1°, wordt verstaan het oprichten van een gebouw of een constructie of het plaatsen van een inrichting, zelfs uit niet-duurzame materialen, in de grond ingebouwd, aan de grond bevestigd of op de grond steunend omwille van de stabiliteit, en bestemd om ter plaatse te blijven staan, ook al kan het ook uit elkaar worden genomen, verplaatst of is het volledig ondergronds. Dit behelst ook het functioneel samenbrengen van materialen waardoor een vaste inrichting of constructie ontstaat, en het aanbrengen van verhardingen.”

De minister benadrukt dat als algemeen principe geldt dat het bouwen van een boomhut onder deze bepalingen valt en dus in principe vergunningsplichtig is.

Hij vestigt evenwel de aandacht op het uitvoeringsbesluit van 14 april 2000 over de werken vrijgesteld van stedenbouwkundige vergunningen. Een aantal werken ondergeschikt aan het hoofdgebouw en zeker wat de tuininrichting bij een woning betreft, zijn vrijgesteld van stedenbouwkundige vergunning. Om na te kunnen gaan of een boomhut daaronder valt, citeer hij daaruit het volgende:

“Artikel 3. Een stedenbouwkundige vergunning is niet nodig voor de volgende werken, handelingen en wijzigingen, die uitgevoerd mogen worden voor zover ze niet strijdig zijn met de voorschriften van stedenbouwkundige verordeningen, bouwverordeningen, verkavelingsverordeningen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, bijzondere plannen van aanleg, verkavelingsvergunningen, bouwvergunningen of stedenbouwkundige vergunningen, onverminderd de bepalingen van andere van toepassing zijnde regelgeving:
(...)

11° de plaatsing in de onmiddellijke omgeving van een vergund woongebouw van zaken die tot de normale tuinuitrusting behoren, zoals:

- a) maximaal één houten tuinhuisje ofwel één houten hok voor dieren ofwel één houten dui-ventil. De constructie wordt opgericht ofwel tegen een bestaande vergunde muur, ofwel op ten minste 1 meter van de perceelsgrenzen. De oppervlakte mag maximaal 10 vierkante meter bedragen. Deze constructie mag niet worden opgericht in de voortuinstrook. De kroonlijsthoogte is beperkt tot 2,50 meter; de nokhoogte is beperkt tot 3 meter;

(...)

h) speeltoestellen;

Onder onmiddellijke omgeving dient de ruimte gelegen binnen een straal van 30 meter van de uiterste grenzen van het woongebouw te worden verstaan.

De vrijstelling geldt noch in een oeverzone, afgebakend in een bekkenbeheerplan of deelbekkenbeheerplan, noch in de vijf meter brede strook, te rekenen vanaf de bovenste rand van het talud van ingedeelde onbevaarbare en bevaarbare waterlopen. De vrijstelling, genoemd in a), b), c) en k), geldt niet in de ruimtelijk kwetsbare gebieden.”

De minister besluit dat speeltoestellen vrijgesteld zijn van een stedenbouwkundige vergunning. De vraag is of een boomhut wel als een speeltoestel kan beschouwd worden. Een constructie van houten balken op een paar meter hoogte in een boom, vergelijkbaar met een klimrek dat opgesteld staat in de tuin, zal in de regel wel kunnen gelijkgesteld worden met een ‘speeltoestel’. Soms echter groeien voorheen eenvoudige constructies uit tot ‘in de boom gehesen volwaardige tuinhuisen’, die uiteraard niet langer als een ‘speeltoestel’, zoals bedoeld in het vrijstellingsbesluit, te beschouwen zijn.

Voor tuinhuisen zijn overigens bepaalde maten in dat besluit opgenomen. Die maten zijn net ingevoerd om de privacy en bezonning van aanpalende percelen te respecteren. Bij een echte boomhut wringt daar vaak het schoentje. Ze zonder meer niet onderhevig aan de vergunningsplicht verklaren, is een stap te ver.

Aanvragen voor boomhutten worden door de administratie niet apart geregistreerd, vooral ook omdat ze feitelijk tot het gemeentelijke niveau behoren. Wellicht worden bovendien veel boomhutten daadwerkelijk opgericht zonder dat daarvoor enige toelating voorhanden is. Er is in het algemeen echter (te) weinig over de problematiek bekend.

Het lijkt de minister dan ook aangewezen het agentschap R-O Vlaanderen op te dragen te registreren welke problemen en vragen ze dienaangaande in hun dagelijkse praktijk te verwerken krijgen, in dossiers, tijdens overleg met gemeentebesturen en naar aanleiding van contacten met burgers aan het loket. Het lijkt hem verstandig dat eerst voor een voldoende lange periode te doen, bijvoorbeeld gedurende zes maanden, vooraleer eventuele conclusies in de rich-

ting van dienstorders, regelgeving of dies meer te trekken.

Een aanvraag voor een boomhut moet, net zoals elke andere aanvraag voor een bijgebouw bij een woning, worden getoetst aan de geldende bestemmingsvoorschriften, zij het die van het gewestplan, een bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan. Veelal zullen die plannen omtrent dergelijke constructies weinig of geen bepalingen bevatten. Als het goed in een verkaveling ligt, zullen mogelijks wel (beperkende) voorschriften zijn opgenomen.

Daarnaast geldt de verplichting de aanvraag te toetsen aan een goede plaatselijke aanleg. Wat een boomhut betreft, zullen daarbij wellicht vooral het uiterlijk en de situering ten opzichte van de perceelsgrenzen (hoogte en afstand) en de ermee gepaard gaande mogelijke privacyhinder ten aanzien van de aanpalenden relevant zijn.

Tot slot lijkt het de minister belangrijk om deze aan gelegenheid – en overigens elke nieuwe problematiek in het algemeen – maximaal te betrekken bij het overleg met de gemeentebesturen, in discussies in collegawerkgroepen en aan het infoloket, zodat op termijn de kennis er omtrent gedeeld wordt en een gemeenschappelijk aanvaard standpunt kan ontstaan.

Afhankelijk van de aard en de omvang van de boomhut zal inderdaad voor de stedenbouwkundige vergunningsaanvraag de medewerking van een architect nodig zijn. De minister kan daarvoor enkel verwijzen naar het desbetreffende uitvoeringsbesluit. Het lijkt niet meer dan evident dat de architect die dergelijke aanvraag begeleidt dan ook toeziet op de veiligheid van de constructies.

III. BESPREKING – deel Onroerend Erfgoed

III.1. Inleidende uiteenzettingen en vragen

De heer *Jan Peumans* waardeert het geruststellende effect dat uitgaat van het hoofdstuk over Onroerend Erfgoed. Het thematisch-typologische beleid gaat de goede richting uit en ook de financiële inhaaloperatie verloopt zeer positief.

Over de Intergemeentelijke Archeologische Diensten (IAD), waarvan er inmiddels zeven erkend zijn, zegt de minister: “In afwachting daarvan blijf ik de wer-

king van Intergemeentelijke Archeologische Diensten – en de eventuele oprichting van nieuwe diensten – actief ondersteunen en door mijn administratie begeleiden.” Het lid hoopt dat zulks niet betekent dat men daar op een bepaald ogenblik gaat in knippen.

Hij informeert tot slot hoe het zit met de multidisciplinaire werkgroep over de herbestemming van het kerkelijke patrimonium. Wat komt daaruit?

De heer *Jo Vermeulen* treedt de heer Jan Peumans bij over de vastgestelde inhaalbeweging in het onroerend erfgoedbeleid, zowel wat budget als regelgeving betreft. Bestemming is een cruciaal aspect. Voor het lid moet dit zowel met respect als met fantasie gebeuren. Hoeveel van dat laatste is vertegenwoordigd in de Klankbordgroep Kerken en Kloosters? Heeft de minister meer concrete informatie over de in het vooruitzicht gestelde studiedag? Werd na de doorlichting van de verenigingen een kentering gestimuleerd of zijn er nieuwe dingen te verwachten? Is er al meer duidelijkheid over de oprichting van een monumentenwacht voor varend erfgoed? Omvat dat laatste ook rollend, rijdend en vliegend materieel?

De heer *Johan Sauwens* vraagt aandacht voor het beschermingsbeleid binnen Monumenten en Landschappen. Het is goed dat dezelfde minister bevoegd is voor Ruimtelijke Ordening en Monumenten en Landschappen, want door de samenwerking van de ambtenaren komt er ook een erfgoedbenadering in het vergunningenbeleid. Dat is meer en meer nodig, want veel erfgoed dreigt verloren te gaan in de huidige bouwwoede. Hele dorpen en stadswijken veranderen snel van karakter door de massale – en gestandaardiseerde – bouw van appartementsgebouwen.

Het lid begrijpt dat men keuzes moet maken, men kan niet alle neogotische kerken beschermen. Maar men kan niet wachten met verdere bescherming tot er een allesomvattende – thematisch-typologische – inventarisatie is. De minister moet met de wetenschappelijk onderbouwde dossiers die voorhanden zijn, het beschermingsbeleid opnieuw activeren, anders zal veel verloren gaan op korte termijn.

De inventarisering moet ook dringend geactualiseerd worden. Oude boekdelen ervan tonen op schrijnende wijze hoeveel ondertussen verdwenen is. De heer Johan Sauwens pleit ervoor dat de minister middelen zoekt voor de versterking van de betrokken buitendiensten. Thans moeten enkelingen de dienst recht-

houden en ze staan onder hoge werkdruk. Hij wijst ook op de gevaren die in ontvoogding schuilgaan. Er moet mee over de schouder van de besturen gekeken worden of ze de erfgoedbenadering mee afwegen in de besluitvorming. Die laatste attitude moet door de minister afgedwongen worden.

De heer *Rudi Daems* zegt dat de overdruk van erfgoedlandschappen en ankerplaatsen in RUP's ooit als mogelijkheid werd aangekondigd. Waar staat men vandaag? Voorts vraagt hij of met alle aanbevelingen van het Rekenhof aangaande de restauratie en onderhoudspremies is rekening gehouden?

Mevrouw *Tinne Rombouts* dankt de minister voor het uitbreiden van de onderhoudspremie tot werkende windmolens.

Antwoord van de minister

Minister *Dirk Van Mechelen* dankt inleidend voor het vertrouwen. Hij benadrukt dat hij het goed voorheeft met het onroerend erfgoed.

Eerst en vooral ligt de minister zijn driesporenbeleid toe. Het voordeel van (1) de thematisch-typologische bescherming is volgens de minister dat men snel te werk kan gaan eenmaal enkele stappen zijn gezet. Het gaat immers om grote dossiers die gebaseerd zijn op inventarissen. Er is vroeger steeds gewerkt op basis van (2) geografische bescherming. De voorbereide dossiers zullen echter afgewerkt worden. Er is gevraagd de dossiers inhoudelijk uit te breiden omdat het beschermingsdossier ook gebruikt zal worden als rapport voor behoud en restauratie. Een aantal West-Vlaamse gemeenten is nog aan het inventariseren. Afspraak is dat na de inventarisatie wordt overgegaan tot geografische bescherming. Ten slotte blijft (3) bescherming ad hoc mogelijk, wanneer onroerend erfgoed bedreigd wordt.

Er dreigt volgens de minister veel onroerend erfgoed te verdwijnen. Bedoeling is de inventaris 'Bouwen door de Eeuwen heen' te koppelen aan het toekomstige decreet inzake de ruimtelijke ordening. Voortaan zal voor geïnventariseerde gebouwen een verplicht advies nodig zijn van de afdeling Onroerend Erfgoed. Dat verplichte advies wordt evenwel geen bindend advies.

III.2. Intergemeentelijke archeologische diensten

De minister wijst erop dat de werking van de IAD's gunstig is geëvalueerd. Het is duidelijk dat het op het

niveau van één gemeente vaak niet mogelijk is om de nodige expertise over alle deelaspecten van het onroerend erfgoed (bouwkundig erfgoed, landschap en archeologie) te verwerven. Bovendien kan niet elke gemeente voldoende werkvolume generen dat het aantrekken van iemand met de nodige expertise verantwoordt. Binnen een samenwerkingsverband van verschillende gemeentes of van een stad met verschillende randgemeenten is het zowel wat werkvolume betreft, maar ook financieel mogelijk om deze expertise aan te trekken. Jaarlijks ondersteunt de minister de werking met 50.000 euro per IAD. De IAD's functioneren onder andere als lokaal aanspreekpunt, helpen mee te zorgen voor een lokaal draagvlak voor archeologie, verstrekken informatie, bereiden preventief onderzoek voor enzovoort. Hun werking wordt over het algemeen dan ook als zeer gunstig geëvalueerd. Nu gebeurt hun ondersteuning echter op ad-hocbasis. Binnen het kader van het onroerend erfgoeddecreet onderzoekt de minister of hun ondersteuning structureel kan worden ingeschreven.

Bijkomend is het duidelijk dat het schaalniveau van intergemeentelijke samenwerking heel wat perspectieven biedt op het vlak van de zorg voor het onroerend erfgoed. Dat is niet alleen het geval voor de archeologie, maar ook voor de landschapszorg en bij uitbreiding voor alle onderdelen van het onroerend erfgoed, met inbegrip van het bouwkundig erfgoed. Op verschillende plaatsen (bijvoorbeeld Kortenberg en omgeving) wordt vanuit een integrale benadering niet alleen nagedacht maar ook gewerkt aan samenwerking rond archeologie en rond het bouwkundig erfgoed.

In het onroerend erfgoeddecreet gaat de minister daarom na of hij de werking van intergemeentelijke onroerend erfgoeddiensten kan ondersteunen. Uitgangspunt is dat afhankelijk van de noden en behoeften zowel een werking inzake monumenten, landschappen of archeologie of een combinatie ervan kan worden ontwikkeld en worden ondersteund. De juiste bepalingen wil hij in het onroerend erfgoeddecreet inschrijven. In ieder geval zal hij ook met minister Bert Anciaux de nodige afspraken maken om een en ander af te stemmen op initiatieven zoals de erfgoedconvenanten.

Bovendien wil hij ook nagaan of hij bijvoorbeeld de werking van archeologische of andere onroerend erfgoeddiensten in enkele steden ook financieel kan gaan ondersteunen, omdat zowel de schaalgrootte van hun werkingsgebied als het takenpakket sterk aansluit bij dat van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

III.3. Gewestelijke partnerverenigingen

Onder andere onder impuls van de Koning Boudewijnstichting en vaak geïnspireerd op buitenlandse voorbeelden zijn de afgelopen decennia een aantal verenigingen ontwikkeld die een specifiek takenpakket binnen de onroerend erfgoedsector voor hun rekening nemen. Het gaat onder andere om Monumentenwacht (onderhoud door het opmaken van toestandrapporten), om het Coördinatiecentrum Open Monumentendag, om VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen (ondersteuning van en de dienstverlening voor vrijwilligersverenigingen) en om Erfgoed Vlaanderen (beheer probleemmonumenten). Al deze verenigingen worden structureel ondersteund door de Vlaamse overheid en zijn gehuisvest in het Erfgoedhuis Den Wolsack in Antwerpen.

Vanuit de bezorgdheid om hun werking verder uit te breiden en nog beter te laten aansluiten op de noden en behoeften van het werkveld werd een traject gestart om na te gaan waar die verdieping kon worden gerealiseerd, bijvoorbeeld door bestaande synergieën verder uit te werken en bepaalde taken zoals boekhouding en human resources veel meer samen te gaan bekijken.

Om een en ander op een objectieve manier te laten verlopen, werd van alle betrokken verenigingen een SWOT-analyse ('strengths, weaknesses, opportunities and threats') gemaakt op basis waarvan suggesties werden gedaan voor de werking van de verenigingen afzonderlijk en voor de uitbouw van een nieuwe organisatiestructuur die beter aansluit op de hedendaagse realiteit. Uit die analyse blijkt in ieder geval de potentie die bij alle verenigingen aanwezig is. Tegelijkertijd werd ook duidelijk dat de kernopdracht van Erfgoed Vlaanderen is verschoven van het beheer van probleemmonumenten naar publiekswerking. De doorlichting heeft nu aangetoond dat deze functie opnieuw sterker moet worden uitgebouwd en dat het onderdeel publiekswerking kan worden opgevangen binnen de werking van het Coördinatiecentrum Open Monumentendag.

Vanuit de verschillende verenigingen is er ondertussen het engagement om in de loop van 2008 samen de nieuwe organisatiestructuur verder uit te werken. Om dat op een zo objectief mogelijke manier te doen, zal een beroep worden gedaan op een aantal externen die dit proces kunnen begeleiden en bijvoorbeeld op basis van de reële behoeften functieprofielen kunnen

uitschrijven. Alles is er in ieder geval op gericht om een en ander tegen begin 2009 te operationaliseren.

Op het vlak van leegkomend kerkelijk erfgoed werken de klankbordwerkgroep, de administratie, de kerkelijke overheden en het VCM samen. De minister zal rekening houden met de suggestie om in deze groep betrokkenen een creatieve inbreng te doen. In maart 2008 vindt een studiedag plaats over dit thema. Het VCM al zich tijdens deze studiedag richten tot het middenveld. De administratie leidt het tweede deel dat in het teken staat van herbestemming.

III.4. Beschermingsdossiers

In 2007 zijn een driehonderdtal beschermingsdossiers geopend. Er wordt gewerkt aan een dossier over neogotische kerken. Er was in dat verband discussie over de neogotische kerk van Mechelen: de sloopvergunning is geweigerd en de klassering gestart.

III.5. Thematisch-typologisch

De legislatuuroverschrijdende planning van thema's waarvoor een bescherming wordt voorbereid is in overleg met de administratie vastgelegd. Een en ander gebeurde bijvoorbeeld op basis van beschikbaarheid van onderzoeks- of inventarisgegevens of de mogelijkheid om deze thematische inventarissen op relatief korte termijn te ontwikkelen. Bij de keuze van de thema's werd uiteraard ook rekening gehouden met het draagvlak: dat is bijvoorbeeld af te lezen aan de hand van het aantal beschermingsaanvragen die in een recent verleden door lokale besturen, verenigingen en particulieren werd ingediend.

Deze planning is niet statisch maar dynamisch waarbij kan worden ingespeeld op opportuniteiten. Zo zal in 2008 bijvoorbeeld het hoperfgoed en het luchtvaartpatrimonium aan bod komen. Voor beide thema's werd door een vereniging recent een inventaris samengesteld. Op basis daarvan formuleerden deze verenigingen een aantal beschermingsvoorstellen. Het zijn deze voorstellen (en bij uitbreiding alle objecten uit hun inventarissen) waarvan de intrinsieke erfgoedwaarden worden afgewogen en de beschermingsprocedure eventueel wordt ingesteld.

Over het rollend, vliegend en varend erfgoed zal de minister in overleg treden met minister Bert Anciaux. Voor het varend erfgoed zal een cel gemaakt worden

binnen Monumentenwacht. Administratie en VIOE hebben ter zake nogal wat kennis opgebouwd. Over het rollend en het vliegend erfgoed zijn nog geen afspraken gemaakt.

III.6. Beheersplannen

Op dit ogenblik is er reeds ervaring met een beheersplan voor landschappen, een beheersplan voor het varende erfgoed en het herwaarderingsplan voor beschermde stads- en dorpsgezichten.

In de praktijk zorgt een beheersplan voor een garantie voor het beheer van het onroerend erfgoed op lange termijn. Omdat een en ander in overleg tussen de eigenaar/beheerder, de erfgoedconsulent en eventuele andere actoren wordt ontwikkeld, gaat het om een gedragen document.

Het is de bedoeling dat een beheersplan verplicht wordt voor iedereen die beheerspremies (periodiek onderhoud, restauratie, herstel- en verbeteringswerken) wil aanvragen. Alleen al hierdoor zal het opmaken ervan voldoende in de tijd worden gespreid: niet voor alle onroerend erfgoed zal immers tegelijkertijd een beheersplan nodig zijn. Uiteraard zijn er ook heel wat voordelen aan een beheersplan: elk dossier moet niet telkens opnieuw worden afgewogen wanneer het past binnen het beheersplan, enveloppefinanciering wordt mogelijk, voor werken die in het beheersplan staan, moet niet langer een machtiging worden gevraagd, er wordt zelfs onderzocht of het mogelijk is om extra financiële steun te geven aan iedereen die op basis van het beheersplan zorgt voor het nodige onderhoud enzovoort.

III.7. Landschapspremies

In functie van het nieuwe onroerend erfgoeddecreet is, aldus de minister ook een analyse gemaakt van de bestaande instrumenten. Daarbij kwamen ook de landschapspremies aan bod. Eerst en vooral is het zo dat een landschapspremie alleen kan worden aangevraagd als er een goedgekeurd landschapsbeheersplan is. Omdat het hier om een gedragen document gaat dat in overleg met alle betrokken partijen wordt samengesteld, vraagt de opmaak hiervan enige tijd, ook omdat het vaak om vrij grote gebieden gaat, met een complexe eigendomssituatie. Dit instrument werd ook pas enkele jaren geleden ingevoerd en is bijgevolg in volle ontwikkeling. Op heel wat plaatsen worden landschapscommissies samengesteld met het oog op het opstellen van een landschapsbeheersplan.

Ten tweede blijkt uit de analyse dat de administratieve last voor het aanvragen van een premie in feite niet in verhouding staat tot de omvang van de premie. In tegenstelling tot het bouwkundig erfgoed gaat het voor de landschappen doorgaans om relatief beperkte bedragen. Op dit vlak zou enveloppefinanciering een optie kunnen zijn. Hierdoor wordt jaarlijks een vooraf bepaald bedrag ter beschikking gesteld waarmee de nodige herstelwerken kunnen worden uitgevoerd. Een en ander zal in het nieuwe onroerend erfgoeddecreet wellicht in die zin worden geconcretiseerd.

Ten derde is er het feit dat de versnipperde eigendomstoestand van veel beschermde landschappen ervoor zorgt dat het uitvoeren van de in het beheersplan aangegeven herstelwerken niet altijd een sinecure is. Voor bepaalde werken is het essentieel dat ze gelijktijdig voor de hele oppervlakte van het beschermde landschap kunnen gebeuren (dat maakt het ook goedkoper), maar in de praktijk ontbreekt er in feite een schakel om alle eigenaars daarvan te overtuigen en te zorgen dat er een omvattend dossier wordt ingediend. Daarom wordt eraan gedacht om in bepaalde gevallen, voor het uitvoeren van beheersplannen ook een coördinator gedeeltelijk te financieren.

III.8. Publiek-privatesamenwerking (PPS) en alternatieve financiering

Op dit ogenblik zijn er volgens minister *Dirk Van Mechelen* reeds verschillende onderzoeken geweest die als het ware een aantal mogelijkheden van alternatieve financiering naar voren hebben gebracht. In functie van de eventuele concretisering is op vraag van de minister gestart met een proefproject in de kolonie van Merksplas. Op basis van die resultaten worden eventuele obstructies uitgeklaard en wordt een concrete structuur voorgesteld. De minister beschikt sedert kort over een rapport, maar heeft nog niet de kans gehad een en ander grondig te analyseren. Hij zal er voor zorgen dat de afgeronde studies ter beschikking worden gesteld van het Vlaams Parlement.

III.9. Overdruk

Voor wat de vraag van de heer Rudi Daems over de overdruk van erfgoedlandschappen en ankerplaatsen in RUP's betreft, antwoordt de *minister* dat de situatie niet wezenlijk is veranderd. Het spoor van de ankerplaatsen en erfgoedlandschappen is nieuw

in de landschapsbescherming en geeft uitvoering aan het Verdrag van Firenze. Ankerplaatsen zijn de meest waardevolle landschappen van Vlaanderen en zijn beschreven in de Landschapsatlas. Een eerste stap in de erkenning van erfgoedlandschappen is de aanduiding van de ankerplaatsen. Die aanduiding gebeurt in twee fases, een voorlopige aanduiding en naderhand, na het inwinnen van de nodige adviezen, de definitieve aanduiding. In de loop van 2007 heeft de minister verschillende ankerplaatsen voorlopig en zelfs al definitief aangeduid. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat ook in 2008 enkele tientallen ankerplaatsen zullen worden aangeduid.

De omzetting van een ankerplaats in een erfgoedlandschap dient te gebeuren via een ruimtelijk uitvoeringsplan of een ander plan van aanleg. Het kan zowel om een gewestelijk, een provinciaal of een lokaal planningsinitiatief gaan. In feite kan door de aanduiding van de ankerplaats de cultuurhistorische erfgoedwaarde van het landschap mee worden opgenomen in het volledige afwegingskader bij een planningsinitiatief. Wanneer binnen dat afwegingskader de landschappelijke waarde als voldoende relevant wordt beschouwd dan kunnen visie en doelstellingen inzake beheer en gebruik ruimtelijk worden vertaald via het RUP. Wanneer dat is gebeurd spreekt men van een erfgoedlandschap en zijn alle maatregelen, waaronder ook premies, van de klassieke landschapsbescherming van toepassing. Wanneer bij het opstellen van een RUP de cultuurhistorische waarden niet worden meegenomen, vervalt de aanduiding als ankerplaats.

III.10. Verslag van het Rekenhof

Het verheugt de minister dat de heer Rudi Daems verwijst naar het verslag van het Rekenhof. Hij denkt immers dat het om een belangrijk document gaat dat op een objectieve manier een aantal uitdagingen in kaart brengt. Vanuit de praktijkwerking was men zich al bewust van die aanbevelingen, maar het is altijd relevant als een onafhankelijke doorlichting een en ander bevestigt.

De eerste aanbeveling luidt dat de minister de voorgenomen omvattende strategie voor de instandhouding van het erfgoed verder moet uitvoeren of er alternatieven voor moet uitwerken en uitvoeren.

Zoals de beleidsbrief meldt, worden in functie van het nieuwe onroerend erfgoeddecreet verschillende

maatregelen voorbereid die erop gericht zijn het erfgoed niet alleen in stand te houden en te beheren, maar ook te zorgen dat ze voldoende toekomst krijgen door een goede functie, door terbeschikkingstelling van financiële steun.

De tweede aanbeveling luidt dat de minister zijn beleidskeuzes, die tot uiting komen door de kredietverdeling over de basisallocaties van het programma Monumenten en Landschappen, en de gevolgen daarvan meer dient toe te lichten in de begrotingsdocumenten.

De minister is van oordeel dat hij zowel bij de bespreking van de begroting als van de beleidsbrief uitgebreid is ingegaan op de manier waarop de budgetten voor onderhouds- en restauratiepremies voor zowel de privé-sector, de openbare sector als de sector eredienst worden verdeeld, welk de beoordelingscriteria zijn, om welke redenen een bepaalde voorafname gebeurt en wat de prognoses zijn voor 2008.

De derde aanbeveling luidt dat de keuze van de restauratieprojecten die subsidies zullen krijgen, deugdelijk gemotiveerd moet zijn. Het behoort tot de taak van de administratie de minister bij die keuze te ondersteunen door de dossiers te beoordelen op een manier die de gelijkheid verzekert. De minister dient het Vlaams Parlement beter te informeren over die keuze.

De minister verwijst opnieuw naar de toelichting van zowel de begroting als de beleidsbrief waarin hij zijn keuzes duidelijk heeft toegelicht. De administratie zal op basis van de beoordeling van de verschillende criteria (toestand van het gebouw, chronologie, complexiteit, fundamentele werken) tegen midden december 2007 een eerste programmatievoorstel voor 2008 doen. Het is de bedoeling dat de eerste ronde van de premietoekenningen zo snel mogelijk wordt gerealiseerd.

De vierde aanbeveling luidt dat de minister alleen verbintenissen mag aangaan waarvoor hij voorafgaandelijk door het Vlaams Parlement budgettair werd gemachtigd en die verbintenissen moeten boekhoudkundig geregistreerd zijn.

Deze passage verwijst naar de zogenaamde enveloppefinanciering. Dat zijn de engagementen die de vorige bevoegde minister, de heer Paul Van Grembergen en de minister zelf hebben genomen met betrekking tot een aantal grote, meerjarige restaura-

tieprojecten zoals de kathedraal van Antwerpen of de basiliek van Halle, in functie van een adequate openvolging van de fases en de werfopvolging. De minister heeft ze stuk voor stuk toegelicht en is ook ingegaan op hun statuut, waarvan vooral moet worden onthouden dat het al dan niet toekennen van de restauratiepremie telkens afhankelijk wordt gemaakt van het tijdig indienen van een ontvankelijk verklaard restauratiedossier.

De vijfde aanbeveling luidt dat het agentschap de controle op de werkzaamheden uniformer moet organiseren en meer beheersinformatie moet verzamelen.

De minister antwoordt dat de verschillende hervormingen in het kader van BBB ervoor hebben gezorgd dat iedereen opnieuw zijn plaats moest zoeken. Het is duidelijk dat er sinds de aanstelling van de nieuwe administrateur-generaal heel wat inspanningen zijn gebeurd om zowel de beoordeling van dossiers als de controle op de werken op een uniforme manier te laten verlopen.

In functie van het nieuwe onroerend erfgoeddecreet wordt bijvoorbeeld onderzocht op welke manier de beschikbare beheersinformatie (beschermingsdossier, restauratiedossiers, toestandsrapport Monumentenwacht enzovoort) het best wordt gekoppeld, zodat monitoring naderhand gemakkelijker wordt.

De zesde aanbeveling luidt dat de Vlaamse Regering erover moet waken dat met subsidies gerestaureerde monumenten daadwerkelijk worden onderhouden.

Om aan deze terechte opmerking tegemoet te komen moet een beheersplan opgemaakt worden, omdat hierin ook het onderhoud gepast aan bod kan komen. Tegelijkertijd gaat men na, en dat is zeker voor omvangrijke en complexe monumenten zeer relevant, op welke manier onderhoudsenveloppes in de praktijk gebracht kunnen worden. Er loopt een proefproject rond Kunstencentrum Vooruit in Gent.

In dit verband verwijst de minister ook graag naar de bijkomende opdracht voor Monumentenwacht om een systeem van kostencalculatie te ontwikkelen dat gekoppeld kan worden aan een toestandsrapport. Op deze manier krijgt een eigenaar/beheerder inzicht in de te verwachten kosten voor onderhoud op zeer korte (één jaar), middellange (vijf jaar) tot zelfs lange termijn (tien jaar) en kan hij een en ander voldoende tijdig plannen.

De zevende aanbeveling luidt dat de Vlaamse Regering het systeem van enveloppenfinanciering waarin het decreet voorzag, nader dient uit te werken in het onderhoudspremiebesluit.

Zoals reeds eerder aangegeven wil de minister er in de praktijk effectief voor zorgen dat enveloppenfinanciering wordt gerealiseerd. Gezien het feit dat hij binnenkort een ontwerp van onroerend erfgoeddecreet wil voorleggen, heeft hij ervoor geopteerd om voor deze korte tussenperiode het systeem niet meer uit te werken in het onderhoudspremiebesluit, maar een en ander mee te nemen in het nieuwe decreet en het naderhand te vertalen in die uitvoeringsbesluiten.

IV. INDICATIEVE STEMMING

Het amendement nr. 44 van de Vlaamse Regering op basisallocatie 53.03 van programma NF wordt unaniem door de 10 aanwezige leden goedgekeurd.

Het aldus geamendeerde deel Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed van de uitgavenbegroting wordt in een indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

**C. LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDS-
BELEID – BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER
KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT
VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS
MINISTER VAN INSTITUTIONELE HER-
VORMINGEN, HAVENS, LANDBOUW, ZEE-
VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID**

Het deel Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van de uitgavenbegroting en de beleidsbrief Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid (*Parl. St. Vl. Parl.* 2007-08, nr. 1410/1) werden op 13 en 20 november 2007 besproken in de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid.

Namens de subcommissie bracht mevrouw Els Robeyns hierover verslag uit aan de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (*Parl. St. Vl. Parl.* 2007-08, nr. 15/6-F).

Het aan de commissie toegewezen deel Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid wordt in indicatieve stemming aangenomen met 10 stemmen bij 4 onthoudingen.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Joke SCHAUVLIEGE

Patrick LACHAERT

Rudi DAEMS

Els ROBEYNS

BIJLAGEN

Financieringsstromen waterzuivering in de begroting 2008

(vraag van de heer Rudi Daems)

Door het contract dat de drinkwatermaatschappijen hebben afgesloten met de NV Aquafin, betalen de drinkwatermaatschappijen de vergoeding rechtstreeks aan Aquafin en is er geen financiële stroom meer van de begroting naar Aquafin. Wel ontvangen de drinkwatermaatschappijen een algemene werkingstoelage vanuit de begroting. Deze algemene werkingstoelage is het verschil tussen de vergoeding die de drinkwatermaatschappijen betalen aan Aquafin en de gefactureerde inkomsten (min de onkosten) van de drinkwatermaatschappijen uit de bijdragen.

De NV Aquafin int een (beperkt) bedrag in het kader van de waterzuivering van bedrijven. Bedrijven kunnen immers een contract afsluiten voor de zuivering van hun afvalwater conform het besluit van 21 oktober 2005 – voor zover dit afvalwater afkomstig is van ander dan leidingwater, het bedrijf een vergunning heeft voor lozen op riool en aangesloten is op Aquafin-infrastructuur. Het aantal afgesloten contracten is bescheiden (ongeveer 400), evenals de aangerekende vergoedingen door Aquafin. In de financiële stromen is ook dit bedrag niet zichtbaar aangezien de inkomsten ten gevolge van de contracten in mindering gebracht worden van de Aquafinfactuur ten aanzien van de drinkwatermaatschappijen.

wat betreft subsidies aan de gemeenten en gemeentelijke samenwerkingsverbanden

PARTIM BETALINGEN

op artikel LC6301B (ex 61.5 6301) wordt bijna 8,3 miljoen euro voorzien voor de uitbetaling van subsidies aan gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die gemeentelijke rioleringsprojecten hebben uitgevoerd in het kader van een éénmalige inhaaloperatie uit 2002;

op artikel LC6323BC van het MINAfonds (ex 361B5100) wordt 7,5 miljoen euro voorzien voor de uitbetaling van subsidies aan gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die gemeentelijke rioleringsprojecten hebben uitgevoerd in het kader van een éénmalige inhaaloperatie uit 2003;

op artikel LC6322BC van het MINAfonds (ex 361B6322) wordt 65 miljoen euro voorzien voor enerzijds de uitbetaling van subsidies aan gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en andere nieuwe rioleringsinstanties die gemeentelijke rioleringsprojecten hebben uitgevoerd (uitbetalingen saldi) en voor anderzijds de betaling van voorschotten voor nieuwe rioleringsprojecten;

In totaal wordt er in de begroting 2008 dan ook circa 80 mio euro voorzien voor uitbetalingen van subsidies in het kader van de aanleg van rioleringen.

PARTIM VASTLEGGINGEN

op artikel LC6322BC van het MINAfonds (ex 361B6322) wordt eveneens bijna 92 miljoen euro voorzien voor de vastlegging van subsidies aan gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en andere rioleringsinstanties die nieuwe gemeentelijke rioleringsprojecten wensen uit te voeren;

wat betreft de hervorming van de watersector

op inkomstenartikels LC3671BC en LC3677BC (ex 261B3671 en 261B3677) van het MINAfonds komen in de begroting 2008 deze waterinkomsten binnen die niet door de drinkwatermaatschappijen via de integrale waterfacturen of rechtstreeks door Aquafin geïnd worden; het gaat in totaal om circa 80 mio euro die grotendeels resulteren uit de regulerende grondwaterheffing (bijna 23 mio euro) en de regulerende heffing voor oppervlaktewaterlozers;

op artikel LC4350BC (ex 361B4350) van het MINAfonds is de werkingstoelage 2008 van de drinkwatermaatschappijen terug te vinden, waarbij deze werkingstoelage de resultante is van volgende factoren:

Toelage drinkwatermaatschappijen =

Aquafinfactuur excl. BTW (428.477 kE)

- facturaties Aquafin aan bedrijven (5.980 kE)

+ niet-recupereerbare BTW aan 11% (9.500 kE)

+ deel zuiveringsfactuur Brussel-Noord en Brussel-Zuid (10.500 kE)
- inningen drinkwatermaatschappijen (219.800 kE)
+ debiteurenrisico aan 3% (6.600 kE)
= 229.297 kE

waarbij 60 mio van deze toelage 2008 wordt vooruitgeschoven naar begrotingsjaar 2007.

op artikel LC6103BC (ex 361B6103) van het MINAfonds is ten laatste nog een ordonnanceringsbedrag van 3 mio euro terug te vinden dat dient om de laatste factuur vanwege het Brussels Gewest - uit de periode vooraleer de financiering van de waterzuiveringsstations van Brussel-Noord en Brussel-Zuid opgenomen werd in de werkingstoelage van de drinkwatermaatschappijen - af te rekenen.

Verhouding heffingsinkomsten en algemene middelen in het Minafonds (vraag van de heer Karlos Callens)

Verhouding heffingsinkomsten (begroot) - algemene middelen in het MINAfonds							
	Begrotingsjaar 2006		Begrotingsjaar 2007			Begrotingsjaar 2008	
	BC2 2006	2006 zonder verschuiving voorschot van 87,5 mio euro uit 2007 naar 2006 en zonder éénmalige operatie ikv BTW problematiek	BC 2007	BC2 2007	2007 zonder verschuiving voorschot van 200 mio euro uit 2008 naar 2007 en zonder éénmalige operatie ikv BTW problematiek	BO 2008	2008 zonder verschuiving voorschot van 60 mio euro uit 2008 naar 2007
<i>in k. euro</i>							
(1) Milieuheffingen	142.750	142.750	144.020	144.020	144.020	141.879	141.879
(2) Dotatie MINAfonds	429.521	329.521	238.667	540.667	238.667	276.816	336.816
Totaal (1) + (2)	572.271	472.271	382.687	684.687	382.687	418.695	478.695
Andere inkomsten MINAfonds (3) *	12.010	12.010	14.114	14.114	14.114	14.379	14.379
Totale inkomsten MINAfonds (1) + (2) + (3) *	584.281	484.281	396.801	698.801	396.801	433.074	493.074
Aandeel milieuheffingen in totale ontvangsten **	25%	30%	38%	21%	38%	34%	30%
Aandeel algemene middelen in totale ontvangsten **	75%	70%	62%	79%	62%	66%	70%
* exclusief overgedragen saldo							
** exclusief overgedragen saldo en andere inkomsten							

Overzicht van de geplande ruiming

(vraag van de heer Rudi Daems)

De ruiming aangeduid met '1' passen binnen de beschikbare kredieten. De overige ruiming zijn reservedossiers die zullen uitgevoerd worden indien er bijkomende kredieten beschikbaar worden gesteld:

buitendienst Leuven

- ruiming Vrouwvliet (1ste categorie tot RWZI Ploeghoeve) 1
- ruiming zandvang Egenhoven 1
- ruiming Zenne te Halle en van Lembeek tot grens met Waals Gewest

buitendienst Gent

- slibontwateringsbekken Eksaarde: in oorspronkelijke toestand herstellen
- ruiming Zuidlede fase 2 1
- ruiming Ledebeek 1
- ruiming Kalkenvaart, verbindingloop en Driesesloot
- aanleg slibvang Slijpbeek
- ruiming Vondelbeek tussen wachtbekken 6bc en spoorweg Gent-Mechelen
- Zwarteluiswatergang + eventueel deel Vliet 2de cat.
- Brakeleiken en Klein Brakeleiken

buitendienst Brugge

- ruiming Mandel
- ruiming zandvang Rhonebeek 1
- ruiming zandvang Steenbeek 1
- ruiming zandvang Bolaertbeek 1
- ruiming Handzamevaart (ruiming aan de monding te Diksmuide en zandvang te Barisdam) 1
- ruiming Houtensluisvaart 1
- ruiming Poekebeek

buitendienst Hasselt

- ruiming Demer Grote Steunbeer
- ruiming Mangelbeek 1
- ruiming thv wachtbekken Dommel 1
- ruiming Itterbeek 1

buitendienst Antwerpen

- ruiming 3 bestaande meanders en heraansluiting op de Mark en afwaarts vistrap thv Looi (50m) 1
- ruiming Groot Schijn van Eenhoornlaan tot Autolei 1

Convenant Umicore – stand van zaken

(vraag van mevrouw Marleen Van den Eynde)

Overige Omgeving:

- 1ste fase van het onderzoek Overige Omgeving (nl. onderzoek naar prioritaire zones) werd afgerond. Voor de vastgestelde prioritaire zone (gedeelte wijk Vinkevelen in Hoboken) werd reeds een BBO opgestart. Dit eindrapport BBO wordt waarschijnlijk ingediend in december 2007. Het indienen van een BSP voor Vinkevelen is gepland voor januari 2008. De saneringswerken zijn voorzien in 2008 of eventueel 2009.
- Bankloop (Olen): BSW in uitvoering door OVAM

Fabrieksterreinen en nabije omgeving:

- Olen:
 - o er is een conform verklaard BSP voor grondwater en het vaste deel van de bodem van het fabrieksterrein voorhanden. BSW zijn opgestart.
 - o Er dienen nog BSP's te worden ingediend voor de verschillende storten
- Balen: De BSW voor het vaste deel van de bodem zijn aan de gang. Voor het grondwater is het BSP voorzien in 2008.
- Overpelt: De BSW voor het vaste deel van de bodem zijn aan de gang. Voor het grondwater is het BSP voorzien in 2008.
- Hoboken:
 - o Moretusburg (nabije omgeving): De saneringswerken zijn praktisch afgelopen (uitgez. Voor de percelen waar de bureau containers en de TOP zijn gesitueerd. De BSW, voor deze percelen + 1 perceel met weigering, worden uitgevoerd in de lente-zomer 2008 na of tijdens de BSW van Hertogvelden)
 - o Hertogvelden (nabije omgeving): BBO conform; er is een sanering (afgraving) noodzakelijk voor ca 60% van de percelen van het zuidelijk gedeelte van de wijk Hertogvelden. Er is reeds een conform BSP voorhanden. De start van de saneringswerken in de wijk Hertogvelden is voorzien in de lente 2008.
 - o Fabrieksterrein: De indiening van het BSP voor het vaste deel van de bodem is voorzien in december 2007 of januari 2008. Het BSP voor het grondwater is voorzien in de loop van 2008.

Actieplan Cadmium – stand van zaken

(vraag van de heer Rudi Daems)

Actienummer	Titel	Verantwoordelijke	Uitgevoerd / Lopende
1,20,26,31,34,37	Bijkomende controles in het kader van IPPC bij Umicore Balen, Overpelt, Hoboken, Olen, Cumerio, Metallo Chimique, Campine, Arcelor Gent	afd. Milieuvergunningen, LNE	Uitgevoerd
2,19,27,32,35,38	Bijkomende controle op het zelfcontroleprogramma bij Umicore Balen, Overpelt, Hoboken, Olen, Cumerio, Metallo Chimique, Campine, Arcelor Gent	afd. Milieuinspectie, LNE	Uitgevoerd
12,23,29	Bijkomende controle op de afvalwaterhuishouding bij Umicore Overpelt, Hoboken, Olen en Cumerio	afd. Milieuinspectie, LNE	Uitgevoerd
30,36	Controle op en opvolging van het stofactieplan bij Metallo Chimique en Campine	afd. Milieuinspectie, LNE	Lopende
3	Opnieuw opstarten van de bepaling van zware metalen in de lucht op de meetstations van de VMM	VMM - afdeling lucht	Lopende
13	Bijkomende middelen worden vrijgemaakt uit het FFEU voor de ruiming van waterbodems	VMM - afdeling water	Lopende
5,6	Versnelling verwijdering zinkassen in woonwijken Balen-Wezel, Overpelt-cité en Lommel Werkplaatsen	OVAM	Uitgevoerd
7	Aanpak publieke zinkassenwegen in overleg met lokale overheden	OVAM	Lopende
4,21,28	Correcte uitvoering van bodemsaneringsproject bij Umicore Balen, Overpelt, Hoboken, Olen en Cumerio wordt strikt opgevolgd	OVAM	Lopende
22	Correcte en tijdige uitvoering van het bodemsaneringsproject voor de wijk Moertusburg wordt strikt opgevolgd	OVAM	Lopende
8	Procedure ivm grondverzet moet geëvalueerd worden	OVAM	Lopende
15	Teeltadvies	OVAM	Lopende
33	De OVAM maant Metallo Chimique aan om de nodige aanvullingen op het BBO zo snel mogelijk aan te leveren	OVAM	Lopende
41	Het dossier ivm de radioactiviteit wordt verder van nabij opgevolgd	OVAM	Lopende
11	Onderzoek naar de teelt van energiegewassen wordt opgestart in overleg met de landbouworganisaties	OVAM / INBO	Lopende
42	Palingpolluëntenmeetnet	INBO	Lopende
14	Aan de bevolking wordt de mogelijkheid geboden om een bodemstaal van hun perceel tegen verlaagde kostprijs te laten analyseren	TOVO	Uitgevoerd
16	Gebruiksadvies grondwater	TOVO	Lopende
17	Opstarten van nieuw biomonitoringsonderzoek	TOVO	Lopende

24	Verdere sensibilisatie om geen putwater te gebruiken voor irrigatiedoeleinden, dit zowel voor de plaatselijke bevolking als landbouwers	TOVO	Lopende
25	Het verderzetten van de sensibilisatiecampagne in de regio Hoboken-Hemiksem-Kruike	TOVO	Lopende
9	Linken van stofmetingen aan biomonitoring	Dienst M&G, LNE	Lopende
39	In uitvoering van het actieprogramma fijn stof wordt een bronnenonderzoek gedaan in de Gentse kanaalzone	Dienst Lucht, LNE	Lopende
10	Begroening van braakliggende terreinen	Dienst Land en Bodembeheer - LNE	Lopende
40	Minister Crevits dringt verder aan bij haar federale collega's om werk te maken van een slachtofferfonds	Kabinet	Lopende
18	Umicore evalueert de wetenschappelijke haalbaarheid van een onderzoek naar de kankerincidentie op zijn (voormalige) werknemers	Umicore	Lopende

Onderzoek ammoniakemissie landbouw

(vraag van de heer Bart Martens)

Vanuit de VLM mestbank wordt voor de periode 2007-2009 een budget van 325.000 euro uitgetrokken voor specifieke onderzoeken met betrekking tot ammoniakemissie uit de landbouw. Concreet gaat het over volgende onderzoeken:

- Bepaling van de penetratiegraad van mestaanwendingstechnieken en inventarisatie van kunstmestgebruik en bijhorende specifieke NH₃-emissiefactoren (75.000 euro; 2007-2008).
- Gasvormige emissie van mestverwerkingsinstallaties (175.000 euro; 2008-2009) Een voorbereidende studie rond het opstellen van een meetprocedure voor het meten van de meststromen doorheen mestverwerkingsinstallaties wordt afgerond begin 2008. Deze studie, gecombineerde met de reeds opgestelde meetprocedure voor het uitvoeren van emissiemetingen, zal toelaten om in 2008-2009 praktijkmetingen op mestverwerkinginstallaties uit te voeren.
- Onderzoek naar verwachte evolutie van de NH₃ emissie uit landbouw in Vlaanderen (75.000 euro; 2008-2009)

Sinds begin 2007 is ook VMM gestart met bijkomende NH₃-metingen en studies:

- in samenwerking met RIVM Nederland wordt momenteel een vergelijkende studie uitgevoerd naar de beste meetmethodiek op vlak van ammoniakmonitoren als referentiemethode voor NH₃-metingen in Vlaanderen (OL200700003);
- TWOL Korstmossen als bio-indicator voor NH₃-concentraties (OL200600032): het doel van deze studie is nagaan of en welk verband er bestaat tussen NH₃-concentraties en de al dan niet aan- of afwezigheid van bepaalde soorten aan korstmossen, teneinde te kunnen beschikken over een eenvoudige bio-indicator als handig instrument om de geografische variabiliteit aan NH₃ in kaart te brengen;
- Correctie van het OPS model (OL200600033; in opstartfase): het OPS model structureel corrigeren teneinde de onzekerheid op de verzurende en vermestende concentratie- en depositieberekeningen conform de EU richtlijn te krijgen;
- In 2007 werd de opstart voorbereid van bijkomende NH₃-metingen op een 8-tal plaatsen verspreid over Vlaanderen. Deze taak kan door VMM zelfstandig en met de huidige personele en budgettaire middelen uitgevoerd worden. Opstart van de metingen is voorzien voor januari 2008;
- Lokale NH₃-metingen in Vlaanderen en bijkomende OPS validatie (OL200700002; gepland): bedoeling van deze studie is het OPS model dusdanig aan te passen dat het bruikbaar wordt voor lokale (i.p.v. enkel regionale) concentratie berekeningen; vnl. belangrijk voor NH₃.

Anderzijds is de studie 'optimalisering en actualisering van de emissie-inventaris ammoniak landbouw' ingeschreven in het Milieujaarprogramma 2007 (OL200600008). De studie loopt over 12 maanden van december 2007 tot november 2008. Het huidige model ter inventarisatie van de ammoniakemissies afkomstig van de landbouw is gebaseerd op de kennis/landbouwsituatie zoals die er was in 1996. Sinds het in voege treden van het MAP 2bis in 2000 en het in december 2006 goedgekeurde Mestdecreet is de situatie binnen de Vlaamse landbouw dermate gewijzigd dat een optimalisering en actualisering van de huidige emissie-inventaris zich opdringt. Het nieuw uitgebouwde model zal transparant en modulair zijn opgebouwd en toelaten de ammoniakemissie in te schatten per emissiestadium en per gedetailleerde dierengroep. Het zal een totaalbeeld geven van de ammoniakemissie in de landbouw. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan ammoniakemissie ten gevolge van mestverwerking en kunstmestgebruik. Het model zal toelaten de emissies geografisch te raadplegen om te voldoen aan de verschillende internationale rapporteringen zoals er zijn de rapportering voor UNECE-EMEP/LRTAP, E-PRTR en EU/NEC. Tevens zal het model gebruikt kunnen worden voor het uitwerken van scenario's waarbij effecten van maatregelen duidelijk af te lezen zijn.

Overzicht van de bevoegde ministers voor elke projectfiche uit het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012
(vraag van de heer Rudi Daems)

De gedetailleerde informatie van elke projectfiche is beschikbaar via <http://www.lne.be/themas/klimaatverandering/klimaatconferentie/vlaams-klimaatbeleidsplan-2006-2012/projectfiches>

Thema	Fiche	Omschrijving	Bevoegdheid
Mobiliteit	1.1 – 1.8	Maatregelen beperken transportvolume	10
	1.9	Gebruik Ecoscore stimuleren	8
	1.10	Verkeersbelasting milieuvriendelijk aanpassen	8
	1.11	Realiseren optimale afwikkeling verkeer	10
	1.12	Milieuvriendelijk rijgedrag integreren in rijopleiding	8
	1.13	Haalbaarheid snelheidskaart onderzoeken	10
Gebouwen	2.1	Ecologisch bouwen in medisch-sociale sector	4
	2.2	EPB-eisen woningen en dienstensector / industriële gebouwen	8
	2.3	Onderhoud stooktoestellen uitbreiden	8
	2.4	Erkennen van energiedeskundigen	8
	2.5	Energieprestatiecertificaat invoeren	8
	2.6	REG bij kansarmen stimuleren	8
	2.7	Wijzigingsbesluit REG-openbare dienstverplichtingen netbeheerders	8
	2.8	Schoolinfrastructuur versneld moderniseren	3
	2.9	Inzet middelen aardgasfonds	8
	2.10	Haalbaarheidsonderzoek verstrenging eis van energieprestatiepeil voor nieuwbouwwoningen en naar een energierenovatieprogramma voor bestaande woningen	8
	2.11	Energetische evaluatie en verbetering van sociaal woningpark	9
	2.12	Verstrenging E-peil	8
	2.13	Onderzoek natuurlijke en hernieuwbare koeling	8
Energie	3.1	Groene stroomcertificaten	8
	3.2	Wegwerken belemmeringen groene stroom	8
	3.3	WKK-certificaten	8

	3.4	Toewijzingsplan emissierechten	8
	3.5	Afwegingskader biomassastromen	8
	3.6	Verbetering energierecuperatie in afvalverbrandingsinstallaties	8
Industrie	4.1	Besluit energieplanning	8
	4.2	Realisatie benchmarking convenant	8, 5
	4.3	Auditconvenant	8, 5
	4.4	Terugdringen lachgasuitstoot uit chemische industrie	8
	4.5	Terugdringen lachgasuitstoot uit chemische industrie: Caprolactam	8
	4.6	Certificeringsverplichting koeltechnische bedrijven en personeel	8
	4.7	Verderzetten inspectiecampagne F-gassen	8
	4.8	Aanpak autowrakken	8
	4.9	Certificering onderhoudspersoneel brandbeveiligingsinstallaties	8
	4.10	Certificering onderhoudspersoneel hoogspanningsschakelaars	8
	4.11	Aanpak kunststoffenindustrie	8
	4.12	Ecologiepremie	5
Landbouw en bossen	5.1	Overschakeling naar aardgas en andere duurzame energiebronnen in glastuinbouw	1, 8
	5.2	VLIF-steunmaatregelen	1
	5.3	Energiekenniscentrum	1, 8
	5.4	Demonstratieproject gesloten kas	1, 8
	5.5; 5.6	Productie hernieuwbare energie en biobrandstoffen	1
	5.7	Opbouw en werking expertisecentrum	8
	5.8	Afstemming met mestbeleid	1, 8
Innovatie	6.1	Hinderpalen voor milieuinnovatie	8
Sensibiliseren	7.1	REG-campagnes	8
	1.12	Milieuvriendelijk rijgedrag stimuleren	8
	7.2	Milieuvriendelijke voertuigen promoten	8
	7.3	Move for climate	8
	7.4	Eco-installateur	8
	7.5	Milieucharters	8
	7.6	Bewustmakingscampagne bedrijfskantoren	8
	7.7	Energieconsulenten	8

	7.8	Eco-efficiëntie bij KMO's	8
	7.9	Milieuzorg op School	8
	7.10	Milieuzorg in hoger onderwijs	8
	7.11	Milieuzorg in jeugdverenigingen	8
	7.12	Milieuzorg in volwassenverenigingen	8
	7.13	Milieuboekhouding	1
	7.14	Opzetten van specifieke sensibiliseringsacties naar de koelsector	8
	5.3; 5.6; 5.7	Stimuleren productie hernieuwbare energie en biobrandstoffen	1,8
Flexibele mechanismen	8.1	Inzet flexibele mechanismen	8
Voorbeeldrol overheid	10.1	Actieplan 2006-2010: energiezorg in de Vlaamse overheidsgebouwen	8
	10.2	Actieplan 2006 – 2010: Milieuzorg in het voertuigpark van de Vlaamse Overheid	8
	10.3	De Lijn: Biobrandstoffen	10
	10.4	De Lijn: Ecoscore	10
	10.5	Samenwerkingsovereenkomst: Cluster energie	8
	10.6	Samenwerkingsovereenkomst: Cluster mobiliteit	8

Legende bevoegdheden

Nummer	Vlaamse ministers
1	Kris PEETERS minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid
2	Dirk VAN MECHELEN vice-minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening
3	Frank VANDENBROUCKE vice-minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming
4	Steven VANACKERE Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
5	Patricia CEYSENS Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel
6	Bert ANCIAUX Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel
7	Geert BOURGEOIS Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

8	Hilde CREVITS Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur
9	Marino KEULEN Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering
10	Kathleen VAN BREMPT Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen

WOONZONES DIE MOMENTEEL GESANEERD WORDEN			
naam cluster	situatie terrein	laatste actie	volgende actie
Turnhout	slechts 2 percelen dienen gesaneerd te worden	BSP is opgesteld	BSP moet worden conform verklaard
Sint-Amands		bodem is gesaneerd; BSP voor grondwater is conform verklaard	monitoring grondwater wordt opgestart
asbestdraalingen Kapellen-op-den-Bos, enz...		sanering is lopende	
WOONZONES DIE VOOR 2007 OPGESTART WERDEN EN NOG LOPENDE ZIJN			
naam cluster	situatie terrein	laatste actie	volgende actie
Lokeren	voormalige haarsnijderijen	uitvoering BBO fase 1	uitvoering BBO fase 2
Gent Rabot	verschillende voormalige activiteiten	uitvoering BBO laatste fase	rapportage en conformverklaring
Essen	oude storfplaats	uitvoering BBO laatste fase	rapportage en conformverklaring
NIEUWE WOONZONES WAARVOOR IN 2007 ACTIES WERDEN ONDERNOMEN			
naam cluster	situatie terrein	laatste actie	volgende actie
Tichelhovens Heike Peer		College is principiële akkoord	nog wachten op gedetailleerde historiek van de stad Peer
Bornem	Fonderie: er bestaat twijfel rond het aantal percelen	Het site-onderzoek zou volledig door de OVAM bekostigd worden	opstellen sitebesluit en ministerieel besluit
Beveren-Waas	verkaveling op voormalige suikerfabriek	brief van de gemeente van 15/02/07 - overleg milieudienst 29/03/07 - brief aan milieudienst met uitleg site-aanpak dd. 11.05. 07	wachten op reactie gemeente
Bree	28 percelen, gemeentelijk slachthuis < 1995, verkaveld '97/'98. Financiering: volledig door Bree	overleg gemeente op 12/01/07 - site-en ministerieel zijn klaar - de stad Bree werd verschillende keren telefonisch en per mail gecontacteerd	wachten op akkoord College
Brecht/St-Job-in-'t-Goor (Lambrechts)	116 percelen, opgevlude groeve <1960	samenwerkingsovereenkomst, site-en ministerieel besluit zijn opgesteld en goedgekeurd door de stad Brecht, raming Ecolas is binnen	Vergelijking kostprijsramingen van Ecolas en Amberco
Sint-Truiden/Brustern	5 percelen, voormalig stort <1960	samenwerkingsovereenkomst werd in november ondertekend	start bodemonderzoek
Brecht/St-Job-in-'t-Goor (De Huidenvetter)	94 percelen, opgevlude groeve <1960	samenwerkingsovereenkomst, site-en ministerieel besluit zijn opgesteld en goedgekeurd door de stad Brecht, raming Ecolas is binnen	Vergelijking kostprijsramingen van Ecolas en Amberco

Edegem (wijk Buizegem)	50 à 100 percelen gemeentelijk stort	inventarisatie wordt uitgevoerd door Amberco	inventarisatie (met een deel veldwerk) wordt eind januari 2008 verwacht
Mechelen Bethaniënpolder	75 percelen ophoging beemden door gemeente in et < 1950 verkaveling 1983	M.B. goedgekeurd op 02.05.07, gepubliceerd 29.05.07, overleg Mechelse Goedkope Woning opstart 28/6	bodemonderzoek is lopende
Lier gemeentelijke stortplaatsen	200-tal percelen gemeentelijk stort	opmaken nieuw ontwerp-samenwerkingsovereenkomst	er wordt een nieuw gesprek met Lier gepland voor bespreking van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst
Grobbendonk/Bouwel	9 percelen stort gedeeltelijk illegaal	hernieuwd overleg met milieudienst gemeente. Hebben historiek uitgepluisd. Zou gemeentelijke stortplaats zijn. Officieus voorstel aanpak door gemeente op 02.07.07 op college.	Verantwoordelijke terug aanspreken na 24/9/07
Wijnegem Erbruggestraat	14 percelen, opgevlude groeve, verkaveling gedeeltelijk na 1982	M.B. werd ondertekend door minister. Bespreking stand van zaken met gemeente op 1 oktober.	Publicatie SB en MB in staatsblad. Brief sturen naar inwoners.
Kontich Drabstraat	26 percelen, betonagglomeraten 1950-1980 verkaveld 1993	op 17/09/07 werd een toelichting gegeven over sites aan het College van Kontich, maar het College was niet echt overtuigd	wachten op officiële beslissing College
Zwijndrecht/Burcht	57 percelen, Guano fabriek salpeterzuur 1872 - 1920 verkaveld < 1960	infovergadering op 13/11/2007	start bodemonderzoek op 19/11/07
Zwijndrecht	60 percelen, betoncentrale 1923-1977, verkaveld 1982	infovergadering op 13/11/2007	start bodemonderzoek op 19/11/07
Mechelen gasfabriek	18 percelen, gasfabriek, verkaveld voor 1974	sitebesluit is gepubliceerd, bewoners hebben brief ontvangen, persbericht werd verstuurd 19/10	veldwerk wordt 1/12/2007 opgestart
Meise stwg op Brussel		vergadering met milieu-ambtenaar op 25/10: OVAM draagt de kosten voor het site-onderzoek (storten van bouwafval tot 1970 waarna verkaveld werd)	opmaken brief College met bevestiging gegevens, opmaak site- en ministerieel besluit
Niel	20 percelen, opgevlude put, verkaveld voor 1974	alles ligt klaar voor ondertekening	ministerieel besluit zal indecember naar de minister verstuurd worden
Lier (Willemsse)	industriële 10-tal percelen, maar zou lapsus zijn????	inventarisatiestudie en kosteninschatting binnen	wachten op nieuwe samenwerkingsovereenkomst
Wijnegem Ganzenweg (= Rugeveld)	8 percelen, < 1960 niet vergunde stortplaats, verkaveling < 1970	Stand van zaken besproken met gemeente op 1 oktober.	Publicatie MB en SB in staatsblad. Brief inwoners.

Lot-Beersel	15 percelen, 1984-1955 stort, verkaveld vermoedelijk voor 1974	eerste verkennend gesprek met milieudienst op 06.06.07	milieuambtenaar kijkt historiek na en vraagt na bij schepen of er interesse is in dergelijk project
Sint-Martens-Latem	16 percelen, kans sanering klein	brief naar milieuambtenaar (10/09/07) verstuurd met bevestiging zone A geen stortplaats en zone B voorstel site 50% gefinancierd door de OVAM	wachten op akkoord College
Zwevegem	kleiput, kleiput, 2 oude woningen	inventarisatie is beoordeeld. Komt NIET in aanmerking voor een site	-
Wevelgem/Gullegem	parking + tuinen/opgevulde loop van beek	site- en ministerieel besluit zijn opgesteld. In tegenstelling tot wat eerder werd meegedeeld aan milieu-ambtenaar, moet het site-onderzoek door de gemeente worden gefinancierd. Op 21/11 werd vergaderd met de betrokken partijen	wachten op beslissing van de gemeente
Dendermonde	kabelslagerij: reeds uitgebreid BBO iVm VOCl verontreiniging	situatie uitgelegd op milieu-ocel Dendermonde van 9/11: milieu-ambtenaren zijn geïnteresseerd, maar geen budget. Eventueel in samenwerking met bewoners?	wachten op reactie College
Rumst	oud scheepswerf	inventarisatie is binnen	inventarisatie moet beoordeeld worden en dan moet opnieuw contact genomen te worden met de gemeente

PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID IN HET VLAAMSE GEWEST

STAND VAN ZAKEN - EXTERN – NOVEMBER 2007

AANVAARDINGSPlicht	STAND VAN ZAKEN
AEEA ▪ RECUPEL ICT voor informatica-telecommunicatie- en kantoorapparaten, RECUPEL AV voor huishoudelijke audiovisuele apparaten, BW-REC voor grote huishoudelijke toestellen en gelijkaardige toestellen voor professioneel gebruik. ▪ RECUPEL SDA (small domestic appliances) voor kleine huishoudelijke toestellen, ▪ RECUPEL ET&GARDEN voor elektrische gereedschappen en tuingereedschappen ▪ MELAREC voor elektrische en elektronische medische hulpmiddelen en laboratoriumapparatuur, vanaf 1 juli 2005. Vanaf 01.01.2007 ook voor sportapparatuur. ▪ LIGHTREC voor verlichtingsapparatuur en lampen	▪ MBO is afgelopen op 10/06/2006 ▪ Principeel akkoord in Vlaamse Gewest op versie van 23.12.05. Op 6 juli 2007 gaf IF definitief advies. ▪ Agendering op de regering + openbare procedure volgen normaliter in het najaar. Er wordt gewacht op afstemming met de MBO van het Waalse Gewest.

AANVAARDINGSPlicht	STAND VAN ZAKEN
AEEA ZAKLAMPEN BEBAT	Aanvaardingsplicht sinds: 01.07.04 (HH en NHH) Inzameling gestart op: 01.07.04 Bijdrage gestart op: 01.01.05
	Onderhandelingen voor de nieuwe MBO moeten worden opgestart. De oude tekst moet niet meer worden ondertekend, de uitvoering loopt. De oude MBO loopt af samen met de MBO batterijen (november 2008).
AFGEDANKTE VOERTUIGEN FEBELAUTO	Aanvaardingsplicht sinds: 01.07.99 Publicatie 2de MBO in Staatsblad op: 01.07.2005 MBO geldig tot: 01.07.2009 In uitvoering.
AFGEWERKTE OLIE VALORLUB	Aanvaardingsplicht sinds: 01.01.04 ▪ Principieel akkoord verkregen van betrokken partijen maart 2007. ▪ Op 5/9/2007 gaf IF definitief gunstig advies. ▪ Na begrotingsakkoord kan de MBO geagendeerd worden op de VR.
	Aanvaardingsplicht sinds: 01.07.99

AANVAARDINGSPlicht	STAND VAN ZAKEN
AFVALBANDEN RECYTYRE	Publicatie in Staatsblad op: 18.11.2003 MBO geldig tot: 28.11.2008. In uitvoering
AFVALBATTERIJEN BEBAT	Aanvaardingsplicht sinds: 01.06.98 Publicatie in Staatsblad op: 18.11.2003 MBO geldig tot: 28.11.2008 In uitvoering
GEBRUIKTE FRITUURVETTEN EN OLIËN VALORFRIT	Aanvaardingsplicht sinds: 05.12.03 Publicatie in staatsblad op: 09.08.2006 MBO geldig tot: 19.08.2011 13/07 ondertekening door sector en Minister Leefmilieu 09/07/2006 publicatie in het Belgisch Staatsblad
RECLAMEDRUKWERK Interventiefonds oud papier	Aanvaardingsplicht sinds: 01.06.1998 Uitvoering reeds lopend (continuïteit sinds vorige MBO) Op 6 juli 2007 gaf IF definitief advies. Agendering op de regering + openbare procedure volgen normaliter in het najaar.
PERIODIEKE PERS	Aanvaardingsplicht sinds: 01.06.1998 Uitvoering reeds lopend (continuïteit sinds vorige mbo) Op 6 juli 2007 gaf IF definitief advies. Agendering op de regering + openbare procedure volgen normaliter in het najaar.

AANVAARDINGSPlicht	STAND VAN ZAKEN
FOTOCHEMICALIËN	Aanvaardingsplicht sinds: 01.07.04 Publicatie in Staatsblad op: 22.12.2005 MBO geldig tot: 22.12.2007
FOTINI	
LOODSTART-BATTERIJEN	Aanvaardingsplicht sinds: 01.06.98 Publicatie in staatsblad op: 12.05.2003
RECYBAT	MBO geldig tot: 27-11-08 In uitvoering
OUDE EN VERVALLEN GENEESMIDDELEN	Vrijwillige inzameling sedert 1985. Aanvaardingsplicht sinds: 01.06.04 In uitvoering o.b.v. vrijwillige overeenkomst. MBO in procedure. Op 5/9/2007 gaf IF definitief gunstig advies.

RESTAURATIEPREMIE PRIVE

Provincie	Gemeente	Monument	Betreft	Dossier goedgekeurd	Geraamde premie	Premie geprogrammeerd
A	Westerlo	Kerk	Schilderijen E. Quellinus	30/06/2006	281.040,65	2007
A	Lier	Jezuïetenkerk	herbestemming-gevels & dak	12/12/2006	560.980,56	2007
A	Mechelen	Grote markt 8	gevelsrestauratie	21/04/2006	19.941,39	2007
A	Mechelen	Zoutwerf	Zoutwerf 9	26/09/2006	186.396,76	2007
A	Antwerpen	Keizerstraat 34-36	restauratie	18/06/2006	73.557,52	2007
A	Antwerpen	Oostenstraat 34	alg restauratie	30/10/2006	61.400,78	2007
A	Mechelen	Kasteel Emmaüs	algemene restauratie	6/12/2006	236.312,97	2007
A	Berchem	Hoekhuis Zomer	Generaal van Merlenstr	18/07/2006	83.447,11	2007
A	Antwerpen	Van Geist instituut orgel	geen dubbele premie gekregen	2/01/2007	44.579,65	2007
A	Mechelen	St Aloysiusvleugel	kleurenonderzoek & brandbev,	13/03/2006	22.160,79	2007
A	Mechelen	Conventstraat 6-8	herinrichting 2 begijnhofwoningen	13/12/2006	97.016,24	2007
A	Hoogstraten	Rijkswachtkazerne J Bascourt	Herbestemming vml rijkswachtkazerne	9/05/2006	137.671,30	2007
A	Werkspias	Feestzaal de Kunstvrienden	Harmoniezaal dakwerken	16/01/2007	22.508,77	2007
B	Aarschot	stHertogenmolens	karkas-binnen	16/12/2005	639.073,81	2007
B	Leuven	Groot Begijnhof	Standzekerorderz	3/10/2006	22.893,20	2007
B	Rotseelaar	Molens Van Doren	machinepark maalerij	29/11/2006	312.640,90	2007
B	Tienen	Ark van Noë	vooronderzoek	30/10/2006	14.885,90	2007
B	Huldenberg	Kasteel Loonbeek	Kasteel Loonbeek vooronderzoek	22/08/2006	7.932,76	2007
B	Leuven	St Michielstraat 2	College Veteraanorum	10/07/2006	482.355,02	2007
B	Leuven	St Michielstraat 2	College Veteraanorum	10/07/2006	28.547,34	2007
B	Leuven	Seminarie Leo XIII	Seminarie Leo XIII - Tienestr 112	20/02/2007	64.292,62	2007
B	Leuven	Seminarie Leo XIII	Dep.Wetenschap Leo XIII	20/02/2007	41.931,08	2007
B	Leuven	Hogeschoolplein 3	Pauscollege Adrianus	23/03/2007	49.140,52	2007
B	Leuven	St Michielstraat 2	Maria Theresiacollege	3/05/2007	60.107,96	2007
B	Leuven	Poortgebouw	Naamsestraat 101	12/04/2007	53.075,34	2007

B	Leuven	college venatorium	gewone premie gekregen ipv ond	2/01/2007	23.591,95	2007
L	Maaseik	Bosstraat 32	restaurant	25/04/2006	54.909,30	2007
L	Maaseik	Capucijnenklooster	Fase 4, 1 - pandgang	19/04/2006	170.850,52	2007
L	Hasselt(Kuringen)	Abdij Herkenrode	ruwb.afw.middenvleugel rec	11/10/2006	558.013,58	2007
L	As	Oude Theuissenmolen	Fase 2 - blok B	29/03/2006	24.769,28	2007
L	As	Oude Theuissenmolen	Fase3- Blok A	29/03/2006	99.154,52	2007
L	Maasmechelen	College	Kapel dak	14/11/2006	470885,16	2007
L	Riemst	Heve Kuesses	fase 2 - gevels	17/08/2006	37.472,26	2007
L	Tongeren	Begijnhof	Converstr 40-42	28/06/2006	22.379,82	2007
L	St Truiden	Begijnhof	ynl infirmerie 50 + 50 a	4/10/2006	269.376,94	2007
O	Scheiderode	pastorie	pastorie+koetshuis	9/06/2006	29.116,95	2007
O	Gent	Patershol en omgeving	Geldmunt 48-3e fase	12/01/2005	55.113,07	2007
O	Gent	Cloqueinstituut	fase 3 - deel 2007	26/05/2005	427.268,94	2007
O	St Laureins	Godshuis	fase 3	20/07/2006	514.838,78	2007
O	Zottegem	Kasteel van Leeuwerghem	fase 2 - sokkels	7/08/2006	3.921,25	2007
O	St Maria Lierde	Kapel OL V Lourdes	rest kapel + grot	7/06/2006	96.996,44	2007
O	Oudenaarde	Baarstraat 18	restaurantie voorgevel	14/09/2006	99.445,04	2007
O	Lokeren	St Lodewijkcollege	Fase 5 -Lodewijk XVI	7/11/2006	106.257,53	2007
O	Lokeren	St Lodewijkcollege	fase 3- voorgevel	7/11/2006	24.447,53	2007
O	Brakel (Parke)	pastorie	restaurantie	3/10/2006	129.409,58	2007
O	Kaprijke	Kasteel Aveschoot	duiventoren	23/10/2006	26.178,62	2007
O	Gent	Predikherenlei 7	exterieur & interieur	20/09/2006	43.268,19	2007
O	Gent	Reep 4	St Bavohumaniora -achtergevel&dak	10/11/2006	123.646,66	2007
O	Lovendegem	Kasteel Diepenbroeck	exterieur	1/03/2007	144.522,11	2007
O	Zulte	ynl mantège de Ribaucourt	restaurantie mantège ribaucourt	26/03/2007	87.494,50	2007
O	Ronse	Te Niltveld	algemene restaurantie	10/04/2007	71.996,99	2007
O	Gent	Drongenhof 18-20-22	Herenhuis Drongenhof 18-20	4/05/2007	101.957,96	2007
O	Oudenaarde	Begijnhof 8-9	lot ten 2 ten onrechte geschapt	2/01/2007	35.321,62	2007
O	Aalst	St Jozeftcollege	restaurantie internaat	29/11/2006	747.769,30	2007
W	Assebroek	ynl tuinbouwbedrijf Holbeke	fase 1 ruwbouw	13/03/2006	72.247,42	2007
W	Oostende	Hotel Polaris-Du Nord	restaurantie & herbestemming	13/11/2006	77.863,18	2007
W	Wevelgem	Kon Fabiolastr 26	fase 1 buitenmantel, etc	2/10/2006	19.184,69	2007
W	Brugge	Traptoren,Oudhof, St Jorisgilde	St Jorisstraat 71 traptoren	13/03/2006	107.174,84	2007
W	Roeselare	Kerk klein seminarie	restaurantie daken	31/07/2006	81.386,54	2007
W	Oostende	Villa Anna	algemene restaurantie	14/11/2006	40.244,26	2007
W	Wervik	Klooster Grauwe Zusters	buitenschilfgevels en bedak	2/10/2006	225.556,38	2007

W	Torhout	Kasteel Wijnendale	torens, poorten, omheining	10/10/2006	258.297,33	2007
W	Blankenberge	bel-etagehuizen	fase 4 - koergevel en interieur	14/11/2006	20.083,82	2007
W	Brugge	Geldmuntstraat 26	gevelrestauratie	12/05/2006	10.208,85	2007
W	Knokke-Heist	Dominicanenkerk	restauratie en herschild	7/06/2006	71.017,98	2007
W	Brugge	Gouden Handstraat 4	gevelrestauratie	12/06/2006	79.262,41	2007
W	Brugge	Blekerstraat 10	rest woning nr 10	13/11/2006	53.355,27	2007
W	Oostende	S.E.O thans PMK	romestr 11/1206 gevels	13/11/2006	50.113,18	2007
W	Zedelgem	Het Evershof	restauratie kleine schuur	14/02/2007	97.235,39	2007
W	Zuienkerke	Herberg d'Oude Smisse	restauratie hoeve	12/04/2007	36.440,79	2007
W	Lo-reninge	Boerenhuis van de hoeve	algem. Rest. Exterieur&interieur	25/05/2007	46.485,79	2007
W	Roeselare	Kleine Seminarie	gewone premie gekregen ipv ond	20/1/2007	58.886,98	2007

RESTAURATIEPREMIE OPENBAAR

Provincie	Gemeente	Monument	Betreft	Dossier goedgekeurd	Geraamde premie	Premie geprogrammeerd
A	Antwerpen	Veldstraat	Deel 1 B	9/01/2006	1.482.621,80	2007
A	Antwerpen	Kon. Atheneum	Kon.Ath. Rooseveltpl	13/01/2006	329.824,67	2007
A	Antwerpen	Sint-Augustinuskerk	binnenrestauratie	12/07/2005	769.663,07	2007
A	Antwerpen	Walterorens NMBS		13/12/2005	281.996,84	2007
A	Edegem	Fort 5	fase 1 & 2	4/04/2006	979.488,55	2007
A	Lier	Gevangenenpoort	restauratie poort	12/06/2006	243.224,42	2007
A	Mechelen	OLV straat 52	Refigium Grimbergen	19/04/2006	211.257,01	2007
A	Mortsel	oude delen Fort IV	inkom & bomvrije gang	23/06/2006	708.032,69	2007
A	St Katelijne-waave	St Michielskasteel	vooronderzoek	27/02/2006	26.213,31	2007
A	Wommelgem	Fort II	Schrijnwerk fase 1	31/05/2005	235.831,93	2007
B	Beersel	Kasteel van Beersel	fase 1	1/02/2006	954.418,23	2007
B	Rotselaar	Brouwerij Mena	br.fabriek&kantoorgeb	22/06/2006	441.820,40	2007
L	Bokrijk	Domein Bokrijk	Rietten daken	11/01/2006	266.057,67	2007
L	Genk	vnl centraal magazijn winterslag	centr mijnmagazijn	5/01/2006	1.006.222,83	2007
L	Lanaken	Burcht en Kasteelruïne Pietersheim	Fase 2 perc 3	17/11/2005	437.091,91	2007
L	Lanaken	Burcht en Kasteelruïne Pietersheim	Fase 2 perc 5	17/11/2005	108.719,14	2007
L	Riemst	Kromstraat 21	Oud Gemeent 21A	5/12/2005	67.445,76	2007
L	St Truiden	Stadhus	Bc1 ruwbouw en schrijnwerk	14/11/2006	401955,35	2007
L	St Truiden	Stadhus	BC2 pleister-/vloer-schilderw	14/11/2006	131.363,31	2007
L	St Truiden	Stadhus	BC3 sanitair en verwarming	14/11/2006	149287,88	2007
L	St Truiden	Stadhus	BC4 electr-beveiliging audio	14/11/2006	95.268,98	2007
L	St Truiden	Stadhus	BC5 binneninrichting	14/11/2006	19.916,28	2007
L	St Truiden	Stadhus	BC6 liften	14/11/2006	53905,5	2007
O	Aalst	Stadhuus	Landh.koetshuis, brand	4/03/2005	216.623,44	2007
O	Evergem	Castrale motte	aanvulling	2/01/2007	48.936,72	2007

O	Evergem (Erv)	Hoge Wal	herinrichting castrale motte	28/11/2005	228.220,59	2007
O	Gent	Stadhuis	daken-conciergerie kopgev	10/10/2006	632.512,40	2007
O	Gent	Hotel De Sneek	gevels en bedaking	9/08/2006	422.094,63	2007
O	Gent	Caermeiklooster	fase 3 lot 1	4/05/2005	1.035.087,41	2007
O	Gent (St Amands)	voorm gemeenteh	gevels en dak	24/05/2005	537.670,04	2007
O	Geraardsbergen	Fontein de Marbol	herstel trappen en fontein	12/04/2006	62.800,59	2007
O	Herzele	De Buyssemolen	houden staakmolen	26/09/2005	408.368,60	2007
O	Laarne	Berlindiskapel	Berlindiskapel	20/06/2005	137.879,08	2007
O	Lochristi/Zaffelare	Pastorie + pastoretuin	Lot 1 bouw en afwerkingen	17/11/2005	810.744,42	2007
O	Wachtebeke	De Vierschaar	alg herst,inkomas en sanit cel	1/06/2005	159.529,04	2007
O	Wortegem-Petegd	kasteeldomein Ghellinck	kasteeldomein Ghellinck	28/10/2005	533.845,41	2007
W	Blankenberge	Belle-Epoquecentrum		31/10/2006	492.619,50	2007
W	Brugge	De smedenpoort	Gevelreining	15/09/2005	132.323,63	2007
W	Brugge	Beenhouwerstr 24	Fase 2 - deel 1	16/02/2006	303.721,62	2007
W	Damme	Broederklooster (sijsele)	binnenatwerk en omgevingwerk	16/05/2006	405.288,73	2007
W	Dentergem	vml pastorie (wakken)	Mandeistraat 17+/pastorie restau	5/09/2006	149.420,84	2007
W	Gistel	Schuurtje molenaarshuis	Schuur Oostmolenhoeve	23/11/2005	122.953,72	2007
W	Izegem	Kasteel Wallenote	fase 1 gevels+daken(int)	2/10/2006	477.181,18	2007
W	Middelkerke	vln postgebouw	fase 2 - lot 1 bouw rest	31/07/2006	168.659,00	2007
W	Oostende	Mercator		2/01/2007	6.962,71	2007
W	Oostende	PMK Huize Astrid	aanbesteding samen met privé dossier	2/01/2007	178.010,03	2007
W	Waregem	Domein Baron Casier	hekwerken	28/06/2006	188.696,67	2007
W	Zonnebeke	Pastorie	restauratie algemeen	7/08/2006	108.399,58	2007

RESTAURATIEPREMIE EREDIENST

Provincie	Gemeente	Monument	Betreft	Dossier goedgekeurd	Geraamde premie	Premie geprogrammeerd
A	St-Amands(Lippe)	St Stefan	Verwarming	12/09/2005	60.814,19	2007
A	Antwerpen	St Willebroduskerk	fase 2 deel toren	12/07/2004	1.194.783,15	2007
A	Antwerpen	OL Vrouwkathedraal	Fase 6	5/02/2007	467.298,15	2007
A	Borrem	St Stefanuskerk	heibest toren en oude koor	25/04/2006	187.315,46	2007
A	Brecht (St Lenaart)	St Leonarduskerk	Fase 3 perc 1 - 2	29/06/2005	768.167,53	2007
A	Hove	St Laurentiuskerk	restaurantie	21/02/2005	487.499,37	2007
A	Kontich	St Martinuskerk	Daken	1/03/2006	866.280,65	2007
A	Lier	St Gummaruskerk	Fase 3 perc 1 - 2	23/09/2005	1.787.289,44	2007
A	Lier	St Margarethakerk	voonderzoek	17/10/2006	21.828,00	2007
A	Mechelen	St Romboutskathedraal	lagegeveis fase2 glasramen	12/10/2005	533.386,54	2007
A	Mechelen	St Janskerk	fase 2 - exterieur	3/11/2004	1.684.484,60	2007
A	Mechelen	St Janskerk	historisch vooronderzoek	31/03/2005	36.815,70	2007
A	Olen	St Martinuskerk	Fase 3 - interieur	14/07/2004	174.066,60	2007
A	Raveis(Poppel)	Pastorie	Pastorie fase 1	25/05/2005	101.551,28	2007
A	Rumst	H. Maria Magdalenak	orgel	22/12/2005	175.222,15	2007
A	Willebroek	St Nikolaaskerk	Fase 1	9/03/2005	1.349.969,97	2007
B	Haile	St Martinusbasiliek	Fase VI-B perceel	10/10/2006	539.018,00	2007
B	Haile	St Rochuskerk	Bouwhistorich en materieel vooronderzoek	24/11/2006	23.835,55	2007
B	Haile	St Rochuskerk	glas in lood	24/11/2006	7.347,12	2007
B	Kessel-Lo	Abdij Vlierbeek	westeipoort en bijgebouw	18/07/2006	198.638,56	2007
B	Lenik(Gaasbeek)	OL Vrouwkerk	bouwhistorich vooronderzoek	5/10/2006	15.428,95	2007
B	Lenik(Gaasbeek)	OL Vrouwkerk	glas in lood vooronderzoek	9/10/2006	4.035,59	2007
B	Tervuren	St Janskerk	fase 4 - 4 percelen	17/09/2004	301.911,83	2007
L	Beringen	St Pietersbandenkerk	Orgel	24/02/2005	228.623,68	2007
L	borgloon (Hoepert)	Vedastuskerk	Stoek en verw	27/07/2005	46.543,11	2007

L	Borgloon(Kuttekov)	St Jan de Doperkerk	Fase 1 dak en stabiliteit	14/10/2005	495.531,19	2007
L	Diepenbeek	St Servaaskerk	Fase 1 dak&goten	7/11/2005	475.930,10	2007
L	Halén	St Pietersbandenkerk	toren	21/03/2006	800.671,15	2007
L	Hasselt (Kuringen)	Gertrudiskerk	Fase 3 perc 1-2 Electra	13/10/2005	26.908,44	2007
L	Hasselt (Kuringen)	St Gertrudiskerk	F4- perc 1-2-3	19/05/2005	121.577,82	2007
L	Hasselt(Kuringen)	Pastorie	Perc1 ruwbouw	17/06/2005	316.714,73	2007
L	Hasselt(Kuringen)	Pastorie	Perc 2 muursch	20/06/2005	47.267,37	2007
L	Hasselt(Kuringen)	Pastorie	Perc 3 technieken	20/06/2005	13.816,89	2007
L	Maasmechelen	St Barbarakerk	electriciteit	27/01/2004	49.706,00	2007
L	Neerpelt (sh)	Monulfus-gondulfuskerk	Glas in lood	15/06/2005	289.948,34	2007
L	Peer	St Trudokerk	Beeiden,schild	21/05/2007	9.334,58	2007
L	Tessenderlo	St Martinuskerk	Orgel	24/03/2005	399.895,51	2007
L	Tongeren	St Martinuskerk	fase 3- gevels + waterdicht	6/07/2006	225.677,27	2007
L	Tongeren	Basiliek OL V	fase 1-daken-kroonlijsten	14/11/2006	1.267.617,46	2007
L	Tongeren	OL V Geboortebasiliek	beveiligingwerken te weinig betaald	2/01/2007	7.934,16	2007
L	Tongeren	St Stefanuskerk	Fase 1 - daken	28/07/2005	469.243,52	2007
L	Tongeren	St Jan Baptist	fase3-daken en houtconstr	30/07/2004	620.848,45	2007
L	Voeren (SPV)	St pieters Stoelkerk	Fase 1 daken	9/08/2005	459.942,41	2007
L	Zonhoven	St Quintinuskerk	FIV elec	12/03/2004	17.781,31	2007
L	Zonhoven	St Quintinuskerk	F0 interieur voorb	12/03/2004	87.834,59	2007
L	Zonhoven	St Quintinuskerk	F1 interieur2 ruwb	12/03/2004	42.828,29	2007
L	Zonhoven	St Quintinuskerk	F5 int5 schildew	12/03/2004	159.074,46	2007
L	Zonhoven	St Quintinuskerk	F2 int3 bevoering	12/03/2004	39.467,31	2007
L	Zonhoven	St Quintinuskerk	F3int4 houtsnijw	12/03/2004	277.258,24	2007
L	Zonhoven	St Quintinuskerk	FV int6 bepleist	12/03/2004	187.499,30	2007
O	Aalst (Erembodeg)	St Amanduskapel	ext.int.binnenaanl	1/06/2005	164.262,65	2007
O	Aalst (Meldert)	St Walburgakerk	gevels en bedakingen	22/09/2005	318.676,38	2007
O	Gent	St Baafs Kathedraal	Hoogkoor- deel 5	20/06/2005	638.197,73	2007
O	Gent	OL V St Pieterskerk	binnenkoepel	11/05/2006	325.967,75	2007
O	Herzele	St Martinuskerk	Fase 3 - deel A-interieur	20/02/2006	183.771,96	2007
O	Herzele	St Martinuskerk	deel A en B (1dossier)	2/01/2007	115.939,93	2007
O	Horebeke	St Korneliskerk	Fase 1 exterieur	19/07/2005	402.204,34	2007
O	Horebeke	OL V kerck	toren,gevels,daken	13/12/2004	376.967,00	2007
O	Lede	Sint Martinuskerk	binnenrestauratie	17/05/2005	293.668,65	2007
O	Nevele (Merendree)	St Radebondiskerk	herstell. Glasram	30/03/2005	117.804,64	2007
O	Ninove	OL Vrouw Hemelvaartkerk	fase 3: bedaking	1/03/2006	557.354,36	2007

O	Oudenaarde	St Walburgiskerk	gevels noord en west	17/08/2006	874.803,41	2007
O	Oudenaarde	St Eligiuskerk	Herstellingen	31/03/2004	151.894,51	2007
O	Oudenaarde (Meld)	St Martinuskerk	fase 3 glas in lood	18/05/2005	73.328,01	2007
O	Ronse	St Hermeskerk	binnenrest fase 1/A	18/09/2004	535.747,68	2007
O	Ronse	St Hermeskerk	binnenrest fase 1/b	18/09/2004	101.835,00	2007
O	Ronse	St Hermeskerk	Fase 1 int-deel c perc1 - samen met A-B	2/01/2007	45.288,60	2007
O	Wortegem	St Pietersbandenkerk	gevels en schildenw	3/08/2004	301.103,15	2007
O	Zottegem	St Berlindiskerk	exterieur	9/08/2006	327.323,95	2007
O	Zwalm	Kerk alle heiligen	exter-inter (fase2)	3/12/2004	185.176,40	2007
W	Brugge	St Salvatorkathedraal	fase 4 C zuidgevel schip	14/11/2006	369.218,38	2007
W	Brugge	St Jacobs	Kapel de Gros	28/01/2005	55.494,71	2007
W	Brugge	OL V kerk	Torenromp	16/10/2006	1.652.161,60	2007
W	Damme	OL V Hemelvaartkerk	F4 gevels en ramen	3/12/2004	511.978,21	2007
W	Dentergem	Petrus en Catherine	F1 perc 3 glas in lood	11/08/2004	194.575,33	2007
W	Harebeke	St Salvatorkerk	Perc 1 vaste schilderijen	13/05/2005	81.744,44	2007
W	Harebeke	St Salvatorkerk	Perc 6 vast meubilair	19/05/2005	52.376,18	2007
W	Harebeke	St Salvatorkerk	Perc 7 edelsmeedwerk	19/05/2005	41.527,20	2007
W	Harebeke	St Salvatorkerk	Perc 3 metaal	19/05/2005	29.580,14	2007
W	Harebeke	St Salvatorkerk	Perc 5 marmer	19/05/2005	36.450,58	2007
W	Harebeke	St Salvatorkerk	perc 4 - elektrische inst- 1e uit te voeren	2/01/2007	50.335,26	2007
W	Izegem	Sint-Pieterskerk	herschilderen interieur	8/04/2005	126.996,57	2007
W	Menen	St Nikolaaskerk	Exterieur + bliksem	23/06/2004	333.945,00	2007
W	Oostende	St Petrus en paulus	F3 dl 3 benedenramen	16/04/2004	461.659,44	2007
W	Oostkamp	H. Blasiuskerk	muurschilderingen	27/11/2006	18.101,60	2007
W	Oostkamp	H. Blasiuskerk	glas in lood	27/11/2006	6.921,20	2007
W	Pittem	Toren OL V Kerk	Toren	30/06/2005	160.105,27	2007
W	Poperinge	St Vedastuskerk	Binnenrestauratie	20/05/2005	81.155,13	2007
W	Vleteren	St Martinus	orgel	6/09/2004	217.592,88	2007
W	Waregem	St Maartenskerk	Geweelven	25/04/2005	101.157,66	2007
W	Zedelgem	St Martinus	perc 2 technieken	5/04/2004	40.773,00	2007
W	Zuilenkerke	St Martinus	perc 1 ruwbouw	31/12/2004	423.270,29	2007
W	Zuilenkerke	St Michielskerk	CV	20/06/2005	28.657,36	2007
W	Zuilenkerke	OL V Hemelvaartkerk	Verwarming	30/06/2005	35.284,14	2007